

Supplemento n. 3 del 2018 ai fogli associati al sito internet <http://www.teradesanmarc.altervista.org>

Tera de San Marc

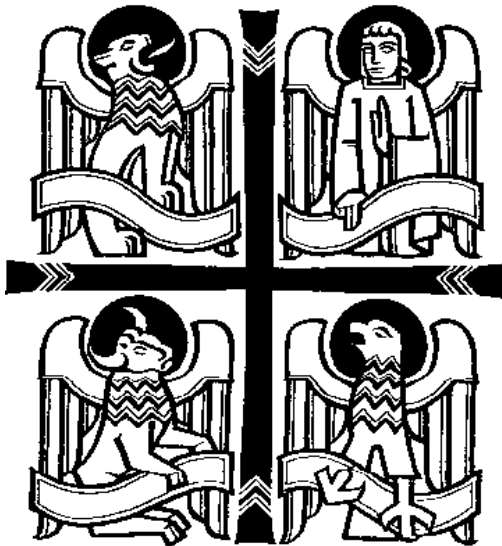
Foglio di divulgazione storica, linguistica e culturale sulla Lombardia Orientale ex Veneta e la

Repubblica di Venezia

Munere clamori fit
Marcos imaga leonis

I VANGÉLE

in dialèt bergamàsc scritj cola nòya ortograféa “GLOVU”
(Graféq Lombarda Orjental - Vèneta Ünitarja)

A cùra de Sèrĝo Xigànt (Sergio Gigante)
I edisjù del 27 de Dexèmber del 2018

Supplemento n. 3 del 2018 ai fogli associati al sito
internet <http://www.teradesanmarc.altervista.org>

Tera de San Marc

Foglio di divulgazione storica, linguistica e
culturale sulla Lombardia Orientale ex Veneta e la

Munere clamori fit
Marcos imaga leonis

Repubblica di Venezia

I VANGÉLE

in dialèt bergamàsc scritì cola nòya ortograféa

G.L.O.V.U.

(Graféa Lombarda Orientàl - Vèneta Ùnitarja)

per tóte i lèngye e/o djalètì dela Lombardéa Orientàl,
del Vèneto, del Trentí e dela Venésja Gólja

Ol djalèt bergamàsc dovràd 'l è chèl de Bèrghem sità e
del'ólta pjanúra bergamasca.

Societas cremonensis

A cùra de Sèrġo Xigànt (Sergio Gigante)

I edisjù del 27 de Dexèmber del 2018

Sergio Gigantet

sito: <http://www.teradesanmarc.altervista.org>

mail: teradesanmarch@lifegate.it

Stampato in proprio

I edizione – 27 dicembre 2018

Al Papa Ğöyàn XXIII e a Padre Turòldo.

INDICE

PREFAZIONE.....	7
VANGÉLE SEGÓND MATÉ.....	9
VANGÉLE SEGÓND MARC.....	65
VANGÉLE SEGÓND LÖCA.....	101
VANGÉLE SEGÓND ĞOVÀN.....	159

PREFAZIONE

Il lavoro di traduzione dei Vangeli in bergamasco è stato effettuato sulla base dei Vangeli tradotti in friulano da don Pier Antonio Bellina (1941-2007) (Pre Toni Beline in lingua friulana) e contenuti nella Bibbia friulana da lui composta e pubblicata nel 1997 (“La Bibie”). Parallelamente a questo testo sono stati consultati anche i Vangeli pubblicati nelle versioni in italiano della Bibbia CEI del 2002 (XV edizione) e del 2008 (I coedizione) quest’ultima attualmente letta nelle celebrazioni liturgiche cattoliche. Inoltre si è fatto riferimento anche agli unici due recenti vangeli in bergamasco tradotti da Giancarlo Giavazzi e Umberto Minelli nel 2006 (‘Ol Vangél del March’) e da Umberto Zanetti nel 2012 (‘Ol Vangélo de San Gioàn tradüsit in bergamàsç’).

La ragione dell’utilizzo prevalente della versione in lingua friulana come riferimento per la traduzione – lingua che ricordiamo è una delle tre varianti ladine – anziché di quella italiana, risiede nel fatto che il bergamasco, assieme agli altri dialetti gallo-italici dell’Italia del Nord e al veneto, appartiene alla stessa area linguistica del friulano, area chiamata Romània occidentale, mentre invece l’italiano appartiene alla Romània orientale. Inoltre lo scrivente ha maturato oramai da diversi anni la convinzione che anche i dialetti gallo-italici siano il risultato della trasformazione di antiche varianti ladine caratterizzanti l’intero corpus linguistico dell’Italia del Nord (o Lombàrdia) con l’eccezione del veneto. Tali varianti neolatine o romanze, a partire dalla comune radice latina, si sono modificate nei secoli diversamente, allontanandosi sempre più tra loro e finendo per perdere i caratteri specifici delle varianti ladine antiche che caratterizzano ancora quelle odierne (il romancio, il ladino dolomitico e il friulano).

Oltre a ciò non si può non tenere anche presente che questi dialetti subirono, più delle lingue ladine, l’influenza sempre più condizionante di altre lingue, che la linguistica definisce ‘illustri’, quali l’italiano e il francese, quest’ultimo in misura minore. Il bergamasco, gli altri dialetti

gallo-italici, ma anche le varianti ladine, sono tuttora soggetti all’azione corrosiva e soffocante dell’italiano che purtroppo tende a infiltrarsi nella grammatica, nella sintassi e nel lessico e a prevalere nell’uso a livello sociale. In altre parole è dal secolo scorso che si assiste alla competizione tra italiano e dialetto/lingua locale e oggi come oggi questo conflitto è fortemente sbilanciato a favore dell’italiano che sta lasciando sempre meno spazio ‘sociale’ al dialetto/lingua.

Pertanto l’utilizzo di una lingua ladina come riferimento ‘illustre’ per la traduzione in bergamasco è stata al contempo una decisione e una sfida cruciale che in un certo senso stabilisce un cambio di prospettiva sulla base di una visione storico-linguistica coerente e non semplicistica che avrebbe invece sfruttato molto più comodamente la versione italiana dei vangeli. Questa operazione ha messo in luce le peculiarità specifiche delle due lingue, bergamasco e friulano, ma al contempo ne ha fatto trasparire le affinità che ne tradiscono l’origine comune secondo il pensiero dello scrivente. Queste affinità non corrispondono a possibili e somiglianti versioni italiane perché sono caratterizzate da un registro linguistico popolare, idiomático e meno colto di quello italiano. In particolare poi, per il bergamasco, è stata utilizzata la variante dialettale cittadina di Bergamo e dell’alta pianura, variante che a livello di fonti e letteratura è la più importante della provincia.

Buona lettura e riflessione religiosa con i Vangeli che sono le colonne portanti del Cristianesimo sul fondamento di Gesù Cristo, Figlio di Dio, in unità con lo Spirito Santo.

Sergio Gigante,
11 dicembre 2018.

Vangéle segónd Maté

1°

OL VANGÉLE DEL'INFANSJA

La genealogéa

¹Genealogéa de Gexú Crést, Fjól de Daved, fjól de Abràm. ²Abràm àl generè Ixàc; Ixàc àl generè Ğacòbe; Ğacòbe àl generè Ğúda e i sò fradèj. ³Ğúda àl generè Fares e Xara, de Tamar; Fares àl generè Èxrom; Èxrom àl generè Aram. ⁴Aram àl generè Aminadàb; Aminadàb àl generè Naşòn; Naşòn àl generè Salmon. ⁵Salmon àl generè Bòqx, de Racab; Bòqx àl generè Òbed, de Rut. Òbed àl generè Jèse; ⁶Jèse àl generè ol rè Daved. Daved àl generè Salumú, de chèla che'l'era stadja la fómna de Urja. ⁷Salumú àl generè Roboàm; Roboàm àl generè Abja; Abja àl generè Axaf. ⁸Axaf àl generè Ğòsafat; Ğòsafat àl generè Jòram; Jòram àl generè Oxíà. ⁹Oxíà àl generè Jòtam; Jòtam àl generè Acax; Acax àl generè Exechíà. ¹⁰Exechíà àl generè Manase; Manase àl generè Amos; Amos àl generè Ğoxíà. ¹¹Ğoxíà àl generè Jeconíà e i sò fradèj intàt dela deportasjú in Babilònja. ¹²Dòpo dela deportasjú in Babilònja, Jeconíà àl generè Salatjèl; Salatjèl àl generè Zorobabél. ¹³Zorobabél àl generè Abjud; Abjud àl generè Eljachim; Eljachim àl generè Axor; ¹⁴Axor àl generè Sadoc; Sadoc àl generè Achim; Achim àl generè Eljúd; ¹⁵Eljúd àl generè Eleaxàr; Eleaxàr àl generè

Matan; Matan àl generè Ğacòbe. ¹⁶Ğacòbe àl generè Ğóxep, 'l òm de Maréa; de lé àl è nasíd Gexú, ch'ila' cjama Crést. ¹⁷Ondechè ol númer de tóte i generasjú àl è: de Abràm a Daved cyatòrdex generasjú; de Daved ala deportasjú in Babilònja cyatòrdex generasjú; dela deportasjú in Babilònja 'nfina a Crést cyatòrdex generasjú.

La nàsita de Gexú

¹⁸La nàsita de Gexú 'l'è söcedida isé: sò mader Maréa 'l'era prometida a Ğóxep; ma prima che lur 'í tachès a stà insèma, àl söcedè che lé àl'iva concepid per mèx del SantiSpéret. ¹⁹Ğóxep, ol sò òm, che'l era ğóst e àl völiya mià dexunurala denàti a tóti, àl decidè de mandala 'ndré de nascundú. ²⁰Cyan' che'l vîva xamò cjapàd chèsta decixjú, èco che ün angel del Signúr àl ghe comparè in sögn per díga: «Ğóxep, fjól de Daved, stà mià a vîga pura a tó con té Maréa, la tò fómna: chèl che'l è stadj generàd in lé àl è óvra del SantiSpéret. ²¹'La partorirà ü' scjetí e té te ghe meteré nòm Gexú; àl sarà lú difati che'l salverà ol sò pòpol di sò pecàti». ²²Tót chèst àl è söcedid perchè àl se còmpès chèl che 'l Signúr àl vîva didj per mèx del proféta:

²³Èco, la vergen 'la concepirà e 'la partorirà ü' fjól
Ch'ì ghe meterà nòm Emanuél,

che'l vól dí Déq con nóter. ²⁴Dexdàd del sögn, Ğóxep àl fè cóme che'l gh'iva ordinàd 'l angel del Signúr e àl tòs con sè la sò fómna; ²⁵sènsa 'ndaga in lètj insèma ala nàsita del fjól àl ghe metè nòm Gexú.

2°

La veǵnida di Magi

¹Dòpo che Gexú àl era nasíd a Betlèm in Ğödèa, sóta al rè Eròde, èco ch'ì riyè a Gerüxalème del Orjènt i Magi e'ì domandè: ²«'Ndóy'él ol rè di Ğödè apéna nasíd? Perchè àm vā vèst la sò stèla in Orjènt e àm sè veǵnidi per adoràl». ³Indel sentí òna tal, ol rè Eròde àl restè türbàd e con lú tóta Gerüxalème. ⁴Alura àl regondè tóti i capi di pretj e i scrivanti del pòpol e'l ghe domandè: «'Ndóye g'avresel de nas ol Mesíà?». ⁵Ì ghe respondè: «A Betlèm de Ğödèa. Isé difati àl è stadj scritj per mèx del proféta:

⁶E té, Betlèm, tèra de Ğúda
te sét pròpe ol pjó picol de tóti i paix de Ğúda.
De te àl salterà fò ü' capo

che 'l condüxerà ol mé pòpol, Ixraél».

⁷Alura Eròde, àl cjamè de nascundú i Magi e àl se infurmè söl tép precix che 'l éra comparida la stèla; ⁸pò àl ja mandè a Betlèm col dí: «'Ndí, sirchí con precixjú ol scjetí; apéna che à 'l troyí, fimel sayí ac a mé, che à póde isé indà a adoràl». ⁹Lur, sentide i racomandasjú del rè, 'i se metè in vjax. E èco: la stèla, ch'ì gh'iva yést in Orjènt, 'l'indava denàti a lur infina che 'la se fermè söl lóg indóve che 'l éra ol scjetí. ¹⁰Indel yèd la stèla, 'i se impjenè de òna góna straqrdinarja. ¹¹Entràdi in ca, 'i vist ol scjetí con Maréa sò mader e 'i se bötè denàti a lú per adoràl. Alura 'i dervè i sò scrégn e 'i ofrè in regal ór, insèns e mira. ¹²Podòpo, yixàdi in sògn de turnà mià a pasà de Eròde, 'i turnè per ön'óra strada al sò paix.

'I scapa in Egít

¹³Partídi lur, èco che ün angel del Signúr àl ghe comparè in sògn a Góxep e 'l ghe dixè: «Fórsa, lèva sò, cjapa sò con té ol scjetí e sò mader e scapa in Egít e rèsta là 'nfina che à turneró mià a yixàd. Difati Eròde àl è dré a sircà ol scjetí per copàl». ¹⁴Lú àl leyè sò, àl cjàpè sò con sè ol scjetí e sò mader in pjéna nòti e àl partè per 'l Egít. ¹⁵Là àl restè infina ala mórt de Eròde. Chèst per fà che 'l se còmpès chèl che 'l gh'iva didi ol Signúr per mèx del proféta, indóve che 'l dix:

Del Egít à vó cjamàd indré mé fjöl.

La strage di nosènti

¹⁶Alura Eròde, indel yèdes imbrojàd di Magi, àl se inrabjè a mórt e 'l mandè a copà tóti i scjetí de Betlèm e de tót inturen, di du a gn in xó, segónd ol tép precix che 'l yiva ricayàd di Magi. ¹⁷Alura 'la se còmpè chèl che 'l gh'iva didi ol proféta Gereméa, indóve che 'l dix:

¹⁸Ü' *crídúr àl s'è sentíd in Rama;*
pjanxide e grand lamènt:
Rachél 'la pjanx i sò fjöj
e 'la yöl mià ès confortada,
Perchè 'i gh'è pjö.

'I turna del Egít

¹⁹Dòpo la mórt de Eròde. Èco che ün angel del Signúr àl comparè in sògn a Góxep in Egít ²⁰e 'l ghe dixè: «Lèva sò, cjapa sò con té ol scjetí e sò mader e

va indela tèra de Ixraél; difati 'i è mórti chèi ch'ì metiya in pericol la yéta del scjetí». ²¹Lú àl se leyè sò, àl cjàpè sò con sè ol scjetí e sò mader e 'l se inviè per la tèra de Ixraél. ²²Ma cyan' che 'l vègn a sayí che in Gódeá àl regnava Archelào, al pòst de sò pader Eròde, àl cjàpè pura de 'ndà lé. Vixàd però in sògn, àl indè a stà indela regú dela Galiléa ²³e, riyàd lé, àl se stabilè indela sità cjamada Nàxaret. Chèst per fà che 'la se còmpès la paròla di proféti: «'Ila' cjamerà Naxaré».

3°

OL PROGÈT DEL RÈGN

La misjú del Batésta

¹In chèi dé àl vign Goyàn ol Batésta a predicà indel dexèrt dela Gódeá, ²col dí: «Convertív, perchè àl è yixí ol règn di céi!». ³De lú àl parlè ol proféta Ixaía, indóve che 'l dix:

Vux de ü' che 'l vuxa indel dexèrt:
preparí la strada del Signúr,
indrisí i sò sentér!

⁴Goyàn àl éra yestíd condóna yèsta de péi de camèl, ligada aturen ai fjanç condóna sentúra de pèl; ol sò mangà 'i éra sajòti e mèl selvadeg. ⁵I riyava de lú xét de Gerüxalème, de tóta la Gódeá e de tóta la regú aturen al Górdà, ⁶e 'i se faya bategà de lú indel fjóm Górdà, col confesà i sò pecàti. ⁷Indel yèd a riyà tance farixèi e de sadücei per fàs bategà, àl ja tachè col dí: «Rasa de lípere! Chi v'ál insegnàd a sircà de scapà al'ira che 'la sta per pjombàv addòs? ⁸Fí dóca òpere de yira conversjú ⁹e stí mià a ilüdis col dí: “Am g'à Abràm per pader”. Perchè à ve dighe che Déq àl è bu de fà saltà fò fjöj de Abràm a' de chèsce sas. ¹⁰La xgür 'l'è xamò söi raix di èrbor; isé ògne èrbor che 'l fa mià di fróti bú àl vé teàd e bötàd indel fög. ¹¹Mé à ve batèxe indel'acya per fà che ve se convertighev; ma chèl che 'l vé dòpo de mé àl è pjö fórt de mé e mé à mèrete gna' de portà i sò sandaj. Àl è lú che 'l ve bategerà indel SantiSpéret e indel fög: ¹²Àl g'à indela ma' la pala per netà ol sò cortí; àl regoerà ol sò formét söl granér e 'l brüxerà la bóla condü' fög che 'l se xmórsa maj.»

Batèxem de Gexú

¹³Alura Gexú dela Galiléa àl vign indel Górdà per fàs bategà de lú. ¹⁴Ma Goyàn àl völiya impedighel col dí: «À só' mé che à g'ó bixògn de ès

batexàd de té e té invése te vègnèt de mé?».¹⁵ Ma Gexú àl dixè: «Lasa fà per adès, perchè àl è bé che à's'faghe tót chël che'l è góst». Alura àl acetè.¹⁶ Apéna entràd indel'acya, Gexú àl viǵn fò: e èco ch'ì se dervè i céj sura de lú e àl vist ol Spéret de Déo a viǵn xó cóme öna colómbe e a fermàs sura de lú.¹⁷ E èco: 'la riyè del céł öna yux che'la dixiya: «Chèsto ché àl è ol mé Fjöl, ol preferíd, sò de lú à vó metíd tót ol mé compjximét.»

4°

I tentasjú

¹Alura Gexú àl fò menàd del Spéret indel dexèrt per ès tentàd del djayol.² E, dòpo de vj dexünàd per cyaranta dé e cyaranta nòtj, àl ghe vègn fam.³ Àl ghe 'ndè vixí ol tentadúr e'l ghe dixè: «Se te sét Fjöl de Déo, dí che chèste préde 'ì devènte pa». ⁴Ma lú àl respondè: «Àl è scritj:

*'L òm vivrà miq dóma de pa,
ma de ògne paròla che'la yé fò dela bóca de Déo».*

⁵Alura ol djayol àlla' menè con sè indela sità santa, àlla' pogè söla sima del tèmppo ⁶e'l ghe dixè: «Se te sét Fjöl de Déo, bótet xó. Difati àl è scritj:

*Per té àl ghe darà urden ai sò angej
chj te tègne sò coi sò bras,
per fà che 'l tò pé àl insable miq indü' cyac sas».*

⁷Àl ghe respondè Gexú: «Àl è achiscritj:

Stà miq a tentà ol Siǵnúr tò Déo».

⁸Amò ol djayol alla' menè con sè söndü' mut ólt fés e'l ghe mostrè tótj i règn del món d con tót ol sò splendúr.⁹ E'l ghe dixè: «Töte chèste ròbe t'j' daró a te se te se meterét in xenöǵ e te me adorerét». ¹⁰Alura Gexú àl dixè: «Và vja de ché, Sàtana! Àl è scritj:

*Te adorerét ol Siǵnúr, tò Déo,
e dóma lú te adorerét».*

¹¹Alura ol djayol alla' lasè. E èco che i angej 'ì ghe 'ndè vixí per servíl.

Prensépe dela predicasjú in Galiléa

¹²Cyan' che àl vègn a sayí che Ğovàn àl éra stadj metíd in prexú, Gexú àl se ritirè in Galiléa; ¹³e, lasàd Nàxaret, àl indè a stà a Cafarnaq, che'l è söla riyà del mar, indel teritòre de Xàbulon e de Nèftali, ¹⁴per fà che'l se còmpès chël che'l gh'iva nönsjad ol proféta Ixaía indóye che'l dix:

¹⁵*La tèra de Xàbulon e la tèra de Nèftali,
Söla strada del mar, de là del Ğordà,
Galiléa di forestér!;*

¹⁶*Ol pòpol sentàd indeliscür
àl vè yésta öna granda lúx,
per chèj ch'ì sta indela reǵú scüra dela mórt
öna lúx 'la s'è impiada.*

¹⁷De chèla vólta lé Gexú àl comensè a predicà col dí: «Convertív, perchè àl è vixí ol règn di céj».

I prim dišèpoj

¹⁸Indel caminà söla spóna de mar de Galiléa, Gexú àl vist du fradèj, Simú cjamàd Péder e Andréa sò fradèl: 'ì éra dré a bötà i réti indel mar; difati 'ì éra pescadúr. ¹⁹Àl ghe dixè: «Vègní dré de mé e à ve faró pescadúr de òmeǵn». ²⁰E lur söl momènt, abandonade i réti, 'ì gh'è 'ndè dré. ²¹Indel indà vja de lé, àl vist di óter du fradèj, Ğacom de Xebedéo e Ğovàn sò fradèl: 'ì éra dré a riparà i réti söla barca insèma a sò pader Xebedéo. 'L ja cjamè ²²e lur söl momènt, abandonada la barca col pader, 'ì gh'è 'ndè dré.

I prime òpere

²³Indel pasà per tóta la Galiléa, Gexú àl insegnava indi sò sinagòghe, àl nünsjava ol vangéle del règn e'l gyariya indel pòpol ògne sóta de malatéa e infermetà. ²⁴La sò fama 'la se xlarghè per tóta la Sirja e isé 'ì ghe menè vixí ògne sóta de maladij: xét che'l'éra indolentada de infermetà e de tance dulúr, chèj ch'ì gh'iva ol djayol adòs, chèj ch'ì gh'iva ol mal cadóc e i paraliteg; e lú 'l ja gyarè. ²⁵E isé 'ì ghe 'ndè dré grande fòle de xét riyade vixí ala Galiléa, dela Decàpoli, de Gerüxalème, dela Ğödèa e dela Transǵordanja.

5°

I Beàtitúdini

¹Indel vèd i fòle, Gexú àl indè söl mut e, apéna sentàd xó, ‘i ghe ‘ndè vixí i sò dišèpoj. ²Alura àl dervè la bóca per insegnaga col dí:

³«Beàdì i póver indel Spéret, perchè ol règn di céj àl è sò.

⁴Beàdì chèj ch’i pjanx, perchè ‘i sarà consolàdì,

⁵Beàdì chèj ch’i è bu de còr, perchè ‘i erediterà la tèra.

⁶Beàdì i chèj ch’i g’ à fam e sit dela gòstisja, perchè ‘i sarà xbramàdì.

⁷Beàdì chèj ch’i g’ à mixericòrdja, perchè ‘i troverà mixericòrdja.

⁸Beàdì i pùr de còr, perchè ‘i vederà Déq.

⁹Beàdì chèj ch’i layura per la pax, perchè ‘i sarà cjamàdì fjóì de Déq.

¹⁰Beàdì chèj ch’i è perseguitàdì per cólpa dela gòstisja, perchè ol règn di céj àl è sò.

¹¹Beàdì vóter cyan’ ch’i ve insölterà e ‘i ve perseguyterà e, cola falsità, ‘i digherà cuntra de vóter ògne sórta de mal per cólpa mé.

¹²Stí contétj e goí, perchè granda ‘l’è la vòsta ricompènsa indi céj. In fi di còntj, isé ‘i vò perseguytad i proféti prima de vóter.

La lúx di bune òpere

³Vóter àv si la sal dela tèra; ma se la sal ‘la divènta fata con cósa se g’avràl de salà? Àl sarà pjó bu per negót, dóma de ès bötad vja e pestulad dela xét.

¹⁴Vóter àv si la lúx del món. òna sità metida söndü’ mut ‘la póì mià restà scondida. ¹⁵E gñac ‘la se impíaj òna làmpada per mètela sóta ‘l mòs; ‘la se póga invése söl candelér grand per fà che ‘l ghe faghe lúx a tóttj chèj ch’i è ‘n ca. ¹⁶Isé ‘la g’ à de xberlúxí la vòsta lúx denàtj ai òmeñ per fà che, indel vèd i vòste òpere bune, i glorífiche ol Pader vòstj che ‘l è indi céj.

Ol còmpimét dela lège antiga

¹⁷Stí mià a crèd che mé à siès veñnìd a abolí la Lège o i proféti; à só’ mià veñnìd per abolí, ma per còmpì. ¹⁸À ve ‘l dighe in verità: ‘nfina ch’i pase mià ol céj e la tèra, ‘i croderà mià dela lège gñé òna jòta gñé ü’ tratí prima che tót àl se còmpès. ¹⁹Chèl che dóca àl vjolerà ü’ de chèsce urden, magare ol pjó picol, e ‘l ghe insegnèrà ai òmeñ a fà compàgn, àl sarà consideràd ol pjó picol indel règn di céj; chèl che invése ‘l ja meterà in òvra e ‘l insegnèrà a fà compàgn, àl sarà consideràd grand indel règn di céj. ²⁰À ve dighe difati che, se la vòsta gòstisja ‘la sarà mià pjó granda de chèla di scrivàntj e di farixèj, àv entrerí mià indel règn di céj.

La rabja

²¹Àv vj sentíd che ‘l è stadì didì di antic: *Cópa miq*; difati chèl che ‘l cópa àl g’ à de pasà sóta gòdése. ²²Mé à ve dighe invése: chèl che ‘l se inrabés con sò fradèl àl g’avrà de pasà sóta gòdése. Chèl che ‘l ghe dix a sò fradèl: “Stóped”, àl g’avrà de pasà sóta al sinédrijo; e chèl che ‘l ghe dix: “Mat”, àl g’avrà de pasà per ol fóg dela Geèna. ²³Se dóca te sét dré a mèt la tò ofèrta söl altàr e lé te se regórdet che tò fradèl àl g’ à vergót cuntra de té, ²⁴lasa la tò ofèrta denàtj al altàr e va prima a fà la pax con tò fradèl; dòpo te veñnerét a ofrí ol tò regàl. ²⁵Mètet decórde col tò aversare prima, bèl che te sét per la strada con lú, per mià che ‘l aversare àl te mète indi ma’ di gòdex e ‘l gòdex indi ma’ dela gyardja e che te siès metíd in prexú. ²⁶Te ‘l dighe in verità: te saltarét mià fò de lé ‘nfina che te g’avré mià pagàd ‘nfina a l’òltema palañca.

La catiya ampja

²⁷Àv vj sentíd che ‘l è stadì didì: *Fà miq adültére*. ²⁸Mé à ve dighe invése che chèl che ‘l varda la fómna infina a dexiderala, àl vò xamò fadì adültére con lé dét indel sò còr. ²⁹Se ‘l tò òg dèster àl t’è ocaxjú de scandol, tóel fò e bötèl vja lontà de té; difati àl è mèj per té che ‘la perése òna part del tò còrp pjötòst che tót ol tò còrp àl siès bötad indela Geèna. ³⁰E se la tò ma’ dréca ‘la t’è ocaxjú de scandol, móchela e bötela vja lontà de té; difati àl è mèj per té che òna part del tò còrp ‘la perése pjötòst che tót ol tò còrp àl indaghe a fení indela Geèna.

Ol diyòrse

³¹Àl è stadì a’ didì: “Chèl che ‘l manda vja la sò fómna, che ‘l ghe daghe ol fòj de vià cyan’ che ‘l rómp ol ligàm”. ³²Mé à ve dighe invése: chèl che ‘l manda vja la sò fómna, fò del cax de dixonestà, àlla’ mèt indela ocaxjú de adültére; e se ü’ alispuxa òna fómna mandada vja, àl fa adültére.

Ol xüramét

³³Àv vj sentíd a’ che àl è stadì didì ai antic: Xürà mià ‘l fals, ma vardet de mantègn i tò xüramétj fadì al Signúr. ³⁴Mé à ve dighe invése de xürà pròpe mià, gñé per ol céj, che ‘l è ol tróno de Déq; ³⁵gñé per la tèra, che ‘l è ol scabèl di sò pé; gñé per Gerüxalème, che ‘l è la sità del gran’ rè. ³⁶Gürà mià gñac per ol tò có, perchè te gh’ét mià ol potére de fà divèntà bjañc o nigher gñac ü’ cavèl. Ol vòst parlà àl g’ à invése de ès: “Sé, sé”; “Nò, nò”. Tót chèl che ‘l è de pjó àl salta fò del malègn.

La vendèta

³⁸Àv vî sentíd che àl è stadì didì: *Óğ per óğ e dét per dét*. Mé à ve dighe invése de rexistí mià al malègn; anse se ú' àl te pica söla banda dréça dela faça, vúltega a' chel'ótra. ⁴⁰A ú' che'l vól strasinàd in tribünal per portàt vja la vèsta, dàga a' la mantelina; ⁴¹se ú' àl vól obligàd a fà öna méa, va con lú per dò méç. ⁴²Se ú' àl te domanda, dàga; se ú' àl te domanda vèrgót in prèstet, vúltega mià i spale.

'L óde di nemíx

Àv vî sentíd che àl è stadì didì: *Te amerét ol tò pròsem e te odjerét ol tò nemíx*. Mé à ve dighe invése: amí i vòstj nemíx e preghí per chèi ch'ì ve perségyita, ⁴⁵Per fà che àv sighev fjóì del Pader vòst che'l è indi céj, che'l fa leyà ol sò sul söi catív cóme söi bu e'l fa pjöv söi góstj cóme söi ingóstj. ⁴⁶Difati se ghe völí bé dóma a chèi ch'ì ve vól bé, che ricompènsa g'avrèsev de viga? Faj mià compàgn ac i strosí? ⁴⁷E se àv salüdí dóma i vòstj fradèi, 'sa fiv de speçàl? Faj mià isé ac i pagà? ⁴⁸Vóter dóca àv g'avrèsev de ès perfètj cóme che'l è perfèt ol Pader vòst che'l è indi céj.

6°

La carità

¹Stí atèntj de praticà mià la vòsta góstisja denàtj ai òmeğn per ès vardàdj de lur; sedenò à g'avrí mià ricompènsa del Pader vòst che'l è indi céj. ²Alura, cyan' che te fét la carità, taca mià a sunà la trómbe denàtj a te, cóme ch'ì fa i fals indi sinagòghe e indi strade, per ès portàdj in ólt di òmeğn. À ve'l dighe in verità: 'ì g'à xamò vid la sò ricompènsa. ³Ma cyan' che te sèt dré a fà la carità, che'la sapje mià la tò stórta chèl che'la fa la tò dréça, ⁴in manéra che la tò carità 'la rèste indel segrét; e ol Pader tò, che'l vèd indel segrét, àl te ricompenserà.

La preghjéra

⁵Cyan' che àv preghí, àv gh'í mià de ès cóme i fals, ch'ì brama dóma de pregà 'mpé indi sinagòghe e indi cantú di pjase, per fàs vèd di òmeğn. À ve'l dighe in verità: 'ì g'à xamò vid la sò ricompènsa. ⁶Té invése, cyan' che te gh'èt voja de pregà, ènta indela tò càmera e, serada la pórtà, préga ol Pader che'listà indel segrét; e ol Pader tò, che'l vèd indel segrét, àl te ricompenserà.

Ol «Pader nòst»

⁷Cyan' che àv preghí, stí mià a traxà paròle cóme i pagà, ch'ì crèd de ès exaüdídj dóma col bötà fò paròle. ⁸Stí mià a diventà compàgn de lur, perchè ol Pader vòst àl conòs i vòstj bixògn amò prima che ghe'l domandí. ⁹Vóter alura preghí isé:

Pader nòst, che te sèt indi Céj,
che'l siēs santificàd ol tò Nòm,

¹⁰che'l vègne ol tò règn,
che'la siēs fadja la tò volontà
cóme in céj, isé in tèra.

¹¹Dàm inçó ol nòst pa de tóttj i dé,

¹²e rimèt a nóter i nòstj dèbetj
cóme che nóter 'm j' rimèt ai nòstj debitúr,
e indúxem mià a fà pecàt
ma libérem del mal.

¹⁴Se dóca àv g'avrí perdunàt ai òmeğn i sò cólpe, àl ve perdunerà ac a vóter ol Pader vòst che'l è indi céj. ¹⁵Se invése àv ghe perdunerí mià ai òmeğn, gñac ol Pader vòst àl ve perdunerà i vòste cólpe.

Ol dexú

¹⁶Cyan' che àv dexüní, stí mià a fà öna faça lóca, cóme i fals, ch'ì se sfigúra la faça per fàs vèd a dexünà di òmeğn. À ve'l dighe in verità: 'ì g'à xamò yida la sò ricompènsa. ¹⁷Invése té, cyan' che te dexünet, ónxes ol có e layet la faça ¹⁸par fàt mià vèd di òmeğn che te sèt dré a dexünà, ma dóma del Pader tò che'l è indel segrét; e 'l Pader tò, che'l vèd indel segrét, àl te ricompenserà.

I yéra texór

¹⁹Stí mià a fà 'nsèma texór söla tèra, indóye che tarma e röxen 'ì consóma, indóye che i lader 'ì rómp e'ì pórtà vja. ²⁰Fí 'nsèma texór in céj, indóye che tarma e röxen 'ì consóma mià e i lader 'ì rómp mià e'ì pórtà mià vja. ²¹Difati, indóye che'l è ol tò texór, lé àl sarà ac ol tò còr.

'L óğ lúx del còrp

²²La lúx del còrp àl è 'l óğ. Se dóca ol tò óğ àl è cjar, tótt ol còrp àl sarà ilüminàd. ²³Ma se per cax ol tò óğ 'l è malàd, tótt ol tò còrp àl sarà scúr. Se dóca la lúx che'l è dét de té 'l è scürèsa, cyat granda sarala mià la scürèsa?

O Déq o mamóna

²⁴Nisú àl pól serví du padrú; perchè o àl odjerà ú' e àl ghe völerà bé a chèl óter, o se'l techerà a ú' e àl trascürerà chèl óter. Àv pödí mià serví Déq e mamóna.

Tormentàs mià

²⁵Per chèl ve dighe: per la vòsta véta stí mià a tormentàs de chèl che àv mangerí e àv biyerí; e ġnac per ol vòst còrp, de chèl che àv gh'í de mètes sò. La véta vèlela mià forse pjó del sibo e 'l còrp pjó del vestít? ²⁶Pò àv vardí i oxèj del cé: 'i sèmina mià, 'i séga mià, 'i fa mià 'nsèma indi granér. Con tót chèst, ol Pader vòst celèst 'l ja mantègn; e vóter valív mià pjó de lur? ²⁷Chi de vóter, per tat che'l combàt, él bu de xontà ü' sùl menúd ala sò véta? ²⁸E per cònt del vestít, perchè ve se tormentív? Vardí i xèj dela campagna, cóme ch'í vé sò: 'i layura mià e'í tès mià. ²⁹Con tót chèst, ve dighe che ġna' Salumú, in tót ol sò splendúr, àl éra mià vestíd cóme ú' de lur. ³⁰Se Déq àl vestés isé l'èrba dela campagna, che inçó 'la gh'è e domà 'i la bóta indel fóg, cyat ve vesteseràl vóter, xét de póca féde? ³¹Stí mià a tormentàs dóca col dí: "Sa mangerém? Sa biyerém? o: che vestít àn se meterà sò?" ³²Töte chèste ròbe 'i'a sirca i pagà. Ma 'l Pader vòst celèst àl sa ch'í ve ocór töte chèste ròbe. ³³Sirchí prima de tót ol règn de Déq e la sò ġöstisja, e töte chèste ròbe 'i ve sarà dadje de föra vià. ³⁴Stí mià a tormentàs dóca per ol domà, perchè ol domà àl g'avrà xamò i sò fastóde. Ögne dé ghe'n và asé dela sò fadiga.

7°

Mià ġödicà

¹Stí mià a ġödicà; isé àv sarí mià ġödicàdj. ²Difati con chèl ġödése che àv ġödicí àv sarí ġödicàdj e cola mixúra che àv mixürí àl ve sarà mixüràd. ³Perchè mò vardet ol sporchés che'l è indel öġ de tò fradèl e te se inçórxet mià dela trav che'l è indel tò? O mèj: cóme pòdet díga a tò fradèl: "Lasa che à tire vja del tò öġ ol sporchés", cyan' che indel tò öġ gh'è öna trav? ⁵Falso! Léva vja prima la trav del tò öġ e isé te vederét mèj per levà vja ol sporchés del öġ de tò fradèl.

Dà mià i pèrle ai porsèj

⁶Stí mià a dàga ai ca i ròbe sante e stí mià a bötà denàtj ai porsèj i vòste pèrle, per fà ch'í và pèste mià coi sò sanfe e'í se vulte mià cuntra de vóter per xbranàv.

Pregà con féde

⁷Domandí e ve sarà dadj; sirchí e àv troverí; batí ala pórta e'l ve sarà dervíd. ⁸Difati chèl che'l domanda àl cjapa; chèl che'l sirca àl tróva; a chèl che'l bat ala pórta àl ghe sarà dervíd. ⁹Él forse tra de vóter ün òm che, se sò fjól àl ghe domanda ü' pa, àl ghe darà ü' sas? ¹⁰O se'l ghe domanda ü' pès, àl ghe darà ü' bés? ¹¹Se dóca vóter, acasibé che àv si malègn, àv saví dàga ai vòstj fjóij ròbe bune, cyat de pjó ol vòst Pader che'l è indi céj daràl ròbe bune a chèl ch'í gh'j' domanda?

La régola d'ór

¹²Tót chèl che àv gh'í pjasér che i òmeġn 'i ve faghe, fil a' vóter a lur. Difati chèsta 'l'è la Lège e i proféti.

La pórta strétja

¹³Entrí per la pórta strétja; perchè còmoda 'l'è la pórta e larga la strada che'la mènala danasjú; e'í è tance chèl ch'í se invia de chèla banda. ¹⁴Cyatistrétja che'l è la pórta e scòmoda la strada che'la mènala véta; e che póc ch'í è chèl ch'í 'la tróva!

Cóme 'l èrbor, ac i fróti

¹⁵Vardív di proféti fals: lur 'i vé de vóter vestídj de pégora, ma dét invése 'i è lúv inġurdj. ¹⁶Àv j' riconsér di sò prodòtj. De cyand se càtela sò óva di spi o fig di spi? ¹⁷Isé ògne èrbor bu àl fa fróti bu e ògne èrbor catív àl fa fróti catív. ¹⁸Àl pól mià ün èrbor bu fà fróti catív e ġnac ün èrbor catív fà fróti bu. ¹⁹Ögne èrbor che'l fa mià fróti bu àl vé teàd e bötàd indel fóg. ²⁰Àv j' riconsér dóca di sò prodòtj.

Fàs mià ilüxjú!

²¹Mià tóti chèl ch'í me dix: "Siġnúr, Siġnúr", 'i entrerà indel règn di céj, ma chèl che'l fa la volontà del Pader mé che'l è indi céj. ²²Tance de lur 'i me digherà in chèl dé: "Siġnúr, Siġnúr, g'aj mià forse profetixàd indel tò nòm? Indel tò nòm g'aj mià casàd fò demòne e g'aj mià fadj indel tò nòm tance miracoj?" ²³Alura à ghe'l digheró cjar: "À v'ó maj conosídj! 'Ndí lontà de mé, vóter che àv fi dóma nefandità!"

Fà sò söla còrna

²⁴Chèl che'liscólta dóca chèste mé paròle e'l ja mèt in óvra, se pól mètel a pér d'ün òm de sentimét, che'l gh'iva fadj sò la ⁵⁶ca söla còrna. ²⁵E'la vign

xó la pjöva, ‘i ‘ndè fò i fjóm, ‘i bofè i vèntj: ‘i se bötè sura de chèla ca ma ‘la crodè mià. Difati ‘la gh’iya la fondasjú söla còrna. ²⁶E chèl che ‘liscólta chèste mé paròle ma àl ja mèt mià in óvra, se pól mètel a pér d’ün òm sènsa sentimét, che ‘l gh’iya fadì sò la sò ca söla sabja. ²⁷E ‘la vign xó la pjöva, ‘i ‘ndè fò i fjóm, ‘i bofè i vèntj: ‘i se bötè sura de chèla ca e chèla ‘la vign xó e la sò rüvina ‘la fò granda».

La marayéa di fòle

²⁸Cyan’ che Gexú àl finè chèsce discòrs, i fòle ‘i restè maravejade dela sò dotrina; ²⁹difati àl insegnaya còme ü’ che ‘l g’ à utorità, mià còme i sò scrivàntj.

8°

I MISJUNARE DEL RÈGN

Ol lebrúx gyaríd

⁸¹Cyan’ che àl vègn xó del mut, tanta xét ‘la ghe ‘ndè dré. ²E èco che ü’ lebrúx àl ghe ‘ndè vixí e ‘l se bötè in xenóğ denàtj a lú col dí: «Siğnúr, se pròpe te vòlet, te pòdet pörificàm». ³Alura àlixlonghè la ma’ e ‘lla’ tochè col dí: «À ‘l vòle, pörifichet!». E la lébra ‘la scomparè söl momènt. ⁴Àl ghe dixè alura Gexú: «Stà atènt de dí mià a nisú. Ma và, fàt vèd del prêt e pórt a l’ofèrta che Moxè àl vè ordinàd còme testimonjansa per lur».

La féde del sentürjú

⁵Entràd in Cafarna, àl ghe ‘ndè vixí ü’ sentürjú che ‘lla’ süplicaya col dí: ⁶«Siğnúr, ol mé servitür àl è destendíd in ca paralixàd e ‘l patés de brót». ⁷E Gexú a lú: «G’avrès de vègní a gyaríl?». ⁸Ol sentürjú àl ghe respondè: «Siğnúr, mèrete mià che te vègnet ala mé ca ma dí dóma òna paròla e ol mé servitür àl gyarirà. ⁹Difati a’ mé, acasibé che à só’ dipendènt, à g’ó soldàdj sóta de mé; se à dighe a ü’: “Và!”, chèl àl va; a ün óter: “Vé!”, chèl àl vé; o al mé servitür: “Fà chèst!”, lú ‘àlla’ fa». ¹⁰Indel sentí isé, Gexú àl restè maravejàd e ‘l dixè a chèj ch’i ghe ‘ndaya dré: «À ve ‘l dighe in verità: à vò maj trovàd in Ixraél nisú che ‘l g’ayès tanta féde. ¹¹À ve dighe a’ che tance de lur ‘i vègnerà de là che ‘l lèya ol sul e de là che ‘l va a tramónt e ‘i se senterà in tàvola con Abràm, con Ixàc e con Ğacòbe indel règn di céj; ¹²mèntre i fjój del règn ‘i sarà casàdj fò indeliscür, là àl sarà tót ü’ pjanx e ü’ sfranx i ganase de rabja». ¹³Pò àl dixè al sentürjú: «Và, che ‘l siès fadì còme che t’è credíd». E pròpe in chèla ol servitür àl fò gyaríd.

In ca de Péder

¹⁴Òna vòlta, entràd Gexú in ca de Péder, àl vist che la madòna de lú ‘l’éra indel lètj condü’ fevrú. ¹⁵Alura àl ‘la cjapè per la ma’ e la févra àl ‘la lasè; e, levada sò, ‘la se metè a servíj. ¹⁶Vèrs sira ‘i ghe prexentè tance indjayolàdj e lú àl casè fò i spèretj dóma cola paròla e àl gyarè tótj i malàdj. ¹⁷Isé ‘i se còmpè chèl che ‘l gh’iya nünsjad ol profèta Ixaía, indòye che ‘l dix:

*lú àl vè portàd i nòste infermetà
e ‘l s’è cargàd di nòste malatèj.*

Exigènsa dela cjamada

¹⁸Gexú, vedíd che la fòla ‘la se strenxiya aturen a lú, àl domandè de pasà sò chel’ótra riya. ¹⁹Alura ü’ scrivànt àl ghe ‘ndè vixí col dí: «Maèst, à g’avrès vojja de vègnít dré depertót indòye che te ‘ndét». ²⁰Àl ghe dixè Gexú: «I bólp ‘i g’ à tane e i oxèj del cél nidj, ma ol Fjöl del Òm àl g’ à mià ‘ndòye pogà ol có». ²¹Ün óter di dišèpoj àl ghe dixè: «Siğnúr, lasem prima indà a sotrà mé pader». ²²Ma Gexú àl ghe dixè: «Vè dré de mé, e lasa che i mórtj ‘i sòtre i sò mórtj».

La tempèsta padimada

²³Montàd söla barca, ‘i ghe ‘ndè dré i sò dišèpoj. ²⁴E èco che ‘la se levè söl mar òna tempèsta tat granda che la barca ‘la stava per ès cyarçada di ónde; e lú àl dormiya. ²⁵‘I ghe ‘ndè vixí e ‘jla’ dexdè col dí: «Siğnúr, salvem, che ‘m sè in pericol!». ²⁶Àl ghe dixè Gexú: «Perchè mò gh’ív pura, òmeğn de póca féde?». E, levàd sò, àl ghe cridè al’arja e al mar e ‘la se fè òna granda calma. ²⁷I òmeğn ‘i restè stremídj e ‘i dixiya: «Ma chi él chèsto ché, ch’i ghe übidés infina i vèntj e ‘l mar?».

‘I indjayolàdj de Gàdara

²⁸Riyàd Gexú sò chel’ótra riya, indela tèra di gadaré, du indjayolàdj, indel saltà fò di tòmbe, ‘i ghe ‘ndè inçuntra; ‘i éra òmeğn pericolúx fès, che difati nisú àl olsaya a pasà per chèla strada. ²⁹E èco ch’i se metè a cridà col dí: «‘Sa gh’él tra nóter e té, Fjöl de Déo? Sét vègníd per tormentàm prima del tètj?». ³⁰Póc lontà de lé ‘la gh’éra òna mandra de porsèj ch’i pascolaya. ³¹I demòne ‘jla’ süplicaya col dí: «Se te me caset fò, mandem indela mandra di porsèj». ³²Alura lú àl ghe dixè: «‘Ndí!». E lur, saltàdj fò, ‘i entrè indi porsèj. E èco che tóta la mandra, del ólt del presepe, ‘la pjombè xó indel mar e ‘la se neghè indi ónde. ³³I gyardjà ‘i scapè e, riyàdj in sità, ‘i còntè sò tót e ac ol

cax di indjayolàdi. ³⁴E èco che tóta la sità ‘la viǵn fò per indà inçuntra a Gexú. Apéna ch’ila’ vist, ‘ila’ preghè de ‘ndà vja lontà di sò tère.

9°

Ol paraliteg gyaríd

¹Montàd sòla barca, àl se inviè vèrs chel’ótra riya e, cyan’ che ‘l rivè indela sò sità, ²èco ch’i ghe prexentè ü’ paraliteg destendíd söndü’ lètj. Indel yèd la sò féde, Gexú àl dixè al paraliteg: «Corago, fjól, i tò pecàti ‘i è perdunàdi». E èco che di scriyàntj ‘i dixè dét de sè: «Chèsto ché àl bestèmj». ⁴Gexú, conosídj i sò pensér, àl ghe dixè: «Perchè mò pensív ròbe maléǵne indi yòstj còr? ⁵Sa él difati pjó belfà, dí: “‘I è perdunàdi i tò pecàti”, o dí: “Lèya sò e camina”?” ⁶Dóca, per fà che ày sayí che ol Fjól del Òm àl g’ à ol potére sòla tèra de perdunà i pecàti: «Lèya sò!» àl ghe dixè al paraliteg, «Cjapa sò ol tò lètj e va a ca tò». ⁷Chèl àl levè sò e se’n indè a ca sò. ⁸Indel yèd öna tal ròba, i fòle ‘i cjapè öna granda pura e ‘i glorificchè Déq che ‘l gh’iya dadj ai òmeǵn ü’ potére de chèla sórta.

Cjamada de Maté

⁹Indàdj vja de lé, Gexú àl vist sentàd indel banç di tase ün òm ch’i dixiya Maté. Àl ghe dixè: «Vé dré de mé». E chèl, levàd sò, àl ghe ‘ndè dré. ¹⁰Àl capitè che, bèl che ‘l éra in tàvola a ca, tance strosí e pecadúr ‘i vèǵn a mangà con Gexú e coi sò dišèpoj. ¹¹Indel yèd chèst fat, i farixèj ‘i ghe dixè ai dišèpoj: «Perchè mò ol yòst maèst mangel coi strosí e coi pecadúr?». ¹²Lú, veǵníd a savila, àl ghe dixè: «‘I è mià i sa ch’i g’ à bixòǵn del mèdeg, ma i malàdj. ¹³Ndí e imparí chèl che ‘l yól dí: *mixericòrdja mé à sirche e mià sacrefése*. Difati à só’ mià veǵníd a cjamà i gòstj, ma i pecadúr».

Ol yèǵ e ‘l nóv

¹⁴Alura ‘i ghe ‘ndè yixí i dišèpoj de Ğoyàn e ‘i ghe domandè: «Perchè bèl che nóter e i farixèj àm dexúna fès, i tò dišèpoj ‘i dexúna mià?». ¹⁵Àl ghe respondè Gexú: «I nvidàdj a spuxe pòdej fà lúto ‘nfina che ‘l spux àl è con lur? ‘I veǵnerà bé i dé che ‘l spux àl ghe sarà portàd vja e alura ‘i dexünerà. ¹⁶Nisú àl mèt ü’ tòc de téla nóva xgrèxa söndü’ vestít yèǵ, perchè la tacunada ‘la fenés colixbregà ol vestít, e ‘l xbragú àl diyènta amò pjó grand. ¹⁷E ĝnac àl se mèt ol vi nóv in baghe yège, sedenò i baghe ‘i se spaca e isé àl se spand ol vi e ‘i se pèrd i baghe. Ma ol vi nóv àl va metíd in baghe nóve, isé ‘i se consèrva tóiddü».

La fómna che ‘la perdiya sanǵ gyarida e la scjetina resüsitada

¹⁸Bèl che ‘l ghe dixiya chèste ròbe, èco che ü’ capo àl ghe ya yixí e ‘l se bóta in xenòǵ denàti a lú col dí: «‘La m’è mórtà la fjóla pròpe adès; ma vé, mèt la tò ma’ sura de lé e ‘la vivrà». ¹⁹Gexú, levàd sò, àl ghe ‘ndè dré insèma ai sò dišèpoj. ²⁰E èco öna fómna, che de dudex aǵn ‘la gh’iya pèrdite de sanǵ, ‘la se redexè apróv e per ol dedré ‘la ghe tochè ‘l órl dela mantelina. ²¹La se gh’iya didj dét de sè: «Se à riveró apéna a tocaga almànc la sò mantelina, à guariró». ²²Gexú àl se vultè, àl ‘la vardè e ‘l dixè: «Corago, fjóla: la tò féde ‘la t’ à salvada». De chèl momènt lé la fómna ‘la restè gyarida. ²³Riyàd indela ca del capo e vedídj i sunadúr de flaöt e la fòla che ‘la faya còc, àl ghe dixè: ²⁴«‘Ndí vja de ché, perchè la scjetina ‘l è mià mórtà ma ‘la dórma». E lur ‘i ghe griǵnava dré. ²⁵Apéna casada fò la fòla, àl entrè, àl cjapè la scjetina per la ma’ e lé ‘la levè sò. ²⁶E öna nóva de chèsta sórta ‘la se spanpanè per tóta chèla reǵú.

Àl gyarés del’ótra xét

²⁷Intàt che Gexú àl se xlontanaya de lé, du òrb ‘i tachè a ‘ndaga dré col cridà: «Vabjet pjetà de nóter, Fjól de Daved!». ²⁸Riyàd a ca, i òrb ‘i ghe ‘ndè yixí. Àl ghe dixè Gexú: «Credív che mé à pòde fà tat?». ‘I ghe respondè: «Sé, Signúr». ²⁹Alura àl ghe tochè i òǵ e ‘l ghe dixè: «Che ‘l ve söcéde segónd la yòsta féde». ³⁰E i sò òǵ ‘i se dervè. Pò Gexú àl ghe intimè col dí: «Vardí che ‘lla’ sapje nisú». ³¹Ma lur, ĝnac veǵnídj fò de lé, ‘i se metè a spaqlà ol sò nòm per tóta la reǵú. ³²Intàt che lur ‘jse xlontanaya de lé, èco che ‘l se prexentè ü’ mótt dominàd del djavol. ³³Mandàd fò ol demòne, ol mótt àl turnè a parlà. I fòle, stüvide, ‘i dixiya: «Àl s’è pròpe maǵ vést negót compàǵn in Ixraél». ³⁴Ma i farixèj ‘i dixiya: «Lú àl manda fò i demòne per mèx del prénsèp di demòne».

Ol racòlt ‘l è tat

³⁵Gexú, indel percór tóte i sità e i bórg, àl inseǵnaya indi sò sinagòghe, àl nònsjaya ol vangéle del rèǵn e ‘l gyariya òǵne sórta de malatèa e de infermetà. ³⁶Indel yèd i fòle sfinide e lasade deperlure, *cóme pégore sènsa pastúr*, àl g’avè pjetà de lure. ³⁷Alura àl ghe dixè ai sò dišèpoj: «Ol racòlt àl è tat, ma i operare ‘i è póc. ³⁸Preghí dóca ol padrú del racòlt che ‘l mande operare per ol sò racòlt».

10°

I dudex apòstoj

¹Cjamàdj vixí de sè i sò dudex dišèpoj, àl ghe dè ol potére de casà fò i spéretj impúr e de gyarí ògne sórtà de malatèa e de infermetà. ²I nòm di dudex apòstoij 'i è: per prima Simú, ch'i ghe dix Péder, e Andréa sò fradèl; Ğacom, fjól de Xebedéo, e Ğovàn sò fradèl; ³Felép e Bartolamé; Tomàx e Maté ol públicà; Ğacom de Alféo e Tadé; ⁴Simú ol Cananéj e Ğúda Iscarjòta, chèl che dòpo àlla' tradè. ⁵Chèsce 'i è i dudex che Gexú àl mandè, dòpo de viga dadje chèste istrusjù: «Stí mià a indà tra i pagà e ĝné a entrà indi sità di samarità. ⁶Ndí a sircà pjòtòst i pégore disperdide dela ca de Ixraél. ⁷Indel percór i strade, predichí col dí: "Àl è vixí ol règn di céj". ⁸Gyarí i malàdj, resüsití i mórtj, pörifichí i lebrúx, casí fò i demòne. Àv vj yid a gratis, di a gratis. ⁹Stí mià a tirà sò ór o arxènt o sóldj per i vòste scarsèle, ¹⁰ĝné òna bórsa per ol vjax, ĝné dò tòneghe, ĝné sandaj e ĝnac ü' bastú; perchè 'l operare àl g' a diritto al sò mantegnimét. Indel entrà indòna sità e indü' bórg, informív se gh'è òna persuna buna e restí lé infina che àv turní mià a partí. ¹²Indel entrà 'n ca, di ol vòst salúd ¹³e, se la ca 'l'è dèĝna, la vòsta pax 'la vègne xó só de lé; se invése la ca 'l'è mià dèĝna, che la vòsta pax 'la turne a vóter. ¹⁴Se ü' àl ve risév mià e'l vól mià scoltà i vòste paròle, indel vèĝn fò de chèla ca o de chèla sità, xgörlí la pólvèr di vòstj pé. ¹⁵À ve'l dighe in verità: indel dé del ĝödése, la tèra de Sòdoma e de Gomòra 'la g'avrà ü' destí pjò saportabel che mià chèla sità.

Ol destí di núnsi del vangéle

¹⁶Èco: mé à ve mande cóme pégore in mèx ai lúv; vedí dóca de ès prüdèntj cóme i serpèntj e sèmples cóme i colómbe. ¹⁷Stí atèntj ai òmeĝn: 'i ve conseĝnerà ai sinédri e 'i ve flagelerà indi sò sinagòghe; ¹⁸àv sarí strasinàdj denàtj ai govèrnatur e ai rè per cólpa mé, per fà che àv daghev testimonjansa a lur e ai pagà. ¹⁹S' 'i ve conseĝnerà indi sò ma', stí mià a preoçüpàv de cóme o de chèl che àv gh'í de dí. Àl ve sarà ispiràd in chèl momènt chèl che àv g'avrì de dí; ²⁰Perchè àv si mià vóter che àv parlí ma ol Spéret del Pader vòst àl parlerà in vóter. ²¹Ol fradèl àl conseĝnerà a mórt ol fradèl, e 'l pader ol sò fjól; i fjóij 'i se leverà só cuntra i genitúr e 'i a farà mór. ²²Àv sarí odjàdj de tótj per cólpa del mé nòm. Chèl che 'l g'avrà teĝníd dúr infina al óltem, chèl àl se salverà. ²³S' 'i ve perseguyterà in chèsta sità, scapí in chel'ótra; perchè à ve'l dighe in verità: àv riyerí mià a fení i sità de Ixraél prima che 'l vègne ol Fjól del Òm. ²⁴Ol dišèpol àl è mià pjò del maèst e ĝnac ol servitúr pjò del sò padrú. ²⁵Ol dišèpol àl pól stà contét se 'l diyènta cóme ol sò maèst, e 'l servitúr se 'l diyènta cóme ol sò padrú. Se 'i g' a didj Belxebú al padrú de ca, tappjó a chèj dela sò de ca!

Vià ògne pura!

²⁶Per chèl àv gh'í mià de viga pura de lur. Gh'è negót de cyarçàd che 'l g' abje mià de ès palexàd e de scux che 'l g' abje mià de ès savíd. ²⁷Chèl che à ve dighe a vóter indeliscúr, dixíl indela lúx; chèl che àv sentí indel'orèĝa, predichíl söi tètj. ²⁸Stí mià a spaventàv per chèj ch' 'i pól copà ol còrp, ma ch' 'i riva mià a copà l' ànima. G' abje pura pjòtòst de chèl che 'l g' a ol potére de fà fení indela Geèna tat l' ànima che 'l còrp. ²⁹Dò pàsere se vèndele mià fórse per òna palaŋca? Dóca, ĝnac òna de lure 'i borlerà xó sènsa che 'l Pader vòst àlla' vóle. ³⁰Infina i cayèj del vòst có 'i è stadj còntàdj só tótj. ³¹Stí mià a vj pura, dóca: vóter àv valí bé, pjò de tante pàsere! ³²Per chèst, se ü' àl me riconoserà denàtj ai òmeĝn, a' mé àlla' riconoseró denàtj al Pader mé che 'l è indi céj. ³³Se invése àl me rinegherà denàtj ai òmeĝn, a' mé àlla' renegheró denàtj al Pader mé che 'l è indi céj.

Dedisjú incondisjunada a Crést

³⁴Stí mià a crèd che à siĝs veĝníd a portà la pax söla tèra; à só' mià veĝníd a portà la pax, ma la spada. ³⁵À só' veĝníd a divíd 'l òm de sò pader, la fjóla de sò mader, la nóra dela madòna: pròpe, i nemíx del òm 'i sarà chèj de ca sò. ³⁷Chèl che 'l ghe vól bé al pader o ala mader pjò che a mé, àl è mià dèĝn de mé; chèl che vól bé al fjól o ala fjóla pjò che a mé, 'l è mià dèĝn de mé. ³⁸Chèl che 'l cjapa mià só la sò crux dré a mé, àl è mià dèĝn de mé. ³⁹Chèl che 'l g'avrà trovàd la sò véta, àl'la perderà; e chèl che 'l g'avrà perdíd la sò véta per cólpa mé, àl turnerà a trovàla.

Ricompènsa per chèl che 'l acèta ol núnsjo del vangéle

⁴⁰Chèl che 'l ve acèta vóter àl me acèta mé e chèl che 'l me acèta mé àl acèta chèl che 'l m' a mandàd. ⁴¹Chèl che 'l acèta ü' proféta per ol fat che 'l è proféta, àl g'avrà la ricompènsa d'ü' proféta. Chèl che 'l acèta ü' ĝóst per ol fat che 'l è ĝóst, àl g'avrà la ricompènsa d'ü' ĝóst. ⁴²Chèl che 'l g'avrà dadj magare dóma ü' bicér de acya frèscà a ü' de chèsce picòj, per ol fat che 'l è mé dišèpol, à ve'l dighe in verità: àl perderà mià la sò ricompènsa».

11°

Coŋclüxjú

¹Fenít de dà i inseĝnamétj ai sò dudex dišèpoj, Gexú àl partè de lé per indà a inseĝnà e a predicà indi sò sità.

I MISTÉR DEL RÈĜN

L'ambasada de Ğoyàn

²Cyan' che Ğoyàn àl vègn a sayí, in prexú, i òpere del Crést, per mèx di sò dišèpoj ³àl mandè a díga: «Sét té chèl che 'l g' à de veǵní o g' àj de spetà ün óter?». ⁴Gexú àl ghe respondè: «'Ndí e cöntí sǒ a Ğoyàn chèl che ày sentí e ày vedí: ⁵*I òrb 'i vèd, i sǒp 'i camina, i lebrúx 'i è pǒrificàdj, i surdj 'i sènt, i mórtj a resúsita, ai póyer 'la gh'è cöntada sǒ la buna nõva* ⁶e àl è beàd chèl che 'l se scandolèxa mià de mé».

Lóde de Ğoyàn ol Batésta

⁷Intàt che chèl 'i 'ndaya vja, Gexú àl se metè a parlà de Ğoyàn ai fǒle: «'Sa siv indàdj a vèd indel dexèrt? Òna cana xgǒrlida del'arja? ⁸'Sa siv indàdj a vèd? Ün òm cyarçàd con vèste fine? Èco: chèl ch'ì se mèt inturen vèste fine 'i viv indi palàs di rè. ⁹'Sa siv indàdj a fà? A vèd ü' proféta? Pròpe, à ve 'l dighe mé, 'l è pjǒ d'ü' proféta. ¹⁰De lú àl è scritj:

*Èco, mé à mande denàtj de té ol mé núnso,
lú àl preparerà denàtj de té la tò strada.*

¹¹À ve 'l dighe in verità: de tǒtj i nasídj de fómna, àl è maj veǵníd fǒ ü' pjǒ grand de Ğoyàn ol Batésta. Ma ol pjǒ picol indel règn di céj àl è pjǒ grand de lú. ¹²Dal tép de Ğoyàn ol Batésta 'nfin' adès ol règn di céj àl g' à a che fà cola vjolènsa; Perchè i vjolèntj 'i vǒlerès cjapàl. ¹³Difati la Lège e tǒtj i proféti 'nfina a Ğoyàn 'i 'l vǎ núnso. ¹⁴Se ày vǒlí capila, lú àl è chèl Elíq che 'l g' à de veǵní. ¹⁵Chèl che 'l g' à orège, che 'liscólte!

La sapjènsa'la se fa ĝöstisja per mèx di òpere

¹⁶A chi g'óij de mèt a pér chèsta generasjú? 'L'è precixa di scjetí ch'ì sta sentàdj indi pjase e, vultàdj cuntra ai compàgn, ¹⁷'i ghe dix:

“Àm vǎ sunàd per vǒter e ày vǐ mià balàd;
àm vǎ fadj ü' lamènt e ày vǐ mià pjanxíd”.

¹⁸Àl è veǵníd Ğoyàn, che 'l manǵaya e 'l biviva mià, e 'l se dixiva: “Àl g' à adòs ü' demòne”. ¹⁹Àl è veǵníd ol Fjǒl del Òm, che 'l manǵa e àl biv, e àl se dix: “Àl è ü' bödelú e ü' çochetú, amíx di strosí e di pecadúr”. Ma ala sapjènsa 'l'è stadja fadja ĝöstisja per mèx di sò òpere».

Póyere maj i sità sènsa féde!

²⁰Alura àl comensè a vuxaga a i sità indóve àl viva fadj pjǒ miracoj, perchè 'i s'éra mià convertide: ²¹«Póyera maj té, Coraxín! Póyera maj té, Bessaída! Perchè se i miracoj ch'ì è stadj fadj lé de té a fósistàdj fadj a Tir e a Sidú, xamò de tat tép 'i se sarès convertide con tat de selése e de sènder. ²²Dóca, ve dighe che indel dé del ĝödése ol destí che 'l ghe tocherà a Tir e a Sidú àl sarà manç dúr che mià ol vòst. ²³E té, Cafarnaq, 'ndarét fǒrse sǒ 'nfina 'n céll? Te pjomberét indel presepése! Perchè, se a Sòdoma 'i fósistàdj fadj i miracoj ch'ì è stadj fadj lé de té, 'la sarès restada 'nfina adès. ²⁴Dóca, ve dighe che indel dé del ĝödése ol destí che 'l ghe tocherà ala tèra de Sòdoma àl sarà manç dúr che mià ol tò».

Ol vangéle riservàd ai sèmplex

¹⁵In chèl momènt Gexú àl dixè: «Te benedése, Pader, Siǵnúr del céll e dela tèra, che t'é teǵnid scondíd chèste ròbe ai sapjèntj e ai inteligèntj e t'j'é palexade ai sèmplex. ²⁶Sé, Pader, perchè isé àl t'è pjaxíd a té. ²⁷Tǒt àl m'è stadj dadj de mé Pader: nisú àl conòs ol fjǒl, fǒ del Pader, e nisú àl conòs ol Pader, fǒ del Fjǒl e chèl che 'l Fjǒl àl vǒl palexaghel. ²⁸Veǵní de mé, tǒtj vǒter che ày si strac e trǒp careg, e mé à ve faró posà. ²⁹Cjapí sǒ ol mé xuv e imparí de mé, che à só' pasjènt e òmel de cǒr, e ày troverí confórt per i vòste ànime. ³⁰Perchè ol mé xuv àl è dǒls e 'l mé pix lixér».

12°

I spighe e 'l ripòx del sabad

¹In chèl momènt Gexú àl pasaya per i racòltj in dé de sabad e i sò dišèpoj, pjé de fam, 'i tachè a rǒmp i spighe e a manǵale. ²I farixèj, indel vèd ol fat, 'i dixè: «Èco, i tò dišèpoj 'i fa chèl che 'l è mià permetíd de fà in dé de sabad». ³E lú àl ghe respondè: «Ày vǐv maj lexíd chèl che 'l g' à fadj Dayed, cyan' che àl g' à vid fam lú e i sò compàgn? ⁴Cóme che 'l è entràd indela ca de Déq e àl vǎ manǵàd i pa del'ofèrta, che 'l éra mià permetíd de manǵàn ĝné a lú ĝné ai sò compàgn ma dóma ai prèti? O ày vǐv mià lexíd indela Lège che in dé de sabad i prèti indel tèmpjo 'i rǒmp ol ripòx del sabad e alistès 'i è sènsa cólpa? ⁶Mé à ve dighe che ché àl è vergót de pjǒ grand del tèmpjo. ⁷Se ày gh'isev capíd chèl che 'l vǒl dí: 'Mixericòrdja mé à vǒle e mià sacrefése', ày g'avrèsev mià condanàd xét che 'la g' à mià cólpa de sórta. ⁸Sé, ol Fjǒl del Òm àl è padrú del sabad».

'L òm cola ma' ritirada

⁹Partíd de lé, àl indè indela sò sinagòga. ¹⁰E èco: gh'éra ün òm che'l gh'iva òna ma' ritirada. 'I ghe domandè a Gexú: «Él permetíd de gyarí in dé de sabad?». 'I dixiya isé per incolpàl. ¹¹Lú àl ghe dixè: «Chi él tra de yóter chël òm che, col ví òna pégora sula, se'la ghe bórla dét de sabad indöna búxa, àl'la cjapa mià e àl'la tira mià só? ¹²Dóca, che valúr pjó grand g'al mià ün òm rispèt a òna pégora! Alura àl è permetíd de fà del bé ac in dé de sabad». ¹³Pò àl dixè al òm: «Xlóngga la tò ma'». Chël àl'la xlonghè e'la turnè sana compàgn de chel'ótra. ¹⁴Veǵnìdj fò, i farixèj 'i fès consèj cuntra de lú per fàl fò.

Ol «servitúr de Déo» bu de còr

¹⁵Gexú, cyan' che àl veǵn a sayí ol fat, àl se xlontanè de lé. 'I ghe 'ndè dré tance de lur e lú 'l ja gyarè tòtj; ¹⁶ma àl ghe comandè de spampanà mià la sò fama. ¹⁷Chèst per fà che'la se còmpès chël che'l gh'iva nònsjäd ol proféta Ixaia, indóve che'l dix:

¹⁸*Eco ol mé servitúr che à yó serníd,
ol mé bé, che la mé ànima in lú 'la se consula.*

*À meteró ol mé Spéret sura de lú
e lú àl nònsjerà ol dirito ai pòpoj.*

¹⁹*Àl rabiǵnerà mià, àl criderà mià;
e nisú àl senterà la sò yux per i pjase.*

²⁰*Òna cana róta àl'la fracherà mià,
e ü' lömí che'listà per mǒr àlla' xmorserà mià,
'nfina che'l g'avrà mià fadj vènx ol dirito;*

²¹*e indel sò nòm i pòpoj 'i spererà.*

Règn de Déo e règn de Sàtana

²²Alura 'i ghe prexentè ü' che'l gh'iva ol djavol adòs che'l éra òrb e mótt e lú àlla' gyarè, Sichè àl parlava e àl vediva. ²³Tóta la xét, pjéna de marayéa, 'la dixiya: «Che'l siès mià chèsto ché ol Fjól de Dayed?». ²⁴Ma i farixèj, sayíd òna tal ròba, 'i ghe dixè: «Lú àl manda fò i demòne dóma in yirtú de Belxebú, caporjú di demòne». Col conòs i sò pensér, Gexú àl ghe dixè: «Ògne règn diyidíd dedét de sè àl va in rüvina. Ògne sità o ca diyidida dedét de sè 'la pòderà mià sta só. ²⁶E se Sàtana àl manda fò Sàtana, àl yól dí che'l è diyidíd dedét de sè; còme pòderàl alura stà 'mpé ol sò règn? ²⁷E se mé à case fò i demòne in yirtú de Belxebú, in yirtú de chi ja casej fò i vòstj fjóij? Per chël 'i sarà lur i vòstj gǒdex. ²⁸Ma se mé à case fò i demòne in yirtú del Spéret de Déo, àl yól dí che 'l règn de Déo àl è pròpe rivàd ché de yóter.

²⁹Còme pòdel ü' entrà 'n ca de chël che'l è pjó fórt e portaga vja la sò ròba, se prima àl'avrà mià ligàd? Dóma in chël momènt àl pòderà sacheǵa la ca. ³⁰Chël che'l è mià con mé àl è cuntra de mé; e chël che'l tira mià 'nsèma con mé àl despèrd tòt. ³¹Per chël à ve dighe: ògne pecàt o bestèmja 'la sarà perdunada ai òmeǵn, ma la bestèmja cuntra 'l Spéret 'la sarà mià perdunada. ³²Isé, se ü' àl dix òna paròla cuntra al Fjól del Òm, 'la ghe sarà perdunada. Ma se àl'la dix cuntra al SantiSpéret, chël àl g'avrà mià perdú gné in chèst mónd gné in chël óter.

Còme 'l èrbor, ac i fróti

³³Se ày si decórde che 'l èrbor àl è bu, ac ol sò frót àl sarà bu; se ày si decórde che 'l èrbor àl 'l è catív, ac ol frót àl sarà catív. Difati ün èrbor se 'l conòs per mèx di fróti. ³⁴Rasa de lípere, còme pòdiv dí ròbe bune yóter che ày si maléǵn? La bóca 'la parla dela pjenèsa del còr. ³⁵L òm bu àl tira fò del sò texór bu ròbe bune, e isé 'l òm maléǵn àl tira fò del sò texór catív ròbe maléǵne. ³⁶Mé à ve dighe che i òmeǵn, indel dé del gödése, 'i g'avrà de respònd de ògne paròla didja fò de pòst. ³⁷Perchè per i tò paròle te saré gǒstificàd e per i tò paròle te saré condanàd».

Ol sègn de Ğòna

³⁸Alura di scriyànt e di farixèj 'ila' consültè col dí: «Maèst, àm yölerès yèd de té ü' sèǵn». ³⁹E lú àl ghe respondè: ³⁹«Generasjú catiya e traditura! 'La va a sircà ü' sèǵn ma àl ghe sarà mià dadj ün óter sèǵn fò che chël de Ğòna ol proféta. ⁴⁰Difati, còme ol Ğòna àl restè indela pansa del pès per tri dé e trè nòti, isé ol Fjól del Òm àl resterà per tri dé e trè nòti indel còr dela tèra. ⁴¹I òmeǵn de Ninive 'i resüsiterà indel dé del gödése con chèsta generasjú e'la condanerà, perchè 'i s'è convertìdj ala predicasjú de Ğòna; epúr ché àl gh'è yergót de pjó de Ğòna! ⁴²La regina del Sud 'la resüsiterà indel gödése con chèsta generasjú e àl'la condanerà, perchè 'l'è veǵnida di öltem confí dela tèra per scoltà la sapjènsa de Salumú; epúr ché àl gh'è yergót de pjó de Salumú!

La ricjadude

⁴³Cyan' che ü' spéret impúr àl salta fò del òm, àl gira per lǒg dexèrtj col sircà ü' ripòx e'l ne tróva mià. Alura àl dix: «À turneró in ca mé, là indóve che à só' saltàd fò». Àl va e àl'la tróva yóda, scuyada e tòta neta. ⁴⁵Alura àl còr a sircàs sèt spéretj pèx de lú e'ì va a intanàs lé dedét. Isé la sityasjú öltema de chèst òm 'la diyènta pèx de prima. Pròpe isé àl ghe capiterà a chèsta generasjú catiya».

La famèa de Gexú

⁴⁶Bèl che 'l éra dré a parlà ala xét, èco sò mader e i sò fradèj ch'ì staya defò e 'ì domandaya de parlà. ⁴⁷Vergú àlla' yixè: «Èco: tò mader e i tò fradèj 'ì è defò e 'ì domanda de parlà con té». Ma lú àl ghe respondè: «Chi éla mé mader e chi éj i mé fradèj?». ⁴⁹Pò àlixlonghè la ma' vèrs di sò dišèpoj e 'l dixè: «Èco mé mader e i mé fradèj. ⁵⁰Chèl che 'l fa la yolontà del Pader mé che 'l è indi céj, chèl àl è per mé fradèl, sorèla e mader».

13°**I paràbole del règn**

¹In chèl dé Gexú, yegnid fò de ca, àl éra sentàd söla spóna del mar. ²Pòsto che 'la s'éra regondida aturen de lú öna granda föla, àl saltè sö söndöna barca e àl restè sentàd, bèl che tóta la föla 'l'éra söla riva. ³Alura àl ghe parlè per tat tép in paràbole.

Oi somnadúr

Àl ghe dixè: «Èco: ü' somnadúr àl viğn fò per somnà. ⁴Indel bötà la somésa, öna part 'la borlè xó per la strada; 'ì rivè i oxèj e 'ì 'la mangè. ⁵Öna part 'la borlè xó indü' teré tót pjé de sas, indóye che 'l gh'éra mià isé tanta tèra; e isé, per ol fat che la tèra 'l'éra mià fóna, 'la nasè prima. ⁶Cyan' che però àl levè ol sul, 'la se brüxè e, col ví mià raix, 'la se sechè. ⁷Öna part 'la borlè xó in mèx ai spi e chèle, col crès, 'ì 'la sofeghè. ⁸Per öltem, öna part 'la borlè xó söl teré bu, che difati àl bötè de öna banda ol sènt, d'ön'ótra ol sesanta e d'ön'ótra amò ol trènta. ⁹Chèl che 'l g'à orège, che 'liscólte!».

Oi perchè di paràbole

¹⁰Ì ghe 'ndè yixí i sò dišèpoj e 'ì ghe domandè: «Perchè mò te me parlet in paràbole?». ¹¹Lú àl ghe respondè: «Perchè a yóter àl v'è dadì de capí i mistér del règn di céj e a lur invése nò. ¹²Difati a chèl che 'l g'à àl ghe sarà dadì e 'l g'avrà bondansa, ma a chèl che 'l g'à mià àl ghe vegnerà tüid vja a' chèl che 'l g'à. ¹³Per chèl àl ghe parle in paràbole, per fà che indel yèd 'ì yède mià, indel sentí 'ì sènte mià e 'ì capése mià. ¹⁴Isé 'la se cömpirà per lur la profeséa de Ixaía, indóye che 'l dix:

Ày scolteri, ma ày capiri miq,

ày varderí ma ày vederí miq.

¹⁵Difati ol cör de chèst pòpol àl s'è indüríd,

*'ì è diventàdj dūr de orèga,
e 'ì yà seràd i ög,
per miq yèd coi ög,
miq sènt coi orège,
miq capí col cör e convertís,
e mé à ja gyarése.*

¹⁶Förtünàdj invése i yòstj ög ch'ì yèd, i yòste orège ch'ì sènt. ¹⁷Perchè à ve 'l dighe in verità: tance proféti e tance góstj 'ì yà dexideràd de yèd chèl che yóter ày vedí e 'ì 'l yà mià vedíd, de sènt chèl che yóter ày sentí e 'ì 'l yà mià sentíd!

La somésa 'l'è la paròla del règn

¹⁸Yóter dóca ày capí la paràbola del somnadúr. ¹⁹Se ü' àliscólta la paròla del règn e àl 'la capés mià, àl vé ol malégn e 'l póta vja chèl che 'l è stadì somnàd indel sò cör: chèsta 'l'è la somésa borlada xó söla strada. ²⁰Chèla borlada xó söl teré pjé de sas 'l'è ol sègn de chèl che 'liscólta la paròla e àl 'la risév prima con gòja, ²¹dóma che 'l g'à mià in sè raix gñé costansa; apéna che 'la càpita öna tribülasjú o öna persecüsjú per cólpa dela paròla, àl céd söl momènt. ²²Chèla borlada xó in mèx ai spi 'l'è ol sègn de chèl che 'liscólta la paròla ma dòpo, per mèx che i preçüpaspjú de chèst món d e la pasjú per i richése 'ì soféga la paròla, àl rèsta sènsa prodòt. ²³Chèla invése che 'l è borlada xó söl teré bu 'l'è ol sègn de chèl che 'liscólta la paròla e 'l 'la capés; chèl àl bötà e àl fróta d'öna banda ol sènt, d'ön'ótra ol sesanta e d'ön'ótra amò ol trènta».

La xixanja

²⁴Àl ghe cöntè sö ö'n'ótra paràbola col dí: «Ol règn di céj àl è compàgn d'ün òm che 'l somnè somésa buna indel sò cap. ²⁵Bèl che i òmeğn 'ì dormiya, àl rivè ol sò nemíx, àl somnè in mèx al formét la xixanja e 'l se xlontanè. ²⁶Cyan' che 'l formét àl diyentè grand e àl rivè ala spiga, in chèl momènt 'la comparè a' la xixanja. ²⁷I servitúr 'ì 'ndè del padrú e 'ì ghe dixè: “Padrú, yét mià forse somnàd somésa buna indel tò cap? Che manéra adès gh'è dela xixanja?” ²⁸Àl ghe respondè: “Chèsta 'la m'l'è fadja 'l nemíx”. I servitúr 'ì ghe dix: “Vólet che 'm indaghe a strepala coi raix?” ²⁹E lú: “Nò, perchè àl è pericol che, colistrepà coi raix la xixanja, ày strepéghev de chèla strada ac ol formét. ³⁰Lasí ch'ì crèse tóiddú 'nfina al racòlt; indela stağú del racòlt à ghe digheró ai segadúr: Regoí prima la xixanja e lighila in fas per brüxala; pò cjapí sö ol formét per ol mé granér”».

Ol granèl de senayer

³¹Àl ghe cöntè só ön'ótra paràbola col dí: «Ol règn di céj àl è compàgn d'ü' granèl de senayer che ün òm àl cjapè e'lla' somnè indel sò cap. ³²L'è de sigúr la pjó pícola de tóte i somése, ma cyan' che'l'è cresida 'l'è la pjó granda de tóte i èrbe del órt: àl pól diyentà ac ün èrbor e isé *i oxèj del céj 'i pól veǵní a fà ol ni in mèx ai sò ram*».

Ol leyàt

³³Àl ghe cöntè só ön'ótra paràbola: «Ol règn di céj àl è compàgn d'ü' pògn de leyàt che òna fómna 'la cjapa e àlla' mescja in trè mixüre de farina, 'nfina che tóta la pasta 'l'è mià leyada». ³⁴Tóte chèste ròbe Gexú àl gh'j' dixè ai fòle in paràbole e àl ghe parlava dóma in paràbole, ³⁵per fà che'la se còmpès chèl che'l gh'iva nünsjàd ol proféta, indóye che'l dix:

*À derveró la mé bóca in paràbole,
à proclameró ròbe scondide infina dela fondasjú del món.*

Ol sèns dela paràbola dela xixanja

Alura, lasada la xét, àl entrè in ca e i sò dišèpoj 'i ghe 'ndè vixí col dí: «Spjéghem mò la paràbola dela xixanja indel cap». ³⁷Àl ghe respondè: «Chèl che'l sómna la buna somésa àl è ol Fjól del Òm; ³⁸ol cap àl è ol món; la somésa buna 'l'è 'l simbol di fjóij del règn e la xixanja invése di fjóij del mal; ³⁹Ol nemíx che'l'è somnada 'l è ol djavol; ol segà 'l è la fi del món e i segadúr 'i è i angej. ⁴⁰Cóme che'la se regóij la xixanja e'la se brúxa indel fóg, isé àl söcederà ala fi del món: ⁴¹Ol Fjól del Òm àl manderà i sò angej a regondí del sò règn tóti i scandoj e tóti chèj ch'i fa dóma 'l mal, ⁴²per bötaj indela fornàx infoghéta. Lé àl sarà tót ü' pjanx e ü' sfranx i ganase de rabja. ⁴³Alura i gòstj 'i xberlüxerà cóme 'l sul indel règn de sò Pader. Chèl che'l g'à orège, che'liscólte!

Ol texór scux e la pèrta presjuxa

Ol règn di céj àl è compàgn d'ü' texór scux indel cap. Ün òm àlla' tróya e àlla' turna a scónd; pò se'n se'n va tót contét, àl vènd tót chèl che'l g'à e'l còmpra chèl cap. ⁴⁵Amò: ol règn di céj àl è compàgn d'ü' marcànt che'l va a sircà pèrle de chèle pjó bèle. ⁴⁶Imbatíd indöna pèrta de gran' valúr, àl va, àl vènd tót chèl che'l g'à e àl'la còmpra.

La rét bötada in mar

⁴⁷Amò: ol règn di céj àl è compàgn d'öna rét bötada indel mar, che'l'è cjapàd só ògne sórta de pès. ⁴⁸Cyan' che'l'è pjéna, i pescadúr 'i'la tira söla riya e, sentàdj, 'i mèt de banda i pès bu indi sèste e'j bóta vja chèj de scart. ⁴⁹Isé àl söcederà ala fi del món: 'i veǵnerà i angej e'j diyiderà i catív di bu ⁵⁰*e'j ja geterà indela fornàx infoghéta. Lé àl sarà tót ü' pjanx e ü' sfranx i ganase de rabja.*

Ròbe nóye e antighe

⁵¹Vív capíd tót?». 'I ghe respondè: «Sé». ⁵²Lú àl ghe dixè: «Per chèst ògne scriviant istrüid indel règn di céj àl è compàgn d'ü' pader de famèa che'l riya a tirà fò del sò texór ròbe nóye e antighe».

⁵³Fenide chèste paràbole, Gexú àl partè de lé.

L'ORGANIXASJÚ DEL RÈGN**La mañcansa de féde di pajà**

⁵⁴Rivàd indela sò patrja, àl inseǵnava indela sò sinagòga in manéra che lur 'i restava maravejàdj e'j dixiva: «De 'ndóye ghe veǵnela a chèsto ché chèsta sapjènsa e tóti chèsce miracoj? ⁵⁵Pò él mià ol fjól del mareǵú? E sò mader g'ala mià nòm Maréa e i sò fradèj Ğacom, Ğóxep, Simú e Ğúda? ⁵⁶E i sò sorèle éle mià tóte de ché de nóter? De 'ndóye veǵnele dóca tóte chèste ròbe?». ⁵⁷E'j se scandolexava de lú. Ma Gexú àl ghe dixè: «Nisú proféta àl è mià sènsa onúr se mià indela sò patrja e indela sò ca». ⁵⁸Isé lé àl podèč mià fà tance miracoj per cólpa dela sò mañcansa de féde.

14°

Martirjo de Ğoyàn ol Batésta

¹In chèl momènt la fama de Gexú 'la rivè indi orège del tetararca Eròde, ²che'l ghe dixè ai sò famèj: «Chèsto ché àl è Ğoyàn ol Batésta che'l è resüsitàd di mórtj; difati i sò virtú miraculuxe 'i opéra in lú». ³Difati Eròde, dòpo de vj cjapàd e iñcadenàd Ğoyàn, àlla' gh'iva metíd in prexú per cólpa de Erodiade, fómna de sò fradèl Felép. ⁴Perchè Ğoyàn àl ghe dixiva: «Àl t'è mià permetíd de teǵnila!». ⁵Acasibé che'l völiya fàl fò, àl vija rigyàrd del pòpol che'la' ritiǵniya ü' proféta. ⁶Ü' dé, che Eròde àl fava i aǵn, la fjóla de Erodiade 'la balè denàti a tóti e'la ghe pjaxè tat a Eròde ⁷che, con tat de xüramét, àl imprometè de dàga tót chèl che'la ghe domandava. ⁸Alura, istigada de sò mader, 'la ghe domandè: «Dàm ché, söndöna baséla, ol có de Ğoyàn ol Batésta». Ol rè àl se indolentè, ma per cólpa del xüramét e per ol

rigyàrd di invidàdj àl ordinè che la sò domanda ‘la fós acetada, ¹⁰e‘l mandè a copà Ğovàn in prexú. ¹¹Ol sò có ‘jla portè söndöna baséla e ‘jla’ consegnè ala scjèta e lé ‘la ghe‘l pasè a sò mader. ¹²I dišèpoj de lú ‘i vègn a tó ol sò còrp e ‘jla’ sotrè; pò ‘i ‘ndè a contaga sò ol fat a Gexú.

La multiplicasjú di pa

¹³Cyan’ che Gexú àl vègn a savila, àl partè de lé cola barca per ritiràs indü’ lóg dexèrt. I fòle, apéna savíd, ‘i tachè a ‘ndaga dré a pè, ¹⁴sichè, cyan’ che lú àl riyè, àl trovè tanta xét. Alura àl sentè compasjú per lur e àl gyarè i sò malàdj. ¹⁵Vèrs sira, ‘i se fès innàtj i sò dišèpoj a díga: «Ol pòst àl è dexèrt e‘l è tarde. Manda indré i fòle, per fà ch’i ‘ndaghe indi bórg a compràs de mangà». ¹⁶Ma Gexú àl ghe respondè: «Àl bixògna mià ch’i ‘ndaghe vja; díga de mangà vóter». ¹⁷Lur ‘i ghe respondè: «Àm g’ à negót ché, dóma sic pa e du pès». ¹⁸E lú àl ghe dixè: «Portimej ché». ¹⁹Al ghe ordinè ala xét de sentàs xó söl’èrba. Pò àl cjàpè i sic pa e i du pès e, alsàdj i òg vèrs ol cèl, àl dixè la preghjéra de benedisjú, àl frachè i pa e àl gh’j’ dè ai dišèpoj e lur ala xét. ²⁰E tótj ‘i mangè ‘nfina a ès tix; di tòc restàdj ‘i portè vja dudex sèste pjéne. ²¹Chèj ch’i gh’iya mangàd ‘i éra söi simméla òmegn, sènsa mèt in cònt fómne e scjetí.

Gexú àl camina söl’acya

²²Sòbet dòpo àl ordinè ai dišèpoj de spesegàs a saltà sò söla barca e de ‘ndà prima de lú sò chel’ótra riyà, intàt che lú àl yavrès mandàd vja la xét. ²³Ma, feníd de mandà vja la xét, àl indè söl mut, a sparte, a pregà. ²⁴Riyada la nòtj, àl éra là, deperlú, bèl che la barca ‘l’éra öna cyac méa lontana dela tèra, xbalotada di ónde: difati àl gh’éra vènt contrare. ²⁵Söl fà del dé Gexú àl vègn vèrs de lur col caminà söl mar. ²⁶I dišèpoj, indel vèdel a caminà söl mar, ‘i cjàpè ü’ grand spayènt, col pensà che‘l se tratès d’ü’ fantaxma, e per la pura ‘i tachè a cridà. ²⁷Ma Gexú àl ghe parlè söbet col dí: «Fív ol còr fórt, à só’ mé; stí mià a yiga pura!». ²⁸Alura Péder àlla’ preghè col dí: «Siğnúr, se te sét pròpe té, comanda che à vègne a’ mé infina lé de té söl’acya». ²⁹E lú: «Vé!». Alura Péder àl saltè xó dela barca e àl tachè a caminà sura l’acya col indà vèrs Gexú. ³⁰Ma indel vèd che ‘l vènt al bofaya tròffórt, àl se fè cjàpà dela pura e, dexà che‘l tacaya a ‘ndà xó, àl cridè col dí: «Siğnúr, salvem!». ³Gexú àlispeseghè a xlongà la ma’, àlla’ cjàpè e‘l ghe dixè: «Òm de póca féde, perchè mò gh’ét dübitàd?». ³Montàdj söla barca, ol vènt àl cesè. ³³Chèj ch’i éra söla barca ‘i se bötè in xenóğ denàtj a lú col dí: «Te sét pròpe ol Fjöl de Déq!».

Indela reğú de Genèxaret

³⁴Fenida la traysersada, ‘i riyè a Genèxaret. ³⁵La xét del lóg, riconosíd Gexú, ‘i xlarghè la yux per tóta la reğú; e isé ‘i ghe portè ògne sórta de malàdj ³⁶e ‘jla’ pregaya de pödí tocà magare dóma ‘l órl dela sò vèsta; e tótj chèj ch’i riyè a tocàl ‘i fò gyarídj.

15°

I tradisjú di ansjà

¹Alura farixèj e scrivántj riyàdj de Gerüxalème ‘i se redexè apróv a Gexú e‘i ghe domandè: ²«Perchè mò i tò dišèpoj rispètej mià la tradisjú di ansjà? Difati ‘i se laya mià i ma’ cyan’ ch’i mangà». ³E lú àl ghe respondè col dí: «E vóter, perchè rispétiv mià ol comandamènt de Déq in nòm dela vòsta tradisjú? ⁴Difati Déq àl và didj: *Unura ol pader e la mader e ac: Chèl che‘l maledés sò pader e sò mader, à‘s‘g’ à de copàl.* ⁵Vóter invése ày dixí: “Se ü’ àl ghe dix a sò pader e sò mader: chèl che à g’avrès de dàt per ötät àl è ofèrta a Déq, ⁶àl è pjó obligàd a unurà sò pader o sò mader”. Isé ày ví copàd la paròla de Déq in nòm dela vòsta tradisjú. ⁷Fals! Àl và profetixàd pròpe bé cuntra de vóter Ixaia, indóye che‘l dix:

⁸*Chèst pòpol àl me unura coi layer ma ‘l sò còr àl è lontà de mé.*

⁹*Indaren ‘i me adóra, del momènt ch’i insègna doctrine ch’i è precètj de òm.*

Pürèsa legàl e pürèsa moràl

¹⁰Pò àl cjamè vixí a sè la fòla e‘l ghe dixè: «Scoltí e sirchí de capí. ¹¹L è mià chèl che‘l èntra dela bóca del òm che‘l impèsta ‘l òm, ma chèl che‘l salta fò; chèst àl impèsta ‘l òm». ¹²Alura i dišèpoj ‘i ghe ‘ndè vixí e‘i ghe dixè: «Sét che i farixèj, indel sentí ol tò discòrs, ‘i s’è scandolexàdj?». ¹³E lú: «Tót chèl che‘l và mià pjantàd ol Pader mé celèst, àl sarà strepàd coi raix. ¹⁴Lasí stà: ‘i è òrb e gyide de òrb. Se ün òrb àl gyida ün óter òrb, ‘i borlerà dét tójdú indela búxa». ¹⁵Alura Péder àl cjàpè la paròla e‘l dixè: «Spjèghem chèsta paràbola». ¹⁶E lú: «Alura ày si pròpe a’ vóter sènsa sentimét! ¹⁷Capív mià che tót chèl che‘l èntra dela bóca àl va indela pansa e pò àl va a fení indela fògna? ¹⁸Invése i ròbe ch’i salta fò dela bóca ‘i vé del còr e‘i è chèle ch’i impèsta ‘l òm. ¹⁹Difati del còr ‘i vé pensér malégn, sasini, adültéri, fornicasjú, robamétj, testimonjanse false, bestèmje.

²⁰Chèste ‘i è ròbe ch’i impèsta ‘l òm. Manjà sènsa lavàs i ma’ ‘l impèsta mià ‘l òm».

La cananéa

²¹Partíd de lé, Gexú àl se ritirè indi reǵu de Tir e de Sidú. ²²E èco che òna fómna cananéa, che ‘la veǵniya de chèi paix, ‘la ghe cridava col dí: «Vabjet pjetà de mé, Siǵnúr, Fjól de Daved; la mé fjóla ‘l’è tormentada del djavol indóna manéra tremènda». ²³Ma Gexú àl ghe respondè ḡnac òna paròla. I sò dišèpoi ‘i ghe ‘ndè vixí e ‘ila’ pregava col dí: «Scóltela, perchè ‘la seíta a cridà dré de nóter». ²⁴E lú àl ghe respondè: «À só’ mià stadì mandàd fò che per i pégore perdide dela ca de Ixraél». ²⁵Ma lé ‘la veǵn a inxenòcàs denàti a lú e ‘la ghe dixè: «Siǵnúr, òtem!». ²⁶E lú: «Àl è mià bé tò fò ol pa de bóca ai fjóli per bötaghel ai caǵní». ²⁷Ma lé ‘la dixè: «’L è vira, Siǵnúr; epòr i caǵní i manǵa dóma i gandaje ch’i bórla xó dela tàvola di sò padrú». ²⁸Alura Gexú àl ghe respondè: «Fómna, cyanta féde che te gh’èt! Che ‘l te siēs fadi cóme che te vólet». De chèl momènt lé la sò fjóla ‘la restè gyarida.

Segóna multiplicasjú di pa

²⁹Pò Gexú àl partè de lé, àl rivè vixí al mar de Galiléa e, indàdi sòl mut, àl se fermè lé. ³⁰‘I ghe ‘ndè vixí tante fòle ch’i gh’iya portàd sòp, stròpe, òrb, móti e tance óter malàdi, e ‘i gh’ja metè denàti ai sò pé, e lú ‘l ja gyarè, ³¹tat che i fòle, indel vèd móti ch’i parlaya, stròpe gyarídi, sòp ch’i caminava e òrb ch’i vediya, ‘i restè stüvide e ‘i glorifichè ol Déo de Ixraél. ³²Pò Gexú, cjamàdi vixí a sè i sò dišèpoi, àl ghe dixè: «À g’ó pjetà dela xét perchè ‘i è tri dé ch’i sta con mé e ‘i g’ a mià vergót de manǵa. À vóle mià mandàì indré dexú, perchè àl pòderès che ‘l ghe veǵne fastòde per la strada». ³³‘I ghe dixè i dišèpoi: «’Ndóve pòderàì procuràs, indü’ dexèrt, tat pa de sfamà tóta chèsta fracada de xét». ³⁴E Gexú àl ghe dixè: «Cyat pa gh’ív?». ‘I ghe respondè: «Sèt, condü’ cyac pesí». ³⁵Alura àl ordinè ala xét de poǵàs xó per tèra; ³⁶pò àl cjavè i sèt pa coi pès e, dòpo de ví ringrasjàd, àl ja frachè e ‘l gh’j’ dè ai dišèpoi e lur ala xét. ³⁷‘I mangè tóti ‘nfina a ès tix. De chèl che ‘l éra vansàd ‘i portè vja sèt sèste pjéne. ³⁸Chèi ch’i gh’iya manǵad ‘i éra cyater-méla òmeǵn, sènsa cöntà só fómne e scjetí. ³⁹Podòpo, mandada vja la fòla, àl saltè só söla barca e àl indè indela reǵu de Magadàn.

16°

I seǵnàì di tép

¹I farixèi e i sadücèi ‘i ghe ‘ndè vixí per mètel ala próva e ‘i ghe domandè che ‘l ghe fès vèd ü’ seǵnàl del cél. ²Àl ghe respondè: «Cyan’ che ‘l vé sira, àv dixí: “Ghe sarà bèl tép, perchè ol cél àl è rós”; ³e a bunura: “Iḡcò àl sarà brót tép, perchè ‘l cél àl è rósiscúr”. Àv reüsi, sé, a ḡodicà ‘l aspèt del cél, ma àv reüsi mià a comprend i seǵnàì di tép. ⁴Generasjú catiya e traditura! ‘La sirca ü’ seǵnàl; dóca, àl ghe sarà dadì, ma dóma chèl de Ḡòna». E dòpo de viēi lasadì, àl se xlontanè.

Iḡcomprensjú di dišèpoi

⁵I dišèpoi, rivàdi só chel’ótra riva, ‘i se ‘ḡcorxè ch’i gh’iya mià cjavàd só ol pa. ⁶Gexú àl ghe dixè: «Vardí de stà atènti del levàt di farixèi e di sadücèi». ⁷Lur ‘i cyistjunava tra de lur col dí: «Pròpe, àm vā cjavàd mià só ol pa!». ⁸Savida chèsta, Gexú àl ghe dixè: «Perchè mò cyistjunív tra de vóter, òmeǵn de póca féde, per ol fat che àv ví mià cjavàd só ‘l pa? ⁹Pò capív ḡnamò mià? Vív xamò dexmentegàd i sic pa ch’i rivè per i simméla òmeǵn e i sèste che àv ví tüüssó? ¹⁰E i sèt pa ch’i vā desfamàd i cyater-méla e i avàns che àv ví tüüssó? ¹¹Cóme capív mià che à v’ó mià didì a rigyàrd di pa? Stí lontà del levàt di farixèi e di sadücèi». ¹²Alura ‘i capè che ‘l intindiya mià parlà del levàt che à’s’fa ‘l pa, ma dela dotrina di farixèi e di sadücèi.

La confesjú de Péder

¹³Rivàd Gexú indela reǵu de Cesaréa de Felép, àl tachè a domandà ai sò dišèpoi col dí: «La xét chi díxela che ‘l siēs ol Fjól del Òm?». ¹⁴‘I ghe respondè: «Chi che ‘l dix che ‘l siēs Ḡoyàn ol Batésta, chi Eliá, chi Gereméa o ün óter di proféti». ¹⁵Àl ghe dixè: «Ma vóter chi dixív che mé à siēs?». ¹⁶Àl cjavè la paròla Simú Péder e ‘l ghe dixè: «Té te sèt ol Crést, ol Fjól del Déo viv». ¹⁷Àl ghe respondè Gexú: «Beàd té, Simú, fjól de Ḡòna, perchè ḡné la caren ḡné ‘l sanǵ ‘i te ‘l vā mià palexàd, ma ‘l Pader mé che ‘l è indi céi. ¹⁸Mé à te dighe: «Té te sèt Péder e só chèsta préda à tireró só la mé céxa e i pórtè de chèl óter mónđ ‘i riverà mià a vīla venxida cuntra de lé. ¹⁹À te daró i cjav del reǵn di céi; tót chèl che te g’avré ligàd söla tèra àl sarà ligàd indi céi, e tót chèl che te g’avré dexligàd söla tèra àl sarà dexligàd indi céi».

Ol scandol de Péder

²⁰Pò àl ghe ordinè ai apòstoì de dí a nisú che lú àl éra ol Crést. ²¹De chèl momènt Gexú àl comensè a fāga vèd ai sò dišèpoi che lú àl scüǵniya indà a Gerüxalème e patí tat per cólpa di ansjà, di capi di pretj e di scrivánti; che ‘l scüǵniya a’ ès copàd, ma che ol tèrs dé àl sarès resüsitàd. ²²Alura Péder àlla’ tirè ‘n banda e ‘l sircava de sconsiǵlál col dí: «Per carità de Déo. Siǵnúr!

Chèst àl te söcederà mià, maj e pò maj». ²³Ma lú, indel vultàs cuntra de Péder, àl dixè: «Và lontà de mé, Sàtana! Te me sét de scandol, perchè i tò idéę 'i è mià chèle de Déo ma chèle di òmeğn!».

Dela crux ala glòrja

²⁴Alura Gexú ghe dixè ai sò dišèpoj: «Se ü' àl vól veğni dré de mé, che'l renéghe sè stès, che'l cjape sò la só crux e che'l vègne dré de mé. Perchè chèl che'l vól salvà la sò véta àl'la perderà; invése chèl che'l perderà la sò véta per cólpa mé àl'la troyerà. ²⁶Difati cósa ghe xuyèral pò al òm se, dòpo de vı gyadağnàd magare ol mónđ intrég, àl pèrd la sò véta? O mèi, cósa pòderàl dà 'l òm in cambe dela sò véta? ²⁷Difati ol Fjól del Òm àl veğnerà indela glòrja de sò Pader compağnàd di sò angei e in chèl momènt *àl ghe darà a ògne ü' segónd la sò condòta*. ²⁸À ve'l dighe in verità: tra de yóter che àv si ché, gh'è verğú che'l vederà mià la mórt 'nfina che'l yavrà mià vést ol Fjól del Òm a veğni col sò règn».

17°

La trasfigürasjü

¹Séx dé dòpo, Gexú àl tòs con sè Péder, Ğacom e Ğoyàn sò fradèl e'l ja menè fò de ma', söndü' mut ólt. ²E àl comparè denàti a lur cambjàd d'aspèt: la sò faça 'la diyèntè xberlènta cóme 'l sul e i sò vèste càndede cóme la lúx. ³E èco, 'i ghe comparè Moxè e Eliá indel at de parlà con lú. ⁴Alura Péder àl cjapè la paròla e àl dixè: «Siğnúr, per nóter àl è bèl stà ché; se te yólet, à faró ché trè tènde, òna per té, òna per Moxè e òna per Eliá». ⁵Bèl che'l éra amò dré a parlà, èco che ü' niyol xberlúxét àlla' cyarcè. E èco, del niyol 'la se sentè òna vux che'la dixiä: «Chèsto ché àl è mé Fjól, ol preferíd, sö de lú à yó metíd tót ol mé compjximét; scoltíl». ⁶Indel sentí isé, i dišèpoj 'i crodè cola faça per tèra, spayèntàdi a mórt. ⁷Ma Gexú àl se redexè apröv e'l ja tochè col dí: «Levı só; stı mià a yiga pura!». ⁸E lur, indel valsà só i òğ, 'i vist nisú, dóma Gexú. ⁹Intàt ch'ı veğniä xó del mut, Gexú àl ghe ordinè: «Stı mià a fà paròla con nisú de chèl che àv vı vést, 'nfina che 'l Fjól del Òm àl sarà mià resüsitàd dela mórt».

L alfjér

¹⁰Alura i dišèpoj 'ıla' consültè col dí: «Perchè mò i scrivàntı dixèj *che'l g'à de veğni prima Eliá?*» ¹¹Àl ghe respondè: «Eliá, sé, àl g'à de veğni per turnà a mèt a pòst tót. ¹²Ma mé à ve dighe che Eliá àl è xamò veğnid e'ı'ı và mià riconosíd; che anse 'ı'ı và tratàd cóme che'l gh'è pjaxíd. Isé ac ol Fjól del

Òm àl g'avrà de patı per cólpa de lur». ¹³Alura i dišèpoj 'ı capè che lú àl intindiä parlà de Ğoyàn ol Batésta.

Ol scjetı dominàd del demòne

¹⁴Turnàdi yixı ala fòla, àl ghe 'ndè yixı ün òm ¹⁵che, indel bötàs in xenóg denàti a lú, àl ghe dixè: «Siğnúr, yabjet pjetà de mé fjól, che'l söfre de mal cadóc e'l patés; tante vólte difati àl bórla dét indel fóg, di ótre vólte àl bórla dét ac indel'acya. ¹⁶Àl g'l yó portàd ai tò dišèpoj, ma lur 'ı è mià stadı bu de gyarıl». ¹⁷Àl ghe respondè Gexú: «Generasjü sènsa féde e maléğna, cyat g'avrój de restà amò con yóter? Cyat g'avrój amò de soportàv? Portım ché ol scjetı». ¹⁸Alura Gexú, con paròle dũre, àl ordinè al demòne de saltà fò de lú; de chèl momènt lé ol scjetı àl restè gyaríd. ¹⁹Alura i dišèpoj 'ı se redexè apröv a Gexú lontà dela xét e'ı ghe domandè: «Perchè nóter s'èi mià stadı bu de casàl fò?». ²⁰E lú a lur: «Per cólpa dela yòsta póca féde, perchè à ve'l dighe in verità: se àv yavrı féde a' cóme ü' granèl de senayer e àv digherı a chèst mut: "Spòstet de ché a lé", e'l se sposterà, àl ve sarà negót de imposibel. (²¹Ma chèsta rasa a's'la manda fò dóma per mèx dela preghjèra e del dexú)».

Segónda profeséa dela pasjü

²²Bèl ch'ı éra amò aturen per la Galiléa, Gexú àl ghe dixè: «Ol Fjól del Òm àlistà per ès conseğnàd indi ma' di òmeğn, ²³ch'ıla' coperà, ma ol tèrs dé àl resüsiterà». E lur 'ı se indolentè tat.

La tasa per ol tèmpjo

²⁴Riyàdi a Cafarnao, chèi ch'ı scödiä la tasa per ol tèmpjo 'ı se redexè apröv a Péder e'ı ghe dixè: «Ol yòst maèst paghel mià la tasa per ol tèmpjo?». ²⁵E lú: «Sé». Cyan' che'l turnè, prima che'l dervès la bóca, Gexú àl dixè: «'Sa te parel, Simú? I rè dela tèra de chi scódej i tase e i impòste? Ai sò fjóı o ai forestér?». ²⁶E lú: «Ai forestér». Alura Gexú àl ghe dixè: «Per chèl i fjóı del règn 'ı è exentàdi. ²⁷Ma per dàga mià scandol, và xó al mar, bóta 'l am e cjapa 'l pès che'l te capiterà sóta ma' per prim; dèrvega la bóca e te troyeré dét òna monéda d'arxènt. Te'la töeré e te g'la daré a lur per mé e per té».

18°

Ol pjó grand indel règn di céi

¹In chël momènt 'i se redexè apròv a Gexú i sò dišèpoj per díga: «Chi él alura ol pjó grand indel règn di céj?». ²E lú, cjamàd yixí ü' scjetí, àlla' metè in mèx a lur e'l ghe dixè: ³«À ve'l dighe in verità: se ve se convertirí mià e àv deventerí mià cóme i scjetí, àv entrerí mià indel règn di céj. ⁴Ondechè chël che'l se farà picol cóme chèst scjetí, chël àl sarà ol pjó grand indel règn di céj. ⁵Se ü' 'l acèta ac ü' sùl scjetí cóme chèsto ché indel mé nòm, àl me acèta mé.

Ol scandol di picoj

⁶Ma se ü' àl ghe darà scandol a ü' de chèsce picoj ch'i crèd in mé, àl è mèj per lú ch'i ghe lighe aturen al còl öna préda de mölí e che'l siēs getàd indel fònd del mar. ⁷Gyaì al món d per cólpa di scandoj! Difati, s'i pól mià capità i scandoj, gyaì a chël òm che per mèx de lú àl càpita ü' scandol. ⁸Se la tò ma' o 'l tò pé àl t'è de scandol, mócel e bótèl vja. Àl è mèj per té entrà indela yéta móç o sòp che ès bötàd indel fóg eterno con dò ma' o du pé. ⁹E se 'l tò òg àl t'è de scandol, tóel fò; àl è mèj per té entrà indela yéta condün òg sùl che ès bötàd con du òg indela Geèna del fóg. ¹⁰Vardív del despexjà ü' sùl de chèsce picoj, perchè à ve dighe che i sò angej indi céj 'i contèmpla de continjo la faça del Pader mé che'l è indi céj. (¹¹Difati ol Fjól del Òm àl è veǵníd a portà a salvasjú chël che'l éra perdíd).

La pégora perdida

¹²'Sa ve parel? Se ün òm àl g'è sènt pégore e öna de lure 'la se pèrd, lasel mià i noyantanóv sò per i mutj e yal mià a sircà chèla perdida? ¹³E se'l ghe càpita de trovàla, à ve'l dighe in verità: àl farà fèsta per lé pjó che per chèle ótre noyantanóv ch'i s'éra mià perdidè. ¹⁴Pròpe chèsta 'l'è la yolontà del Pader yòst che'l è indi céj: che gna' ü' de chèsce picoj àl indaghe perdíd.

La coresjú tra fradèj

¹⁵Se tò fradèl àl pèca cuntra de té, và a corègel, dóma tra té e lú; se'l te scolterà, te g'avré gyadaǵnàd tò fradèl. ¹⁶Se invése àl g'avès mià de scoltàt, tò con té öna o dò persune *per fà che söla parola de du o tri testimòne 'la se cjarése ògne ròba*. ¹⁷Se'l g'avès mià de scoltà gna' lur, conseǵnìl al gòdése dela Céxa e, se'l g'avès mià de scoltà gna' la Céxa, che'l siēs per té cóme 'l pagà o 'l públicà. ¹⁸À ve'l dighe in verità: tót chël che àv yavrí ligàd söla tèra àl resterà ligàd ac in céj; e tót chël che àv yavrí dexligàd söla tèra àl resterà dexligàd ac indel céj.

La preghjéra fadja insèma

¹⁹Amò: à ve'l dighe in verità che, se du de yóter söla tèra 'i sarà decórde indel domandà öna ròba, 'la ghe sarà dadja del Pader mé che'l è indi céj. ²⁰Difati indóye 'i è riünídj du o tri indel mé nòm, lé à só' a' mé, in mèx a lur».

Perdunà sèmper

²¹Alura Péder l se fè innàtj e'l ghe domandè: «Siǵnúr, se mé fradèl àl pecherà cuntra de mé, cyante yólte g'avrój de perdunaga? 'Nfina a sèt yólte?». ²²Gexú àl ghe dixè: «À te dighe mià 'nfina a sèt yólte, ma 'nfina a setanta yólte sèt. ²³Per chël ol règn di céj à s'pól mètel a pér d'ü' rè che'l vòs fà i còntj coi sò servitúr. ²⁴Indel tecà dóca a domandà i còntj, 'i ghe prexentè ü' che'l gh'iva ü' dèbet de dex-méla talèntj. ²⁵Per mèx che'l riyava mià a pagà, ol padrú àl comandè che'l fós vendíd lú, la fómna, i fjó e tót chël che'l gh'iva e che'l paghès ol dèbet. ²⁶Alura chël servitúr, cola faça per tèra, àlla' sconǵurava col dí: "Siǵnúr, yabjet remisjú de mé e te pagheró tót". ²⁷Ol padrú àl g'avè remisjú de chël servitúr, àlla' lasè 'ndà e'l scanselè tót ol dèbet. ²⁸Ma, apéna veǵníd fò, chël servitúr àl s'imbatè indú' di sò compàgn che'l gh'iva de turnaga sènt danér. Àlla' branchè che scyaxe àlla' sofegava e'l ghe dixè: "Turnem tót chël che te gh'èt de dà". ²⁹Chèl óter, bötàd in xenóǵ, àlla' pregava col dí: "Vabjet remisjú de me e te pagheró". ³⁰Ma lú àl vòs mià sayín; àl indè a fàl bötà in prexú 'nfina che'l gh'iva mià feníd de pagà tót ol dèbet. ³¹Sentíd ol cax, chèj óter servitúr 'i restè despjaxídj fés e'j 'ndè a còntaga só tót al sò padrú. ³²Alura ol padrú àlla' cjamè denàtj a lú e'l dixè: "Servitúr maléǵn, à t'ó scanselàd tót ol dèbet perchè te me yivet pregàd; ³³Gh'iyet mià a' té de yí remisjú del tò compàgn, cóme che mé à g'ó yid remisjú de té?" ³⁴Alura ol padrú, dexdegnàd a mórt, àlla' conseǵnè ai gendarmi 'nfina che'l g'avès turnàd tót chël che'l gh'iva de dà. ³⁵Pròpe isé ol Pader mé celèst àl ve traterà a' yóter se ògne ü' àl perdunerà mià de cór a sò fradèl».

19°

LA CONSÖMASJÚ DEL RÈGN

Vèrs Gerüxalème

¹Gexú, fenídj chèsce discórs, àl partè dela Galiléa e'l se inviè vèrs ol teritòre dela Gódeà de là del Górdà; ²I ghe 'ndè dré ü' muntú de xét e'l gyarè tance de lur.

Ol matrimòne 'l è mià dexligabel

³‘I ghe se redexè apròv a lú impò de farixèj col fi de mètel ala próva e ‘i ghe domandè: «Él permetíd mandà vja la fómna per òna rexú cyaluçnye?». ⁴Lú àl ghe respondè: «Àv vív mià lexíd che ‘l Creatúr infina del prensépe mascj e fèmna ‘l ja creè, e ‘l dixè: ⁵*Per chël ‘l òm àl bandunerà sò pader e sò mader e ‘l indarà insèma ala sò fómna e isé i du ‘i deventerà òna caren sula?* ⁶In manéra ch’i è mià pjö du, ma òna caren sula. Per chël, chël che Déq àl yà metíd insèma ‘l òm àl g’ à mià de diyidí». ⁷‘I ghe dixè: «Perchè alura Moxè yàl comandàd de dàga ol fòj de vià che ‘l rómp ol ligàm e de mandala vja?». ⁸Àl ghe dixè: «Moxè àl v’ à stabilíd de mandà vja i vòste fómne perchè àv sérev dúr de còr; ma del prensépe àl è mià stadì isé. ⁹Però mé à ve dighe: chël che ‘l manda vja la sò fómna, fò del cax de ünjú mià legítima, e àlispúxa òn’òtra, àl fa adültére; e se ‘lispúxa òna fómna mandada vja, àl fa adültére».

La condisjú del pót per ol règn di céj

¹⁰‘I ghe dixè i dišèpoj: «Se chèsta ‘l è la condisjú del òm rigyàrd ala fómna, àl convé mià spuxàs». ¹¹Lú àl ghe dixè: «Mià tóti ‘i capés chèst discòrs, ma dóma chèj che ‘l gh’è stadì dadì de capíl. ¹²Difati gh’è di castràdj ch’i è nasídj isé dela ghéda dela mader, e gh’è di castràdj ch’i è stadì ridüxídj isé di òmeñ, e gh’è di castràdj ch’i s’è ridüxídj isé deperlúr per ol règn di céj. Chël che ‘l pól capí, che ‘l capése».

Gexú e i scjetí

¹³Alura ‘i ghe portè denàtj de lú impò de scjetí per fà che ‘l preghès e ‘l ghe metès i ma’ sura; i dišèpoj però ‘i ghe cridaya. ¹⁴Ma Gexú àl ghe dixè: «Lasí stà, stí mià a impedí che i scjetí ‘i yègne de mé; difati ol règn di céj àl è de chèsce ché». ¹⁵E dòpo yí metíd i ma’ sura de lur, àl partè de lé.

Ol xuven šòr

¹⁶E èco che ‘l se redexè apròv ú’ e ‘l ghe dixè: «Maèst, ‘sa g’òj de fà de bu per gyadañàm la véta etèrna?». ¹⁷Àl ghe respondè: «Perchè te me consòltet sò chël che ‘l è bu? Dóma ú’ àl è bu. Se però te yólet entrà indela véta, mèt in pràtica i comandamèntj». ¹⁸Àl ghe dixè: «Cyaj?». E Gexú àl ghe respondè: «*‘I è: còpà mià, fà mià adültére, ròba mià, testimònja mià ol fals; ¹⁹unura ol pader e la mader e te ameré ol tò pròsem cóme té stès in persuna.* ²⁰Àl ghe dixè ol xuven: «Tòte chèste ròbe à j’ó xamò metide ‘n pràtica; ‘sa me manchel amò?». ²¹Gexú àl ghe dixè: «Se te yólet ès perfèt, và, yènd chël che te gh’èt e dàl ai póver, e isé te g’avré ü’ texór indel céj; pò vé dré de mé». ²²Indel sentí isé, ol xuven àl se xlontanè lóc, perchè àl gh’iya

tante richèse. Gexú àl ghe dixè ai dišèpoj: «À ve ‘l dighe in yerità: ‘l è difisel che ü’ šòr àl èntre indel règn di céj; ²⁴à ve dighe a’ chèsta: àl è pjö belfà che ü’ camèl àl èntre indel búx d’òna góga, che ü’ šòr indel règn de Déq». Indel sentí isé i dišèpoj ‘i restè stremídj e ‘i ghe domandè: «Ma alura chi riveràl a salvàs?». ²⁶Indel yardàj, Gexú àl ghe respondè: «Per i òmeñ chèst ‘l è mià posébel, ma per Déq tót àl è posébel».

La ricompèsa di dišèpoj

²⁷Alura Péder àl cjapè la paròla e ‘l ghe dixè: «Èco, nóter ‘m yà lasàd tót e àm sè yègnídj dré a té: cósa g’avràj dóca?». ²⁸Gexú àl ghe respondè: «À ve ‘l dighe in yerità: yóter che àv si yègnídj dré a mé, indela rigenerasjú, cyand ol Fjól del Òm àl se senterà xó sòl sò tróno de glòrja, àv se senterí xó a’ yóter sò dudex tróni a güdica i dudex tribú de Ixraél. ²⁹E chël che ‘l yà lasàd ca o fradèj o sorèle o pader o mader o fómna o fjóij o cap per ol mé nòm, àl riseverà sènt yólte tat e àl erediterà la véta etèrna. ³⁰Però tance di prim ‘i sarà òltem e di òltem prim».

20°

I lavorétj indela yìgna

¹«Difati ol règn di céj àl è compàgn d’ü’ padrú de ca che ‘l indè fò de bunura per cjapà a xornada lavorétj per ol sò yìgna. ²Àl se metè decórde coi lavorétj per ü’ danér al dé e ‘l ja mandè indela sò yìgna. ³Veñid fò vèrs i nòv àl troyè di óter de lur ch’i staya ‘n pjasa sènsa fà negót. ⁴Àl ghe dixè: “Ndí a’ yóter indela mé yìgna e à ve daró la paga gósta”. E chèj ‘i ghe ‘ndè. ⁵Àl turnè a yègn fò vèrs mexdé e i trè e àl fè compàgn. ⁶Àl viñ fò a’ vèrs i sic e ‘l ne troyè di óter ch’i éra lé; àl ghe dixè: “Perchè mò stiv ché tót ol dé sènsa fà ü’ bèl negót?” ⁷‘I ghe respondè: “Perchè nisú àl m’ à cjapàd a xornada”. Àl ghe dixè: “Ndí a’ yóter indela mé yìgna”. ⁸Vèrs sira, ol padrú dela yìgna àl dixè al sò fatúr: “Cjama i lavorétj e dàga la paga col comensà di òltem ‘nfina ai prim”. ⁹‘I se prexentè chèj di sic e ‘i cjapè ü’ danér per ü’. ¹⁰Cyan’ ch’i se prexentè i prim, ‘i crediya che ‘l g’avrès dadì de pjö, ma ‘i cjapè a’ lur ü’ danér per ü’. ¹¹Indel cjapàl, ‘i brontulè cuntra al padrú ¹²col dí: “I òltem ‘i yà layuràd dóma òn’ura e té t’j’é tratàdj compàgn de nóter, che ‘m yà soportàd ol pix e ‘l cóld dela xornada”. ¹³Lú àl ghe respondè a ü’ de lur: “Amíx, à só’ mià ingóst con té: yét mià contratàd con mé per ü’ danér? ¹⁴Cjapa chël che ‘l è tò e va vja. À yóle dàga a chèst òltem pròpe cóme che t’ó dadì a té; ¹⁵perchè pòderès mià disponí dela mé ròba cóme che

à vóle mé? O él pjòtost mià ol tò òğ che'l divènta malégn perchè mé à só' bu?»¹⁶ In chèsta manéra i òltem 'i sarà prim e i prim 'i sarà òltem».

Tèrsa profeséa dela pasjú

¹⁷Intàt che'l indaya só a Gerüxalème, Gexú àl menè i dudex a sparte e, bèl che'l caminaya, àl ghe dixè: ¹⁸«Èco, àm va só a Gerüxalème e 'l Fjöl del Òm àl sarà consegnàd ai capi di preti e ai scrivanti ch'ila' condanerà a mórt ¹⁹e'ila' meterà indi ma' di pagà, ch'i ghe gregherà dré, 'ila' flagelerà e'ila' meterà 'n crux; ma ol tèrs dé àl resüsiterà».

I fjóij de Xebedéj

²⁰La se redexè apröv a lú la mader di fjóij de Xebedéj insèma ai sò fjóij e'la se bötè in xenòg per domandaga vergót. ²¹Lú àl ghe domandè: «'Sa vòlet?» E lé a lú: «Órdina che chèsce mé du fjóij 'i se sènte xó ü' ala tò dréca e chèl óter ala tò stórta indel tò règn». ²²Gexú àl ghe respondè: «Àv sayí mià chèl che àv domandí. Pödív biv ol calex che à stó per biv mé?». 'I ghe respònd: «'M al pól». ²³Àl ghe dixè: «Ol mé calex, chèl sé, à'l biyerí; ma sentàs xó ala mé dréca o ala mé stórta à só' mià mé che à g'ó de davel, ma àl è riservàd a chèj che'l ghe è stadì destinàd del Pader mé». ²⁴Indel sentí chèsta, chèj óter déx 'i se inrabjè cuntra i du fradèj. ²⁵Alura Gexú 'l ja cjamè vixí a sè e'l ghe dixè: «Àv sayí che i capi di nasjú 'i fa pixà sura de lur ol sò comand. ²⁶Fra de vóter però àl g'avrà mià de ès isé; ma chèl de vóter che'l vól divèntà grand, àl sarà vòst servitúr, ²⁷e chèl de vóter che'l yölerà viga ol prim pòst, àl se farà vòst scjav, ²⁸Cóme ol Fjöl del Òm che'l è mià veğnid per ès servíd ma per serví, col dà la sò véta per riscatàn tance».

I òrb de Gèric

²⁹E gòst cyan' ch'i veğniya fò de Gèric, àl ghe 'ndè dré tanta xét. ³⁰E èco, du òrb 'i éra sentàdì xó söl oradèl dela strada. Indel sentí a dí che'l pasaya Gexú, 'i tachè a crida col dí: «Signúr, Fjöl de Daved, yabjet pjetà de nóter!». ³¹La fòla 'la comensè a vuxaga dré per fà ch'i fès sito; lur invése 'i cridaya amò pjó fórt: «Signúr, Fjöl de Daved, yabjet pjetà de nóter!». ³²Gexú àl se fermè, 'l ja cjamè e'l ghe dixè: «'Sa yölv che à ve faghe?». ³³E lur: «Signúr, ch'i se dèrve i nòstj òg!». ³⁴Gexú àl sentè compasjú de lur, àl tochè i sò òg e 'ndü' momènt 'i vist e' se metè a 'ndaga dré.

21°

Entrada trjonfàl a Gerüxalème

¹Cyan' ch'i fò vixí a Gerüxalème e' rivè in vésta de Bèffage, söl mut di Ölv, Gexú àl mandè du dišepoj ²e'l ghe dixè: «'Ndí indel bórg che'l è denàtj de vóter e àv troyerí sóbet öna axna ligada, col sò poledrí. Dexlighíj e menimej ché. ³Se ü' àl ve digherà vergót, dixíga: «Àl sèrv al Signúr, ma'l ve'l turnerà a mandà indré sóbet». ⁴Chèst àl è söcedíd per fà che'l se còmpès chèl che'l viva nünsjad ol proféta, indóve che'l dix:

⁵Dixí ala fjóla de Siqn:

èco che 'l tò rè àl vé de té,

bu, sentàd söndön'axna

e söndü' poledrí, fjöl d'öna bestja de söma.

I dišepoj 'i 'ndè e' fès cóme che'l gh'iva ordinàd Gexú. ⁷'I menè vixí l'axna col poledrí, 'i xlarghè sura i vèste e lú àl se sentè sura. ⁸La fòla, ü' muntú de xét, 'i xlarghè i sò vèste söla strada; di óter 'i teaya ram di èrbor e' ja xlargaya söla strada. ⁹La fòla che'la 'ndaya denàtj e chèla che'la veğniya dedré 'la cridaya:

«Oxana al Fjöl de Daved!

Benedèt chèl che'l vé indel nòm del Signúr!

Oxana indel pjó ólt di céj!»

¹⁰Cyan' che Gexú àl entrè in Gerüxalème, tóta la sità 'la se metè sotsura e' se domandaya ü' col óter: «Chi él chèsto ché?». ¹¹I fòle 'i respondiya: «Àl è ol proféta Gexú, de Nàxaret in Galiléa».

La pürificasjú del tèmpjo

¹²Entràd indel tèmpjo, àl se metè a casà fò chèj ch'i vendiya e' compraya col bötà per arja i banç de chèj ch'i scambjaya sóldj e i scağne de chèj ch'i vendiya colómbe ¹³e'l ghe dixè: «Àl è scritj:

la mé ca 'la sarà cjamada ca de preghjéra;

yóter invése à'l vj fadja divèntà ü' maço de lader».

¹⁴'I ghe se redexaya apröv indel tèmpjo òrb e strópe, e lú 'l ja gyarè tóti.

¹⁵Cyan' che i capi di preti e i scrivanti 'i vist i miracoj che'l viva fadj e la pipérja che'la cridaya indel tèmpjo: «Oxana al Fjöl de Daved!», 'i çochè ¹⁶e' dixè a Gexú: «Sètet mià chèl ch'i dix chèj lé?». E Gexú a lur: «Cèrto! Àv vjv maj lexíd:

*Dela bóca di scjetí e di fantolí
te sét procuràd öna lóde?».*

¹⁷E, dòpo de viei lasàdì, àl indè fò dela sità, a Betanja, e lé àl pasè la nòtj.

Ol fig stèrel e secàd. Féde e preghjéra

¹⁸Col turnà a bunura in sità, àl ghe vègn fam. ¹⁹Vésta per la strada öna pjanta de fig, àl se redexè apróv ma'l trovè dóma fòç; alura, vultàd vèrs de lé, àl ghe dixè: «Àl söcederà pjó in eterno che te pòdet viga ü' frót». E indün véder ol fig àl se sechè. ²⁰Indel vèd öna tal, i dišèpoj 'i se maravejè e 'i ghe domandè: «Che manéra che 'l fig àl s'è secàd indün véder?». ²¹Gexú àl ghe respondè: «À ve'l dighe in verità: se àv g'avrí féde sènsa dübità, mià dóma àv riverí a fà chèl che'l gh'è söcedíd al fig, ma àv se digherí a chèst mut: "Lèva sò e bótet indel mar", àl söcederà; ²²e tót chèl che àv domandarí con féde indela preghjéra, à'l g'avrí».

L'utorità de Gexú

²³Entràd indel tèmpjo, bèl che'l éra dré a insegnà, 'i se redexè apróv i capi di préti e i ansjà del pòpol e 'i domandè: «In virtú de cyala utorità fét chèste ròbe? Chi t'ál dadì chèst potére?». ²⁴E Gexú a lur: «À g'ó voja de fàv a' mé öna domanda; se àv me respondí, a' mé à ve digheró in virtú de cyala utorità che à fó chèste ròbe. Ol batéxem de Ĝovàn de 'ndóve veĝnivèl? Del céł o di òmeĝn?». Lur 'i pensava dét de sè col dí: «Se 'm respónd: del céł, àl me digherà: perchè, alura, à'l viv mià credíd?; ²⁶se 'm respónd: di òmeĝn, gh'è de viga pura dela xét perchè tóti 'i ritèĝn Ĝovàn ü' proféta». ²⁷Alura 'i respondè a Gexú: «'M al sa mià». E lú a lur: «Ĝna' mé à ve dighe in virtú de cyala utorità à fó tóte chèste ròbe».

I du fjóì

²⁸«Sa ve parel? Ün òm àl gh'iva du fjóì. Indel indà a parlà col prim, àl ghe dixè: "Fjól, inçó và a lavurà indela vignà". ²⁹Chèl àl respondè: "À g'ó mià vòja". Ma dòpo, pentíd, àl indè. ³⁰Àl indè a parlà col segónd e'l ghe dixè la stèsa ròba. E lú àl ghe àl respondè: "À 'ndó, padrú"; ma àl indè mià. ³¹Cyaji di du àl fadì la volontà del pader? 'I ghe respónd: «Ol prim». E Gexú a lur: «À ve'l dighe in verità: i strosí e i móne 'i ve pasa denàti indel rèĝn di céj. ³²Difati àl è veĝníd Ĝovàn söla strada dela ĝöstisja e vóter àv gh'í mià credíd; invése i strosí e i móne 'i g'à credíd. Vóter, acasibé che àv ví vedíd, àv ve si ĝnac pentídì isé de crèdega.

I fiçayoj sasí

³³Scoltí ön'ótra paràbola. Gh'éra öna vólta ü' padrú de ca che'l pjantè öna vignà, àl'la sircondè condöna séxa, àliscavè öna búxa per ol tórcj e àl fè sò öna tór; pò àl ghe'la conseĝnè ai fiçayoj e'l partè. Rivàd ol tép dela vendómja, àl mandè di fiçayoj i sò servitúr per ritirà la sò part de racòlt. ³⁵Ma i fiçayoj 'i cjavè i servitúr e ü' 'ila' bastunè, ün óter 'ila' copè e ün óter 'ila' lapidè. ³⁶Ol padrú àl mandè amò di óter servitúr, pjó nòmerúx di prim, ma lur 'i'a tratè tóti indela stèsa manéra. ³⁷Per óltem àl mandè òl sò fjól, col pensà ch'ì g'avrès vid rigyàrd almànc de sò fjól. ³⁸Ma i fiçayoj, indel vèdel a rivà, 'i se dixè tra de lur: "Àl è 'l eréde. Fórsa, copémel; isé àm g'avrà la sò eredità". ³⁹Sichè 'ila' cjavè e, dòpo de vil menàd fò dela vignà, 'ila' copè. ⁴⁰Cyan' che'l turnerà ol padrú dela vignà, 'sa ghe farà ai fiçayoj?». ⁴¹'I ghe respónd: «Chì malèĝn, 'l ja farà mór sènsa remisjú e'l ghe darà la vignà a di óter fiçayoj, ch'ì ghe darà 'l ótel indela staĝú ĝósta».

Ol plòc de cantú

⁴²Àl ghe dixè Gexú: «Viv maj lexíd indi Scritúre:

*La préda bötada in banda di möradúr
'l'è diventada ol plòc de cantú;
àl è ol Siĝnúr che'l và fadì tót chèst
e'l'è öna maraveq per i nòstj óĝ?*

⁴³Per chèl che à ve dighe: ol rèĝn de Déq àl ve sarà tüid a vóter e'l ghe sarà dadì a ü' pòpol che'lla' farà frótà. In pjó, se ü' àl se insablerà cuntra chèsta préda àl mörerà; se'la ghe borlerà adòs a vergú, àlla' farà 'ndà in fraxèle».

⁴⁵I capi di préti e i farixèj, indel sentí i sò paràbole, 'i capè che'l parlaya de lur. ⁴⁶Per chèl 'i sircava de cjavàl; ma'ì gh'iva pura dela xét, che'lla' ritiĝniva ü' proféta.

22°

Ol dixnà de spuxe

¹Gexú àl turnè a parlaya in paràbole e'l dixè: ²«Ol rèĝn di céj àl è compàĝn d'ü' rè che'l viva preparàd ol dixnà de spuxe per sò fjól. ³Àl mandè i sò servitúr a cjamà chèj che'ì éra stadì invidàdì a spuxe; ma chèj 'i vòs mià savín de veĝnì. ⁴Àl mandè amò di óter servitúr col dí: "Dixí ai invidàdì: èco, à vó preparàd ol mé dixnà, i mé bò e i animàj ingrasàdì 'i è stadì xamò

copàdj e àl è tót prònt; yegni a spuxe!». ⁵Ma lur, sènsa preoçüpàs, ‘i ‘ndè chi indi sò cap e chi dré al sò defà. ⁶Di óter de lur, cjàpàdj i servitúr, ‘i‘a maltratè e‘i ja copè. ⁷Ol rè, dexdegnàd, àl mandè i sò exèrcetj a masacrà chèj sasí e a dàga fòg ala sità. ⁸Po àl ghe dixè ai servitúr: “Ol dixnà de spuxe àl è prònt, ma i ‘nvidàdj ‘i se‘l meritava mià. ⁹Ndí alura per i cruxàj di strade e cjamí a spuxe tóttj chèj che àv troverí”. ¹⁰I servitúr ‘i ‘ndè per i strade e‘i regondè tóttj chèj ch‘i troyè, bu e catív; e isé la sala ‘la se ‘mpjenè de ‘nvidàdj. ¹¹Entràd ol rè per yèd i ‘nvidàdj, àl se ‘imbatè indün òm che‘l gh‘iya mià ‘l vestít de spuxe. ¹²Àl ghe dixè: “Amíx, che manéra sèt entràd ché dedét sènsa ‘l vestít de spuxe?” E chèl àl restè sènsa paròle. ¹³Alura ol rè àl ghe dixè ai sò servitúr: “Lighíl ma’ e pé e bötíl fò indeliscúr; lé àl sarà tót ü’ pjanx e ü’ sfranx i ganase de rabja”. ¹⁴Difati tance ‘i è cjamàdj, ma póc i elètj».

La tasa a Cèxer

¹⁵Alura i farixèj, ritiràdj in banda, ‘i fès consèj per cjàpàl in fal indi sò discórs. ¹⁶‘I mandè dóca de lú i sò dišèpoj, insèma coi spéeç de Eròde, per díga: «Maèst, àm sa che te sèt sincér e che te ‘nsègnet la strada de Déo con verità e che te gh‘ét mià südisjú de nisú; difati te yardet in faça a nisú. ¹⁷Dím alura chèl che te pènsat: él permetíd o nò de pagaga la tasa a Cèxer?». ¹⁸Gexú, col conòs la sò falsità, àl ghe dixè: «Perchè yölv tentàm, fals? ¹⁹Mostrím la monéda dela tasa». E‘i ghe prexentè ü’ danér. ²⁰Àl ghe dixè: «De chi éla la faça cola iscrisjú?». ²¹‘I ghe respònd: «De Cèxer». E lú a lur: «Dì dóca a Cèxer chèl che‘l è de Cèxer e a Déo chèl che‘l è de Déo». ²²Indel sentí isé, ‘i restè sènsa paròle; ‘ila’ lasè e‘i se‘n indè.

La resüesjú

In chèl dé ‘i se redexè apròv a lú di sadüçèj, ch‘i contènd che‘la gh‘è mià resüesjú, e‘ila’ consültè ²⁴col dí: «Maèst, Moxè àl yà ordinàd: *Se ü’ àl mör sènsa lasà scjètj, sò fradèl àlispuxerà la yèdoya e isé àl ghe darà a sò fradèl òna disendènsa*. Dóca, ‘i gh‘éra tra de nóter sèt fradèj. Ol prim, apéna spuxàd, àl mörè e, dexà che‘l gh‘iya mià disendènsa, àl lasè la ⁵⁶fómna a sò fradèl. ²⁶La stèsa ròba àl ghe capitè al segónd e al tèrs, ‘nfina al sètem. ²⁷Dré de tóttj, ‘la mörè a’ la fómna. ²⁸Dóca, indela resüesjú, de chi di sèt sarala fómna? Difati ‘l’è de tóttj». ²⁹Gexú àl ghe respondè: «Àv si fò de strada, perchè à conosí mià i Scritüre gñé la potènsa de Déo. ³⁰Difati indela resüesjú ‘i se tó mià gñé fómna gñé òm, ma à‘s’è còme angej de Déo in cél. ³¹Rigyàrd pò ala resüesjú di mórtj, àv yiv mià lexíd chèl che‘l v’ à didj Déo: ³²*Mé à só’ ol Déo de Abràm, ol Déo de Ixàc e ol Déo de Ğacòbe?* Déo ‘l è

mià ü’ Déo di mórtj, ma de xét viva». ³³Indel sentí isé i fòle ‘i restaya maravejade per la sò dotrina.

Ol comandamènt pjó grand

³⁴I farixèj, sayíd che Gexú àl yiva fadi taxí i sadüçèj, ‘i se riünè tóttj ³⁵e ü’ de lur, espèrt de lège, àlla’ consöltè per mètel ala próva: ³⁶«Maèst, cyal él ol comandamènt pjó grand dela lège?». ³⁷Àl ghe respondè: «*Te amerét ol Siǵnúr tò Déo con tót ol tò còr, con tóta la tò ànima e con tóta la tò mét*. ³⁸Chèst àl è ol pjó grand e ‘l prim di comandamèntj. ³⁹Ma ol segónd àl è simel a chèl: *Te amerét ol tò pròsem còme tè stès*. ⁴⁰De chèsce du comandamèntj ‘la dipènd tóta la Lège e i Proféti».

Ol Crést, fjól e Siǵnúr de Dayed

⁴¹Bèl che i farixèj ‘i éra riünidj tóttj insèma, Gexú ‘l ja consöltè ⁴²col dí: «‘Sa pensív del Crést? De chi él fjól?». ‘I ghe respondè: «De Dayed». ³Àl ghe dixè: «Che manéra alura Dayed, indel parlà sóta ispirasjú, àlla’ cjama Siǵnúr indóye che‘l dix:

Àl yà didj ol Siǵnúr al mé Siǵnúr:

Sèntet xó ala mé dréça

*‘nfina che à yavró mià metídj i tò nemíx
còme scabèl sóta ai tò pé?*

⁴⁵Se dóca Dayed àlla’ cjama Siǵnúr, còme pòdel ès sò fjól?». Ma nisú àl riyè a respòndega òna sula paròla; e de chèl dé nisú àl olsè pjó fàga domande.

23°

Contradisjú e söpèrbja

¹Alura Gexú àl ghe parlè a i fòle e ai sò dišèpoj col dí: «Sól tróno de Moxè ‘i s’è sentàdj xó i scrivántj e i farixèj. ³Fí e metí in pràtica chèl ch‘i ve dix, ma mià chèl ch‘i fa lur. ⁴Difati ‘i liga pix ch‘i schisa, pexàntj de portà, e‘i‘a mèt söi spale del òm; ma lur ‘i vól mià tocàj gña’ condü’ dit. ⁵‘I fa tót pervès yedídj di òmeǵn. Difati ‘i xlargà sèmper de pjó i sò filatère e‘i xlonga i sfranxe; ⁶‘i ghe té ai prim pòstj indi dixnà e ai prime file indi sinagòghe; ⁷‘i ghe té a ès saludàdj indi pjase e a ès cjamàdj dela xét “rabí”.

La fraternetà cristjana

⁸Vóter però ày gh'í mià de fàs cjamà “rabí”, perchè ü' sùl àl è ol maèst tra de vóter; tóivvóter ày si fradèj. ⁹Ày cjamerí nisú sòla tèra vòst “pader”, perchè dóma ü' àl è Pader, chèl celèst. ¹⁰Stí mià a fàs cjamà “maèstj”, perchè dóma ü' àl è ol vòst Maèst, ol Crést. ¹¹Chèl che'l è ol pjó grand tra de vóter àl sarà ol vòst servitúr. ¹²Chèl che'l se exalta àl sarà ümiljàd, e chèl che'l se ümilja àl sarà exaltàd.

Cuntra i farixèj fals

¹³Gyaì a vóter, scrivàntj e farixèj fals, che ày serí ol règn de Déq denàtj ai òmejn. Difati vóter ày entrí mià e ày lasí mià entrà chèj ch'ì vòlerès indà dét.

(¹⁴Gyaì a vóter, scrivàntj e farixèj fals, che ày inglotí i ca di vèdoye col fà finta de fà lónghe preghjere; per chèl ày cjaperí ü' castíg pjó sevér).

¹⁵Gyaì a vóter, scrivàntj e farixèj fals, perchè ày si bu de percór ol mar e la tèra per fà a' ü' sùl dišèpol, e cyan' che ày ghe si rivàdj, à'l fi diventà fjól dela Geèna ol dópe de vóter.

¹⁶Gyaì a vóter, gyide òrbe che ày dixí: “Se ü' àl gúra per ol tèmpjo, 'l è negót; se invése àl gúra per 'l ór del tèmpjo, àl rèsta obligàd”. ¹⁷Stúpedj e òrb! ‘Sa valed de pjó: 'l ór o 'l tèmpjo che'l fa diventà sant 'l ór? ¹⁸Ày dixí pò: “Se ü' àl gúra per 'l altàr, 'l è negót; se invése àl gúra per l'ofèrta che'l è söl altàr, àl rèsta obligàd”. ¹⁹Òrb, ma ‘sa valed de pjó: l'ofèrta o 'l altàr che'l fa diventà santa l'ofèrta? ²⁰Dóca, chèl che'l vè güràd per 'l altàr, àl gúra per 'l altàr e per tót chèl che'l gh'è sura. Chèl che'l vè güràd per ol tèmpjo, àl gúra per ol tèmpjo e per Chèl che'listà lé dedét. ²²E chèl che'l vè güràd per ol cé, àl gúra per la tróno de Déq e per chèl che'l gh'è sentàd sura.

²³Gyaì a vóter, scrivàntj e farixèj fals, perchè ày paghí la décima sòla mènta, söl fenòt e söl cümí e pò ày metí in banda i comandamèntj pjó importàntj dela lège, cóme la gòstisja, la pjetà, la féde. Chèste ròbe 'ì méra de ès metide in pràtica ma sènsa mènta in banda chèle ótre. ²⁴Gyide òrbe, che ày filtrí ol moschí e ày inglotí ol camèl!

²⁵Gyaì a vóter, scrivàntj e farixèj fals, che ày netí 'l bicér e 'l pjat defò, e dedét 'ì rèsta pjé de rapina e de porcheréa. ²⁶Farixèq òrb, neta prima ol bicér dedét, per fà che'l divente nèt a' defò!

²⁷Gyaì a vóter, scrivàntj e farixèj fals, perchè ày si cóme sepólcri imbjançàdj, che defò 'ì somèa bèj de vardaga, e dét invése 'ì è pjé de òs de mórtj e de ròba marsa. Isé a' vóter, defò ày comparí gòstj denàtj ai òmejn, ma dedét ày si pjé de falsità e de pecàt.

²⁹Gyaì a vóter, scrivàntj e farixèj fals, perchè ày fi sò i sepólcri di proféti e ày orní i monümétj di gòstj ¹⁰col dí: “Se àm fósistàdj nóter indi tép di nòstj

pader, àm g'avrès mià dadj öna ma' indelispànd ol sanj di proféti”. ³¹Isé ày testimoni, cuntra de vóter, de ès fjóij de chèj ch'ì vè copàd i proféti. ¹²Dóca, ày impjení la mixúra di vòstj pader!

Ol gòdése de Déq àl è dré a rivà

³³Serpèntj, rasa de lípere, cóme scamperív al castíg dela Geèna? ³⁴Per chèst, èco che mé à ve mande proféti, sapjèntj e scrivàntj. Dóca, de lur, öna part ày ja coperí col mètej in crux. Öna part ày ja flagelerí indi vòste sinagòghe e ày ja persegyiterí de sità in sità. ³⁵Isé àl ve turnerà sura tót ol sanj nosènt spandíd sòla tèra, del sanj de Abél ol gòst 'nfina a chèl de Xacaréa, fjól de Barachéa, che à'l vè copàd tra 'l santöare e 'l altàr. ³⁶À ve'l dighe in verità: tót chèst àl capiterà a chèsta generasjù. ³⁷Gerüxalème, Gerüxalème, che te cópet i proféti e te làpidet chèj chi t'è mandàd, cyante vólte g'òij mià sircàd de regondí i tò fjóij, pròpe cóme la galina 'la regondés i sò pülxí sóta ai ale, e vóter ày vè mià vólid! ³⁸Èco: la vòsta ca 'la ve sarà lasada dexèrta. ³⁹Difati à ve dighe: de ché innàtj ày me vederí pjó infina a cyan' che ày digherí mià: *Benedèt chèl che'l vé indel nòm del Signúr!*».

24°

La domanda di dišèpoj

¹Bèl che Gexú, vejníd fò del tèmpjo, àl indava vja, 'ì se redexè apròv i sò dišèpoj per mostraga i coströsjù del tèmpjo. ²Ma lú àl ghe dixè: «Vedív tóte chèste ròbe? À ve'l dighe in verità: ché 'la reterà mià préda sura préda, che'la siès mià deròca». ³Cyan' che àl rivè söl mut di Ólív, àl se sentè xó; alura 'ì se redexè apròv i sò dišèpoj e, per sò cònt, 'ì ghe domandè: «Dím: cyand capiterale chèste ròbe e cyal sarà ol segnàl dela tò vejnida e dela fi del món?». ».

Ol prensépe di patimétj

⁴Gexú àl ghe respondè: «Stí atèntj che nisú àl ve 'mbròje. ⁵Perchè 'ì vejnèrà indel mé nòm col dí: “À só' mé ol Crést”, e tanta xét 'la reterà imbrojada.

⁶Cyan' che ày senterí a parlà de gyère e de vux de gyère, stí mià a spaventàs; mè che tóte chèste ròbe 'ì söcède, ma'l è mià amò la fi. ⁷Difati àl leverà sò pòpol cuntra pòpol e règn cuntra règn; e'ì ghe sarà carestéç, epidemíe de pèst e teremòtj de tante bande, ⁸ma tót chèst àl sarà mià che 'l prensépe di dulúr. ⁹Alura 'ì ve consejnerà ai tortüre e'ì ve coperà; ày sarí odjàdj de tóttj i pagà per cólpa del mé nòm. ¹⁰E tance de lur 'ì reterà scandolèxàdj, e'ì se tradirà col odjàs ü' con 'l óter. ¹¹'ì vejnèrà fò tance

proféti fals, ch'ì riyerà a imbrojà tanta xét. ¹²Colixlargàs sèmper de pjó la cativéria, 'l amúr di pjó àl se sfregirà. ¹³Ma chèl che'l yavrà teǵnid dūr infina al òltem, chèl àl se salverà. ¹⁴E cyan' che chèst vangéle del rèǵn àl sarà predicàd in tóta la tèra indóye che'la gh'è la xét, alura 'la veǵnerà la fi.

Ol seǵnàl decixív

¹⁵Cyan' che dóca ày vederí a stà indel lóg sant *ol dexurden dela dexolasjú*, che'l parla in mèret ol proféta Danjél – chèl che'l lèx che'l capése! – ¹⁶Alura chèi ch'ì è in Gódeǵa ch'ì fóbje sǒ per i mutì, ¹⁷chèl che'l è söla terasa che'l veǵne miǵa xó a tó la ròba de ca, ¹⁸chèl che'l è indela campǵna che'l turne miǵa indré a tós la mantelina. ¹⁹Póyere maǵ lure chèle ch'ì spèta e chèle ch'ì laça in chèi dé. ²⁰Preghí che'l ve tóche miǵa de scapà d'invèren gñe de sabad. ²¹Difati, in chèl momènt 'la capiterà òna tribülasjú granda, che'la gh'è maǵ stadja òna compǵna del prensépe del món d'infina adès e che'la ghe sarà maǵ. ²²Se chèi dé 'ì fósistàdì miǵa scörtàdì, àl se salverès nisú. Ma chèi dé 'ì sarà scörtàdì per ol fat di elètì.

I fals créstì

²³In chèl momènt, se ù' àl ve digherà: “Èco ol Crést àl è ché”, opǒr: “Àl è là”, stí miǵa a crèdega. ²⁴Difati 'ì salterà fò fals créstì e fals proféti, ch'ì farà grandì miracòj e seǵn, de riyà a fà 'ndà fò de strada, se'l fós posébel, ac i elètì. Èco: mé à ve'l yó didì prima. ²⁶Se dóca 'ì ve digherà: “Èco 'l è indel dexèrt”, stí miǵa a 'ndaga; opǒr: “Èco 'l è dét in ca”, stí miǵa a crèdega; ²⁷perchè còme 'l fólmen àl vé de levànt e àl sòmèlga 'nfina a ocidènt, isé 'la sarà la veǵnida del Fjól del Òm. ²⁸Là indóye che'l è ol cadaver, lé 'ì se reponderà i oxelàs.

La paruxiǵa

²⁹Sóbet dòpo dela tribülasjú de chèi dé,

*ol sul àl se scürirà,
la lüna 'la darà pjó la sò lüx,
i stèle 'ì borlerà xó del cél
i fórse del cél 'ì sarà scyinternade.*

³⁰Alura àl comparirà indel cél ol seǵnàl del Fjól del Òm e alura 'ì se baterà ol pèt tóte i tribü dela tèra e 'ì vederà ol Fjól del Òm a veǵní söi niyoj del cél con granda potènsa e splendür. ³¹Lü àl manderà i sò angej, che col sóno dela

granda trómba 'ì tirerà 'nsèma tótì i sò elètì di cyater vèntì, d'ü' confí al óter di céj.

Ol tép àl è dré a riyà ma'la se sa miǵa l'ura

³²Del fig imparí la paràbola: cyan' che 'l sò ram àl diyènta tènder e'l bóta fò i fòe, ày saví che l'estàd 'l è vixina. ³³Isé a' vóter, cyan' che ày vederí tóte chèste ròbe, teǵní a mét che'l è vixí, söla pórtà. À ve'l dighe in verità: 'la paserà miǵa chèsta generasjú prima ch'ì söcéde tóte chèste ròbe. Ol cél e la tèra 'ì paserà, ma i mé paròle 'ì paserà miǵa. ³⁶Rigyard al dé e al'ura àlla' sa nisú, gñac i angej del céj, ma dóma ol Pader.

Cóme ol delóye

³⁷Cóme che'l è söcedíd al tép de Noè, isé 'la sarà la veǵnida di Fjól del Òm. ³⁸Difati, còme che 'ndi dé prima del delóye la xét 'la manǵaya, 'la biviva, 'la se spuxaya e'la se maridaya, 'nfina al dé che Noè àl entrè indel'arca, ³⁹e'ì vòs miǵa credí 'nfina che'l pjombè miǵa xó ol delóye e'l ja spasè vja tótì: pròpe isé àl sarà ala veǵnida del Fjól del Òm. ⁴⁰In chèl momènt, se'ì sarà 'n du indela campǵna, ü' àl sarà cjàpàd e chèl óter lasàtistà; ⁴¹se dò fómne 'ì sarà dré a maxnà cola préda de mölì, òna 'la sarà cjàpada e chel'ótra lasada stà.

Cóme ol lader

⁴²Veǵlí dóca, perchè ày saví miǵa in cyal dé che'l vé ol vòst Signúr. ⁴³Teǵní a mét chèst: se 'l padrú de ca àl savès in cyal ura dela nòtì àl vé ol lader, àl veǵlarès e'l se laserès miǵa descadestrà la ca. Per chèl a' vóter teǵnís pròntì, perchè indel'ura che ày credí miǵa àl vé ol Fjól del Òm.

Ol servitúr fedél

⁴⁵Cyal él chèl servitúr fedél e sapjènt che 'l padrú àl yà metíd a capo di sò famèj per fà che'l ghe daghe de manǵà indel tép gǒst? ⁴⁶Beàd chèl servitúr se 'l padrú, indel turnà, àlla' troverà che'l fa isé. ⁴⁷À ve'l dighe in verità: àl ghe darà in consègna tóta la sò ròba. ⁴⁸Se invése ol servitúr àl è maléǵn e, col dí: “Ol mé padrú àl tarda”, ⁴⁹e'l comensès a pestà i sò compǵn, a manǵà e a biv coi çochetú, ⁵⁰àl riyerà ol padrú indel dé che'l se spèta miǵa, indela ura che'l sa miǵa, ⁵¹àlla' pünirà e'l ghe farà fà la stèsa fi ch'ì mèrita i fals: lé àl sarà tót ü' pjanx e ü' sfranx i ganase de rabja.

I déx scjète

¹Ol règn di céj àl sarà compàgn de déxiscjète ch'ì cjàpè sò i sò làmpede e'ì 'ndè fò inçuntra al spux. ²Sic de lure 'ì éra sènsa sentimét e sic prudènte. ³Difati chèle sènsa sentimét, cyan' ch'ì cjàpè sò i sò làmpede, 'ì se dè mià 'l pensér de portàs dré a' 'l òle; ⁴ì prudènte invése, insèma coi làmpede, 'ì cjàpè sò a' 'l òle indi vaxètj. ⁵Dexà che 'l spux àl riyàya maj, 'ì se lasè cjàpà tóte del sóng e'ì s'indormèt. ⁶Ma a mexanòtj àl se sentè ü' cridúr: "Èco ol spux! 'Ndiga inçuntra!". ⁷Alura tóte chèle scjète 'ì se dexdè e'ì sistemè i sò làmpede. ⁸Chèle sènsa sentimét 'ì ghe dixè ai prudènte: Dim impó del vòst òle, che i nòste làmpede 'ì se xmórsa. ⁹I prudènte 'ì ghe respondè: Nò, delbú! Che'm g'abje mià de restà sènsa nótre e yótre. 'Ndí pjòtòst a compràl de chèj ch'ìla' vènd. ¹⁰Bèl che chèle 'ì 'ndaya a comprà 'l òle, àl riyè ol spux e i scjète ch'ì éra prònte 'ì entrè con lú indela sala del spuxalése e la pórtà 'la se serè. ¹¹Pjò tarde 'ì riyè a' chèle ótre scjète e'ì dixè: "Siǵnúr, Siǵnúr, dèrvem!" ¹²Ma lú àl ghe respondè: "À ve'l dighe in verità: à ve conòse mià". ¹³Veǵlí dóca, perchè àv saví ġné 'l dé ġné l'ura.

I talèntj

¹⁴Àl söcederà compàgn d'ün òm che, prònt per partí, àl cjamè i sò servitúr e'l ghe conseǵnè la sò ròba: ¹⁵À ü' àl ghe dè sic talèntj, a ün óter du e a ün óter ü'; a òǵne ü' segónd la sò capaçità, pò àl partè. ¹⁶Sènsa pèrd tép, chèl che'l gh'ìya vid sic talèntj àl indè a impjegàj e'l ne gyadaǵnè óter sic. ¹⁷Compàgn, chèl che'l gh'ìya vidj du talèntj en gyadaǵnè a' lú óter du. ¹⁸Ma chèl che'l gh'ìya vid dóma ü' talènt àl indè a scayà òna búxa indela tèra e àliscòndè i sóldj del sò padrú. ¹⁹Tat tép dòpo, àl riyè ol padrú de chèj servitúr e'l ja cjamè a fà i cóntj. ²⁰Àl se prexentè chèl che'l gh'ìya vid sic talèntj e'l ne portè óter sic col dí: "Padrú, te m'é dadj sic talèntj. Èco, à'n yó gyadaǵnàdj óter sic". ²¹Àl ghe dixè ol padrú: "Bé, servitúr bu e fedél; xa che te sét stadj fedél indel póc, à te daró potére indel tat; ènta indela ġòja del tò padrú". ²²Pò àl se prexentè chèl di du talèntj e'l dixè: "Padrú, te m'é dadj du talèntj. Èco, à'n yó gyadaǵnàdj óter du". ²³Àl ghe dixè 'l padrú: "Bé, servitúr bu e fedél; xa che te sét stadj fedél indel póc, à te daró potére indel tat; ènta indela ġòja del tò padrú". ²⁴Per óltem àl se prexentè a' chèl che'l gh'ìya vid dóma ü' talènt e'l dixè: "Padrú, à savive che te sét ün òm dúr, che te médet indóve che te gh'ét mià somnàd e te cjàpet sò indóve che te gh'ét mià bötàd; ²⁵per chèl à g'ó vid pura e à só' 'ndàdj a scòndí ol tò talènt sotatèra. Èco, cjàpa chèl che'l è tò". ²⁶Ma 'l padrú àl ghe respondè: "Servitúr maléǵn e pultrú, te saviyet che mé à méde indóve che à yó mià somnàd e à cjàpe sò indóve che à yó mià bötàd; ²⁷per chèl te g'avrèset düxid dàga i mé

sóldj ai bançhér, in manéra che, col turnà, à yavrès pödíd ritirà ol mé col interès. ²⁸Dóca, töiga ol talènt e dighel a chèl che'l ghe' yà déx. ²⁹Difati a chèl che'l g'à àl ghe sarà dadj e'l g'avrà bondansa, ma a chèl che'l g'à mià àl ghe sarà tüíd a' chèl che'l g'à. ³⁰E 'l servitúr pultrú bötíl fò indeliscúr; lé àl sarà tót ü' pjanx e ü' sfranx i ganase de rabja".

Ol ġödése finàl

³¹Cyan' che ol Fjól del Òm àl veǵnerà cola sò maestuxetà, compàgnàd de tótj i sò angej, alura àl se senterà söl sò tróno de glórja ³²e denàtj de lú 'ì sarà regondídj tótj i pòpoj; lú 'l ja dividerà ü' del óter, cóme 'l pastúr àl divid i pégore di bèc, ³³e'l meterà i pégore ala sò dréca e i bèc invése ala sò stórta. ³⁴Alura ol rè àl ghe digherà a chèj ch'ì è ala sò dréca: "Veǵní ché, benedètj del mé Pader, a cjàpà padrunansa del règn preparàd per yóter de cyan' che'l è stadj fadj ol món. ³⁵Perchè à g'ó vid fam e àv m'í dadj de mangà; à g'ó vid sit e àv m'í dadj de biv; à sére pelegrí e àv m'í ospitàd, ³⁶bjót e àv m'í vestíd, malàd e àv m'í vixitàd, à sére in prexú e àv sí stadj a trovàm". ³⁷Alura i ġóstj 'ì digherà: "Siǵnúr, cyand t'aj vèst pjé de fam e t'aj dadj de mangà, pjé de sit e t'aj dadj de biv? ³⁸Cyand t'aj vedíd pelegrí e t'aj ospitàd? Bjót e t'aj vestíd? ³⁹Cyand t'aj vèst malàd o in prexú e sèj stadj a trovàm?" ⁴⁰E'l rè àl ghe responderà: "À ve'l dighe in verità: tót chèl che àv yí fadj a ü' súl di pjó picoj de chèsce mé fradèj, me'l yí fadj a mé". ⁴¹Pò àl ghe digherà a chèj ch'ì è ala stórta: "Ndí lontà de mé, maladètj, indel fóg eterno, preparàd per ol djavol e per chèj ch'ì ghe ya dré. ⁴²Perchè à g'ó vid fam e àv m'í mià dadj de mangà, à g'ó vid sit e àv m'í mià dadj de biv, ⁴³à sére pelegrí e àv m'í mià ospitàd, bjót e àv m'í mià vestíd, à sére malàd e in prexú e àv sí mià stadj a trovàm". ⁴⁴Alura 'ì responderà a' lur col dí: "Siǵnúr, cyand t'aj vedíd pjé de fam o de sit o pelegrí o bjót, malàd o in prexú e sèj mià stadj a trovàm?" ⁴⁵Alura àl ghe responderà col dí: "À ve'l dighe in verità: chèl che àv yí mià fadj a ü' súl de chèsce pjó picoj, àv me'l yí mià fadj a mé". ⁴⁶E chèsce ché se'n indàrà indel castíǵ eterno, i ġóstj invése ala yéta eterna».

26°

I FATI DELA PASCYA**'L'éra dré a riyà la Pascya**

¹Fenídj tótj chèsce discórs, Gexú àl ghe dixè ai apòstoj: ²«Àv saví che tra du dé 'la se fa la Pascya e ol Fjól del Òm àl sarà conseǵnàd per ès metíd in crux». ³Alura i capi di prètj e i ansjà del pòpol 'ì se riünè indel palàs del

capo di préti che'l gh'iva nòm Caiḡa ⁴e'ì fès consèj per brocà Gexú col ingàn e fàl mór. ⁵Ì dixiva però: «Mià mèntre gh'è la fèsta, per fà ch'ì nase mià di riyólte in mèx al pòpol».

Û' gèst significatìv

⁶Indàdì Gexú a Betanja in ca de Simú ol lebrúx, ⁷bèl che'l éra sentàd in tàvola, 'la se redexè apròv òna fómna che'la gh'iva indela ma' ù' vax de alabaster pjé d'ün òle perfòmàd car fés, che'lla' versè söl có de lù. ⁸Indel yèd chèst fadì i dišèpoj 'ì çochè e'ì dixè: «Perchè tóta chèsta traxada? ⁹Al se pödiya yèndel bé e con chèl che'l se cjapaya daghel ai póver». ¹⁰Sayida la ròba, Gexú àl ghe dixè: «Perchè moèstìv chèsta fómna? Lé àl'è fadì òna buna òpera vèrs de mé; ¹¹perchè, bèl che i póver àv ja ví sèmper con yóter, mé àv me yavri mià per sèmper. ¹²Se lé àl'è versàd söl mé còrp chèst òle perfòmàd, àll'è fadì per la mé sepoltúra. ¹³À ve'l dighe in verità: indóye che'l sarà predicàd chèst vangéle, in tót ol món, àl se parlerà a' de chèl che'la vè fadì lé, a sò mèret».

L'ofèrta de Ğúda

¹⁴Alura ù' di dudex, chèl che'l se cjamaya Ğúda Iscarjòta, àl indè di capi di préti ¹⁵e'l ghe dixè: «Cyat me div che à ve'l consègne?». E lur 'ì ghe stabilè trènta monéde d'arxènt. ¹⁶De chèl momènt lé àl sircaya l'ocaxjú ĝosta per mètel indi sò ma'.

I preparatìv per la séna de Pascya

¹⁷Indel prim dé del pa sènsa levàt, i dišèpoj 'ì se redexè apròv a Gexú per díga: «'Ndóye yólet che'm prepara per mangà la Pascya?». ¹⁸E lù: «'Ndí in sità lé de ù' e dixiga: "Ol Maèst àl dix: 'l'è riyada la mé ura: à yólerès fà la Pascya insèma coi mé dišèpoj lé de té"». ¹⁹I dišèpoj 'ì fès cóme che'l gh'iva ordinàd Gexú e'ì preparè la Pascya.

Profeséa del tradimét

²⁰Riyada la sira, àl éra in tàvola coi Dudex. ²¹E bèl che'l mangaya àl ghe dixè: «À ve'l dighe in verità: ù' de yóter àl me tradirà». ²²E lur, magunétì, 'ì comensè a díga ù' dré 'l óter: «Sóì forse mé, Signúr?». ²³E lù: «Chèl che àl vè metíd la ma' con mé indel pjat, chèl àl me tradirà. ²⁴Pròpe, ol Fjól del Òm se'n va, cóme che'l è scritì söl sò cònt; ma póver maj lù chèl che'l tradés ol Fjól del Òm. Àl sarès stadì mèj per chèl òm se'l fós mià ĝnac nasíd». ²⁵Ğúda ol traditúr àl ghe domandè: «Sóì forse mé, Rabí?». Àl ghe dixè: «Té te'l yé pròpe didì».

Istitüsjú dela Eöcarestéa

²⁶Bèl ch'ì mangaya, Gexú àl cjapè 'l pa, àl dixè la preghèra de benedisjú, àlla' frachè, ghe'l dè ai sò dišèpoj e'l ghe dixè: «Cjapí e mangí: chèst àl è ol mé còrp». ²⁷Pò àl cjapè ol calex, àl ringrasjè e'l ghe'l pasè col dí: «Biyín tóti: ²⁸difati chèst àl è ol mé saḡ del pato, che'l sarà spandíd per tance de lur in remisjú di pecatì. ²⁹À ve'l dighe: de adès innatì à biyeró pjó de chèst prodòt dela vit 'nfina in chèl dé che'lla' biyeró con yóter nòv indel règn del Pader mé».

Profeséa del renegamét de Péder

³⁰E dòpo de ví cantàd i salmi, 'ì 'ndè fò vèrs del mut di Ölíf. ³¹Alura àl ghe dixè: «Stanòti tóti yóter àv resterí scandolexàdì per cólpa mé; àl è scritì difati:

À bastuneró ol pastúr

e i pégore del ròs 'ì se desperderà.

³²Ma dòpo che à saró resüsitàd, à 'ndaró denatì de yóter in Galiléa». ³³Péder àl cjapè la paròla e'l ghe dixè: «Se a' tóti 'ì se scandolexerà per cólpa tò, mé nò, pròpe maj». ³⁴E Gexú a lù: «Te'l dighe in verità: chèsta stèsa nòti, prima che'l cante 'l gal, te me renegheré trè yólte». ³⁵E Péder àl respondè: «Se ac à g'ayès de mór con té, à te rinegheró mià». E tóti i óter dišèpoj 'ì dixè la stèsa ròba.

La pasjú interjú

³⁶Riyàd Gexú coi óter indü' cap che'l se cjamaya Gessèmani, àl ghe dixè ai dišèpoj: «Fermív ché, intàt che mé à 'ndó lé a pregà». ³⁷Cjapàd só con sè Péder coi du fjóì de Xebedéq, àl techè a sènt tristèsa e desperasjú. ³⁸Alura àl ghe dixè: «La mé ànima 'l'è lóca a mórt: restí ché e veĝlí con mé». ³⁹E, xlontanàd impó, àl crodè xó cola faça per tèra e 'l pregaya col dí: «Pader mé, se'l è posébel, che'l se xlontane de mé chèst calex. Però mià cóme che à yóle mé, ma cóme che te yólet té». ⁴⁰Pò àl turnè di dišèpoj e'l ja trovè indormétì; àl dixè a Péder: «Isé àv si mià stadì bu de veĝlà con mé ĝnac ön'ura? ⁴¹Veĝlí e preghi, per fà che àv 'ndéghev mià indela tentasjú. Sé, ol Spéret àl è prònt, ma la caren 'l'è débola». ⁴²Àl se xlontanè amò òna segónda yólta e'l preghè col dí: «Pader mé, se'l pól xlontanàs mià sènsa che à'l bive, che'la siēs fadja la tò yolontà». ⁴³Turnàd amò, 'l ja trovè ch'ì

dormiya: difati i sò óĝ ‘i se serava del sóng. ‘L ja lasè, àl se xlontanè amò e‘l preghè per la tèrsa vólta col dí sèmper i stèse paròle.

Ol tradimét

⁴⁵Pò àl turnè di sò dišèpoj e‘l ghe dixè: «Dormí adès e posí. Èco, ‘l’è riyada l’ura che ‘l Fjól del Òm àl sarà conseĝnàd indi ma’ di catív. ⁴⁶Leví sò, ‘ndèm! Èco, chèl che‘l me tradés ‘l è yixí». ⁴⁷Àl éra amò dré a parlà cyan’ che‘l riyè Ĝúda, ú’ di Dudex; insèma con lú gh’éra òna granda fòla, ch’i gh’iva ‘n ma’ di spade e di bastú, mandada di capi di préti e di ansjà del pòpol. ⁴⁸Ol traditúr àl gh’iya dadì chèst seĝnàl: «Chèl che à baxeró, àl è lú, brochíl!». ⁴⁹E sóbet àl se redexè apròv a Gexú e‘l ghe dixè: «Salúti, Rabí!». E‘lla’ baxè. ⁵⁰E Gexú a lú: «Amíx, perchè pò sét ché?». Alura chèi óter ‘i se redexè apròv a Gexú, ‘i ghe metè i ma’ ‘nturen e‘ila’ cjapè.

Ol còmpis di Scritúre

⁵¹E Èco, ú’ de chèi ch’i éra con Gexú, metida ma’ ala spada, àl‘la tòs fò del fòder e‘l ghe dè ü’ còlp a ü’ servitúr del capo di préti, col xmočaga l’orèĝa. ⁵²Alura Gexú àl ghe dixè: «Turna a mèt la tò spada indó’ che‘l’éra, perchè tóti chèi ch’i mèt ma’ ala spada, ‘i perés de spada. ⁵³Crèdet che mé à pòde mià pregà ‘l Pader mé che‘l mande sóbet, a difèndem, pjó de dudex leĝú de angej? ⁵⁴Ma cóme ‘i se còmpirès i Scritúre, ch’i dix che‘l g’ à de söcéd isé?». ⁵⁵Pò, indel vultàs vèrs la fòla, àl ghe dixè: «Àv si veĝnídì a cjapàm con spade e bastú cóme che se fa condü’ brigànt. Óĝne dé à sére indel tèmpjo a inseĝnà e àv m’i mià cjapàd. ⁵⁶Tót chèst àl è söcedíd per fà che‘i se còmpès i Scritúre di profèti». Alura tóti i dišèpoj ‘ila’ bandunè e‘i scapè.

Ol procès reliĝúx

⁵⁷Chèi ch’i gh’iya cjapàd Gexú ‘ila’ menè del capo di préti Caija, indóve ch’i s’éra regondídì i scrivánti e i ansjà. ⁵⁸Péder àlla’ viya compaĝnàd de lontà infina indel palàs del capo di préti e, entràd dét, àl éra sentàd in mèx ai famèj, dexiderúx de vèd cóme che la ròba ‘la ‘ndava a fení. ⁵⁹I capi di préti e tót ol sinédro ‘i sircava òna cyac testimonjansa falsa cuntra de Gexú per condanàl a mórt; ⁶⁰ma‘i ne trovè nisóna, acasibé ch’i se fós prexentàdì tance testimòne fals. ⁶¹Finalmènt ‘i se prexentè du ch’i dixè: «Chèsto ché àl v à didì: “À pòde desfà ol tèmpjo de Déq e turnà a fàl sò in tri dé”». ⁶²E ‘l capo di préti, levàd impé, àl ghe domandè: «Respóndet pròpe negót a chèl ch’i dix cuntra de té?». ⁶³Ma Gexú àl taxiya. Alura ol capo di préti àl replichè: «À te sconĝüre per ol Déq viv: dí m se te sét ol Crést, ol Fjól de Déq». ⁶⁴E Gexú a lú: «Te‘l vè pròpe didì. Anse à te dighe:

de ché innàti àv vederí ol Fjól del Òm
a sentàs xó ala dréca dela Potènsa
e a veĝní söi nivoj del céł».

⁶⁵Alura ol capo di préti àl se xbregghè i vèste e‘l cridè: «Àl v à bestemjád! Che bixòĝn g’aj amò de testimòne? Èco: àv ví sentíd pròpe in chèst moment la bestemja. ‘Sa ve parel?». Lur ‘i respondè: «Àl mèrita la mórt». ⁶⁷Pò ‘i ghe spüdè in fača e‘ila’ scàfunè sò; di óter ‘i ghe tirè di pòĝn ⁶⁸col dí: «Profetixa, Crést: chi él che t’ à pestàd?».

Ol renegamét de Péder

⁶⁹Péder àl éra sentàd defò, indel cortíl, cyan’ che‘la ghe ‘ndè vixí òna sèrva che‘la dixè: «A’ té te séret con Gexú ol Galiléq». ⁷⁰Ma lú àl negghè denàti de tóti col dí: «À só mià chèl che te dighet». ⁷¹Indàdì vèrs ‘l ingrès, àlla’ vist ön’ótra sèrva, che‘la ghe dixè a chèi ch’i éra lé: «Chèsto ché ‘l éra con Gexú ol Naxaré!». ⁷²E‘l negghè amò con tat de xüramét: «À conòse mià chèl òm lé». ⁷³Póc dòpo ‘i se redexè apròv chèi ch’i éra lé e‘i dixè a Péder: «‘L è vira, a’ té te sét ü’ di lur; difati a’ la parlada ‘la te tradés». ⁷⁴Alura àl tachè a ‘mprecà col xürà: «À conòse mià chèl òm lé». Ĝóst in chèl àl cantè ol gal. ⁷⁵Alura Péder àl se regordè di paròle che‘l gh’iya didì Gexú: «Prima che‘l cante ‘l gal, te me renegheré trè vólte». Àl indè fò e‘l pjanxè pjé de amarèsa.

27°

La consèĝna al’utorità siyíl

¹Cyan’ che‘l vèĝn dé, tóti i capi di préti e i ansjà del pòpol ‘i fès consèj cuntra de Gexú per fàl mór. ²Alura ‘ila’ lighè e, menàd denàti al govèrnatúr Pilàt, ‘i ghe‘l conseĝnè.

La fi del traditúr

³Cyan’ che Ĝúda ol traditúr àl vèĝn a sayí che‘l éra stadì condanàd, cjapàd del rimórs, àl turnè a portà ‘ndré ai capi di préti e ai ansjà i trènta monéde d’arxènt ⁴e‘l ghe dixè: «À vó fadì pecàt col tradí saĝ nosènt». Lur ‘i ghe respondè: «A nóter, ‘sa me impórtel? Ranget!». ⁵Alura, bótade i trènta monéde d’arxènt indel tèmpjo, àliscapè vja e àl indè a ‘mpicàs. ⁶I capi di préti, cjapade i monéde d’arxènt, ‘i dixè: «À’s’pól mià mètele indela casa di ofèrte, perchè àl è prése de saĝ». ⁷Alura ‘i decidè in consèj de comprà, con chèi sóldì, ol “Cap del òm di vax”, col destinàl ala sepoltúra di forestér. ⁸E

isé chël cap àl se cjama “Cap del sanġ” ‘nfina al dé de ‘ġcò. ⁹Alura àl se cömpè chël che ‘l éra stadġ nünšjád del proféta Gereméa, indóve che ‘l dix: ‘*I cjapè i trènta tòc d’arxènt, ol prése de chël che ‘l è stadġ vendíd segónd la stima fadġa di fjóġ de Ixraél, ¹⁰e ‘i ‘a versè per ol cap del òm di vax, cóme che ‘l m’iya ordinàd ol Sġgnúr.*

Ol procès siyíl

¹¹Alura Gexú àl fò portàd denàtġ del govèrnatur che ‘lla’ consòltè: «Sét té ol rè di Ġödé?». E Gexú: «Te ‘l dġhet pròpe té». ¹²E bèl che i capi di préti e i ansjà ‘ġla’ inġolpaya, lú àl respondiya negót. ¹³Alura àl ghe dixè Pilàt: «Sèntet mià cyante ch’i ne dix cuntra de té?». ¹⁴Ma Gexú àl respondè ġnac òna paròla, tat che ‘l govèrnatur àl restè maravejàd.

Gexú o Baraba

¹⁵In ocaxjú dela fèsta, ol govèrnatur àl vġya l’ùxansa de rilasà al pòpol ü’ prexunér, chël ch’i serniya lur. ¹⁶A chèla vólta gh’éra ü’ prexunér conosíd fés, de nòm Baraba. ¹⁷Bèl che lur ‘i éra regondídġ, Pilàt àl ghe domandè: «Chi vólġv che à ve rilase, Baraba o Gexú, chël ch’i dix ol Crést?». ¹⁸Difati àl savġya ch’i ghe ‘l vġya conseġnàd per invidja. Intàt che lú àl éra sentàd in tribunàl, la sò fómna ‘la ghe mandè a díga: «Stà mià ‘a vġga a che fà con chèst ġóst, perchè inġcò à vó patíd tat in sòġn per cólpa sò». ²⁰Ma i capi di préti e i ansjà ‘i rivè a convenxí la fòla per fà che ‘la domandès la liberasjú de Baraba e la mórt de Gexú. ²¹Alura ol govèrnatur àl cjapè la paròla e ‘l ghe domandè: «Chi vólġv che à ve rilase, de chèsce du ché?». Lur ‘i respondè: «Baraba!». ²²E Pilàt a lur: «‘Sa g’óġ de fà dóca de Gexú, ch’i dix ol Crést?». Tótġ ‘i ghe respondè: «Che ‘l siġes metíd in crux!». ²³E lú: «Ma che mal vâl fadġ?». E lur ‘i cridaya pjó fórt: «Che ‘l siġes metíd in crux!». ²⁴Pilàt, vedíd che ‘l combinaya negót e che anse àlistàya per nas ü’ combóġ, àl tòs impó de acya e ‘l se layè i ma’ denàtġ ala fòla col dí: «À só’ nosènt del sanġ de chèst ġóst; àv g’avrí de respónd vóter». E tót ol pòpol àl respondè: «Che ‘l sò sanġ àl vèġne xó sura de nóter e sura ai nòstġ fjóġ». ²⁶E isé àl ghe rilasè Baraba e, dòpo de vġí fadġ flagelà Gexú, ghe ‘l conseġnè ai soldàdġ per fà che ‘l fós metíd in crux.

I vilanade di soldàdġ

²⁷Alura i soldàdġ del govèrnatur ‘i menè Gexú indel pretòre e ‘i cjamè vixí aturen a lú tóta la gyarníġ. ²⁸Cavade i vèste, ‘i ghe bötè inturen ü’ mantèl scarlàt ²⁹e, intresada òna curuna de spi, ‘i ghe ‘la pondè söl có, e ‘i ghe metè ac òna cana indela ma’ drèca. Col inxenòġàs xó denàtġ a lú, ‘ġla’ bertexaya

col dí: «Salúti, rè di Ġödé!». ³⁰E colispüdà sò de lú, ‘i ghe cjapaya la cana e ‘i ghe ‘la daya söl có.

La strada dela crux

³¹Dòpo feníd de greġnaga dré, ‘i ghe cayè fò ‘l mantèl e ‘ġla’ turnè a vestíl coi sò vèste; pò ‘ġla’ portè vja per mètel in crux. ³²Bèl ch’i ‘ndaya fò, ‘i se ‘mbatè indün òm de Sirène, de nòm Simú, e ‘ġla’ oblighè a portà la sò crux.

Söl Ġòlgota

³³Riyàdġ indel lóg ch’i dix Ġòlgota, che ‘l vól dí “Lóg dela Crapa de Mórt”, ‘i ghe dè de biv vi mesçàd con fél. Àlla’ sagè, ma àl vòs mià bivèl. ³⁵Dòpo de vġl metíd in crux, ‘i se spartè i sò vèste col tirale a böschèta ³⁶e, sentàdġ xó lé, ‘i ghe faya la gyardja. ³⁷De sura al sò có ‘i gh’iya tecàd sò l’iscrisjú dela sò condana: «Chèsto ché ‘l è Gexú, ol rè di Ġödé». ³⁸Pò ‘i metè in crux insèma con lú du ladrú, ú’ a drèca e ú’ a stórta.

I vilanade di ġödé

³⁹Chèġ ch’i pasaya per lé ‘ġla’ insòltaya colixġörlí ‘l có ⁴⁰e col dí: «Té che te sét bu de desfà ol tèmġjo e de turnà a fàl sò in tri dé, vè xó dela crux!». ⁴¹Indela stèsa manéra i capi di préti, insèma ai scrivànġġ e ai ansjà, indel greġnaga dré in manéra maléġna e crüdèla, ‘i dixiya: ⁴²«Àl è stadġ bu de salvà chèġ óter e ‘l riya mià a salvà sè stès. Se ‘l è ol rè de Ixraél, che ‘l vèġne xó adès dela crux e àm crederà in lú. ⁴³Àl s’è fidàd de Déq, che ‘lla’ libere adès, se pròpe àl ghe vól bé. Difati àl vā didġ: “À só’ ol Fjól de Déq”!». Ac i ladrú ch’i éra stadġ metídġ in crux con lú ‘ġla’ insòltaya indela stèsa manéra.

La mórt

⁴⁵De mexdé infina ai trè àl diyentè scúr sò tóta la tèra. Vèrs i trè Gexú àl cridè a granda vux: «Elí Elí lemà sabactàni?» che ‘l vól dí: «Déq mé, Déq mé, perchè mò te m’ét bandunàd?» ⁴⁷Indel sentíl, yergú de chèġ ch’i éra lé ‘i dixiya: «Àl è dré a cjamà Eliá». E ú’ de lur àl corè xvèlt a tó òna spónġa, àl ‘la insöpè de axíd, àl ‘la ‘nvojè sò söndöna cana e ‘l ghe daya de biv. ⁴⁹Ma chèġ óter ‘i dixiya: «Spèta! Àm va a yèd se ‘l vé Eliá a salvà!». ⁵⁰Ma Gexú, col dà amò ü’ grand cridúr, àl dè ol Spéret.

«Chèsto ché àl éra pròpe ol fjól de Déq!»

⁵¹E èco che ‘l vèl del tèmġjo àl se xbregghè in du de ‘n sima a fònd, la tèra ‘la tremè e i còrne ‘i se spachè; ⁵²i tómbè ‘i se dervè e tance còrp di santġ ch’i posaya lé dedét ‘i resüsité. ⁵³Difati dòpo dela sò resüesjú ‘i saltè fò di

tómbe, ‘i entrè indela sità santa e ‘i ghe comparè a tance de lur. ⁵⁴Ol sentürjü e chèi che con lü ‘i ghe fava la gyardja a Gexú, indel vèd ol teremòt e chèl che ‘l söcedi_{va}, ‘i cjavè òna granda pura e ‘i dixi_{va}: «Chèsto ché ‘l éra pròpe ol Fjöl de Déo!». ⁵⁵‘I gh’éra lé tante fómne ch’i staya a y_{ard}a de lontà; ‘i gh’i_{va} compagnàd Gexú dela Galiléa per serví; ⁵⁶fra de lure gh’éra Maréa Madaléna, Maréa mader de Ğacom e de Ğóxep e la mader di fjöi de Xebedé.

La sepoltúra

⁵⁷Riyada la sira, àl riyè ün òm réc de Arimatéa, de nòm Ğóxep, che ‘l s’éra fadi a’ lü dišèpol de Gexú. ⁵⁸Àl indè de Pilät e ‘l ghe domandè ol còrp de Gexú. Pilät àl ordinè ch’i ghe ‘l consegnès. ⁵⁹Ğóxep alura àl tòs ol còrp, àlla’ invojè sö indü’ lensöl nèt ⁶⁰e ‘lla’ metè xó indel sò sepólcro, che ‘l s’éra apéna fadi scayà indela còrna. Àl rödelè òna granda préda ala entrada del sepólcro e se ‘n indè. ⁶¹‘I gh’éra lé Maréa Madaléna e chel’ótra Maréa, sentade xó denàti al sepólcro.

Ol sepólcro sorveglàd

⁶²Ol dé dòpo, val a dí chèl dòpo dela Parašève, i capi di prèti e i farixèi ‘i ‘ndè insèma de Pilät ⁶³a díga: «Siğnúr, àm se sè regordàdi che chèl imbrojü, cyan’ che ‘l éra amò in v_éta, àl v_iva didi: “Dòpo tri dé à resüsiteró”. ⁶⁴Órdina alura che la tómba ‘la siğs sorveglada ‘nfina al tèrs dé, perchè àl è pericol ch’i càpité i dišèpoi, ‘ila’ pórté vja e pò ‘i dighe al pòpol: “Àl è resüsitàd di mórti”. Alura sé che chèsta óltema böxja ‘la sarès pèx dela prima». ⁶⁵Pilät àl ghe respondè: «À_y gh’i i gyardje: ‘ndí e cjaví tóte i precaüs_jü che à_y credí». ⁶⁶Lur ‘i ‘ndè e ‘i sigürè ol sepólcro col sigilà la préda e col mèt i gyardje.

28°

Ol sepólcro vöd

¹Pasàd ol sabad, söl fà del prim dé dela setimana, Maréa Madaléna con chel’ótra Maréa ‘i vègn a fàga víxita al sepólcro. ²E èco che ‘l capité ü’ grand teremòt: difati ün angel del Siğnúr, vègnid xó del cél, àl se redexè apröv, àl rödelè vja la préda e ‘l se sentè sura de lé. Ol sò aspèt ‘l éra cóme ol fölmen e i sò vèste bjanche cóme la niv. ⁴Indel vèdel, i gyardje ‘i restè contörbade e ‘i diventè cóme mórté. ⁵L angel àl ghe dixè ai fómne: «Vótre stí mià a v_iga pura! À só che à_y sirchí Gexú metid in crux; ⁶àl è mià ché, ‘l è resüsitàd, cóme che ‘l gh’i_{va} didi. Xvèlte, vègní a vèd ol lög indóve che ‘l éra

metid. ⁷E adès ‘ndí a díga ai sò dišèpoi che lü ‘l è resüsitàd di mórti. E èco che lü àl va denàti de vóter in Galiléa; lé à ‘l vèderí. Èco, à ve ‘l yó didi».

L’aparisjü a i fómne

⁸Lur ‘i lasè ol sepólcro söbet e, pjéne de granda pura e indel stès tép de granda ĝòja, ‘i ‘ndè de còrsa a portà la nóva ai sò dišèpoi. ⁹E èco: Gexú àl ghe ‘ndè inçuntra col dí: «Salúti!». Lur ‘i se redexè apröv, ‘i ghe strenxè i pé e ‘ila’ adorè. ¹⁰Alura Gexú àl ghe dixè: «Stí mià a v_iga pura, ‘ndí e vixí i mé fradèi ch’i ‘ndaghe in Galiléa; là ‘i me vèderà».

La corusjü di soldàdi

¹¹Bèl che lur ‘i éra per la strada, èco che òna cyac gyardja ‘la ‘ndè in sità e ‘la ghe cöntè sö ai capi tót chèl che ‘l éra söcedid. ¹²Chèi, regondid insèma coi ansjà, ‘i se consejè tra de lur e ‘i ghe dè ai soldàdi òna bèla sóma de sóldi ¹³col dí: «Dixí che indela nòti ‘i è riyàdi i dišèpoi de lü e ‘i ‘l yà portàd vja, bèl che nóter àm dormi_{va}. ¹⁴Se la ròba ‘la g’ayès de rivaga per cax indi orège del governatúr, ‘m al convenxerà nóter a fàv mià del mal». ¹⁵Lur, cjavàdi i sóldi, ‘i fès cóme ch’i gh’i_{va} insegnàd. Isé chèsta càcera ‘la se spaqlada in mèx ai ĝödè ‘nfina al dé de inçó.

L’aparisjü in Galiléa

¹⁶I óndex dišèpoi ‘i ‘ndè in Galiléa, söl mut, indel lög che ‘l gh’i_{va} didi Gexú. ¹⁷Indel vèdel ‘ila’ adorè; vèrgü però àl gh’i_{va} amò di döbe. ¹⁸Alura Gexú àl ghe parlè col dí: «Àl m’è stadì dadì ògne potère in cél e söla tèra. ¹⁹‘Ndí dóca, fí dišèpoi tra tóti i pòpoi, col batexài indel nòm del Pader, del Fjöl e del SantiSpéret, col insegnaga a mèt in pràtica tót chèl che mé à v’ó ordinàd. E èco che mé à só’ con vóter tóti i dé, ‘nfina ala fi del món».

Vangéle segónd Marc

1° OL PRENSÉPE DEL VANGÉLE

¹Prensépe del vangéle de Gexú Crést, Fjól de Déq.

Ĝoyàn '1 alfjér

²Cóme che 'l è stadì scritì in Ixaia proféta:

*Èco mé à mande ol mé nũnsjo denàti a té,
che 'l preparerà la tò strada.*

³*Vux de ũ' che 'l vuxa indel dexèrt:*

Spjaní la strada del Siĝnúr, indrisi i sò sentér.

⁴Àl comparè Ĝoyàn ol Batésta indel dexèrt, col predicà ũ' batéxem de conversjú per la remisjú di pecàti, ⁵'I 'nda_ya de lú tóta la xét dela regú dela Ĝodéa e de Gerúxalème, e 'i se fa_ya batexà de lú indel fjóm Ĝordà intàt ch'ì confesaya i sò pecàti, ⁶Ĝoyàn 'l éra vestíd de péi de camèl e 'l gh'iva òna sentúra de còram aturen ai fjanç e 'l se nütriya de sajòti e de mé_l selvadeg.

⁷Àl predicaya col dí: «Dré de mé à vé ũ' che 'l è pjó fórt de mé, che mé à

mèrete ĝnac de xbasàm a dexligà ol las di sò sandaj. ⁸Difati mé à v'ó batexàdi con acya, ma lú àl ve batexerà col SantiSpéret».

Batéxem e tentasjú de Gexú

⁹In chèj dé, Gexú àl riyè de Nàxaret de Galiléa e 'l fò batexàd de Ĝoyàn indel Ĝordà. ¹⁰Bèl che 'l veĝniya fò del'acya, àl vist i céj spala_nçàs e 'l Spéret veĝní xó sura de lú cóme òna colóm_ba. ¹¹E 'la riyè òna vux di céj: «Té te sét ol mé Fjól pjó car; in té à yó metíd tót ol mé compjximét». ¹²Sóbet dòpo ol Spéret àlla' fè indà indel dexèrt. ¹³E lú àl restè indel dexèrt per cyaranta dé, tentàd de Sàtana. Àl éra coi bèstje selvadeghe e i angej 'ila' serviva.

PRENSÉPE DEL MINISTÉR IN GALILÉA

¹⁴Dòpo che Ĝoyàn àl fò metíd in prexú, Gexú àl veĝn in Galiléa, col predicà ol vangéle de Déq. Àl dixiya: ¹⁵«Ol tép àl se è còmpíd e 'l rèĝn de Déq àl è riyàd. Dóca, convertív e credí indel Vangéle».

I prim dišèpoj

¹⁶Indel pasà sòla spón_da del mar de Galiléa, àl vist Simú e Andréa, fradèl de Simú, ch'ì éra dré a bötà i rétj indel mar. Difati 'ì éra pescadúr. ¹⁷Gexú àl ghe dixè: «Veĝní dré de mé e mé à ve faró di_yentà pescadúr de òmeĝn». ¹⁸E lur, abandonade sòl momènt i rétj, 'ì ghe 'ndè dré. ¹⁹Indel indà ũ' tòc pjó 'nnàti, àl vist Ĝacom de Xebedéq e Ĝoyàn sò fradèl, ch'ì éra a' lur sòla barca a riparà i rétj, ²⁰e 'l ja cjamè sóbet. E lur, bandunàd sò pader Xebedéq sòla barca insèma coi lavorétj, 'ì ghe 'ndè dré.

Indela sinagòga de Cafarnaq

²¹'I 'ndè a Cafarnaq. Alura lú, entràd in dé de sabad indela sinagòga, àl tachè a insegnà. ²²E tótj 'ì restaya del sò insegnamét, perchè 'l ja insegnaya cóme ũ' che 'l g'à utorità e mià cóme i scrivàn_ti.

Àl gyarés ün indjayolàd

²³Indela sò sinagòga àl gh'éra ün òm dominàd d'ü' spéret impúr, che 'l se metè a xbrajtà ²⁴col dí: «'Sa gh'él tra nóter e té, Gexú Naxaré? Sét veĝnid a rüvinàm? Mé à só chi che te sét: ol Sant de Déq!». ²⁵Ma Gexú àl ghe cridè col dí: «Tax e vé fò de lú!». ²⁶Alura ol spéret impúr àlla' xgörlè de brót, pò àl fè ũ' grand cridúr e 'l saltè fò de lú. ²⁷'I cjàpè tótj òna granda pura, che difati 'ì se domandaya ũ' col óter: «Pò chi él chèsto ché? Òna dotrina nõya, insegnada con utorità. Àl ghe comanda 'nfina ai spéretj impúr e lur 'ì ghe

übidés». ²⁸E isé ol sò nòm àl se xlarghè de ògne banda, per tóta la regú dela Galiléa.

In ca de Péder

²⁹Veǵnǵidǵi fò dela sinagòga, ‘i ‘ndè sóbet in ca de Simú e de Andréa, insèma con Ğacom e Ğoyàn. ³⁰La madòna de Simú ‘l’éra indel lètǵi cola févra, e ‘i ghe parlè sóbet de lé. ³¹Lú àl se redexè apròv, alla ‘cjapè per la ma’ e ‘l’la fè levà só. La févra ‘l’la lasè e lé ‘la se metè a serví. ³²Vèrs sira, dòpo tramontàd ol sul, ‘i ghe condüxiya denàtǵi ògne sórta de malàdǵi e de indjayolàdǵi. ³³Tóta la sità ‘l’éra regondida denàtǵi ala pórtǵa. ³⁴Lú àl gyarè tance malàdǵi de tante malatéǵe e ‘l casè fò tance demòne, ma ‘l lasaya miǵ che i demòne ‘i parlès, perchè ‘ila’ conosiva benú.

Girade apostòleghe

³⁵Ol dé dòpo, a bunura fés, àl levè, àl indè fò e ‘l se ritirè indü’ pòst fò de ma’, là àl se fermè a pregà. ³⁶Alura Simú coi sò compàgn àl se metè a sircàl ³⁷e, dòpo de vǵl trovàd, ‘i ghe dixè: «‘I è tótǵi ch’i te sirca!». ³⁸Àl ghe dixè: «‘Ndèm d’òn’ótra banda, indi bórg tót inturen, per predicà a’ lé. Per chèst, difati, à só’ veǵnǵidǵi». ³⁹E ‘l indè a predicà indi sò sinagòghe per tóta la Galiléa e ‘l casaya fò i demòne.

Àl gyarés ü’ lebrúx

⁴⁰Àl ghe ‘ndè vixí ü’ lebrúx e ‘lla’ preghè in xenòǵ col dí: «Se te vólet, te pòdet pörificàm». ⁴¹Indel sentís a strenxís ol còr, Gexú àlixlonghè la ma’, àlla’ tochè e ‘l ghe dixè: «Sé, à ‘l vóle; che te siǵet pörificàd!». ⁴²E tót a ü’ còlp la lébra ‘la se xlontanè de lú e ‘l fò pörificàd. ⁴³Podòpo con faça dūra àlla’ mandè vja col dí: «Varda de dí miǵ negót a nisú; pjòtòst và a fàt vèd del prèt e ofrés, in testimonjansa chèl che Moxè àl vǵ ordinàd per la tò pürificasjú». ⁴⁵Ma chèl, apéna xlontanàd de lé, àl tachè a cöntà só a tótǵi e a spaqlà ol fat, in manéra che Gexú àl pödiya pjó entrà liber indöna sità, ma àl restaya lontà, indi pòstǵi pjó fò de ma’. Con tót chèst, per óter, la xét ‘la coriya de lú d’ògne banda.

2°

SIC CAX DE CONFLÉT

Al gyarés ü’ paraliteg

¹Turnàd dòpo ü’ cyac dé a Cafarnaǵ, às’vèǵn a sayí che ‘l’éra in ca ²e ‘la corè tanta de chèla xét che ‘l gh’éra pjó pòst, ĝnac denàtǵi ala pórtǵa, bèl che lú

àl predicaya la paròla. ³‘I rivè de lú a’ condü’ paraliteg, portàd de cyater òmeǵn. ⁴Ma, dexà ch’i pödiya miǵ indà vixí de lú per ol fat dela tanta xét, ‘i tirè vja ‘l tètǵi pròpe sura de lú e, fadja òna búxa, ‘i molè xó ol letǵi indóye che ‘l’éra destendíd ol paraliteg. ⁵Alura Gexú, indel vèd la sò féde, àl dixè al paraliteg: «Fjól, i tò pecàtǵi ‘i t’è perdunàdǵi». ⁶‘I gh’éra sentàdǵi xó lé impó de scrivàntǵi ch’i pensaya indi sò còr: ⁷«Che manéra chèst òm àl parla isé? Chèsto ché àl bestèma! Chi pòdel perdunà i pecàtǵi, fò de Déǵ?». ⁸Ma Gexú, conosíd de gul indel sò spéret ch’i pensaya isé, àl ghe dixè: «Perchè mò pensív chèste ròbe indi vòstǵi còr? ⁹‘Sa él pjó belfa: díga al paraliteg: “I tò pecàtǵi ‘i t’è perdunàdǵi”, o díga: “Lèya só, cjapa só ol tò letǵi e camina?” ¹⁰Ma per che àv sapjéghev che ‘l Fjól del Òm àl g’ò ol potére de perdunà i pecàtǵi söla tèra – àl ghe dixè al paraliteg –: ¹¹Te ‘l dighe a té! Lèya só, cjapa só ol tò letǵi e và a ca tò». ¹²Alura chèl àl levè só, àlispeseghè a cjapà só ‘l letǵi e ‘l indè fò sóta i òǵ de tótǵi; sichè tótǵi ‘i restè stremídǵi e ‘i lodaya Déǵ col dí: «‘M vǵ maj vèst òna ròba compàgna!».

La cjamada de Lévi

¹³Turnàd a fàs vèd söla spónda del mar, tóta la xét ‘la coriya de lú, e lú àl ghe inseǵnaya. ¹⁴Indel indà pjó innàtǵi, àl vist Lévi, fjól de Alféǵ, che ‘l’éra sentàd indel banǵ di tase, e ‘l ghe dixè: «Vé dré de mé». E lú, levàd só, àl ghe ‘ndè dré. ¹⁵Pò àl capitè che, intàt che ‘l’éra a tàvola in ca de lú, tance strosí e pecadúr ‘i s’éra sentàdǵi insèma con Gexú e coi sò dišèpoj; difati ‘i era tance chèi ch’i ghe ‘ndaya dré. ¹⁶‘I scrivàntǵi e i farixèj, indel vèdel che ‘l dixnaya insèma coi pecadúr e coi strosí, ‘i ghe dixiya ai sò dišèpoj: «Che manéra mangel e biyel insèma coi strosí e coi pecadúr?». ¹⁷Ma lú, sentida chèsta, àl ghe respondè: «‘I è miǵ i sa ch’i g’ò bixòǵn del mèdeg, ma i malàdǵi. Mé à só’ miǵ veǵnǵidǵi a cjamà i ĝóstǵi, ma i pecadúr».

La cyistjú del dexú

¹⁸Chèla vólta i dišèpoj de Ğoyàn e i farixèj ‘i era dré a dexünà. Alura ‘i rivè de lú a díga: «Perchè i dišèpoj de Ğoyàn e i dišèpoj di farixèj dexünej, mèntrè i tò dišèpoj ‘i dexüna miǵ?». ¹⁹Gexú àl ghe respondè: «Pòdej i ‘nvidàdǵi a spuxe dexünà bèl che ‘l spux àl è amò con lur? ‘Nfina ch’i g’ò ol spux, ‘i pól miǵ dexünà. ²⁰Àl veǵnerà bé ol tép che ‘l spux àl ghe sarà portàd vja, e alura, in chèl dé, ‘i dexünerà. ²¹Nisú àl cúx òna tacunada de téla xgrèxa söndü’ vestít vèǵ; sedenò la téla nóya, che ‘l è stadjǵa xontada, ‘la sbréga chèla vèǵa e ‘l xbragú àl diyènta pjó grand. ²²Isé nisú àl mèt vi nóv in baghe vèǵe, ma vi nóv in baghe nóve; sedenò ol vi àlispacherà i baghe e ala fi ‘i se pèrd vi e baghe».

I spighe cjapade só de sabad

²³Pò àl capitè che intàt che lú, de sabad, àl pasava per i cap somnàdi, i sò dišèpoj, per strada, ‘i se metè a catà só i spighe. ²⁴Alura i farixèj ‘i ghe dixè: «Varda! Perchè faj chèl che ‘l è mià permetid de sabad?». ²⁵Àl ghe respondè: «Vív mai lexid chèl che ‘l và fadi Daved, cyan’ che ‘l s’è trovàd indel bixògn e ‘i gh’iva fam tat lú che i sò compàgn? ²⁶Cóme che ‘l è entràd indela ca de Déo, sóta al capo di préti Abjatàr, e ‘l và mangàd i pa benedèti, ch’i pól mangà dóma i préti, e ‘l ghe’n và dadì ac ai sò compàgn?». ²⁷E ‘l ghe dixià: «Ol sabad ‘l è fadi per ‘l òm e mià ‘l òm per ol sabad. ²⁸Per chèst ol Fjól del Òm àl è padrú a’ del sabad».

3°

‘L òm cola ma’ paralixada

¹Àl entrè ön’ótra vólta indela sinagòga, indóve che ‘l gh’era ün òm che ‘l gh’iva òna ma’ paralixada, ²e lur ‘ila’ tegnià d’òg per vèd se àl yavrès gyarid de sabad, col scópo de pòdí inçolpàl. ³Àl ghe dixè al òm che ‘l gh’iva la ma’ paralixada: «Lèva só e vé ché indel mèx!». ⁴Alura àl ghe dixè a lur: «Èl permetid de sabad fà del bé o fà del mal? Salvà òna yéta o copala?». Ma lur ‘i taxià. ⁵Alura, col vardàj con rabja e lóc per la cativéria di sò còr, àl ghe dixè al òm: «Xlóngà la ma’!». E chèl àl’la xlonghè e la sò ma’ ‘la turnè sana. ⁶Ma i farixèj, apéna veǵnidì fò de lé, ‘i fès consèj coi spée de Eròde cuntra de lú, per stòdjà la manéra de fàl fò.

MÖVIMÉT ATUREN DE GEXÚ**Söla spóna del lag**

⁷Alura Gexú àl se ritirè coi sò dišèpoj di bande del mar e ü’ muntú de xét dela Galiléa ‘la ghe ‘ndè dré. ⁸A’ dela Ğödéa, de Gerüxalème, dela Iduméa, dela reǵu de là del Ğordà e de chèla aturen de Tir e de Sidú, òna granda fòla, sentid chèl che ‘l fava, ‘la veǵn de lú. ⁹Alura àl ghe dixè ai sò dišèpoj de tegniga próna òna barca, a caòxa dela tròpa xét, per restà mià schisàd. ¹⁰Difati ‘i ne gyarià tance, per chèst tóti chèj ch’i era tribülàdi di malàn ‘i fava trósa aturen de lú per tocàl. ¹¹I spéretj impúr, apéna ch’ila’ vedià, ‘i ghe pjombaya denàti ai pé e ‘i cridaya col dí: «Té te sét ol Fjól de Déo». ¹²Ma lú àl ghe yuxaya de continyo per fà ch’ila’ fès mià riconòs.

La sjèlta di dudex

¹³Pò àl indè só per ol mut e àl cjamè yixí de sè chèj che ‘l vòs; e lur ‘i ghe ‘ndè yixí. ¹⁴Alura àl ne tirè fò Dudex, che ‘l ja cjamè apòstoij, per ch’i stès con lú e per mandàj a predicà ¹⁵col potére de casà fò i demòne. ¹⁶Isé alura àl costituè i Dudex: Simú, che ‘l ghe metè ol nòm de Péder, ¹⁷Ĝacom de Xebedéo e Ĝoyàn, fradèl de Ĝacom, che ‘l ghe metè ol nòm de Boanèrghes, val a dí “fjòj del tru”; ¹⁸Andréa, Felép, Bartolamé, Maté, Tomàx, Ĝacom fjól de Alféo, Tadé, Simú ol Cananéj ¹⁹e Ĝüda Iscarjòta, che dòpo àlla’ tradè.

Gexú e Belxebú

²⁰Àl entrè indöna ca e ‘la se tirè insèma tanta de chèla xét che ‘l riyava ĝnac a tocà sibo. ²¹Sentida chèsta, i sò ‘i ‘ndè fò per indà a cjapàl, perchè ‘i dixià: «Àl è vja de có». ²²I scriyàntj, veǵnidì xó de Gerüxalème, ‘i dixià invése: «Àl è dominàd de Belxebú», e ac: «Àl manda fò i demòne per mèx del prénsèp di demòne». ²³Alura lú ‘l ja cjamè yixí de sè e ‘l ghe dixè in paràbole: «Cóme pòdel Sàtana casà fò Sàtana? ²⁴Se ü’ règn àl è diividid dét de sè, chèl règn àl pól mià stà só. ²⁵Cóme a’ se òna ca ‘l’è diividida dét de sè, chèla ca ‘la pól mià stà só. ²⁶Dóca, se Sàtana àl s’è levàd só cuntra de sè e se ‘l è diividid, àl pól mià té dūr, anse àl è fenid per sèmper. ²⁷Nisú àl pól entrà dét indela ca d’ün òm fórt e portaga vja la sò ròba, se prima àl và mià ligàd chèl òm fórt. Dóma alura àl pòderà sacheǵà la sò ca. ²⁸À ve ‘l dighe in verità che ai fjòj di òmeǵn ‘i ghe sarà perdunàdi tóti i pecàti, ac i bestèmje, per tat ch’i g’abje pòdid bestemjà. ²⁹Ma chèl che ‘l yavrà bestemjád cuntra al SantiSpéret, àl g’avrà mià remisjú in etèrno, ma ‘l g’avrà de respònd d’ü’ pecàt etèrno». ³⁰Difati lur ‘i dixià: «Àl è dominàd d’ü’ spéret impúr».

La yira parentéla de Gexú

³¹Pò ‘i riyè sò mader e i sò fradèj che, fermàdi defò, ‘ila’ mandè a cjamà. ³²Intàt la fòla ‘l’era sentada xó aturen de lú. ‘I ghe dixè: «Èco, tò mader e i tò fradèj ‘i è ché defò e ‘i te sirca». ³³Àl ghe respondè: «Chi éla mé mader e i mé fradèj?». ³⁴Pò, indel vardà chèj ch’i era sentàdi xó tóti aturen de lú, àl dixè: «Èco mé mader e i mé fradèj! ³⁵Chèl che ‘l fa la yolontà de Déo, chèl àl è mé fradèl, mé sorèla e mé mader».

4°

I PARÀBOLE DEL RÈǴN**Paràbola del somnadúr**

¹Pò al turnè a insegnà ön'ótra yólta söla riya del mar, e la xét che'la s'éra regondida yixí aturen de lú 'l'éra isé tanta che'l g'avèç de saltà só e sentàs söndöna barca in mèx al mar, intàt che la fòla 'l'éra a tèra, söla riya. ²Àl ghe insegnava tante ròbe coi paràbole e indel sò insegnamét àl ghe dixiya: ³«Scoltí. Èco, ol somnadúr àl indè fò a somnà. ⁴Àl capitè che, intàt che lú àl éra dré a somnà, öna part dela somésa 'la borlè xó söl sentér; 'i riye i oxèj e 'i'la bechè. ⁵Öna part 'la borlè xó söndü' teré pjé de sas, indóye che'l gh'éra mià isé tanta tèra, e'la xermojè söbet, per ol fat che'l teré 'l éra mià fón; ⁶ma, apéna che'l leyè só ol sul, 'la fò brüxada del cóld e, col viga mià di raix, 'la se sechè. ⁷Ön'ótra part 'la borlè xó in mèx di spi e i spi, cresídj, 'i'la sofeghè, in manéra che'la bötè per negót. ⁸Di ótre partj però 'i borlè indel teré bu e 'i bötè; difati 'la vègn só e'la se xvilüpè, col bötà chèl trènta, chèl sesanta e chèl sènt». ⁹Pò al xontè: «Chèl che'l g'à orège per capí, che'l capése!».

Ol perchè di paràbole

¹⁰Cyan' che àl fò deperlú, i dišèpoj insèma coi Dudex 'ila' consültè al rigyàrd di paràbole e lú àl ghe respondè: ¹¹«A yóter àl v'è stadj dadj ol mistér del règn de Déo, ma per chèj ch'i è fò tót àl söcéd in paràbole, ¹²per fà che

*indel vardà 'i yarda ma sènsa yèd
e indeliscoltà 'i scólta ma sènsa capí
in manéra che'l ghe söcède mià de convertís
e che'l ghe siēs tót perdunàd».*

Spjegasjú dela paràbola del somnadúr

¹³Àl ghe dixè: «Capív mià chèsta paràbola? E cóme capirív alura tóte i paràbole? ¹⁴Ol somnadúr àl sómna la paròla. ¹⁵Gh'è de chèj ch'i è söl sentér, indóye che la paròla 'la yé somnada; apéna ch'i 'la scólta, àl riya söbet Sätana e'l ghe pórtà vja la paròla somnada in lur. ¹⁶Gh'è a' de chèj ch'i è somnàdj söndü' teré pjé de sas; chèj lé, apéna ch'i sènt la paròla, 'i'la acèta con gòja; ¹⁷ma, dexà ch'i g'à mià raix dét de sè per ol fat ch'i è sènsa costansa, apéna che'la càpita öna tribülasjú o öna persecüsjú per cólpa dela paròla, söbet 'i se scandolèxa. ¹⁸Gh'è a' di óter, ch'i è somnàdj in mèx di spi; 'i è chèj ch'i yà scoltàd la paròla, ¹⁹ma' i ghe pjómbe adòs i fastóde de chèst món, 'l imbròj di richèse, i bramixje e tóte i ótre pasjú ch'i soféga la paròla, che'la diyènta stèrla. ²⁰Per óltem 'i è chèj ch'i è stadj somnàdj söl

teré bu; 'i è chèj ch'i scólta la paròla, 'i'la acèta e 'i bóta, chi ol trènta, chi ol sesanta e chi ol sènt».

Racòlta de paràbole e sentèse

²¹Àl ghe dixiya: «Se tól forse la làmpada per mètela sóta del mòs o sóta del létj? O mià invése per mètela söl candelér grand ? ²²Difati ghe'n è mià de ròba scondida che'la g'abje mià de ès palexada gne ròba segréta che'la g'abje mià de yeğní fò in pjéna lúx. ²³Chèl che'l g'à orège per capí, che'l capése!». ²⁴Àl ghe dixiya ac: «Stí atèntj a chèl che ày scoltí! Con chèla mixúra che ày mixürí àl ve yeğnerà mixüràd ac a yóter e'l ve yeğnerà xontàd amò de pjó. ²⁵Perchè a chèl che'l g'à àl ghe yeğnerà dadj, ma a chèl che'l g'à mià àl ghe yeğnerà tüid a' chèl che'l g'à».

Paràbola dela somésa

Àl ghe dixiya: «Ol règn de Déo àl è pròpe isé: cóme ün òm che'l yà bötàd la somésa indel teré, ²⁷e pò àl dórma e àl véglà, de dé e de nòtj, intàt che la somésa 'la bóta e'la crès sènsa che gna' lú àl sapje cóme. ²⁸Ol teré àl bóta deperlú prima èrba, pò spiga e pò indela spiga ol formét xgjuf. ²⁹Cyan' che pò ol prodòt àl è marúd, àl se speséga a mèt ma' ala ranxa perchè 'l'è riya l'ura de segà».

Ol granèl de senayer

³⁰Àl ghe dixiya ac: «A cósa pólej mèt a pér ol règn de Déo? O bé: con che parágú pólej figüràl? ³¹Àl è cóme ü' granèl de senayer che, cyan' che'l vé somnàd indel teré, àl è ol pjó minúd de tóte i somése ch'i è söla tèra; ³²ma, öna yólta somnàd, àl crès e'l diyènta pjó grand de tóte i èrbe e'l bóta ram tat grandj che i oxèj del céj 'i pól indà a riparàs sóta dela sò ómbra».

Coñclüxjú del discórs di paràbole

³³Con tante paràbole cóme chèste àl ghe predicava la paròla, a segónda dela manéra ch'i éra in grado de capila, ³⁴e sènsa paràbole àl ghe parlava mià; ma dòpo, ai sò dišèpoj, àl ghe cjariya tót in privàd.

SÉRJE DE MIRACOI

La tempèsta padimada

³⁵In chèlistès dé, vèrs sira, àl ghe dixè: «Pasém só chel'ótra riya». ³⁶E lur, mandada vja la xét 'ila' cjapè só isé cóme che'l éra söla barca, bèl che di ótre barche 'i ghe 'ndaya dré. ³⁷Àl vègn só ü' grand temporàl de arja e i

ónde 'i pjombaya söla barca, che difati la barca 'l'éra scyaxe xa pjéna. ³⁸Lú intàt 'l'éra söl dedré dela barca e 'l dormiya söndü' cüsü. Alura 'ila' dexdè e 'i ghe dixè: «Maèst, te 'mpórtel pròpe negót che 'm mór?». ³⁹Alura lú, dexdàd, àl cridè al'arja e 'l dixè al mar: «Tax! Calmet!». E l'arja 'la cesè e tót àl se calmè. ⁴⁰Alura àl ghe dixè: «Perchè mò siv isé purúx? Gh'ív mià ġnamò féde?». ⁴¹Alura lur 'i cjapè ü' grand spavènt e 'i se dixiya ü' col óter: «Chi él chèsto ché, che infina l'arja e 'l mar 'i ghe übidés?».

5°

'L indjayolàd de Gerasa

¹'I riyè de chel'ótra banda del mar, indela regú di Geraséni. ²Apéna che Gexú àl saltè xó dela barca, àl ghe 'ndè söbet inçuntra, de 'n mèx di tómbè, ün òm dominàd d'ü' spéret impúr, ³che 'l indaya a loġàs indi tómbè e nisú 'l riyaya pjó a ligal ġna' coi cadéne, ⁴perchè 'i 'l viya ligad pjó vólte coi bóghe e coi cadéne e 'l viya fracad i cadéne e spacad i bóghe e nisú 'l'éra riyàd a fàl diventà öbedjènt. ⁵Àl'éra de continyo, de dé e de nòti, in mèx ai sepólcri e sö per i mutj, col cridà e col dàs pache coi sas. ⁶Àl capitè che, col ví vedíd Gexú de lontà, àl corè xvèlt a bötàs in xenöġ denàti de lú. ⁷Alura, col cridà a tóta yux, àl ghe dixè: «'Sa yölet de mé, Gexú, Fjól de Déo 'l Altésem? À te sconġüre, indel nòm de Déo: stà mià a tormentàm!». ⁸Gexú difati àl dixiya: «Vé fò de chèst òm, spéret impúr!»; ⁹e 'l ghe domandaya: «Che nòm gh'ét?». Àl ghe respondè: «Ol mé nòm àl è Leġú, perchè àm sè 'n tance». ¹⁰E 'lla' süplicaya infina maj de casàl mià vja dela regú. ¹¹Gh'éra lé, söl mut, öna bèla mandra de porsèj ch'ì pascolaya. ¹²Alura àlla' süplichè col dí: «Mandem in chèj porsèj lé, per fà che 'm pól entraga dét». ¹³E lú àl ghe 'l permetè. Alura i spéretj impúr, saltàdij fò de chèl òm, 'i entrè indi porsèj e la mandra 'la se bötè xó per ü' bréc indel mar; 'i'éra duméla de lur e 'i se neghè indel mar. ¹⁴I sö gyardjà 'i scapè per indà a cöntà sö la nöya in sità e indi campagna, e la xét 'la corè a yèd chèl che 'l'éra söcedíd. ¹⁵Riyàdij lé de Gexú, 'i vist 'l indjayolàd sentàd, vestíd e saye de có, lú che prima àl'éra cjapad dela Leġú, e 'i se spavèntè. ¹⁶Ma cyan' che chèj ch'ì'éra lé 'i ghe cöntè sö chèl gh'éra söcedíd al indjayolàd e ai porsèj, ¹⁷'i tachè a sconġüràl de xlontanàs del sö teritòre. ¹⁸Intàt che Gexú àl montaya söla barca, 'l òm che 'l'éra stadj dominàd di demòne àlla' süplicaya de pödí restà con lú; ¹⁹ma lú àlla' lasè mià. Àl ghe dixè invése: «Và a ca tò, dela tò xét, e cöntega sö chèl che 'l Signúr àl t'è fadij e cóme che 'l g'è vid remisjú de té». ²⁰Alura lú àl se 'n indè e àl comensè a spaqlà indela Decàpoli chèl che gh'iva fadij Gexú; e tótj 'i restaya sènsa paròle.

La fjóla de Ğajro e la fómna che 'la perdiya sang

²¹Apéna che Gexú àl turnè a pasà sö chel'ótra riyà, 'la se regondè yixí aturen de lú öna granda fòla e lú 'l'éra söla riyà del mar. ²²Àl capitè ü' di capi dela sinagòga, de nòm Ğajro, e apéna che 'lla' vist àl se bötè denàti ai sö pé ²³e 'lla' pregaya de cör col dí: «La mé scjetina 'l'è dré a mór. Vé e mèt i ma' sura de lé, per fà che 'la se salve e 'la viva». ²⁴Alura Gexú àl indè con lú e 'la ghe indaya dré öna granda fòla che 'lla' strenxiva d'òġne banda. ²⁵Alura öna fómna, che 'l'éra dudex aġn che 'la perdiya sang ²⁶e 'la gh'iva patíd tat per ma' de tance mèdeg colispènd tót chèl che 'la gh'iva sènsa nisú èxet de sóta, anse col peġurà invése, ²⁷apéna che 'la sentè a parlà de Gexú 'la se metè in mèx ala fòla e del dedré 'la ghe tochè la yèsta. Difati 'la s'éra didja: ²⁸«Se à riveró a tocaga a' dóma i yèste, à saró salva». ²⁹Tót a ü' còlp la pèrdita del sö sang 'la se süghè e lé 'la sentè indel sö còrp che 'l'éra stadja gyarida del mal. ³⁰A' Gexú, che 'l'éra inçorxid tót a ü' còlp che öna fórsa 'l'éra sortida de lú, indel yultàs vèrs la fòla àl domandè: «Chi m'èl tocàd i yèste?». ³¹I dišèpoj 'i respondè: «Te yèdet bé la fòla che 'la te strènx d'òġne banda e te domandet: "Chi m'èl tocàd?"». ³²Ma lú àl vardaya aturen per yèd colé che 'la gh'iva fadij chèst. ³³Alura la fómna, spavèntada e tóta tremanta, perchè 'la saviva chèl che 'l'éra söcedíd, 'la se bötè denàti ai sö pé e 'la ghe cöntè sö tóta la verità. ³⁴Alura lú àl dixè: «Fjóla, la tò féde 'la t'è salvàd. Và in pax e stà sana del tò mal». ³⁵Gexú àl'éra dré amò a parlà cyan' che, dela ca del capo dela sinagòga, àl rivè yergú che 'l ghe dixè a chèst: «Tò fjóla 'l'è mórta. Perchè destórbet amò ol Maèst?». ³⁶Ma Gexú, sentíd per combinasjú ol discórs ch'ì faya, àl dixè al capo dela sinagòga: «Stà mià a viga pura; sirca dóma de crèd!». ³⁷E 'l lasè che nisú àl ghe 'ndès dré, infò de Péder, Ğacom e Ğoyàn, fradèl de Ğacom. ³⁸Riyàdij in ca del capo dela sinagòga, àl sentè ol bodèx de chèj ch'ì pjanxiva e 'i se lamèntava fórt. ³⁹Alura, entràd, àl ghe dixè: «Perchè fiv còc e pjanxív? La scjetina 'l'è mià mórta, ma 'la dórma». ⁴⁰Alura lur 'i comensè a greġnaga dré. Ma lú, dòpo de yiçi casàdij fò tótj, àl tòs con sè ol pader dela scjetina cola mader e i dišèpoj e 'l entrè indóve che 'l'éra la scjetina. ⁴¹Pò àl cjapè la ma' dela scjetina e 'l ghe dixè: «Talità kum!», che, tradüxid, àl vól dí: «Scjèta, te 'l dighe mé: lèya só!». ⁴²Tót a ü' còlp la scjetina 'la se levè sö e 'la se metè a caminà. Àl'iva difati dudex aġn. 'I restè tótj stüpidij e pjé de marayéa. ⁴³Ma Gexú àl ghe racomandè con insistènsa che nisú àl veġnès a sayíl e 'l ordinè ch'ì ghe dèš yergót de mangà.

6°

GIRADE

Gexú a Nàxaret

¹Veǵníd fò de lé, Gexú àl riyè indela sò patrja, compaǵnàd di sò dišèpoj. ²Riyàd ol sabad, àl tachè a inseǵnà indela sinagòga e tanta xét ch'ila' scoltaya 'i dixiya maravejàdij: «De 'ndóve ja tírele fò tóte chèste ròbe? E che sapjènsa éla chèsta che 'la gh'è stadija dadja? E che miracoj faj i sò ma'»? ³Pò, él mià ol mareǵú, ol fjól de Maréa e 'l fradèl de Ğacom, de Ğóxep, de Ğúda e de Simú? E i sò sorèle éle mià ché in mèx a nóter?». E 'i se scandolaxaya de lú. ⁴Gexú però àl ghe dixiya: «Ü' proféta àl è desprexjàd dóma indela sò patrja, in mèx di sò paréti e a ca sò». ⁵E 'l podèc mià fà di grandij miracoj, dóma gyari impò de malàdij col mètega sura i ma'. ⁶E 'l se faya maravejà per la sò maǵcansa de féde.

La misjú di Dudex

Lú 'l indaya per i bórg tót inturen e 'l inseǵnaya. ⁷Cjamàdij vixí de sè i Dudex, àl comensè a mandàj du a du, col dàga ol potére sura ai spéretij impúr. ⁸Àl ghe ordinè che, fò d'ü' súl bastú, ch'ij tòès negót con sè per ol vjax: ĝné pa, ĝné sac, ĝné sóldij indela sentúra; ⁹de portà i sandaj ma de viga mià dò tòneghe. ¹⁰Àl ghe dixiya: «Depertót indóve che àv entrí indóna ca, restí lé 'nfina che àv turní mià a partí de chèl lóg. Ma se indü' pòst 'i g'abje mià de acetàv e 'i g'abje mià de scoltàv, 'ndí vja de lé e xgörlí a' la pólvèr che àv gh'í sóta di vòstij pé a testimonjansa cuntra de lur». ¹²E lur 'i partè, col predicà che às'gh'iya de convertís; ¹³'i casaya fò tance demòne, 'i onxiya col óle tance malàdij e 'i a gyariya.

Ol ĝödése de Eròde

¹⁴Ol rè Eròde àl sentè a parlà de Gexú, per ol fat che ol sò nòm àl éra conosíd depertót, e vergú àl dixiya: «Ğoyàn ol Batésta àl è resüsitad di mórtij e per chèl 'la opéra in lú la fórsa di miracoj». ¹⁵Di óter invése 'i dixiya: «Àl è Eliá»; e di óter amò: «Àl è ü' proféta, ü' di tance». ¹⁶Invése Eròde, indel sentí a parlà isé, àl dixiya: «Chèl Ğoyàn che mé à g'ó fadij xmoçà 'l có, àl è pròpe lú resüsitad».

La mórt de Ğoyàn ol Batésta

¹⁷Difati Eròde àl vija mandàd a cjàpà Ğoyàn e 'lla' gh'iya ligad indóna prexú con tat de cadéne per cólpa de Erodiade, fómna de sò fradèl Felép, che lú àl 'l'iya spoxad. ¹⁸Ğoyàn àl ghe dixiya a Eròde: «Àl t'è mià permetíd de yí la fómna de tò fradèl». ¹⁹Per chèl Erodiade àlla' odjaya e 'lla' völiya fàl

fò, ma 'la pödiya mià, ²⁰perchè Eròde àl gh'iya pura de Ğoyàn e, indel saví che 'l éra ün òm ĝóst e sant, àlla' tendiya; àl metiya in pràtica tante ròbe scoltade de lú e 'lla' scoltaya vontéra. ²¹'La riyè però la xornada ĝósta, cyan' che Eròde, per ol sò compleàn, àl fè ü' grand dixnà per i prénsèp, per i capi di gyardje e per i grandij dela Galiléa. ²²'La se prexentè la fjóla de chèsta Erodiade, 'la balè e 'la pjaxè tat a Eròde e ai invidadij. Alura Eròde àl dixè ala scjèta: «Domandem chèl che te vólet e mé te 'l daró». ²³Pò àl ghe xürè: «Tót chèl che te me domanderét, te 'l daró, che 'l fós a' la mejtàt del mé rèǵn». ²⁴Alura lé 'l indè fò e 'la ghe dixè a sò mader: «'Sa g'óij de domandaga?». E chèla 'la respondè: «Ol có de Ğoyàn ol Batésta». ²⁵Turnada de córsa del rè, 'la ghe dixè: «À vóle che te me daghet adès, söndóna baséla, ol có de Ğoyàn ol Batésta». ²⁶Alura ol rè, despjaxíd, àl vòs mià negàl per ol fat del xüramét e di invidadij. ²⁷Per chèst àl mandè sóbet ü' bòja e 'l ghe ordinè de portaga ol có de Ğoyàn ol Batésta. Chèl àl indè, àl ghe xmocè ol có indela prexú ²⁸e ghe 'l portè söndóna baséla. Alura lú ghe 'l dè ala scjèta e la scjèta ghe 'l dè a sò mader. ²⁹Alura i dišèpoj de lú, savida la ròba, 'i vèǵn, 'i cjàpè ol sò còrp e 'ila' metè indü' sepólcro.

I apòstoij 'i turna vixí

³⁰I apòstoij 'i se redexè apróv a Gexú e 'i ghe cöntè sò tót chèl ch'ij gh'iya fadij e chèl ch'ij gh'iya inseǵnàd. ³¹Alura lú àl ghe dixè: «Veǵní a sparte, indü' pòst traǵcyíl, e posí impò». Difati chèl ch'ij veǵniya e 'i 'ndaya 'i éra tance e 'i gh'iya ĝnac ol tép de mangà. ³²Alura cola barca 'i 'ndè indü' lóg traǵcyíl e a sparte. ³³Ma tance de lur, ch'ij ja vija vedídij a partí, 'i capè e 'i comensè a cór là a pé de tóte i sità e 'i riyè prima de lur.

Prima multiplicasjú di pa

Indelixmontà dela barca, àl vist óna granda fòla e 'la ghe fè pjetà perchè 'i éra cóme pégore sènsa pastúr. Alura àl comensè a inseǵnaga tante ròbe, ³⁵ma, veǵníd tarde, i sò dišèpoj 'i ghe 'ndè vixí e 'i ghe dixè: «Ol pòst àl è fò de ma' e 'l è tarde fés. ³⁶Mandèj vja, ch'ij 'ndaghe indi campàgne e indi bórg tót inturen a tós vergót de mangà». ³⁷Àl ghe respondè: «Dìga de mangà vóter!». 'i ghe dixè: «G'aj de 'ndà a comprà döxènt danér de pa per dàga de mangà?». ³⁸Àl ghe dixè: «Cyat pa gh'ív? 'Ndí a vèd». E lur, dòpo de èses informàdij, 'i ghe dixè: «Sic, pjó du pès». ³⁹Alura àl ghe ordinè de fàj sentà xó tótij, a gróp, söla èrba yérda. ⁴⁰'i se sentè xó isé a gróp de sènt e de sinçyanta. ⁴¹Pò lú àl cjàpè i sic pa e i du pès, àl levè sò i óǵ vèrs ol céll, àl ja benedè, àl frachè i pa e gh'j' dè ai dišèpoj per fà ch'ij ja dè fò; pò àl fè spartí

ac i du pès, tra tóti. ⁴²‘I mangè tóti ‘nfina à ès tix ⁴³e‘i cjàpè sò dudex sèste de tòc, e ac ü’ cyac pès. Chèi ch’i gh’iya mangàd i pa ‘i éra simméla òmeñ.

Gexú àl camina söl’acya

⁴⁵Sòbet dòpo àl oblighè i sò dišèpoj a saltà sò sòla barca e a ‘ndà denàti de lú sò chel’ótra riva, di bande de Bessaída, intàt che lú àl mandava vja la xét. ⁴⁶Dòpo de yiei mandàdi vja, àl indè söl mut, a pregà. ⁴⁷Rivada la nòti, bèl che la barca ‘l’éra indel mèx del mar, lú àl éra deperlú a tèra. ⁴⁸Indel yèd però ch’i éra strosjàdi a fòrsa de remà per cólpa del vènt contrare, söl fà del dé àl vègn vèrs de lur col caminà söl mar. Àl yavrès yölíd pasàj fò ⁴⁹ma lur, indel yèdel a caminà söl mar, ‘i ritegnè che‘l fòs ü’ spèret e‘i tachè a crida. ⁵⁰Difati ‘i‘l yiva yést tóti e‘i éra spayentàdi a mórt. Ma lú àl speseghè a parlaga e‘l ghe dixè: «Sò ‘mpó! À sò’ mé: stí mià a yiga pura!». ⁵¹Pò àl saltè sò con lur indela barca e l’arja ‘la se calmè, intàt che lur, dét de sè, ‘i éra pjé de marayéa. ⁵²Perchè ‘i yiva mià capíd ol fadi di pa; e anse ol sò còr àl s’éra indüríd.

Àl gyarés indel paix de Genèxaret

⁵³Pasàdi de ché, ‘i rivè a Genèxaret e‘i tochè tèra. ⁵⁴Però, apéna veñnìdi xó dela barca, impó de lur ‘ila’ riconosè sòbet ⁵⁵e, indel percór tóta chèla reǵú, ‘i tachè a portaga yixí i malàdi sòi barèle, depertót indóye ch’i sentiya a dí che‘l gh’éra. ⁵⁶Depertót indóye che‘l entrava, indi bórg o indi sità o indi campagne, ‘i poǵava i malàdi indi pjase e‘ila’ pregava de pòdi tocà magare dóma ‘l órl dela sò mantelina; e chèi ch’ila’ tocava ‘i gyariya.

7°

La tradisjú di yèǵ

¹‘I se riünè aturen a Gexú i farixèi e impó de scrivanti yèǵnìdi de Gerüxalème, ²ch’i vist che yergú di sò dišèpoj àl mangava coi ma’ spórche, val a dí mià layade. ³Difati i farixèi, cóme tóti i gödé, ‘i mangà mià se prima ‘i s’è mià layàdi i ma’ infina maǵ bé, segónd la tradisjú ereditada di yèǵ; ⁴e, a’ col turnà del marcàt, ‘i mangà mià se prima ‘i s’è mià pörificàdi. Gh’è a’ tante ótre ròbe, che lur ‘i osèrva e ch’i ghe tóca praticà, cóme rexentà i còpe, i teralje e i ogèti de ram. ⁵Dóca i farixèi e i scrivanti ‘i ghe domandè: «Perchè i tò dišèpoj ‘i se compórtej mià segónd la tradisjú di yèǵ, ma‘i mangà ‘l pa coi ma’ spórche?». ⁶Àl ghe respondè: «Ixaia àl vè profetixàd pròpe bé de yóter, fals, cóme che‘l è scriti:

*Chèst pòpol àl me unura coi layer
ma ‘l sò còr àl è lontà de mé.*

⁷*Indaren ‘i me adóra,
del momènt ch’i insègna dotrine ch’i è precèti de òm.*

⁸Difati, col trascürà i comandamèti de Déo, yóter ày oserví la tradisjú di yèǵ». ⁹Àl ghe dixiya ac: «Vóter ày si pròpe brave a mèt in banda ol comandamènt de Déo per oservà la yòsta tradisjú. ¹⁰Moxè, difati, àl vè didi: *Unura tò pader e tò mader, e: Chèl che‘l maledés ol pader o la mader àl g’è de mór.* ¹¹Vóter invése ày dixí: “Se ü’ àl ghe dix al pader o ala mader: chèl che te g’avrèset de yí de mé àl è korbàn, val a dí ofèrta santa”, ¹²yóter à‘l lasí fà pjó negót per ol pader o per la mader. ¹³Isé ày anulí la paròla de Déo per la tradisjú che ày ve si pasàdi de ü’ al óter. E de ròbe cóme chèste yóter ày ne fi òna flòta». ¹⁴Alura, turnàd a cjamà yixí de sè la fòla, àl ghe dixiya: «Scoltím tóti e sirchí de capím! ¹⁵Àl gh’è negót defò del òm che, indel entrà dét de lú, àl pòde sporcàl. ‘I è invése i ròbe ch’i vé fò del òm chèle ch’i impèsta ‘l òm. ¹⁶Chèl che‘l g’è orège per scoltà, che‘liscólte!». ¹⁷Apéna che‘l fò entràd in ca, lontà dela fòla, i sò dišèpoj ‘ila’ consültè in mèret a chèst paragú. ¹⁸E lú àl ghe dixè: «Pò, siv a’ yóter sènsa sentimét? À capív mià che chèl che‘l èntra indel òm del defò àl pól mià sporcàl, ¹⁹per ol fat che‘l èntra mià indel sò còr, ma indela pansa per indà a fení indela fòǵna?». Isé àl dichjarava púr tót chèl che‘l se mangà. ²⁰Pò àl xontava: «Chèl che‘l vé fò del òm, chèst sé che‘l impèsta ‘l òm. ²¹Difati del dedét, val a dí del còr del òm, ‘i vé fò i pensér malégn, i fornicaşjú, i robamèti, i sasini, ²²i adültèri, i bramixje, i cativérje, i ‘mbròj, i porcheré, l’invidja, la bestènja, la sòpèrbja e la cojoneréa. ²³Tóte chèste bróte ròbe ‘i salta fò del dedét e‘i ‘mpèsta ‘l òm».

Àl gyarés òna fómna sirofeniça

²⁴Partíd de lé, àl indè indel teritòre de Tir e de Sidú. Entràd in ca, àl yöliya che nisú àlla’ sayès, ma àl rivè mià a restà scondíd. ²⁵E difati, sòbet dòpo, òna fómna, che sò fjóla ‘l’éra cjàpada d’ü’ spèret impúr, col ví sentíd a parlà de lú, ‘la rivè e‘la se bötè denàti ai sò pé. ²⁶La fómna ‘l’éra pagana, de origine sirofeniça. Àlla’ preghè de casà fò ol demòne de sò fjóla ²⁷ma lú àl ghe dixè: «Lasa che prima ‘i siès tix i fjóji. Perchè ‘l è mià góst cjàpà ol pa di fjóji per bötaghel ai caǵní». ²⁸Alura ‘la respondè: «Siǵnúr, ac i caǵní sóta la tàvola ‘i mangà i mígole di fjóji!». ²⁹Alura lú àl dixè: «Per chèl che t’è didi, vè, che ‘l demòne àl è xamò saltàd fò de tò fjóla». ³⁰E lé, turnada a ca, ‘la trovè la scjetina destendida söl lètj, e ‘l demòne àl éra xamò ‘ndàdi vja.

Àl gyarés ü' surd e mót

³¹Turnàd a partí del teritòre de Tir e indel pasà per Sidú, àl rivè al mar de Galiléa, in pjé teritòre dela Decàpoli. ³²‘I ghe portè ün òm surd e mót e ‘jla’ preghè de mètega i ma’ söl có. ³³Alura lú, dòpo de yíl tiràd in banda, lontà dela fòla, àl ghe metè i didì indi orège e, cola saliya, àl ghe tochè la lèngya; ³⁴pò àl levè sò i òg vèrs ol cél, àl süspirè e ‘l dixè: «Efata», che ‘l yól dí: «Dèrvet!». ³⁵E tót a ü’ cólp i sò orège ‘i se dervè e ‘l gróp dela lèngya àl se dexingropè, sichè àl parlaya benú. ³⁶Lú àl ghe comandè de dighel mià a nisú; ma pjó lú ghe ‘l proëbiya e pjó lur ‘jla’ pöblicaya; ³⁷e indel culem dela marayéa ‘i dixiya: «Àl và fadi pròpe tót bé! Àl fa sènt i surdì e parlà i mótì».

8°

Segónnda multiplicasjú di pa

¹In chèi dé, per ol fat che ‘l’éra turnada de lú òna granda fòla e ch’i gh’iya mià de mangà, Gexú àl cjamè i sò dišèpoj e ‘l ghe dixè: ²«À g’ó pjetà de tóta chèsta xét perchè ‘i è xamò tri dé ch’i è con mé e ‘i g’à mià de mangà. ³Se à turne a mandàj a ca sò dexú, àl ghe veğnerà fastòde per la strada. A’ perchè vergú de lur ‘l è veğnid de lontà». ⁴‘I ghe respondè i dišèpoj: «Còme se pöderesel rivà a sfamà de pa tóta chèsta xét ché indel dexèrt?». ⁵Àl ghe domandè: «Cyat pa gh’ív?». ‘I ghe respondè: «Sèt». ⁶Alura àl ordinè ala fòla de sentàs per tèra. Pò àl cjapè i sèt pa, àl ringrasjè, ‘l ja frachè e gh’j’ dè ai sò dišèpoj per fà ch’i ja dè s fò; e lur gh’j’ dè fò ala fòla. ⁷‘I gh’iya ac ü’ cyac pesí; e lú, dòpo de vjei benedidì, àl ordinè ch’i fós dadì fò a’ chèi. ⁸‘I mangè infina à ès tix e ‘i cjapè sò sèt sèste de tòc yansàdì, ⁹‘I éra presapóc cyater-méla. E isé ‘l ja mandè vja. ¹⁰Söbet dòpo, saltàd sò söla barca coi sò dišèpoj, se ‘n indè di bande de Dalmanutà.

Domanda d’ü’ seğnál del cél

¹¹Alura ‘i se fès innàtì i farixèj e ‘i tachè a cyistjunà con lú, col domandà ü’ seğnál del cél per mètel ala próya. ¹²Lú però, col dà ü’ grand söspír, àl dixè: «Perchè mò chèsta generasjú domàndela ü’ seğnál? À ve ‘l dighe in verità che chèsta generasjú ‘la g’avrà nisú seğnál de sórtà». ¹³E dòpo de vjei pjantàdì, àl saltè sò söla barca e se ‘n indè sò chel’ótra riya.

Ol levàt di farixèj

¹⁴‘I s’éra dexmentegàdì de tó i pa e ‘i gh’iya portàd söla barca che ü’ pa sül. ¹⁵Alura lú àl éra dré a inseğna chèst: «Stí atèntì! Vardív del levàt di farixèj e

del levàt de Eròde!». ¹⁶Ma lur ‘i cyistjunava ü’ col óter perchè ‘i dixiya: «Àm g’à mià ol pa». ¹⁷Alura Gexú, inçorxid de chèst, àl ghe dixè: «Perchè cyistjunív per ol fadi che àv gh’i mià ol pa? Capív mià e rexunív mià amò? Gh’ív pròpe ol cör indüríd? ¹⁸Gh’ív òg e vedív mià, gh’ív orège e sentív mià? Ve se regordív mià? ¹⁹Cyan’ che à yó fracàd i sic pa per simméla de lur, cyante sèste de pa yív portàd vja?». ‘I ghe dixè: «Dudex». ²⁰«E cyan’ che à ‘n yó fracàdì sèt per cyater-méla de lur, cyante sèste de tòc gh’ív portàd vja?». ‘I ghe dix: «Sèt». Àl ghe dixè: «Pò, capív mià amò?».

Ol òrb de Bessaïda

²²‘I riya a Bessaïda e ‘i ghe pórtà ün òrb, col pregàl de tocàl. Alura lú, cjapàd ‘l òrb per la ma’, àlla’ menè fò del bórg, àl ghe metè la saliya söi òg, àl ghe metè i ma’ söl có e ‘l ghe domandè: «Vèdet vergót?». ²⁴E lú, indel valsà sò i òg, àl respondè: «À vède di òmeğn e à ja vède còme ch’i fós èrbor ch’i camina». Alura àl turnè a mèt i ma’ söi òg e lú àl vist in manéra perfèta e ‘l gyarè benú, che difati àl vèdiya cjar a’ de lontà. ²⁶Alura àlla’ mandè a ca col dí: «Stà mià a mèt pé indel bórg».

IL MISTÉR DE CREST**La confesjú de Péder**

²⁷Gexú àl partè coi sò dišèpoj per i bórg de Cesaréa de Felép e per la strada àl comensè a domandà ai dišèpoj col dí: «La xét chi díxela che mé à siēs?». ²⁸‘I ghe respondè: «Vergú àl dix Gövàn ol Batésta, di óter Eliá e di óter amò ü’ di profèti». ²Alura lú àl ghe domandè: «Vóter, invése, chi dixív che mé à siēs?». Àl ghe respondè Péder: «Té te sét ol Crést!». ³⁰Ma lú àl ghe intimè a lur de parlà mià söl sò cónt con nisú.

Prima profeséa dela pasjú

³¹Alura àl comensè a inseğnaga: «Mè che ol Fjöl del Òm àl patése tat, che ‘l siēs refüdàd di ansjà, di capi di pretì e di scrivànì, che ‘l siēs copàd e che dòpo tri dé àl resúsitate». ³²Àl ghe faya chèst discórs con libertà e alura Péder, col tiràl in banda, àl tachè a vuxaga. ³³Lú però àl se yultè, àl vardè i sò dišèpoj e ‘l ghe cridè a Péder col dí: «Và vja lontà de mé, Sàtana, perchè t’ala pènsèt mià còme Déo ma còme i òmeğn».

Per indà dré a Gexú

³⁴Pò, cjamada yixí de sè la fòla insèma coi sò dišèpoj, àl ghe dixè: «Se vergú àl yól veğní dré de mé, àl g’à de renegà sè stès, cjapà sò la sò crux e veğní

dré de mé. ³⁵Difati chël che'l yölerà salvà la sò yéta àl'la perderà; invése chël che'l perderà la sò yéta per cólpa mé e del vangéle, àl'la salverà. ³⁶Difati 'sa ghe xóvel al òm gyadaǵnà ol mónđ intrég, se'l pèrd la sò yéta? ³⁷'Sa pöderesel dà 'l òm sura dela sò yéta? ³⁸Chël che'l se sarà vergoǵnà de mé e di mé paròle in mèx a chèsta generasjú adúltera e pecadura, a' 'l Fjól del Òm àl se vergoǵnerà de lú cyan' che'l veǵnerà indela glòrja de sò Pader compaǵnà di angej santj».

9°

¹Àl ghe dixiya ac: «À ve'l dighe in yerità: 'i gh'è prexèntj ché de chèj ch'i fronterà mià la mórt 'nfina ch'i g'avrà mià vést ol rèǵn de Déo a veǵni con fórsa».

La trasfigürasjú

²Séx dé dòpo, Gexú àl tòs con sè Péder, Ğovàn e Ğacom e'l ja menè a sparte, dóma lur, söndü' mut ólt, indóve che'l cambjè d'aspèt denàti a lur. ³I sò vèste 'i diyentè xberlènte e tat càndede che nisú layandér de chèst mónđ àl riyerès maj a fàle veǵni isé càndede. ⁴E 'i ghe comparè Elià e Moxè, ch'i éra dré a cicarà con Gexú. ⁵Alura Péder, indel cjapà la paròla, àl ghe dixè a Gexú: «Maèst, che bé che'mistà ché! Àm fa trè tènde: òna per té, òna per Moxè e òna per Elià». ⁶Per dí ol vira, àl saviya mià chël che'l dixiya, perchè 'i éra tóti pjé de pura. ⁷Alura àl ghe comparè ü' niyol bjanç che'l ja cyarcè cola sò ómbra; e del niyol 'la se sentè òna yux: «Chèsto ché àl è ol mé fjól, ol mé car: scoltí!». ⁸E lur, d'ü' momènt al óter, indel vardàs aturen, 'i vist pjó nisú, dóma Gexú che'l éra con lur. ⁹Bèl ch'i veǵniya xó del mut, Gexú àl ghe comandè de cöntaga mià só a nisú chël ch'i gh'iva vést, 'nfina che 'l Fjól del Òm àl fós mià resüsità di mórtj. ¹⁰Lur 'i mantegnè la paròla, ma intàt 'i se domandaya ü' col óter chël che'l yöliya dí resüsità di mórtj. ¹¹Pò 'jla' consültè col dí: «Perchè i scrivántj dixej *che'l g'à de veǵni prima Elià?*». ¹²Àl ghe respondè: «Sigúr, prima àl veǵnerà Elià e'l turnerà a sistemà tót. Ma cóme maj él scritj, rigyàrd al Fjól del Òm, che'l g'avrà de patí e de ès calöfàd? ¹³Mé però à ve dighe che Elià àl è xamò veǵnid e 'i g'à fadj tót chël ch'i vè yölid, cóme che'l è scritj söl sò cönt».

Àl gyarés ü' scjetí che'l gh'iva ol djayol adòs

¹⁴Riyàdi lé de chèj óter dišepoj, 'i vist aturen de lur òna granda fòla e i scrivántj ch'i éra dré a cyistjunà con lur. ¹⁵Ğnac vést, tóta la xét 'la restè a bóca vèrta e 'i corè a salüdal. ¹⁶Alura lú àl ghe domandè: «De 'sa sérev dré a

cyistjunà con lur?». ¹⁷Àl ghe respondè ü' dela fòla: «Maèst, t'ó portàd mé fjól, che'l è dominàd d'ü' spéret mórt; ¹⁸Cyan' che'lla' cjapa, àlla' xgörlés de ché e de là e lú àl bóta fò la baya, àlisfràn x i ganase de rabja e'l diyènta tót dúr. À vó domandàd ai tò dišepoj de casàl fò, ma 'i gh'è mià riyàdi». ¹⁹Alura lú àl ghe dixè: «Generasjú sènsa féde! Infina a cyand g'avrój de restà in mèx a vóter? E infina a cyand g'avrój de suportàv? Portémel ché de mé». ²⁰'i ghe'l portè, ma 'l spéret, apéna che'lla' vist, àl tachè a xgörlí ol scjetí, che'l crodè per tèra e'l indaya a copicú cola baya ala bóca. ²¹Alura àl ghe domandè al pader de lú: «Cyat él che'l ghe söcéd isé?». Àl ghe respondè: «Infina de scjetí. ²²Tante vólte àll' à bötàd ac indel fög e indel'acya, per fàl mór. Ma adès, se te pödet fà vergót, vabjet pjetà de nóter e ótem!». ²³Àl ghe dixè Gexú: «Se te pödet...? Tót àl è posébel per chël che'l crèd!». ²⁴E söbet ol pader del scjetí àl dixè a tóta yux: «Mé à crède, ma té óta la mé póca féde». ²⁵Alura Gexú, indel vèd che la fòla 'la se regondiya, condü' tóno tremèndo àl ghe dixè al spéret impúr: «Spéret mórt e surd, te'l órdine mé: salta fò de chèsto ché e stà mià a turnaga dét maj pjó!». ²⁶E chël, col xbrajta e colixgörlí a tóta fórsa, àl saltè fò col lasàl cóme mórt; che difati tance de lur 'i dixiya: «Àl è 'ndàdi». ²⁷Ma Gexú, col cjapàl per la ma', àlla' levè só e lú àl restè impé. ²⁸Cyan' che'l fö entràd in ca, i sò dišepoj 'i ghe domandè de nascundú: «Perchè pò nóter àm sè mià riyàdi a casàl fò?». ²⁹Àl ghe respondè: «Chèsta sórta de demòne 'la se póll casà fò in nisóna manéra fò che cola preghjèra».

Segónda profeséa dela pasjú

³⁰Partídi de lé, 'i 'ndaya a trevèrs ala Galiléa, ma lú àl yöliya che nisú àlla' savès. ³¹Difati àl éra dré a inseǵnà ai sò dišepoj e'l ghe dixiya: «Ol Fjól del Òm àl sarà conseǵnàd indi ma' di òmeǵn, ch'jla' coperà; ma, òna vólta masàd, dòpo tri dé àl resüsiterà». ³²Lur però 'i capè mià chèste paròle e 'i gh'iva rigyàrd a fàga domande.

Ol pjó grand

³³'i riyè a Cafarnaç e cyan' che'l fö in ca àl ghe domandè: «De cósa cyistjunayev per strada?». ³⁴Lur però 'i taxiya, perchè 'i gh'iva cyistjunàd tra de lur só chi che'l éra ol pjó grand. ³⁵Alura lú, dòpo de èses sentàd xó, àl cjamè i Dudex e'l ghe dixè: «Se ü' àl vól ès prim, àl g'à de ès 'l óltem de tóti e 'l famèj de tóti». ³⁶Pò, cjapàd só ü' scjetí, àlla' metè in mèx a lur e, indel strènxel indi bras, àl ghe dixè: ³⁷«Chël che'l acèta ü' de chèsce scjetí indel mé nòm, àl me acèta mé; e chël che'l me acèta mé, àl acèta mià mé ma chël che'l m'à mandàd».

Ûn exorcésta forestér

³⁸Àl ghe dixè Ğovàn: «Maèst, ‘m v̄a vést ũ’ che‘l casaya fò i demòne indel tò nòm e ‘m ghe‘l v̄a proębíd, perchè àl vé mią con nóter». ³⁹Àl ghe respondè Gexú: «Àv gh’í mią de proębighel, perchè àl gh’è nisú che‘l póde fà ũ’ miracol indel mé nòm e sóbet dòpo che‘l póde parlà mal de mé. ⁴⁰Difati chèl che‘l è mią cuntra de nóter àl è per nóter. ⁴¹Chèl che‘l ve darà de biv a’ dóma ũ bicér de acya indel mé nòm, per ol fat che àv si de Crést, à ve‘l dighe in verità che‘l perderà mią la sò ricompènsa.

In mèret al scandal

⁴²Chèl che‘l yavrà scandolxàd ũ’ de chèsce picoj ch’i crèd in mé, àl sarès stadj mèj per lú ch’i ghe techès aturen al còl òna préda de mólí e‘l fós bötàd indel mar. ⁴³Perchè, se la tò ma’ ‘la t’è de scandal, móchela! Àl è mèj per té entrà mansí in indela véta che mią ‘ndà con tóte dò i ma’ indela Geèna, val a dí indel fōg che‘l se xmórša maj. ⁽⁴⁴⁾ ⁴⁵Se ‘l tò pé àl t’è de scandal, mócel! Àl è mèj per té entrà sòp indela véta che mią ès bötàd con tōjddú i pé indela Geèna. ⁽⁴⁶⁾ ⁴⁷Amò: se ‘l tò ōg àl t’è de scandal, tōel fò! Àl è mèj per té entrà condün ōg sùl indel règn de Déq che mią ès bötàd con tōjddú i ōg indela Geèna, ⁴⁸indóve che ‘l sò vèrem àl mōr mią e ‘l fōg àl se xmórša mią. ⁴⁹Perchè àm g’avrà de ès salàdj tōtj col fōg. La sal ‘l’è òna ròba buna, ma se la sal ‘la diyènta fata, con cósa s’g’al de turnà a dàga savúr? Vedí de v̄i sal dét de vóter e stí in pax ũ’ col óter».

10°

Ol diyòrse

¹Partíd de lé, àl indè indel teritòre dela Ğödéa e de là del Ğordà. La fòla ‘la turnè a ‘ndga v̄ixí e lú àl ghe insegnaya amò, segónd ol sò sólet. ²I ghe se redexè apróv impó de farixèj e, per mètel ala próya, ‘i ghe domandè se‘l éra permetíd a ün òm de mandà vja la sò fómna. ³Ma lú, indel respónd, àl ghe domandè: «‘Sa v’al comandàd Moxè?». ⁴I ghe respondè: «Moxè àl v̄a permetíd de *scriv ũ’ fòj de vią che‘l róm̄p ol ligàm e de mandala vja*». ⁵Ma Gexú àl ghe dixè: «Àl è per cólpa dela vòsta dūrèsa de cōr che lú àl v’à dadj chèst precèt, ma in prensépe dela creąsjú Déq ‘l ja fè mascj e fèmnna. ⁷Perchèl ‘l òm àl bandunerà sò pader e sò mader e i du ‘i deventerà òna caren sula. ⁸Sichè ‘i è mią pjō du, ma òna sula caren. ⁹Per chèst chèl che Déq àl v̄a metíd insèma, ‘l òm àl g’à mią de separà». ¹⁰Cyan’ che‘l turnè in ca, i dišèpoj ‘jla’ consòltè sò chèst cōnt e lú àl ghe dixè: ¹¹«Chèl che‘l manda vja

la sò fómna e ne tó òn’ótra àl fa adúltère indi sò confróntj. ¹²E isé òna fómna che‘la manda vja ol sò òm e ne tó ün óter, ‘la fa adúltère».

Gexú e i scjetí

¹³Vergú àl ghe menaya v̄ixí i scjetí per fà che‘l ja tochès, ma i dišèpoj ‘i ghe cridaya. ¹⁴Vedíd ol fat, Gexú àl se inrabjè e‘l ghe dixè: «Lasí che i scjetí ‘i vègne de mé e stí mią a proębighel, perchè ol règn de Déq àl è de chèj cóme lur. ¹⁵À ve‘l dighe in verità: chèl che‘l aceterà mią ol règn de Déq cóme ũ’ scjetí, de sigúr ‘l entrerà mią dét». ¹⁶E col cjavàj indi bras ‘l ja benediya e‘l ghe metiya i ma’ söl có.

Ûn òm réc

¹⁷Bèl che‘l indaya per la strada, ũ’ àl ghe corè inçuntra, àl se bötè denàtj ai sò pé e‘l ghe dixè: «Maèst bu, ‘sa g’óij de fà per v̄iga la véta etèrna?». ¹⁸Àl ghe respondè Gexú: «Perchè me cjamet bu? Nisú ‘l è bu, fò de ũ’ sùl: Déq. ¹⁹Te conòset pōr i comandamèntj: *Cópa mią, fà mią adúltère, róba mią, testimònja mią ol fals, imbròja mią, unura tò pader e tò mader*». ²⁰Ma chèl àl ghe respondè: «Maèst, tóte chèste ròbe mé à j’ó respetade ‘nfina de scjetí». ²¹Alura Gexú, indel vardàl con afesjú, àl dixè: «‘La te manca dóma òna ròba. Và, vènd tót chèl che te gh’ét, daghel ai póver e te g’avré ũ’ texór indel cèl; pò vé dré de mé». ²²Indel sentí isé, però, chèl àl fè òna faça sérja e se‘n indè tót lóc, perchè àl gh’iya tante richèse. ²³Alura Gexú, indel vardà aturen, àl ghe dixè ai dišèpoj: «Che malfà che‘l è per i šòr entrà indel règn de Déq!». ²⁴I dišèpoj ‘i restè türbàdj de chèste paròle; ma Gexú, indel turnà a cjavà la paròla, àl ghe dixè: «Fjōj mé car, che malfà che‘l è entrà indel règn de Déq! ²⁵Àl è pjō belfà che ũ’ camèl àl pase per ol búx d’òna gōga, che mią che ũ’ šòr àl èntre indel règn de Déq». ²⁶E chèj, türbàdj amò de pjō, ‘i se parlava sóta vux ũ’ col óter: «E chi riyl alura a salvàs?». ²⁷Ma Gexú, indel vardàj, àl ghe dixè: «Per i òmeğn àl è imposibel, ma mią per Déq. Per Déq, difati, àl è posébel tót». ²⁸Alura Péder àl tachè a díga: «Éco: nóter àm v̄a bandunàd tót e‘m sè veğnidj dré de té». ²⁹Àl ghe respondè Gexú: «À ve‘l dighe in verità: àl gh’è nisú che‘l g’abje bandunàd ca o fradèj o sorèle o mader o pader o fjōj o cap per cólpa mé e del vangéle, ³⁰che‘l cjape mią adès, in chèst tép ché, sènt vólte tat in ca, fradèj, sorèle, mader, fjōj e cap, insèma coi persecüsjú, e la véta etèrna indel mónđ a veğní. ³¹Tance di prim ‘i sarà òltem e i òltem ‘i sarà prim».

Tèrsa profeséa dela pasjú

³²Intàt ch'ì era per strada, indel indà sò a Gerüxalème, Gexú àl caminava denàti de lur e lur 'ì era contörbadi, mèntr che chèi ch'ì ghe 'ndaya dré 'ì gh'ìya pura. Àl turnè a cjapà in banda i Dudex e àl comensè a díga chèl che 'listava per capitaga: ³³«Èco: adès àm va sò a Gerüxalème e 'l Fjöl del Òm àl sarà metíd indi ma' di capi di pretì e di scrivanti; 'ìla' condanerà a mórt, 'ìla' meterà indi ma' di pagà, ³⁴'ì ghe greçnerà dré, 'ì ghe spüderà inturen, 'ìla' flagelerà e 'ìla' coperà; ma lú, dòpo tri dé, àl resüsiterà».

La pretéxa de Ğacom e de Ğoyàn

³⁵'Ì ghe se redexè apröv Ğacom e Ğoyàn, fjóji de Xebedéo, e'ì ghe dixè: «Maèst, àn vól che te me fét chèl che'm te domanda». ³⁶Àl ghe domandè: «Pò 'sa völv che à ve faghe?». ³⁷'Ì ghe respondè: «Fàm sentàs xó ù' ala tò dréca e ù' ala tò stórta indela tò glòrja». ³⁸Ma Gexú àl ghe dixè: «Àv saví ðnac vóter chèl che àv domandí! Pödív biv ol calex che à biye mé o ès batexadi col batéxem che à só' batexad mé?». 'Ì ghe respondè: «Àm pó!».

³⁹Ma Gexú àl ghe dixè: «Ol calex che mé à biye à'l biyerí a' vóter e a' col batéxem che à só' batexad mé àv sarí batexadi, ⁴⁰ma sentàs xó ala mé dréca o ala mé stórta àlistà mià a mé de fáv, ma'l è per chèi che'l è stadì preparad». ⁴¹Indel sentí isé, chèi óter déx 'ì tachè a dexdegnàs cuntra a Ğacom e a Ğoyàn. ⁴²Ma Gexú, dòpo de viçi cjamadi vixí de sè, àl ghe dixè: «Àv saví che chèi ch'ì è ritegnídi i governanti di pòpoi 'ì'a dòmina e i sò capi 'ì'a té sóta. ⁴³Àl g'è mià però de ès isé tra de vóter; ma se ù' de vóter àl vól ès grand, che'l siès vòst famèi, e chèl de vóter che'l vól ès ol prim, che'l siès scav de tóti. ¹⁰Difati ol Fjöl del Òm 'l è mià veçnid per ès servíd ma per serví e per dà la sò véta in riscat per tance de lur».

Bartimé gyaríd

⁴⁶E isé 'ì riyè a Gèric. Ma bèl che lú coi sò dišepoi e òna granda fòla àlistava veçni fò de Gèric, ol fjöl de Timé, Bartimé, che'l era òrb, àl era sentad söl oradèl dela strada a sircà la carità. ⁴⁷Sentíd che'l era Gexú ol Naxaré, àl tachè a crida col dí: «Gexú, Fjöl de Daved, vabjet pjetà de mé!». ⁴⁸Alura tance de lur 'ì comensè a vuxaga che 'listès traçcyíl; ma lú àl cridaya amò pjó fórt: «Fjöl de Daved, vabjet pjetà de mé!». ⁴⁹Alura Gexú àl se fermè e 'l dixè: «Cjamíl ché!». 'Ì cjamè 'l òrb e'ì ghe dixè: «Fórsa, lèya sò che'l te cjama». ⁵⁰Alura lú, bötada vja la mantelina, àl saltè sò e'l indè denàti a Gexú. ⁵¹Gexú àl ghe dixè: «'Sa vólet che te faghe?». Àl ghe respondè 'l òrb: «Signúr, che à póde ved!». ⁵²Alura Gexú àl ghe dixè: «Và, la tò féde 'la t'è salvad». E tót a ù' cólp àl vist e'l se metè a ndaga dré per la strada.

11°

LA MANIFESTASJÚ PÓBLEGA

L'entrada in Gerüxalème

¹Cyan' ch'ì fō vixí a Gerüxalème, a Bèffage e a Betanja, di bande del mut di Ölv, lú àl mandè du di sò dišepoi ²col dí: «'Ndí indel bórg che'l è denàti a vóter e apéna entradi àv troverí ü' axinèl ligad, che nisú àl s'è mai sentad sura; dexlighíl e menimel ché. ³Se vergú àl g'avès de dív: perchè fiv isé?, respondí: «Àl ghe sèrv al Signúr adès; ma dòpo àl ve'l turnerà a mandà söbet indré». ⁴Alura lur 'ì 'ndè e'ì trovè 'l axinèl, ligad vixí a òna pórt, defò söla strada. 'ìla' dexlighè; ⁵ma vergú de chèi ch'ì era lé àl ghe dixè: «'Sa fiv pò, dexlighív 'l axinèl?». ⁶Lur 'ì ghe respondè come che'l gh'ìya didì Gexú e chèi 'ì'a lasè fà. ⁷Pò 'ì ghe menè 'l axinèl a Gexú, 'ì xlarghè sura i sò manteline e Gexú àl se sentè xó sura. ⁸Alura tance de lur 'ì xlarghè i sò manteline söla strada e di óter invése di frósche, teade indi cap. ⁹Tat chèi ch'ì 'ndaya denàti che chèi ch'ì 'ndaya dedré 'ì cridaya:

«*Oxana!*

Benedèt chèl che'l vé indel nòm del Signúr!

¹⁰Benedèt ol règn del pader nòst Daved, che'l è dré a rivà!

Oxana indel pjó ólt di céi!».

¹¹Isé àl entrè a Gerüxalème, indel tèmpjo, e dòpo de ví vardad tót, dexà che l'ura 'l'era xamò tarda, àl indè fò dela banda de Betanja compagnad di Dudex.

Maledisjú del fig

¹²Ol dé dòpo, col veçni fò de Betanja, àl ghe veçn fam. ¹³Indel ved de lontà ü' fig xamò coi fòe, àl indè a ved se per cax àl trovava vergót; ma, indel indà vixí, àl trovè negót, dóma fòe, perchè 'l era mià la staçú di fig. ¹⁴Alura, indel vultàs cuntra al fig, àl dixè: «Che nisú àl póde mai pjó mangà fróti de té». E i sò dišepoi 'ìla' sentè.

Pürificasjú del tèmpjo

¹Àl riyè a Gerüxalème, àl entrè indel tèmpjo e'l comensè a casà fò chèi ch'ì vendiya e'ì comprava pròpe dedét del tèmpjo; àl bötè per arja i tavolí de chèi ch'ì cambjava sóldi e i scaçne de chèi ch'ì vendiya colómbe, ¹⁶e'l lasava mià che nisú àl portès di layúr in gir per ol tèmpjo. ¹⁷Pò àl comensè a insegnaga col dí: «Èl mià forse scriti:

*La mé ca 'l'è
ca de preghjéra per tóttj i pòpoj?*

Vóter invése à'l'í fadija diyentà ü' mačo de lader!».

¹⁸Indel sentí isé, i capi di préti e i scrivanti 'i sircaya la manéra de fàl fò. Difati 'i gh'iva pura de lú, perchè tót ol pòpol àl restava stüpid per ol sò insegnamét. ¹⁹Ma cyan' che'la vègn nòttj, 'i 'ndè fò dela sità.

Ol fig secàd

²⁰Col turnà a pasà ol dé dòpo, 'i vist ol fig che'l s'era secàd 'nfina di raix.

²¹Alura Péder, che'l s'era regordàd, àl dixè: «Maèst, yarda: ol fig che t'é maledíd àl s'è secàd». ²²E Gexú àl ghe respondè: «G'abje féde in Déo! ²³À ve'l dighe in verità che se ú' àl ghe dixès a chèst mut: “Lèyet só de lé e bötet indel mar!””, sènsa dübità indel sò cör ma col crèd che'l söcederà chèl che'l dix, àl sarà exaüidíd. ²⁴Per chèst à ve dighe: tót chèl che ày domandí indela preghjéra, credí de yíl xamò vid e'l ve sarà dadj. ²⁵Cyan' che ày si dré a pregà, se ày gh'í vergót cuntra de vergú, perduní, per fà che 'l Pader yòst che'l è indi céj àl ve perdune a yöter i yòstj pecàtj». (²⁶).

L'utorità de Gexú

²⁷Turnàdj ön'ótra vólta a Gerüxalème, bèl che lú àl caminava só e xó per ol tèmpjo, 'i ghe 'ndè vixí i capi di préti, i scrivanti e i ansjà e'j ghe dixè: ²⁸«Con cyala utorità fét chèste ròbe? O chi t'ál dadj l'utorità de fà chèste ròbe?». ²⁹Àl ghe respondè Gexú: «À vóle fàv öna domanda sula. Respondím e dòpo à ve digheró a' mé con che utorità che ày fó chèste ròbe. ³⁰Ol batéxem de Göyàn érel del Cél o di òmeñ? Respondím mò!». ³¹Chèj alura 'i rexunava tra de lur e'j dixiva: «Se'm ghe dix “del Cél”, àl me digherà: “E alura perchè ày gh'ív mià credíd?” ³²E se'm ghe dix “di òmeñ?”». Ma 'i gh'iva pura dela xét perchè tóttj 'i ritegniya che Göyàn àl fósistàdj delbü ü' proféta. ³³Alura 'i ghe respondè a Gexú: «'M al sa mià». E Gexú àl ghe dixè: «Gna' mé ày ve dighe con che utorità che ày fó chèste ròbe».

12°

Paràbola di fiçayoj sasi

¹Pò àl comensè a diga in paràbole: «Ün òm àl pjantè öna yìgna, àl ghe metè tót aturen öna séxa, àliscayè öna búxa per ol tórcj, àl fè só öna tór, àl'la ficè ai contadí e'l partè per ü' vjax. ²Indela sò staçú àl mandè di fiçayoj ü' sò

servitúr per yiga de lur la sò part de prodòt dela yìgna. ³Ma chèj, dòpo de yíl cjàpàd, 'ila' bastunè e'ila' turnè a mandà 'ndré coi ma' yóde. ⁴Alura àl turnè a mandà ün óter servitúr ; ma chèj 'ila' pichè söl có e'ila' insöltè a' lú. ⁵Àl ne mandè ün óter e'ila' copè. E'l ghe capitè compàgn a tance óter, ch'j'a impjenè de pache o'j'a copè. ⁶Àl ghe restava amò ü': ol sò fjól tat car. Per óltem àl ghe àl mandè a' lú, col dí dét de sè: “I g'avrà rigyard almànc per mé fjól”. ⁷Chèj fiçayoj, invése, 'i se parlava sotavúx tra de lur: “Chèsto ché àl è 'l eréde! Vègní, copémel e l'eredità 'la sarà nòsta!”. ⁸E dòpo de yíl brocàd, 'ila' copè e'ila' bötè fò dela yìgna. ⁹Sa faràl adès ol padrú dela yìgna? Àl vègnerà, àl masacererà i fiçayoj e'l ghe darà la yìgna a di óter de lur. ¹⁰Ày viv mià lexid chèst tòc dela Scritúra:

*Ol sas che i möradúr 'i 'l yiva bötàd in banda
àl è diyentà pròpe ol plòc de cantú;
¹¹àl è stadj ol Siçnúr che'l v'à fadi tót chèst
e'l'è öna marayéq per i nòstj öç?»*

¹²Alura lur 'i sircaya de brocàl, ma'j gh'iva pura dela xét. Difati 'i gh'iva capíd che lú àl yiva didja chèsta paràbola per lur. E isé, dòpo de yíl lasàd indà, se'n indè.

L'impòsta a Cèxer

¹³I ghe mandè ü' cyat de farixèj e de spèe de Eròde per cjàpàl in fal indöna cyac paròla. ¹⁴Indàdj vixí, 'i ghe dixè: «Maèst, àm sa che te sét sèmplex e che te gh'èt mià südisjú de nisú, perchè te yaret maj in faça ai persune ma te insegnèt la strada de Déo segónd verità. El permetíd o nò de pagaga l'impòsta a Cèxer? G'aj de pagala o nò?». ¹⁵Ma lú, conosida la sò falsità, àl ghe dixè: «Perchè me tentív? Portím ché ü' danér, che'la vède». ¹⁶I ghe'l portè e lú àl ghe domandè: «De chi éla chèsta faça e chèsta iscrisjú?». 'i ghe respondè: «De Cèxer». ¹⁷Alura Gexú àl ghe dixè: «Dì a Cèxer chèl che'l è de Cèxer e a Déo chèl che'l è de Déo». E lur 'i restè sènsa paròle.

La resüresjú di mórtj

¹⁸I capitè a' di sadücej, ch'j contènd che'la gh'è mià resüresjú. 'i ghe domandè: ¹⁹«Maèst, Moxè àl v'à scritj per nóter: *se ol fradèl de ü' àl mór e àl lasa la fómna sènsa fjóij, ol fradèl de lú àl g'à de tó la fómna e dàga öna disendènsa a sò fradèl.* ²⁰Dóca, 'i gh'era sèt fradèj. Ol prim àl tòs öna fómna ma àl mörè e'l lasè mià disendènsa. ²¹Àl'la tòs ol segónd, ma'l mörè a' lú sènsa lasà disendènsa. La stèsa ròba àl'la fè ol tèrs. ²²Tóttj i sèt 'i lasè mià

disendènsa e indel óltem ‘la mòrè a’ la fómna. ²³Indela resüesjú, cyan’ che lur ‘i resüsiterà, de chi sarala fómna, per ol fadi ch’i’l’ à vïda per fómna tóti sèt?». ²⁴Àl ghe respondè Gexú: «Él pròpe mià per chèst che àv si fò de strada: perchè àv conosí mià gñé i Scritüre gñé la potènsa de Déo? ²⁵Difati, cyan’ ch’i resüsiterà di mórti, ‘i se spuxerà mià e ‘i se mariderà mià, ma ‘i sarà cóme i angei in cél. ²⁶Rigyàrd pò ai mórti ch’i vé resüsitàdi, vïv mià lexíd indel liber de Moxè chèl tòc dela royéda, cyan’ che Déo àl ghe dixè: *Mé à só’ ol Déo de Abràm, ol Déo de Ixàc e ol Déo de Ğacòbe?* ²⁷Dóca lú ‘l è mià ol Déo di mórti, ma di viv. Per chèl che àv si pròpe fò de strada».

Ol grand comandamènt

²⁸Alura àl ghe ‘ndè vixí ü’ scrivànt che ‘l ja vïva sentídi a cyistjunà e, vedíd che Gexú àl vïva respondíd bé, àl ghe domandè: «Cyal él ol prim de tóti i comandamènti?». ²⁹Àl ghe respondè Gexú: «Ol prim àl è: *Scólta, Ixraél! Ol Siġnúr nòst Déo àl è ‘l óneg Siġnúr;* ³⁰*alura te amerét ol Siġnúr tò Déo con tót ol tò còr, con tóta la tò ànima, con tóta la tò mét e con tóta la tò fórsa.* ³¹Ol segónd àl è chèst: *Te amerét ol tò pròsem cóme tè stès.* Gh’è nisú óter comandamènt pjó grand de chèsce». ³²Àl ghe dixè ol scrivànt: «Bé, Maèst, te gh’ét pròpe rexú de dí che *Lú ‘l è óneg e che ‘l gh’è mià nisú d’óter fò de lú; amàl con tót ol còr, con tóta la inteligènsa, con tóta la fórsa, e amà ol pròsem cóme sè stès* àl val pjó che tóti i olocausti e i sacrefése». ³⁴Alura Gexú, indel vèd che ‘l gh’i va respondíd con sentimét, àl dixè: «Te sét mià lontà del règn de Déo». E nisú àl olsava pjó tiraga fò di cyistjú.

Ol Mesia cóme Fjól de Dayed

³⁵Col cjàpà la paròla bèl che ‘l inseġnava indel tèmppo, Gexú àl domandè: «Che manéra i scrivànti ‘i dix che ‘l Mesia àl è Fjól de Dayed? ³⁶Dayed stès, difati, ròxàd del SantiSpéret, àl v à didi.

*Ol Siġnúr àl v à didi al mé Siġnúr:
sèntet xó ala mé dréca,
‘nfina che à vavró mià metídi i tò nemix
Cóme scabèl sóta di tò pé.*

³⁷Se dóca a’ Dayed àlla’ cjàma Siġnúr, cóme fal a ès sò fjól?». E la fòla, che ‘l’éra tanta, ‘la se consolava a scoltàl.

Cuntra di scrivànti

³⁸Bèl che ‘l inseġnava, àl ghe dixi va ac: «Vardív di scrivànti, ch’i ghe té fés a ‘ndà aturen vestídi coi vèste lónghe e a ès saludàdi indi pjase, ³⁹a cjàpà i prim tróni indi sinagòghe e a sentàs xó indi prim pòsti indi dixnà; ⁴⁰‘i ‘nglotés i ca di vèdove e ‘i fa finta de pregà col tègnela lóngga. ‘I g’avrà òna condana pjó tremènda».

L’ofèrta dela vèdoya

⁴¹Sentàd xó denàti al texór, Gexú àl éra dré a varda cóme la xét ‘la ghe bótava dét i sóldi. Gh’éra tanta xét sòra, che ‘la bótava dét tat. ⁴²Riyada però òna póvera vèdoya, ‘la bötè dét dóma dò palanchine, ch’i gh’i va ol valúr d’ü’ sóld. ⁴³Alura lú àl cjàmè vixí de sè i sò dišèpoi e ‘l ghe dixè: «À ve ‘l dighe in verità che chèsta póvera vèdoya àl’ à bötàd dét pjó de tóti chèi ch’i v à bötàdi i sò sóldi indel texór. Difati tóti ‘i v à bötàd de chèl che ‘l ghe yansava, ma indela sò mixérja, lé ‘l’ à bötàd dét tót chèl che ‘la gh’i va, tót chèl che ‘la gh’i va per campà».

13°

La distrüsjú del tèmppo

¹Indel veġní fò del tèmppo, ü’ di sò dišèpoi àl ghe dixè: «Maèst, varda chèle préde e che sórta de coströsjú!». ²E Gexú àl ghe dixè: «Vèdet tóta chèsta granda coströsjú? Ché ‘la resterà mià préda sura préda, che ‘la siēs mià deròca». ³Intàt che ‘l éra sentàd söl mut di Ölíf, denàti al tèmppo, Péder, Ğacom, Ğoyàn e Andréa ‘i ghe domandè de nascundú: ⁴«Còntem só: cyand capiteràl tót chèst e cyal sarà ol seġnàl che tót chèst àl è dré a capità?».

Ol prensépe di dulúr

⁵Alura Gexú àl comensè a díga: «Stí atènti che nisú àl ve ‘mbròje. ⁶‘I veġnerà tance col mé nòm col dí: “À só’ mé”; e ‘i ‘mbrojerà tance de lur. ⁷Cyan’ che àv senterí a parlà de gyère e de combóji de gyère, stí mià a spaventàv! Mè che chèst àl càpite, ma ‘l sarà mià amò la fi. ⁸Difati àl se leverà só pòpol cuntra pòpol e règn cuntra règn; ‘i capiterà teremòti de tante bande e fam. Ma chèst àl sarà dóma ol prensépe di dulúr. ⁹Stí atènti ac a vóter: ‘i ve conseġnerà ai sinédri, ‘i ve bastunerà indi sinagòghe e, per cólpa mé, àv g’avri de ‘ndà denàti di governatúr e di rè per testimonjà denàti a lur. ¹⁰Mè però che prima ol vangéle àl veġne predicàd a tóti i pòpoi. “Cyan’ che dóca ‘i ve strasinerà per conseġnàv indi sò ma’, stí mià a preocüpàv prima de chèl che àv g’avri de dí; ma chèl che in chèl momènt àl ve veġnerà ispiràd, dóma chèl dixí, perchè à sarí mià vóter a parlà ma ‘l SantiSpéret.

¹²Ü' fradèl àl conseǵnerà a mórt ün óter fradèl, e 'l pader ol fjól. I fjóij pò 'i leyèrà sò cuntra di genitúr e 'i a farà mór. ¹³A' vóter àv sarí odjàdij de tótij per cólpa del mé nòm. Ma chèl che 'l tegnerà dúr infina al óltem, chèl àl sarà salvàd.

La granda tribülasjú

¹⁴Cyan' che pò àv vederí ol *dexurden dela dexolasjú* metíd indóve che 'l g'avrès mià düxid ès – chèl che 'l lèx che 'listaghe grand atènt! –, alura chèj ch'ì è indela Gódeá ch'ì scape sò per i mutij; ¹⁵chèl che 'l è söla terasa che 'l vègne mià xó per entrà a tó vergót in ca sò; ¹⁶e chèl che 'l è indela campaǵna, che 'l turne mià indré a tós la mantelina. ¹⁷Póvere maí lure chèle che in chèj dé 'i speterà o 'i lacerà! ¹⁸Pregbí che tót chèst àl ve càpite mià d'invèren, ¹⁹perchè chèj dé 'i sarà *öna tribülasjú tat granda cóme che 'la gh'è maí stadja compàǵna del prensépe dela creqsjú*, fadja de Déo, *infina adès*, e ġnac 'la ghe sarà maí. ²⁰E se 'l Signúr àl g'avès mià scörtàd chèj dé, nisú àl rivèrès a salvàs. Però lú àl vè scörtàd chèj dé per ol fat di elètij che 'l s'è serníd. ²¹In chèl dé se ü' àl ve digherà: «Èco ché ol Crést! Vardel là!», stí mià a crèdega. ²²Difati 'i veǵnerà fò fals créstij e fals profèti, ch'ì ve mostrerà seǵnàj e seǵn per fà 'ndà fò de strada, se 'l fós posébel, ac i elètij. ²³Vóter però stí in ġyardja! Mé à v'ó didij tót innàtij tratij.

La veǵnida del Fjól del Òm

²⁴In chèj dé, dòpo de chèla tribülasjú,

ol sul àl se scürirà

e la lúna 'la darà pjó la sò lúx;

²⁵*i stèle 'i borlerà xó del cèl*

e i fòrse del cèl 'i sarà scyinternade.

²⁶Alura àl se vederà *ol Fjól del Òm a veǵni söi nivoj* con granda potènsa e glòrja. ²⁷E 'l manderà i sò angej e 'l tirerà vixí i sò elètij di cyater vèntij, di óltem confí dela tèra 'nfina ala sima del cèl.

La paràbola del fig

²⁸Imparí del fig chèsta paràbola. Cyan' che i sò ram 'i devènta tènder e 'i bóta fò i fòe, àv saví che l'estàd 'l'è vixina. ²⁹Isé a' vóter, cyan' che àv vederí a capità chèste ròbe, àv gh'í de saví lú 'l'è vixí, söla pórtà. ³⁰À ve 'l dighe in verità che 'la paserà mià chèsta generasjú prima che tót chèst àl siq mià söcedid. ³¹Ol cèl e la tèra 'i paserà, ma i mé paròle 'i paserà mià delbú.

Veǵlà

³²Söl cónt de chèl dé o de chèl'ura, però, àl póll mià savín negót nisú, ġnac i angej del cèl e ġnac ol Fjól del Òm, dóma ol Pader. ³³Stí atèntij, veǵlí, perchè àv saví mià cyan' che 'l sarà ol momènt. ³⁴Àl sarà cóme ü' che, indel partí per ü' vjax lóng, àl vè lasàd la sò ca col dà ògne potére ai sò servitúr, a ògne ü' la sò òvra, e al portèr àl g'ordinàd de veǵlà. ³⁵Veǵlí alura, del momènt che àv saví mià cyan' che 'l padrú de ca àl rivèrà, se vèrs sira o a mexanòtij, se söl cant del gal o a bunura. ³⁶Che lú, cyan' che 'l turna tót a ü' cólp, àl ve tróve mià indormétij. ³⁷E chèl che à ve dighe a vóter, ghe 'l dighe a tótij: Veǵlí!».

14°

PASJÚ, MÓRT E RESÜRESJÚ

Ol complòt del sinèdrjo

¹Du dé dòpo a' s'gh'iva de fà la fèsta dela Pascya e di Pa sènsa leyàt, e i capi di prètij 'i sircaya la manéra de cjapàl col ingàn e de fàl mór. ²Difati 'i dixiya: «Mià intàt dela fèsta, perchè 'la càpite mià öna rivólta del pòpol».

L'unčada de Betanja

³Intàt, indel trovàs lú a Betanja in ca de Simú ol lebrúx, bèl che 'l éra sentàd a tàvola, 'la rivè öna fómna condü' vax de alabaster pjé de pröfóm de nard púr, car fés. Alura lé, rót ol vax, àlla' versè söl có de lú. ⁴Vergú però àl s'éra indispetíd e 'l dixiya: «Perchè tóta chèsta traxada de pröfóm? ⁵Difati àl se pödiya vèndel a trexènt e pasa danér e dà i sóldij ai póver». E 'i tachè a yuxaga dré. ⁶Alura Gexú àl ghe dixè: «Lasila stà! Perchè 'la moqstív? Àl' à fadij ön'òpera buna vèrs de mé. ⁷Difati i póver 'i a g'avrí sèmper con vóter e àv pödí fàga tót ol bé che àv vólí, ma mé àv me g'avrí mià sèmper. ⁸Chèl che 'la pödiya fà, lé àll' à fadij, col ónx ol mé còrp prima del'ura dela sepoltúra. ⁹À ve 'l dighe in verità: per tót ol mónnd indóve che 'l se predicherà chèst vangéle, àl se cönterà sò a' de chèl che 'l' à fadij lé, per ġordala».

Ol pato de Ĝúda

¹⁰Alura Ĝúda Iscarjòta, che 'l éra ü' di Dudex, àl se prexentè di capi di prètij per mètel indi sò ma'; ¹¹lur, indel sentí öna tal, 'i se legrè e 'i ghe imprometè de dàga di sóldij. E isé lú àl sircaya la manéra de conseǵnaghel indel momènt bu.

La Pascya coi dišèpoj

¹²Indel dé del Pa sènsa levàt, indel'ura che'l se sacrificava 'l agnèl de Pascya, i sò dišèpoj 'i ghe dixè: «'Ndóve vólet che'm indaghe a preparà per fà che te pòdet mangå la Pascya?». ¹³Alura lú àl mandè du di sò dišèpoj col dí: «'Ndí in sità. Àl ve veğnerà incuntra ün òm che'l pórtà ön'ula de acya. 'Ndíga dré ¹⁴e, indóve che'l ènterà, dixí al padrú de ca: "Ol Maèst àl te manda a dí: 'ndó' éla la sala indóve che à pòde mangå la Pascya insèma coi mé dišèpoj?" ¹⁵Lú alura àl ve mostrerà òna granda stansa al pja de sura, xamò aredata e prònta. Lé àv preparerí per nóter». ¹⁶I dišèpoj alura 'i 'ndè e, rivàdi in sità, 'i trovè tòt cóme che'l gh'iva didì e 'i preparè la Pascya. ¹⁷Vèrs sira àl rivè a' lú coi Dudex ¹⁸e bèl ch'ì éra a tàvola e 'i mangåya, Gexú àl ghe dixè: «À ve'l dighe in verità che ú' de vóter, chèl che'l mangå con mé, àl me tradirà». ¹⁹Alura lur 'i comensè a indolentàs e a dí ú' per ú': «Sój forse mé?». ²⁰Ma lú àl ghe respondè: «Àl è ú' di Dudex, colú che'l puça con mé dét indel pjat. ²¹Sé, ol Fjól del Òm se'n va, cóme che'l è stadì scritì de lú. Però póver maj chèl òm che 'l Fjól del Òm àl vé tradid de lú! Àl sarès mèj per chèl òm che'l fós mià nasid!».

La séna del Siğnúr

²²Intàt ch'ì éra amò dré a mangå, lú àl cjàpè só ü' tòc de pa, àlla' benedè, àlla' frachè e ghe'l dè col dí: «Cjapí, chèst àl è ol mé còrp». ²³Pò àl cjàpè ü' calex, àlla' benedè, ghe'l dè e 'i biyè tòtj. ²⁴E'l ghe dixè: «Chèst àl è ol mé sang del'aleansa, che'l vé spandid per tance. ²⁵À ve'l dighe in verità che à biyeró pjó del sùc dela vit infina in chèl dé che'lla' biyeró nõv indel règn de Déq». ²⁶Pò, fadì ol cant de lóde, 'i veğn fò vèrs ol mut di Òlív.

Profesèa del renegamét de Péder

²⁷Alura Gexú àl ghe dixè: «Tòtj vóter ve se scandolexerí, perchè àl è scritì:

À bastuneró ol pastúr e i pégore 'i se desperderà.

²⁸Ma dòpo che à saró resüsitàd, à 'ndaró denàtj a vóter in Galiléa». ²⁹Péder però àl ghe dixè: «A' se tòtj 'i se scandolexerà, mé nõ!».

³⁰Àl ghe dixè Gexú: «Te'l dighe in verità che incó, pròpe standtj, prima che 'l gal àl cante dò vólte, té te me renegheré trè vólte». ³¹Ma lú àl replicava con pjó fòrsa: «A' se à g'avès de mór con té, à te rinegheró maj». E a' chèj óter 'i dixiya tòtj compàgn.

Indel Gessèmani

³²Intàt 'i rivè indü' pòst ch'ì ghe dix Gessèmani. Àl ghe dixè ai sò dišèpoj: «Sentís xó ché, intàt che mé à préghè». ³³Pò àl tòs con sè Péder, Ğacom e Ğoyàn e'l comensè a xbaxis e a spaventàs. ³⁴Alura àl ghe dixè: «*La mé ànima 'l'è lóca* 'nfina ala mórt. Restí ché e veğlí». ³⁵Pò àl indè ü' tòc pjó innàtj, àl se bötè per tèra e'l pregava che, se'l fós posébel, chèl'ura 'la se xlontanès de lú. ³⁶Àl dixiya: «Abbà, Pader! Per té tòt àl è posébel. Xlontana de mé chèst calex! Però mià chèl che à vóle mé, ma chèl che te vólet té». ³⁷Àl turnè 'ndré e'l ja trovè ch'ì dormiya. Alura àl dixè a Simú Péder: «Simú, dórmet? Vét mià vid la fòrsa de veğlà pròpe Ğnac ön'ura? ³⁸Veğlí e preghí, per entrà mià indela tentasjú. Sigúr, ol Spéret àl è prònt; la caren però 'l'è débola». ³⁹Àl se xlontanè ön'ótra vólta e àl preghè col dí i stèse paròle. ⁴⁰Pò àl turnè amò e'l ja trovè indormétj. Difati i sò òğ 'i ghe se seraya e 'i saviya mià 'sa respóndega. ⁴¹Àl turnè per la tèrsa vólta e'l ghe dixè: «Dormí amò e posí! Basta! 'L'è rivada l'ura e èco che ol Fjól del Òm àl è consegnàd indi ma' di pecadúr. ⁴²Levì só e 'ndèm! Èco: chèl che'l mé tradés àl è vixí».

Tradid e cjàpàd

⁴³In chèl momènt, intàt che lú 'l éra dré amò a parlà, àl rivè Ğúda, che'l éra ü' di Dudex, e con lú òna granda fòla de xét con spade e bastú, mandada di capi di prètj, di scrivántj e di ansjà. ⁴⁴Intàt ol traditúr àl gh'iva dadì ü' seğnal col dí: «Chèl che à baxeró, àl è lú: brochíl e meníl vja bé sorveglàd». ⁴⁵Ğnac rivàd, àl ghe 'ndè sóbet vixí e'l ghe dixè: «Maèst!», e intàt àlla' baxè. Alura lur 'i ghe metè i ma' adòs e 'ila' cjàpè. ⁴⁷Però ü' de chèj ch'ì éra lé àl tirè fò la spada, àl ghe dè ü' còlp al famèj del capo di prètj e'l ghe xmocè ön'orèga. ⁴⁸Alura Gexú àl cjàpè la paròla e'l ghe dixè: «Àv si veğnidì a cjàpàm con spade e bastú, cóme ü' brigànt. À sére ògne dé in mèx a vóter, cyan' che à insegnave indel tèmpjo, e àv m'í mià maj cjàpàd. Ma'ì g'à de còmpis i Scritüre». ⁵⁰Alura tòtj 'ila' bandunè e 'i scapè. ⁵¹Però àl ghe 'ndaya dré ü' scjetí, cyarçàd dóma condü' lensól söl còrp bjót. 'I 'ndè per brocàl ⁵²ma lú, molàd ol lensól, àliscapè bjót.

Denàtj al sinédrijo

⁵³Alura 'i menè Gexú denàtj al màsimo prèt e 'i se tirè 'nsèma tòtj i capi di prètj, i ansjà e i scrivántj. ⁵⁴Intàt Péder, che'l gh'era 'ndàdì dré de lontà infina dét al cortil del màsimo prèt, àl s'era sentàd xó coi servitúr de lú e 'i se scoldaya vixí al fòg. I capi di prètj e tòt ol sinédrijo 'i sircaya òna cyac testimonjansa cuntra de Gexú per fàl mór, ma'ì ne trovaya mià. ⁵⁶Difati tance de lur'ì testimonjaya ol fals cuntra de lú, ma'ì éra mià decórde söi

testimonjansa. ⁵⁷Alura 'i se leyè só impó de chèj che, col testimonjà ol fals cuntra de lú, 'i dixiya: ⁵⁸«M al vâ sentíd che'l dixiya: "À böteró xó chèt tèmpjo, fadi di ma' del òm, e in tri dé en faró só ün óter, miâ fadi di ma' di òmeġn"». ⁵⁹Ma ġnac só chèt pónt la testimonjansa 'l'era miâ conġorde. ⁶⁰Alura ol màsimo prèt, col leyàs só impé indel mèx al sinédrjo, àl consöltè Gexú col dí: «Respóndet negót? 'Sa g'ài de testimonjà cuntra de té?». ⁶¹Lú però àl taxiya e'l respondiya negót. Alura ol màsimo prèt àl turnè a domandaga col dí: «Sét té ol Crést, ol fjól del Benedèt?». ⁶²Àl ghe respondè Gexú: «Sé, à só' mé!

E àv yederí ol *Fjól del Òm*
sentàd xó ala dréca dela Potènsa,
a *veġní söi niyoj del céł*».

⁶³Alura ol màsimo prèt, colixbregàs i vèste, àl dixè: «'Sa me ocórej amò di testimòne? ⁶⁴Àv vî sentíd la bestènja. 'sa ve parel?». E lur, tóttj, 'i ġdichè che'l meritava la mórt. ⁶⁵Vergú àl tachè ac a spüdaga adòs, a cyarçaga la faça e a scáfetàl só col dí: «Indüyina chi che'l è stadj!». E i famèj 'i tachè a cjàpà a scopasú.

Ol renegamét de Péder

Intàt che Péder àl éra sentàd indel cortíl, 'la riyè òna di sèrve del màsimo prèt ⁶⁷e, indel vèd Péder che'l se scoldaya, àlla' yardè bé e 'la dixè: «A' té te séret col Naxaré, Gexú». ⁶⁸Ma lú àl neghè col dí: «À só' miâ e à capése miâ chèl che te dighet». Alura àl indè fò indel cortíl e ü' gal àl cantè. ⁶⁹La sèrva, indel turnà a yedel, 'la tachè a díga a chèj ch'i éra lé: «Chèl lé àl è ü' de lur». ⁷⁰Ma lú àl turnè a negà. Söbet dòpo, chèj ch'i éra lé 'i ghe turnè a dí a Péder: «Te sét pròpe ü' de lur. Difati te sét ü' galiléq». ⁷¹Ma lú àl comensè a 'mprecà e a ġürà: «À conòse miâ chèl òm che àv dixí e basta!». ⁷²E in chèl, per la segónda vólta, ol gal àl cantè. Alura Péder àl se regordè di paròle che Gexú àl gh'iya didj: «Prima che ol gal àl cante dò vólte, té te me renegheré trè vólte». E àliscjopè a pjanx.

15°

Gexú denàtj a Pilàt

¹Söl fà del dé, i capi di prètj coi ansjà, i scrivàntj e tót ol sinédrjo 'i fès consèj e, fadi ligà Gexú, 'jla' menè e'j ghe'l conseġnè a Pilàt. ²Alura Pilàt àlla' consöltè: «Sét té ol rè di Ģödé?». Àl ghe respondè: «Té te'l dighet». I

capi di prètj 'jla' inġolpaya de tante ròbe. ⁴Alura Pilàt àlla' consöltè ön'ótra vólta col dí: «Respóndet negót? Vèdet miâ de cyante ròbe ch'i te inġolpa?». ⁵Ma Gexú àl respondè pjó negót; tat che Pilàt àl restè stüpíd.

La condana a mórt

⁶Lú àl gh'iya l'üxansa, in òġne fèsta granda, de rilasà ü' prexunér, chèl ch'i ghe domandaya lur. ⁷Chèla vólta àl gh'era ü' ch'i ghe dixiya Baraba, che'l éra stadj metíd dét insèma con ribèj che, intàt d'òna riyólta, 'i gh'iya copàd ü'. ⁸Dóca la fòla 'la tachè a pretènd chèl che'l éra üxansa de dàga. ⁹Alura Pilàt àl ghe respondè col dí: «Völv che à ve líbere ol rè di Ģödé?». ¹⁰Àl saviya mò che i capi di prètj 'i ghe'l vya metíd indi ma' per invidja. ¹¹Ma i capi di prètj 'i foghè sót la fòla per fà che'l ghe molès invése Baraba. ¹²Alura Pilàt, indel turnà a cjàpà la paròla, àl ghe domandè: «'Sa völv alura che à faghe de chèl che vóter àv ghe dixí ol rè di Ģödé?». ¹³E lur 'i xbrajtè amò: «Mètel in crux!». ¹⁴Ma Pilàt àl ghe dixè: «Pò 'sa g'ál fadi de mal?». Ma chèj 'i xbrajtè amò pjó fórt: «Mètel in crux!». ¹⁵E isé Pilàt, indel völv contentà la fòla, àl ghe rilasè Baraba e'j ghe conseġnè Gexú, per fà ch'jla' metès in crux dòpo de vîl fadi flagelà.

I soldàdj 'jla' tó 'n gir

¹⁶Alura i soldàdj 'jla' menè dét indel cortíl, val a dí indel pretòre; e, fadiya veġní tóta la trópa, ¹⁷'jla' vestè de pórpura e'j ghe metè söl có òna curuna de spi. ¹⁸Pò 'i comensè a salüdàl: «Salúti, rè di Ģödé!», ¹⁹intàt che condöna cana 'i ghe daya di cólp söl có, 'i ghe spüdaya adòs e, col pjegà xó i xenöġ, 'i se inxenöġaya denàtj a lú. ²⁰Isé, dòpo de vîl calöfàd, 'jla' cayè fò dela pórpura e'j ghe turnè a mètega i sò vèste.

La crocifisjú

Bèl ch'jla' menaya fò per mètel in crux, ²¹'i oblighè ü' che'l pasaya de lé col turnà del cap, Simú de Sirène, pader de Alisànd e de Rúfo, a portà la crux de lú. ²²Jla' menè isé indel lóg ch'i ghe dix Gölgota, che'l vól dí "Lóg dela Crapa de Mórt". ²³I völiya a' dàga de biv vi aromatixàd cola mira, ma lú àl vòs miâ savín. ²⁴Alura 'jla' metè in crux e'j se spartè i sò vèste, col tirale a böschèta per saví chèl che'l ghe tocaya a òġne ü'. ²⁵I éra i növ de bunura cyan' ch'jla' metè 'n crux, ²⁶e l'iscrisjú cola cólpa dela sò condana àl'era chèsta scriça: "Ol rè di Ģödé". ²⁷Insèma con lú 'i metè 'n crux a' du ladrú, ü' ala sò dréca e ü' ala sò stórta (²⁸e'la se còmpè la Scritúra che'la dix: «Àl è stadj metíd insèma ai delinçyèntj»). ²⁹Chèj ch'i pasaya 'jla' 'nsöltaya colixgörlí ol có e col dí: «Öö», té che te bötet xó ol tèmpjo e 'n tri dé te'l

turnet a fâl sô, ³⁰salvet té mò, col vegní xó dela crux». ³¹Ac i capi di pretíj coi scrivântj, col fâs bèf de lú, ‘i dixiya: «Àl và salvàdj chèj óter e adès ‘l è mià bu de salvàs sè stès. ³²Oi Crést, ol rè de Ixraél, che ‘l vègne xó dela crux, per fâ che ‘m vède e ‘m crède!». Infina chèj ch’i éra stadj metídj in crux con lú ‘ila’ ‘nsöltaya.

La mórt sôla crux

³³Inturen a mexdé àl diuèntè scúr sô tóta la tèra, ‘nfina a i trè dopomexdé. ³⁴Inturen ai trè, Gexú àl cridè a granda yux: «*Eloí, Eloí, lemà sabactàni*», che ‘l yól dí: «*Déq mé, Déq mé, perchè te m’ét bandunàd?*». ³⁵Alura vergú de chèj ch’i éra lé, indel sentíl, ‘i dixiya: «Èco, àl cjama Elíq». ³⁶Però ú ‘àl corè a insöpà òna spóngà indel axíd, àlla’ metè sòndòna cana e l sirchè de fâl biv col dí: «Lasí, àm va a vèd se ‘l vé Elíq a fâl vegní xó». ³⁷Ma Gexú, dadj ü ‘grand cridúr, àl mòrè. ³⁸Alura ol vèl del tèmpjo àl se xmexè de ‘n sima a fònd. ³⁹E ‘l sentürjú che ‘l éra denàtj a lú, indel vèdel mór in chèla manéra, àl dixè: «Chèst òm àl éra pròpe ol Fjól de Déq!». ⁴⁰‘I gh’éra lé a’ di fómne, ch’i yardaya de lontà. Tra de lure Maréq la Madaléna, Maréq la mader de Ğacom ol minúr e de Ğóxep, e Salòme, ⁴¹ch’i gh’éra ‘ndadje dré e ‘il’iya servíd cyan’ che ‘l éra in Galiléq. E isé a’ tante ótre, ch’i éra ‘ndadje sô con lú a Gerüxalème.

La sepoltúra

⁴²Riyada uramàj la sira, dexà che ‘l éra la Parašéve, val a dí ol dé prima del sabad, ⁴³Ğóxep de Arimatéq, òm importànt del consèj, che ‘lispetaya a’ lú ol règn de Déq, àl riyè, àl se fè ol còr fórt, àl entrè de Pilàt e ‘l ghe domandè ol còrp de Gexú. ⁴⁴Pilàt àl se maravejè che ‘l fós xamò mórt. Alura, cjamàd ol sentürjú, àl ghe domandè se ‘l éra mórt d’ü’ tòc. ⁴⁵Infurmàd del sentürjú, àl ghe dè ol còrp a Ğóxep. ⁴⁶Lú alura, compràd ü ‘lensól, àl fè tirà xó Gexú, àlla’ invojè sô col lensól e ‘lla’ metè indü’ sepólcro che ‘l éra stadj scayàd indela còrna. Pò àl fè rōdelà òna préda sôla pórtà del sepólcro, ⁴⁷bèl che Maréq la Madaléna e Maréq de Ğóxep ‘i staya a yardà ‘ndóve ch’ila’ metiya.

16°

La resüresjú

¹Pasàd ol sabad, Maréq la Madaléna, Maréq la mader de Ğacom e Salòme ‘i comprè di pröfóm per indà a ónx Gexú. ²E isé ol prim dé dela setimana, de bunura fés, ‘i riyè lé al sepólcro, apéna levàd ol sul. ³Intàt ‘i se dixiya òna

col’ótra: «Chi me faràl rōdelà la préda del’entrada del sepólcro?». ⁴Indel valsà sô i òg, però, ‘i vist che la préda ‘l’éra stadja xamò rōdelada, acasibé che ‘l’éra granda fés. ⁵Entrade alura indel sepólcro ‘i vist ü’ xuven che ‘l éra sentàd a dréca, vestíd condòna vèsta bjanca, e ‘i se spaventè. ⁶Ma lú àl ghe dixè: «Stí mià a viga pura! Vóter o sirchí Gexú, ol Naxaré, che ‘l è stadj metíd in crux. Àl è resüsitàd, àl è pjò ché. Èco ol pòst ‘ndóve ch’il’iya metíd. ⁷Adès ‘ndí e dixi ai sò dišèpoj e suvertót a Péder: “Lú àl indarà prima de vóter in Galiléq. Lé àl vederí, cóme che ‘l v’ à didj”». ⁸Lure però, apéna vegnide fò, ‘i scapè del sepólcro pjéne de timúr e de spavènt e ‘i dixè negót a nisú perchè ‘i gh’iya pura.

CONCLÜXJÚ

L’aparisjú a Maréq la Madaléna

⁹Resüsitàd a bunura del prim dé dela setimana, àl ghe comparè per prima a Maréq la Madaléna, che ‘l gh’iya casàd fò sèt demòne. ¹⁰Lé ‘la ‘ndè a còntàl sô a chèj ch’i éra stadj con lú, ch’i éra lóc e ‘i pjanxiya. ¹¹Ma lur, sentíd che ‘l éra viv e che ‘l’iya stadj vedíd de lé, ‘i ghe credè mià.

L’aparisjú a du dišèpoj

¹²Pò àl ghe comparè, condön’ótra fixonoméq, a du de lur, bèl ch’i éra dré a ‘ndà in campagna. ¹³A’ lur ‘i turnè indré per còntaghel sô a chèj óter; ma ‘i ghe credè gnac a lur.

L’aparisjú ai Óndex

¹⁴Per óltem àl ghe comparè ac ai Óndex intàt ch’i éra a tàvola e àl ghe cridè per la sò mañcansa de féde e per la dūrèsa del sò còr, perchè ‘i gh’iya mià credíd a chèj ch’il’iya vést resüsitàd. ¹⁵Pò àl ghe dixè: «‘Ndí per tót ol món d e predichí ol vangéle a ògne creatúra. ¹⁶Chèl che ‘l crederà e ‘l se farà batexà àl sarà salvàd, ma chèl che ‘l crederà mià àl sarà condanàd. ¹⁷E chèsce ‘i è i sègn ch’i compàgnerà chèj ch’i crèd indel mé nòm: ‘i caserà fò i demòne, ‘i parlerà lengye nóve, ‘i cjaperà ‘n ma’ serpèntj e, s’i vavrà bivíd ü’ cyac veléno, àl ghe farà mià mal, ‘i meterà i ma’ sura ai malàdj e chèj ‘i gyarirà».

La Sènsa

Ol Siǵnúr Gexú, dòpo de viga parlàd, àl fò portàd sô in cél e ‘l se sentè xó ala dréca de Déq. ²⁰Alura lur ‘i ‘ndè a predicà depertót, bèl che ‘l Siǵnúr àl operaya insèma con lur e ‘l confermaya la paròla coi sègn ch’i ‘la compàgnaya.

Vangéle segónd Lóca

1°

VANGÉLE DEL'INFANSJA

Preambol

¹Tance 'i v̄a a sircàd de mèt insèma òna stòrja di fati söcedídi in mèx a nóter, ²isè cóme ch'i me'l v̄a còntàd só chèi ch'i'a v̄a v̄est coi sò òg infina del prensépe e ch'i è i servitùr dela paròla. ³Alistès però a' mé, dòpo de v̄i stòdjàd bé ògne ròba infina del prensépe, à mé só' decidíd a scriv tót per urden, šur Teòfel, ⁴per fà che té g'abjet òna conosènsa precixa a rigyàrd de chèle ròbe ch'i t' à insegnàd.

Profesèa dela nàsita de Ğoyàn ol Batèsta

⁵Indel tép de Eròde, rè dela Ğödèa, àl gh'èra ü' prèt de nòm Xacarèa, dela clas de Abja, che'l gh'iva tüid òna fómna dela generasjú de Aròne, de nòm Elixabèta. ⁶I' éra tóiddú ĝósti denàti a Déo, 'i respetava con scròpol tóti i comandamènti e i precèti del Siĝnúr, ⁷ma' i gh'iva mià di scjèti; difati Elixabèta 'l'éra stèrta e tóiddú 'i éra xamò innàti coi aĝn. ⁸Àl capitè però che, intàt che lú 'l'éra dré a fà di funsjú denàti a Déo indel turno dela sò clas, ⁹àl ghe tochè, per l'ùxansa di funsjú, de entrà indel santöare per ofrí 'l insèns. ¹⁰Intàt tót ol pòpol àl'éra defò che'l pregava, indel'ura che'l se òfre 'l

insèns. ¹¹Alura àl ghe comparè ün angel del Siĝnúr, impé ala dréca del altàr del insèns. ¹²Indel vèdel, Xacarèa àl se stremè e'l restè törbàd. ¹³Ma 'l angel àl ghe dixè: «Stà mià a v̄iga pura, Xacarèa, perchè la tò preghjèra 'l'è stadja scoltada. Difati la tò fómna Elixabèta 'la te partorirà ü' scjetí e té te ghe meteré nòm Ğoyàn. ¹⁴Àl sarà la tò ĝoja e la tò contentèsa; anse 'i sarà 'n tance a gód per ol fat che'l è nasíd. ¹⁵Difati lú àl sarà grand denàti di òg del Siĝnúr; àl biyerà mià ĝné vi ĝné bevande ch'i imbrjaga, ma'l sarà pjé del SantiSpéret infina dela ghèda de sò mader. ¹⁶Àl turnerà a menà al Siĝnúr sò Déo tance fjóji de Ixraél. ¹⁷Àl caminerà denàti a lú col Spéret e cola fórsa de Elià, per riportà i còr di pader vèrs di fjóji e i ribèi ala sapjènsa di ĝósti, per preparaga al Siĝnúr ü' pòpol bé disponíd». ¹⁸Ma Xacarèa àl ghe dixè al angel: «Còme pòderó conòs tót chèst? Difati mé à só' vèg e la mé fómna 'l'è xamò innàti coi aĝn». ¹⁹Àl ghe respondè 'l angel: «Mé à só' Gabriél e à stó denàti a Déo. À só' stadj mandàd per parlàt e per portàt chèsta bèla nóva. ²⁰Èco, te diyenteré mót e te pòderé pjó parlà 'nfina indel dé ch'i capiterà chèste ròbe, perchè te gh'èt mià credíd a chèl che t'ó didi; ma indel tép ĝóst tót àl riverà al culem». ²¹Intàt ol pòpol àlispetàva Xacarèa e'l se fava maravèa per ol fadi che'l se trateĝniya tròp indel santöare. ²²Cyan' che àl vègn fò, àl rivava mià a parlà con lur; alura 'i capè che indel santöare lú àl v̄iva v̄id òna vixjú. Àl ghe fava di sègn, ma'l rivava mià a parlà. ²³Scadíd ol tép del sò servése, àl turnè a ca sò. ²⁴Dòpo de chèi dé Elixabèta, la sò fómna, 'la concepè ma'la restè scondida per sic mix, col dí: ²⁵«Èco chèl che'l v̄a fadi per mé ol Siĝnúr in chèsce dé che'l se è vultàd a v̄ardàm, per tirà vja la mé vergògna denàti dela xèt».

Profesèa dela nàsita de Gexú

²⁶Indel sèst mix, Déo àl mandè 'l angel Gabriél indòna sità dela Galiléa ch'i ghe dix Nàxaret, ²⁷lé d'òna scjèta, prometida a ün òm de nòm Ğóxep dela ca de Daved: la scjèta 'la gh'iva nòm Marèa. ²⁸Àl entrè lé de lé e'l ghe dixè: «Salúti, pjéna de grasja, ol Siĝnúr àl è con té». ²⁹Indel sentí chèste paròle 'la restè törbada e'la se domandava chèl che'l pòdiya v̄olí dí ü' salúd de chèla sórta. ³⁰Ma 'l angel àl dixè: «V̄iga mià pura, Marèa, perchè Déo àl te lóda. ³¹Èco, te concepiré indela tò ghèda e te partoriré ü' scjetí. Te ghe meteré nòm Gexú. ³²Lú àl sarà grand e' i ghe digherà fjól del Altésem; ol Siĝnúr Déo àl ghe darà ol tróno de Daved, sò pader, ³³e'l reĝnerà söla ca de Ğacòbe per sèmper e'l sò règn àl fenirà maj». ³⁴Alura Marèa 'la dixè al angel: «Còme söcederàl tót chèst, del momènt che mé à stó mià insèma a ün òm?». ³⁵E 'l angel àl ghe respondè: «Ol SantiSpéret àl vègnerà xó sura de té e la fórsa del Altésem 'la te cyarcerà cola sò ómbra. Chèl che'l naserà, 'i ghe

digherà sant, Fjól de Déq. ³⁶E èco che Elixabèta, tò paréta, àl' à concepid a' lé ü' scjetí acasibé che 'l' è vèga, e lé ch' i 'la crediya stèrta 'l' è xamò al sèst mix; ³⁷difati àl gh' è negót che Déq àl pòde mià fà». ³⁸Alura Maréa 'la dixè: «Èco la sèrva del Siǵnúr: che 'l me söcède segónd la tò paròla». E 'l angel àl se xlontanè de lé.

La víxita de Maréa a Elixabèta

³⁹In chèi dé Maréa 'la se metè in vjax e 'la 'ndè de frèsa di bande di muti, indöna sità de Ğüda. ⁴⁰E 'l'entrè 'n ca de Xacaréa e 'la salüdè Elixabèta. ⁴¹E èco che, apéna che Elixabèta 'la sentè ol salüd de Maréa, ol scjetí àl se mövè indela ghéda. Alura Elixabèta, 'pjéna del SantiSpéret, ⁴²'la dixè a tóta yux: «Benedèta té tra i fómne e benedèt ol fjól dela tò ghéda. ⁴³Ma perchè me söcèdel chèst, che la mader del mé Siǵnúr 'la vègne pròpe ché de mé? Difati èco che, apéna che 'l tò salüd àl è rivád indi mé orège, ol scjetí àl vè fadi ü' móto de ĝöja indela mé ghéda. ⁴⁵E benedèta chèla che 'l' à credíd che 'l se cömpès chèl che 'l éra stadí didí del Siǵnúr». ⁴⁶Alura Maréa 'la dixè:

«La mé ànima 'la canta la grandèsa del Siǵnúr

⁴⁷e 'l mé spéret àl gód in Déq, mé salvadúr,

⁴⁸Perchè àl vè yà yàrdàd l' ümiltà dela sò sèrva.

Èco, de adès innàti tóte i generasjú 'i me digherà beada.

⁴⁹Grande ròbe 'l vè fadi per mé 'l Onipotènt,

e sant àl è 'l sò nòm,

⁵⁰de generasjú in generasjú la sò mixericòrdja

per chèi ch' i'la' téme.

⁵¹Àl vè metíd in övra la potènsa del sò bras,

àl vè desperdídi i söpèrbe indi pensér del sò còr.

⁵²Àl vè bötàdi xó i potènti di sò tróni

e 'l vè portàd in ólt i ömei.

⁵³Àl vè 'mpjeníd de béni i famàdi

e àl vè mandàd indré a ma' yóde i šur.

⁵⁴Àl vè socoríd Ixraél, sò servitúr, col regordàs dela sò mixericòrdja,

⁵⁵Cóme che 'l vè yà prometíd ai nòsti pader

per ol bé de Abràm e dela sò disendènsa, per sèmpèr».

⁵⁶Maréa 'la restè con lé circa tri mix; pò 'la turnè a ca sò.

Nàsita de Ğoyàn ol Batésta

⁵⁷Intàt per Elixabèta àl rivè ol tép per partorí e 'la partorè ü' fjól. ⁵⁸La xét del bórg e i paréti 'i sentè che 'l Siǵnúr àl éra stadí magnifeg indela sò mixericòrdja con lé, e 'i se legraya con lé. ⁵⁹Òt dé dòpo 'i vègn a teaga ol prepusjo al scjetí. 'I völiya mètega nòm Xacaréa, ol nòm de sò pader. ⁶⁰Ma sò mader 'la se intrometè col dí: «Nò, ol sò nòm àl sarà Ğoyàn». ⁶¹'I ghe respondè: «Ma àl gh' è nisú dela tò parentéla che 'l g' abje chèst nòm». ⁶²Alura 'i fès di sègn a sò pader sòl nòm che 'l völiya mètega. ⁶³Lú àl domandè öna tayolèta e 'liscrivè sura: «Ol sò nòm àl è Ğoyàn», e tóti 'i restè maravejàdi. ⁶⁴In chèl 'la se dervè la sò bóca e 'la se dexingropè la sò lèngya: àl parlaya col benedí Déq. ⁶⁵Tóti chèi ch' i éra lé 'i restè stremídí e per tóta la regú di muti dela Ğödèa àl se parlaya dóma de chèste ròbe. ⁶⁶Chèi ch' i 'a sentiya, 'i 'a tegniya indel sò còr e 'i se domandaya: «'Sa saràl de chèst scjetí?». Difati la ma' del Siǵnúr 'l' éra con lú. ⁶⁷Xacaréa, sò pader, pjé del SantiSpéret àl tachè a profetixà:

⁶⁸Benedèt ol Siǵnúr, Déq de Ixraél,

perchè àl è vègníd a vèd e a riscatà ol sò pòpol,

⁶⁹àl vè fadi vègní fò per nóter ü' Salvadúr potènt

dela ca de Davèd, sò servitúr,

⁷⁰Cóme che 'l vè yà prometíd

per bóca di sò santi proféti d' öna vólta:

⁷¹salvasjú di nòsti nemix

e di ma' de chèi ch' i me òdja.

⁷²Isé àl vè vid remisjú di nòsti pader

e 'l s' è regordàd dela sò santa aleansa,

⁷³del xüramét fadi a Abràm, nòst pader,

⁷⁴de concéd a nóter, dòpo de vím liberàdi di ma' di nemix,

la manèra de servíl sènsa pura, ⁷⁵in santetà e ĝöstisja

denàti a lú per tóti i nòsti dé.

⁷⁶E a té, scjetí, 'i te digherà proféta del Altésem

perchè te 'ndarét denàti del Siǵnúr a preparaga la strada,

⁷⁷per fàga conòs al sò pòpol la salvasjú

per mèx del perdú di pecàti.

⁷⁸In grasja del bu còr del nòst Déq,

per mèx de lú àl vègnèrà a vixitàm ché de nóter ü' sul che 'l nas del ólt,

⁷⁹par fàga lúx a chèi ch' i è indeliscúr

e indel' ómbra dela mórt,

e per indrisà i nòsti pas

söla strada dela pax».

⁸⁰Intàt ol scjetí àl cresiya e' l se rinforsaya indelispéret. Àl vivè in reǵú dexèrte 'nfina indel dé che' l gh' iya de mostràs a Ixraél.

2°

La nàsita de Gexú

¹In chèi dé àl viǵn fò ün edít de Cèxer Aügúst che' l ordinaya ol censimènt de tóta la tèra. ²Chèst prim censimènt àl fò fadi cyan' che' l éra govèrnatur dela Sirja Cyirí. ³I' ndaya tóti a dà ol sò nòm, ògne ü' indela sò sità. ⁴A' Góxep dela Galiléa, dela sità de Nàxaret, àl indè xó indela Gódeá, indela sità de Dayed ch' i ghe dix Betlèm, perchè ' l éra dela ca e dela famèa de Dayed, ⁵per dà ol sò nòm insèma con Maréa, la sò fómna, che' l'éra dré a spetà. ⁶Intàt ch' i éra lé, àl riyè per lé ol tép de partorí ⁷e' la partorè ol sò prim fjól. Àlla' invojè sò indi fase e' lla' pogè indöna majadura, perchè indela locanda àl gh' éra mià pòst per lur.

La víxita di pastúr

⁸In chèla stèsa reǵú ' i gh' éra di pastúr: ch' i veǵlaya indela campaǵna e 'ndela nòti ' i faya la gyardja al sò ròs de pégore. ⁹L angel del Siǵnúr àl se prexentè denàti a lur e la glòrja del Siǵnúr ' l' ja cyarcè de lúx; che difati ' i cjapè ü' grantispavènt. ¹⁰Ma ' l angel àl ghe dixè: «Stí mià a viga pura, perchè à ve pórtè öna nöya che' la 'mpjenirà de gòja tót ol pòpol: ¹¹Inçó, indela sità de Dayed, àl v' è nasíd ü' salvadúr, che' l è ol Mesía, Crést Siǵnúr. ¹²E chèst àl ve serverà de seǵnàl: àv troyerí ü' scjetí invojàd sò indi fase e pondíd indöna majadura». ¹³E tót a ü' cólp ' la se compaǵnè col angel öna rosada del exèrcet del cél che' la lodaya Déo isé:

¹⁴«Glòrja a Déo indel pjó ólt di céi e pax in tèra ai òmeǵn che lú àl ghe vól bé».

¹⁵Apéna che i angei ' i se xlontanè de lur per indà vèrs ol cél, i pastúr ' i se dixiya ü' col óter: «Ndèm 'nfina a Betlèm a ved chèl che' l è söcedíd e che ' l Siǵnúr àl m' à fadi sayí». ¹⁶I' 'ndè dóca de frèsa e' i trovè Maréa, Góxep e ' l scjetí che' l éra pondíd indela majadura. ¹⁷Dòpo de v_y v_ést, ' i cöntè sò chèl che' l gh' éra stadì didì del scjetí. ¹⁸Tóti chèi ch' i sentiya ' i se faya de maraveá di ròbe che i pastúr ' i cöntaya sò. ¹⁹Maréa, lé cóme lé, ' la tiǵniya cönt de tóte chèste ròbe col meditale indel sò cór. ²⁰Pò i pastúr ' i turnè indré

col glorificà e col lodà Déo per tót chèl ch' i gh' iya sentíd e yedíd, cóme che' l gh' éra stadì cöntàd sò.

Ol rispèt di prescrijú legàj

²¹Pasàdi i òt dé per teaga ol prepusjo, ' i ghe metè ol nòm de Gexú, cóme che' l éra stadì cjamàd del angel prima che sò mader àlla' risevès indela ghéda. ²²Rivàd ol tép dela sò pürificasjú, segónd la Lège de Moxè, ' i la' portè a Gerüxalème per ofrìl al Siǵnúr, cóme che' l è scritì indela Lège de Moxè: '*Ògne mascj che' l dèrv la natúra àl sarà sacro per ol Siǵnúr*'; ²⁴e per ofrì in sacrefése, cóme che' la dix la Lège del Siǵnúr, '*ü' pér de tórtore o du xuven colómb*'.

Simeú e Ana

²⁵A chèla vólta àl gh' éra a Gerüxalème ün òm de nòm Simeú: àl éra ün òm góst e religiúx e' l spetaya la consolasjú de Ixraél e ' l SantiSpéret àl éra sura de lú. ²⁶Che anse àl gh' éra stadì palexàd del SantiSpéret che' l sarès mià mórt prima de v_y vedíd ol Crést del Siǵnúr. ²⁷Isé àl indè indel tèmpjo, róxàd del Spéret; e bèl che i sò genitúr ' i portaya ol scjetí Gexú per fà chèl che' la ordinaya la Lège, ²⁸Lú àlla' cjapè indi bras e' l benedè Déo col dí:

²⁹*Adès, Siǵnúr, lasa 'ndà ol tò servitúr in pax segónd la tò paròla,*

³⁰*perchè i mé òǵ ' i v_a v_ést la tò salvasjú*

³¹*chèla che té te gh' ét preparàd denàti a tóti i pòpoi;*

³²*lúx per ilüminà i pòpoi*

e glòrja del tò pòpol de Ixraél».

³³Sò pader e sò mader ' i restè maravejàdi de chèl che' l éra stadì didì de lú.

³⁴E Simeú àlla' benedè e a Maréa, sò mader, àl ghe dixè: «Èco, lú àl è ché per la rüvina e per la resüesjú de tance in Ixraél e cóme seǵnàl de contradisjú – ³⁵e ac a té öna spada ' la trebaterà la tò ànima – per fà ch' i vèǵne palexàdi i pensér de tance cór». ³⁶La gh' éra ac öna profetèsa, Ana, fjóla de Fanuél, dela tribú de Axer, tat innàti coi aǵn, che' l' iya vivíd col sò òm sèt aǵn dòpo del sò matrimòne; ³⁷' l'éra restada pò vedöya e' l'éra riyada a otantacyatràǵn. ' La bandunaya maj ol tèmpjo e' la serviya Déo dé e nòti col dexünà e col pregà. ³⁸La riyè a' lé pròpe in chèl momènt e' la ringrasjaya Déo e' la parlaya del scjetí a tóti chèi ch' i spetaya la liberasjú de Gerüxalème.

La yéta scondida de Gexú a Nàxaret

³⁹Feníd de fà tót chèl che 'l rigyardaya la Lège del Siǵnúr, 'i turnè in Galiléa, indela sò sità de Nàxaret. ⁴⁰Intàt ol scjetí àl cresiya e 'l se rinforsaya, pjé de sapjènsa, e la grasja de Déo 'l'éra sura de lú.

Gexú troyàd in mèx di dutúr del tèmpjo

⁴¹I sò genitúr 'i gh'iya l'ùxansa de 'ndà a Gerüxalème ògne an, per la festa de Pascya. ⁴²Cyan' che àl riyè a dudex aǵn, i sò 'i 'ndè só a Gerüxalème, segónd l'ùxansa dela festa. ⁴³Pasàdj chèj dé, intàt che lur 'i turnava indré, ol scjetí àl restè a Gerüxalème, sènsa che i sò genitúr 'i se riñcorxès. 'Col crèd che 'l fós indela comitiya, 'i fès òna xornada intréga de strada, e pò 'ila' sirchè tra i paréti e i conosènti. ⁴⁵Dexà ch'ila' troyaya mià, 'i turnè a sircàl a Gerüxalème. ⁴⁶E 'l söcedè ch'ila' troyè dòpo tri dé, indel tèmpjo, sentàd xó in mèx ai dutúr, tót intènt a scoltàj e a fàga domande. ⁴⁷Tóti chèj ch'ila' scoltaya 'i se maravejaya dela sò inteligènsa e di sò rispòste. ⁴⁸Indel vèdel, 'i restè stremídj e sò mader 'la ghe dixè: «Fjól, perchè mò te m'èt fadj chèt? Èco, tò pader e mé, xbaxídj, àm te sircaya!». ⁴⁹Ma lú àl ghe respondè: «Perchè me sircayev? Sayivev mià che mé à me tóca stàga dré a i ròbe de mé Pader?». ⁵⁰Lur però 'i capè mià chèl che 'l gh'iya didj. ⁵¹Alura àl indè só con lur e 'l turnè a Nàxaret, e 'listàya sóta de lur. Sò mader 'la tigñiya cònt de tóte chèste ròbe dét indel sò còr. ⁵²E Gexú àl cresiya in sapjènsa, in età e in grasja denàti a Déo e denàti ai òmeǵn.

3°

MINISTÉR PÓBLEG DE GEXÚ**La predicajú de Ğoyàn ol Batésta**

¹Àl éra 'l an déxem-cyint del rèǵn de Tibérjo Cèxer: Pónsjo Pilàt àl éra governatúr dela Ğödèa, Eròde 'l éra tetrarca dela Galiléa e sò fradèl Felép dela Ituréa e dela Traconítide; Lixanja 'l éra governatúr dela proyìnca de Abiléne, ²intàt che Ana e Caija 'i éra i capi di préti. In chèl momènt la paròla de Déo 'la riyè in bóca a Ğoyàn, fjól de Xacaréa, indel dexèrt. ³Alura lú àl percorè tóta la regú del Ğordà, col predicà ü' batéxem de conversjú per ol perdú di pecàti. ⁴Àl se còmpè isé chèl che 'l è scritj indel liber di sentènsa del proféta Ixaia:

« *Vux d'ü' che 'l yuxa indel dexèrt:
preparí la strada al Siǵnúr,
spjaní i sò sentér!*

⁵Ch'ì siēs impjenídj deltót i grèbeǵn,
ch'ì siēs sbasàdj mutj e coline;
ch'ì siēs indrisade i strade stórtè,
spjanàdj i lóg póc tranxitabej.

⁶Ògne òm àl vederà la salvajù de Déo».

⁷Ai fòle ch'ì coriya de lú per fàs batexà àl ghe dixiya: «Rasa de lípere, chi v'ál inseǵnàd a scapà ala vendèta che 'la sta per pjombàv adòs? ⁸Mostrí pjötòst coi fatj che ày ve si convertídj delbú e stí mià a tecà a dí ü' col óter: nóter àm g'á per pader Abràm. Mé ày ve dighe che Déo àl è bu de fà veǵní fò yéra fjóij de Abràm a' de chèsce sas ché. ⁹La xgúr 'l'è xamò metida söla raix di èrbor: ògne èrbor che 'l bóta mià frótj bu àl sarà teàd e bötàd indel fóg». ¹⁰La fòla àlla' consültaya isé: «'Sa g'áj de fà?». ¹¹Lú àl ghe respondiya: «Chèl che 'l g'á dò tònèghe, che 'l ne daghe òna a chèl che 'l ghe n'á mià; e chèl che 'l g'á de mangà, che 'l faghe compàǵn». ¹²I riyè ac ü' cyat strosí per fàs batexà. 'I ghe domandè: «Maèst, 'sa g'áj de fà?». ¹³Ğoyàn àl ghe respondè: «Stí mià a scód negót de pjó de chèl che 'l v'è stadj fisàd». ¹⁴Ac impó de soldàdj 'ila' consültaya: «E nóter, 'sa g'áj de fà?». Àl ghe respondè: «Stí mià a fà i prepotèntj con nisú, stí mià a denunsjà ol fals, contentív dela yòsta paga». ¹⁵Intàt ol pòpol àl éra sèmper de pjó in aspèt e tóti 'i se domandaya indel sò còr se Ğoyàn àl fós mià ol Mesia. ¹⁶Alura Ğoyàn àl ghe respondè: «Mé ày ve batèxe col'acya, ma àl vé ü' che 'l è pjó fórt de mé, che à mèrete ĝnac de dexligaga ol las di sò sandaj. Lú àl ve batexerà col SantiSpéret e col fóg. ¹⁷Àl g'á 'n ma' òna granda pala per separà ol formét dela bóla; àl regoerà ol formét söl sò granér ma la bóla àl 'la brüxerà condü' fóg che s'pól mià xmorsà». ¹⁸Con chèste e con ótre racomandasjú àl ghe predicaya al pòpol la salvajù. ¹⁹Ma ol tetrarca Eròde, che Ğoyàn àl yiva atacàd perchè àl yiva tüid Erodiade, fómna de sò fradèl, e per óter nefandità, ²⁰àl xontè ün óter delito a chèj che 'l gh'iya fadj: àl fè mènt in prexú Ğoyàn.

Ol batéxem de Gexú

²¹Tót ol pòpol àl se faya batexà, e àl fò batexàd a' Gexú. E bèl che 'l éra dré a pregà, àl se spalanchè ol cél e ²²'l SantiSpéret àl viǵn xó sura de lú in furma d'ü' còrþ, cóme òna colómbe. E del cél 'la riyè òna yux: «Té te sét ol mé Fjól pjó car, in té à yó metíd tót ol mé compjaximét».

Genealogéa de Gexú

²³Gexú àl éra söi trènt'agn cyan' che àl comensè ol sò ministér e tóti 'i pensaya che'l fós fjól de Góxep, che'l éra fjól de Éli, ²⁴fjól de Matat, fjól de Lévi, fjól de Mèlchi, fjól de Inaj, fjól de Góxep, ²⁵fjól de Matatíq, fjól de Amos, fjól de Naum, fjól de Éxli, fjól de Nagaj, ²⁶fjól de Maat, fjól de Matatíq, fjól de Semèin, fjól de Jòxec, fjól de Jòda, ²⁷fjól de Joànàn, fjól de Rèxa, fjól de Zorobabél, fjól de Salatjèl, fjól de Néri, ²⁸fjól de Mèlchi, fjól de Adi, fjól de Còxam, fjól de Elmadàm, fjól de Èr, ²⁹fjól de Gexú, fjól de Eljèxer, fjól de Jòrim, fjól de Matat, fjól de Lévi, ³⁰fjól de Simeú, fjól de Ğúda, fjól de Góxep, fjól de Jònam, fjól de Eljachím, ³¹fjól de Meléa, fjól de Mèna, fjól de Matatà, fjól de Natam, fjól de Dayed, ³²fjól de Jèse, fjól de Òbed, fjól de Bòqx, fjól de Sala, fjól de Naasòn, fjól de Aminadàb, fjól de Admin, fjól de Arni, fjól de Èxrom, fjól de Fares, fjól de Ğúda, ³⁴fjól de Ğacòbe, fjól de Ixàc, fjól de Abràm, fjól de Tare, fjól de Nacor, fjól de Sèruc, fjól de Ragàu, fjól de Falec, fjól de Èber, fjól de Sala, ³⁶fjól de Cajnam, fjól de Arfacàsàd, fjól de Sèm, fjól de Noè, fjól de Lamec, ³⁷fjól de Matüxalèm, fjól de Ènoc, fjól de Jaret, fjól de Maleleèl, fjól de Cajnam, ³⁸fjól de Ènos, fjól de Sèt, fjól de Adàm, Fjól de Déq.

4°

I tentasjú de Gexú

¹Gexú, pjé de SantiSpéret, àl lasè ol Ğordà e, ròxàd del SantiSpéret, àl indè indel dexèrt, ²indóve che'l restè per cyaranta dé tentàd del djayol. Per tóti chèj dé àl mangè negót, ma indi òltem àl sentè fam. ³Alura ol djayol àl ghe dixè: «Se te sét delbú ol Fjól de Déq, comandega a chèst sas de diventà pa». ⁴Gexú àl ghe respondè: «Àl è scritj: 'l òm àl viv miq dóma de pa». ⁵Alura ol djayol àl menè Gexú pjó in ólt e'l ghe mostrè indü' bater d'òg tóti i règn dela tèra ⁶e'l ghe dixè: «À te daró tóta chèsta potènsa e i richèse de chèsce règn, perchè 'i m'è stadj dadj a mé e mé à gh'j' dó a chi che à yöle mé. ⁷Se te se böteré in xenòg denàti a mé, àl sarà tót tò». ⁸Gexú àl ghe respondè: «Àl è scritj:

Te adorerét ol Signúr, tò Déq, e dóma lú te adorerét».

⁹Alura àlla' menè a Gerüxalème e'lla' pogè söla part pjó ólta del tèmpjo e'l ghe dixè: «Se te sét delbú ol Fjól de Déq, bötet xó de ché». ¹⁰Difati àl è scritj:

Déq àl ghe comanderà per té ai sò angej,

per fà ch'j te tègne ciiràd.

¹¹E amò:

'I te tegnerà sò coi ma'

per fà che 'l tò pé àl se insable miq cuntra ü' sas».

¹²Gexú àl ghe respondè per l'òltema yölta: «Àl è stadj didj a': *Stà miq a tentà ol Signúr tò Déq».*

¹³Dòpo de vj fenid ògne sórtà de tentasjú, ol djayol àl se xlontanè de lú infina al momènt gòst.

ATIVITÀ DE GEXÚ IN GALILEA

Gexú a Nàxaret

¹⁴Gexú àl turnè in Galiléa cola fórsa del Spéret. La sò fama 'la se xlarghè per tóta la reğú. ¹⁵Àl insegnaya indi sò sinagòghe e tóti j dixiya bé de lú.

¹⁶E'l rivè a Nàxaret, indóve che'l éra stadj tiràd sò. Àl éra de sabad e, segónd l'üxansa, àl entrè indela sinagòga e'l levè sò per lèx. ¹⁷I ghe prexentè ol liber del proféta Ixaia e lú, dòpo de vjl vèrt, àl s'imbatè indel tòc indóve che'l éra scritj:

¹⁸*Ol Spéret del Signúr àl è sura de mé;*

per chèl àl m'à onxid

e'l m'à mandàd a portaga la buna nõva ai póver,

a proclamaga ai prexunér ch'j è liber

e a fà vèd i òrb;

per liberà chèj ch'j è vítima de soprafasjú e de rife

a proclamà 'l an de grasja del Signúr.

²⁰Pò, turnàd a invojà sò ol ródol, àlla' rendè al servitúr e'l se sentè. Tóti chèj ch'j éra lé indela sinagòga 'i gh'iya i òg firem sura de lú. ²¹Alura àl comensè a dí: «Inçó chèsta Scritúra 'la s'è còmpida per vóter che àv me scoltí».

²²Tóti 'i ghe daya testimonjansa e'j restaya per i paròle pjéne de grasja che'l dixiya. E'j se domandaya: «Ma chèsto ché él miq ol fjól de Góxep?». Alura lú àl ghe respondè: «À só' sigúr che àv me tirerí fò ol provèrbe: mèdeg, cüret prima té. Tót chèl che'm vèst che'l è söcedid a Cafarnaq, fàl a' ché, indela tò patrja!». E àl xontè: ²⁴«À ve'l dighe in verità: nisú proféta àl tróya bu asèt indela sò patrja. ²⁵À ve dighe ac: sóta 'l proféta Eliq gh'era òna

fracada de yèdoye in Ixraél, cyan' che'l crodè mià òna góta de pjóya per tri aǵn e séx mix e òna mixérja tremènda 'la reǵnè per tót ol paix; ²⁶però ol proféta Elià àl fò mandàd a nisóna de lure fò che a òna yèdoya de Sarètta, indela reǵú de Sidú. ²⁷E sóta 'l proféta Elixé gh'éra in Ixraél ü' bordèl de lebrúx; con tót chèst nisú de lur àl rivè a gyarí fò che Naamàn, ol sirjà». ²⁸Indel sentí chèste ròbe, chèi ch'i éra indela sinagòga 'i se 'nrabjè fés fés ²⁹e, levàdj impé, 'jla' condüxè fò dela sità e 'jla' menè söla sima del mut indóye che'l'éra colocada la sò sità, con chèla de fàl pjombà xó. ³⁰Lú però, indel pasà in mèx a lur, se'n indè.

Ü' sabad a Cafarnaò

³¹Alura àl indè xó a Cafarnaò, òna sità dela Galiléa, e'l inseǵnaya ala xét in dé de sabad. ³²Chèi ch'jla' scoltaya 'i se maravejaya del sò inseǵnamét, perchè àl parlaya con utorità. ³³In chèla sinagòga gh'éra ün òm dominàd d'ü' spéret maléǵn e'l tachè a xbrajtà: ³⁴«Perchè te se interèset de nóter, Gexú de Nàxaret? Sét veǵníd a rüvinàm? À só chi che te sét: ol Sant de Déo!». ³⁵Ma Gexú àl ghe cridè con faça dúra e'l ghe intimè: «Tàx e salta fò sóbet de chèst òm!». Alura ol demòne, dòpo de yí bötàd per tèra chèl òm denàti a tótj, àl saltè fò de lú sènsa fàga pjó nisú mal. ³⁶Tótj chèi ch'i éra lé 'i cjàpè ü' grantispayènt e 'i se dixiya ü' col óter: «Che paròla éla mò chèsta ché? Àl ghe comanda ai spéretj maléǵn con utorità e con fòrsa e a lur ghe tóca de scapà». ³⁷E uramàj 'i parlaya de lú per tóta la reǵú.

Óter malàdj gyarídj

³⁸Veǵníd fò dela sinagòga, àl indè in ca de Simú. La madòna de Simú 'l'éra indolentada d'ü' brót fevrú e 'jla' preǵhè che'l'la gyarés. ³⁹Alura lú, colixbasàs sura de lé, àl ghe cridè ala févra e la févra àl'la lasè. Levada só sóbet, la fómna 'la tachè a servíj. ⁴⁰Tramontàd ol sul, tótj chèi ch'i gh'iya malàdj 'i gh'j' portè yixí. E lú 'l ja gyariya col mèt i ma' sura a òǵne ü' de lur. ⁴¹In chèl momènt 'i saltaya fò de tance de lur a' i demòne, ch'i cridaya: «Té te sét ol Fjól de Déo». Ma Gexú àl ghe cridaya con faça dúra e'l ghe proeǵbiya de parlà, perchè 'i saviya che'l'éra ol Mesía.

Gexú àl lasa Cafarnaò

⁴²Söl fà del dé, àl indè fò e'l se ritirè indü' pòst fò de ma', ma òna granda fòla àlla' sircaya. 'jla' trovè e 'i yöliya tigníl sèmper con lur sènsa maj lasàl indà vja. ⁴³Ma lú àl ghe dixè: «À me tóca portà la buna nóya del rèǵn de Déo ac ai ótre sità: per chèst à só' stadj mandàd». E'l indaya aturen col predicà d'òna sinagòga a chel'ótra dela Ğödèa.

5°

La cjamada di prim dišèpoj

¹Ü' dé, che lú àl'éra söla riya del lag de Genèxaret e la fòla 'la se strenxiya aturen de lú e 'la scoltaya la paròla de Déo, ²àl vist dò barche yóde söla riya. I pescadúr 'i éra veǵnídj xó e 'i éra dré a lavà i sò réti. ³Àl saltè só söndòna de chèle barche, chèla che'l'éra de Simú, e 'lla' preǵhè de xlontanàs impò dela riya. Àl se sentè xó e'l se metè a inseǵnàga ala fòla colistà söla barca. ⁴Feníd de parlà, àl dixè a Simú: «Và là che'l è fònd e bóta i réti insèma ai tò compàǵn per pescà». ⁵Ma Simú àl ghe respondè: «Maèst, àm và sfadigàd tóta la nòti sènsa cjàpà ǵnac ü' pès; però, söla tò paròla, à böteró i réti». ⁶I bötè e 'i cjàpè tance de chèi pès che i sò réti 'i tachè a xbreǵàs. ⁷Alura 'i cjamè i compàǵn de chel'ótra barca per fà ch'i veǵnès a dàga òna ma'. 'I vèǵn e 'i impjenè tat i dò barche che scyaxe 'i riscaya de 'ndà sót'acya. ⁸Indel yèd chèste ròbe, Péder àl se bötè in xenóǵ denàti a Gexú col dí: «Xlontanet de mé, Siǵnúr, che à só' ü' pècadúr». ⁹Difati Péder e tótj chèi ch'i éra con lú 'i restè stremídj di tance pès ch'i gh'iya pescàd. ¹⁰La stèsa ròba 'la ghe tochè a Ğacom e Ğoyàn fjóij de Xebedéo ch'i éra compàǵn de Simú. E Gexú àl ghe dixè a Simú: «Stà mià a viga pura; de adès innàti te saré pescadúr de òmeǵn». ¹¹Alura lur, menade i barche a tèra, 'i lasè tót e 'i ghe 'ndè dré.

Gexú àl gyarés ü' lebrúx

¹²Ü' dé, bèl che'l'éra indòna sità, àl ghe 'ndè injcuntra ü' lebrúx e, apéna che 'lla' vist, àl se bötè denàti di sò pé e 'lla' süplichè col dí: «Siǵnúr, se te yólet, te pòdet gyarím». ¹³Gexú àlla' tochè cola ma' e'l ghe dixè: «À'l yóle, gyarés!». E la lébra 'la sparè tót a ü' còlp. ¹⁴Àl ghe ordinè de dighel a nisú: «Và invése del prèt e fàt yèd de lú. Pò fa l'ofèrta per ol sacrefése, cóme che'l và destinàd Moxè, per fà che 'la diyènte òna próya per lur». ¹⁵La sò noméa 'la se xlargaya sèmper de pjó; tanta xét 'la se redexaya apróv per scoltàl e per fàs gyarí di malatéj. ¹⁶Ma Gexú àl se ritiraya indi lóǵ fò de ma' e lé àl pregaya.

Gexú àl gyarés ün òm paralixàd

¹⁷Ü' dé àl'éra sentàd e'l inseǵnaya. 'I éra sentàdj xó ac ü' cyat de farixèj e de dutúr dela lège, veǵnídj de tance bórg dela Galiléa, dela Ğödèa e de Gerüxalème. E la potènsa del Siǵnúr 'la operaya in lú e'l gyariya la xét. Intàt impò de òmeǵn, indel portà söndü' lètj ü' paraliteg, 'i sircaya de fàl

pasà e de poğàl denàti de lú. ¹⁹Indel rivà mià a portàl dét per ol fat dela fòla, ‘i montè sòl tètj e ‘ila’ molè xó col letj per i cóp, ġóst indel mèx indóve che ‘l éra Gexú. ²⁰Indel vèd la sò féde, Gexú àl ghe dixè: «Òm, i tò pecàti ‘i t’è perdunàdi». ²¹I dutúr dela lège e i farixèj ‘i tachè a cyistjunà col dí: «Chi él chèsto ché che ‘l ólsa a parlà isé cuntra de Déo? Chi pódel perdunà i pecàti, fò de Déo?». ²²Ma Gexú, conosídi i sò rexunamétj, àl ghe respondè «Perchè rexunív isé dét de yóter? ²³Él pjó belfà dí: “‘I t’è perdunàdi i tò pecàti”, o dí: “Lèva sò e camina”? ²⁴Dóca, perchè àv sapjéghev che ‘l Fjól del Òm àl g’ à ‘l potèrè sòla tèra de perdunà i pecàti, – àl se vultè vèrs ol paraliteg col dí –: te ‘l órdine mé: lèva sò, cjapa sò ol tò lecí e va a ca tò». ²⁵Chèl òm àl levè sò sóbet denàti a lur, àl cjapè sò ol letj indóve che ‘l éra destendíd e ‘l indè a ca sò, col ringrasjà Déo. ²⁶‘I restè tótj pjé de maravéa e ‘i lodava Déo. ‘I dixiava pjé de timúr: «Inçó àm yà vést pròpe di grande ròbe!».

Cjamada de Lévi e séna coi pecadúr

²⁷Dòpo de chèste ròbe, Gexú àl indè fò e àl vist ü’ püblicà de nòm Lévi sentàd indel banç di tase e ‘l ghe dixè: «Vé dré de mé». ²⁸Alura lú, pjantàd tót, àl levè sò e ‘l ghe ‘ndè dré. ²⁹Pò Lévi àl ghe preparè ü’ grand dixnà in ca sò. ‘I gh’éra tance strosí e de ótra xét sentàdi in tàvola con lur. ³⁰I farixèj e i dutúr dela lège ‘i bruntulava e ‘i ghe dixiava ai dišèpoj de Gexú: «Perchè mò mangív e bivív coi strosí e coi pecadúr?». ³¹Àl ghe respondè Gexú: «I persune sane ‘i g’ à mià bixògn del mèdeg; ‘i è invése i malàdi ch’i ga bixògn. ³²Mé à só’ mià veğnid a cjamà i ġóstj, ma i pecadúr, per fà ch’i se convèrte».

La cyistjú del dexú

³³Alura ‘i dixè: «I dišèpoj de Ğoyàn ‘i è de continyo ch’i dexúna e ‘i préga; ac i dišèpoj di farixèj ‘i fa compàgn. I tò invése ‘i mangà e ‘i biv». ³⁴Àl ghe respondè Gexú: «Ve parel ġóst fà dexünà i invidàdi bèl che ‘l spux àl è con lur? ³⁵Pjó ‘n là àl veğnerà bé ol momènt che ‘l spux àl ghe sarà portàd vja; in chèl momènt ‘i dexünerà». ³⁶Àl ghe dixiava ac òna paràbola: «Nisú àlixbréga ü’ tòc de vestít nòv per tecàl söndü’ vestít vèg; sedenò àl se tróva col vestít nòv xbregàd e ‘l tòc tiràd vja del nòv àl se combina mià coi vestít vèg. ³⁷E nisú àl mèt vi nòv in baghe vège; sedenò ol vi nòv àlispàca i baghe, àl se spand e ‘i se pèrd ac i baghe. ³⁸Invése ol vi nòv àl se mèt in baghe nòve. ³⁹E nisú àl domanda vi nòv dòpo de yí bivíd chèl vèg, perchè àl dix: “Ol vèg àl è pjó bu”».

I spighe catade só de sabad

¹Ü’ dé de sabad àl pasava per i cap de formét e i sò dišèpoj ‘i catava só di spighe e, dòpo de vjele xgranade coi ma’, ‘i’a mangava. ²Alura impó de farixèj ‘i ghe dixè: «Perchè pò fiv chèl che ‘l è mià permetíd de sabad?». ³Gexú àl ghe respondè: «Vív maj lexíd chèl che ‘l và fadi Daved, cyan’ che lú e i sò compàgn ‘i gh’iva fam? ⁴Cóme che ‘l entrè indela ca de Déo e ‘l cjapè só i pa del’ofèrta per ol Signúr, ‘l ja mangè e ghe ‘n dè a chèl ch’i éra con lú, acasibé ch’i pödiava mangàn dóma i prètj?». ⁵E ‘l ghe dixè a’ chèsta: «Ol Fjól del Òm àl è padrú del sabad».

Gexú àl gyarés ü’ malàd de sabad

⁶Ün óter sabad Gexú àl entrè indela sinagòga e ‘l tachè a insegnà. Àl gh’éra lé ün òm che ‘l gh’iva la ma’ dréca paralixada. I dutúr dela lège e i farixèj ‘ila’ teğniava d’òg per vèd se ‘l gyariava in dé de sabad, per viga ü’ rampí cuntra de lú. ⁸Ma Gexú àl conosiava i sò pensér e ‘l ghe dixè al òm che ‘l gh’iva la ma’ paralixada: «Lèva sò e vé ché indel mèx». ‘L òm àl levè sò e ‘l se metè lé. ⁹Pò Gexú àl dixè: «À ve domande: In dé de sabad él permetíd de fà del bé o fà del mal, salvà òna véta o perdila?». ¹⁰E indel vardà aturen àl dixè al paraliteg: «Xlóngà la ma’». Lú àlla’ fè e la ma’ ‘la gyarè. ¹¹Ma lur ‘i se impjenè de rabja e ‘i cyistjunava tra de lur só chèl ch’i pödiava fàga a Gexú.

Ol discórs del mut

Sjèlta di Dudex e prexentasjú ai fòle

¹²In chèl dé Gexú àl indè sòl mut a pregà, e ‘l pasè tóta la nòti col pregà Déo. ¹³Riyàd ol dé, àl cjamè vixí a sè i sò dišèpoj, àl ne sernè dudex e ‘l ghe dè ol nòm de apòstoj: ¹⁴Simú, che ‘lla’ cjamè a’ Péder, e Andréa sò fradèl, Ğacom e Ğoyàn, Felép e Bartolamé, ¹⁵Maté e Tomàx, Ğacom fjól de Alfèo e Simú che ‘l gh’iva de suvernòm Xelòta, ¹⁶Ĝúda fjól de Ğacom e Ĝúda Iscarjòta, che pjó innàti àl diventè ol traditúr. ¹⁷Veğnid xó con lur, àl se fermè söndü’ pja. Gh’éra òna granda fòla de dišèpoj e òna granda rosada de xét veğnida de tóta la Ğödèa, de Gerüxalème e dela còsta de Tir e de Sidú; ¹⁸‘i éra veğnidj per scoltàl e per ès gyarídj di sò malaté. A’ chèl ch’i éra tribulàdi di spèretj malègn ‘i veğniava gyarídj. ¹⁹‘I sircava tótj de tocàl, perchè de lú ‘la veğniava fò òna fórsa che ‘la gyariava tótj.

I Beätitúdini

²⁰E Gexú, indel valsà só i óğ vèrs i sò dišèpoj, àl dixiya:

«Beàdj yóter póver, perchè ol règn de Déq àl è vòst.

²¹Beàdj yóter che adès àv gh'í fam, perchè àv sarí xbramàdj.

Beàdj yóter che adès àv pjanxí, perchè àv griǵnerí.

²²Beàdj yóter cyan' che i óter 'í ve odjerà e 'í ve meterà 'n banda, cyan' ch'í ve insólterà e 'í desprexjerà ol vòstj nòm cóme vergoǵnúx, per cólpa del Fjól del Òm. ²³Stí contétj in chèl dé e goí, perchè la vòsta ricompènsa 'l'è de sigúr granda indí céj. Difati 'í faya precíx isé i sò pader coi proféti.

²⁴Ma gyaǵ a yóter che àv si šur, perchè àv gh'í xamò yid la vòsta consolasjú.

²⁵Gyaǵ a yóter che adès àv si tix, perchè àv g'avrí fam.

Gyaǵ a yóter che adès àv griǵní, perchè àv sarí lóc e àv pjanxerí.

²⁶Gyaǵ a yóter, cyan' che tótj i òmeǵn 'í digherà bé de yóter; difati 'í faya precíx isé i sò pader coi fals proféti.

Amúr e remisjú

²⁷Ma a yóter che àv me scoltí à ve dighe: yóli bé ai vòstj nemíx, fí del bé a chèj ch'í ve òdja. ²⁸Benedí chèj ch'í ve maledés; preǵhí per chèj ch'í ve fa del mal. ²⁹Se vergú àl te da ü' sčaf söndöna xgyanxa, prexèntega a' chel'ótra; se vergú àl te léva vja la mantelina, lasa che'l te tõe a' la tònega.

³⁰Dàga a tótj chèj ch'í te domanda; e se vergú àl té róba chèl che'l è tò, stà mià a domandaghel indré. ³¹E cóme che àv yóli ch'í ve faghe chèj óter, isé fí a' yóter con lur. ³²Se ghe yóli bé dóma a chèj ch'í ve yól bé, che mèret yavrív? Ac i pecadúr 'í fa compàǵn. ³³E se àv ghe fí del bé dóma a chèj ch'í ve fa del bé, che mèret yavrív? Ac i pecadúr 'í fa compàǵn. ³⁴E se àv ghe 'mprestí dóma a chèj che àv sperí de risév, che mèret yavrív? Ac i pecadúr 'í imprèsta ai pecadúr per viga 'ndré compàǵn. ³⁵Yóli bé invése ai vòstj nemíx, fí del bé e imprestí sènsa sperà de viga vergót sura, e la vòsta ricompènsa 'la sarà granda e àv sarí fjóǵ del Altésem. Difati lú àl è bu a' coi iǵgràtj e coi maléǵn. ³⁶G'abjé remisjú cóme che'l g'à remisjú Déq, vòst Pader. ³⁷Stí mià a gödicà e àv sarí mià gödicàdj, stí mià a condanà e àv sarí mià condanàdj. Perduní e'l ve veǵnerà perdunàd. ³⁸Dì e'l ve veǵnerà dadj: en cjaperí öna mixúra buna, schisada, culma e pjéna raxa, perchè con chèla stèsa mixúra che àv mixürí, àl ve veǵnerà mixüràd ac a yóter».

Öna sérje de paràbole

³⁹Àl ghe dixè a' chèsta paràbola: «Pódel ün òrb menà aturen ün óter òrb? Borleràj mià xó tóǵdú indöna búxa? ⁴⁰Ol dišèpol àl è mià pjó grand del sò maèst; ma òǵne ü', se'l se sarà lasàd tirà só bé, àl sarà compàǵn del maèst.

⁴¹Perchè yardet ol spochés che'l è indel óǵ de tò fradèl e te se iǵcórxtet mià dela trav che'l è indel tò? ⁴²Cóme pódet díga a tò fradèl: «Lasa che à te tire vja ol spochés che te gh'èt indel óǵ», mèntrè te vèdet mià la trav che te gh'èt indel tò? Fals! Prima tira vja la trav che'l è indel tò óǵ e alura te vederét bé indel tirà vja ol spochés del óǵ de tò fradèl. ⁴³L'èrbor bu àl fa mià frótj catív e ğnac ün èrbor catív àl fa mià frótj bu. La virtú d'ün èrbor 'la se rionòs di sò frótj: difati 'í se cata mià xó fig di spi e'la se fa mià la vendómja d'öna royéda. ⁴⁵L'òm bu àl tira fò ol bé del bu texór del sò còr; 'l òm catív, invése, àl tira fò ol mal del sò catív texór. Difati cola bóca àl se paléxa tót chèl che à's'g'à indel còr. Perchè me cjamív: «Siǵnúr, Siǵnúr», e pò àv fí mià chèl che à ve dighe? ⁴⁷Chèl che'l vé de mé, àliscólta i mé paròle e'l ja mèt in pràtica, à ve digheró mé a chi che'l somèa. ⁴⁸Àl somèa a ün òm che'l s'è metíd a fà só öna ca: àl và scavàd tat sóta e'l và fadj i fondamétj söla còrna. Riyada la pjéna, ol fjóm àl se è bötàd con veǵmènsa cuntra chèla ca, ma'l è riyàd mià a mövela, perchè 'l'éra fadjà bé. ⁴⁹Invése chèl che'liscólta i mé paròle e'l ja mèt mià in pràtica àl somèa a ün òm che'l và fadj só la sò ca pròpe söla tèra, sènsa fondamétj. Cyan' che 'l fjóm àl s'è bötàd cuntra de lé, 'l'è borlada xó sóbet, e la rüyina de chèla ca 'l'è stadjà tremènda».

7°

Ol servitúr del sentürjú

¹Feníd de parlaga al pòpol che'listava in scólt, àl entrè in Cafarnaq. ²Ü' servitúr d'ü' sentürjú àl éra malàd e'l risčjaya de mór. Ol sentürjú àl ghe yóliya tat bé. ³E isé, apéna che'l sentè a parlà de Gexú, àl mandè impó de ansjà di gödé a pregàl de veǵní a salvaga ol sò servitúr. ⁴Riyàdj de Gexú, lur 'íla' pregaya con insistènsa: «Chèl che'l me manda àl mèrita de ès ötàd. ⁵Àl ghe té al nòst pòpol e àl è stadj lú a fàm só la sinagòga». ⁶Alura Gexú àl se inviè con lur. Àl éra mià tat lontà dela ca cyan' che ol sentürjú àl mandè iǵcuntra impó de amíx a díga: «Siǵnúr, stà mià a disturbàd. Mé à mèrete mià che te èntret in ca mé, ⁷per chèl ğna' mé à me só' mià riteǵníd dèǵn de veǵní de té; ma dí dóma öna paròla e 'l mé servitúr àl gyarirà. ⁸A' mé à só' sóta comànd e à g'ó sóta de mé impó de soldàdj. E à ghe dighe a ü': «Và!», e lú àl va; e a ün óter: «Vé!», e lú àl vé; e à ghe dighe al mé servitúr: «Fà chèst», e lú àlla' fa». ⁹Cyan' che Gexú àl sentè chèste paròle, àl restè maravejàd. Alura àl se vultè vèrs la fòla che'l ghe indaya dré e'l ghe dixè: «À ve garantése che ğnac in Ixraél à yó trovàd öna féde isé granda». ¹⁰E chèj ch'í éra stadj inviàdj, turnàdj a ca, 'í trovè ol servitúr gyaríd.

Ol fjól dela vèdoya de Najn

¹¹Pò àl indè indöna sità de nòm Najn. 'Ila' compàgnava i sò dišèpoj insèma a ü' muntú de xét. ¹²Cyan' che'l rivè vixí ala pórtà dela sità, àl s'imbatè indü' mórt che'l veǵniya portàd indel sepólcro: àl éra 'l óneg fjól d'öna mader vèdoya. E tanta xét dela sità 'l'éra con lé. ¹³Apéna che'l'la vist, ol Siǵnúr àl sentè compasjú de lé e'l ghe dixè: «Stà mià a pjanx». ¹⁴Pò àl se redexè apróv ala casa, àl'la tochè, intàt che chèi ch'ì 'la portava 'i s'éra fermàdj. Alura àl dixè: «Scjetí, te'l dighe mé: lèya sò». ¹⁵Ol mórt àl levè in setú e'l tachè a parlà. E lú ghe'l conseǵnè a sò mader. ¹⁶Alura 'i restè tóti stremídj e'ì lodaya Déo col dí: «Ü' grand proféta àl è comparíd in mèx a nóter: Déo àl è veǵníd a vèd ol sò pòpol». ¹⁷La nóya de chèsce fadj 'la se spampanè per tóta la Ğödèa e per tóta la reǵú.

Gexú e Ğoyàn ol Batésta

¹⁸A Ğoyàn i sò dišèpoj 'i ghe cöntè sò tóte chèste ròbe. Ğoyàn àl cjamè du de lur ¹⁹e'l ja mandè a díga al Siǵnúr: «Sét té chèl che'l g'á de veǵní o g'ài de spetà ün óter?». ²⁰Cyan' ch'ì rivè de Gexú, chèi òmeǵn 'i ghe dixè: «Ĝoyàn ol Batésta àl m'á mandàdj de té a domandàt: "Sét té chèl che'l g'á de veǵní o g'ài de spetà ün óter?"». ²¹Ĝóst in chèl momènt Gexú àl gyarè tanta xét di malaté, di infermetà e di spéretj malèǵn; e'l turnè a fà vèd tance òrb. ²²Pò àl ghe dè chèsta rispòsta: «'Ndí e cöntí sò a Ğoyàn chèl che àv vj védíd e sentíd: *i òrb 'i vèd*, *i sòp 'i camina*, *i lebrúx 'i è pòrificàdj*, *i surdj 'i sènt*, *i mórtj 'i resúsita*, ai póver 'la gh'è cöntada sò la buna nóya. ²³E beàd chèl che'l se scandolèxa mià per cólpa mé». ²⁴Apéna partídj chèi ch'ì éra stadj mandàdj de Ğoyàn, Gexú àl comensè a díga ala xét söl cönt de Ğoyàn: «'Sa siv indàdj a vèd indel dexèrt? Öna cana xǵörlida del'arja? ²⁵E alura, 'sa siv indàdj a vèd? Ün òm vèstíd de vèste fine? Ma chèi ch'ì g'á vèste fine e'ì viv indel lúso 'i è indi palàs di rè. ²⁶Alura, 'sa siv indàdj a vèd? Ü' proféta? Sé, à ve'l dighe mé; anse ü' che'l è pjó grand d'ü' proféta. ²⁷Àl è lú chèl che'l è scritj söl sò cönt:

*Èco ol mé mè; mé àlla' mande denàtj a té,
e lú àl preparerà la strada denàtj a té.*

²⁸À ve'l dighe mé: Ğoyàn àl è ol pjó grand tra i nasídj de fómna; però ol pjó picol indel reǵn de Déo àl è pjó grand de lú. ²⁹Tót ol pòpol àll'á scoltàd, ac i strosí, e'ì g'á dadj rexú a Déo col risév ol batéxem de Ğoyàn. ³⁰Ma i farixèj e i dutúr dela lège, col acetà mià de fàs batexà de lú, 'i v'á fadj indà a ramèǵg ol progèt de Déo sò de lur. ³¹A cósa g'ój de paragonà dóca i òmeǵn de

chèsta generasjú, a chi somèeì? ³²Ì somèa chèi scjetí ch'ì xóga in pjasa col dàs la vux ú' col óter: «Àm v'á sunàd ol flaöt e àv vj mià balàd; àm v'á cantàd de mórt e àv vj mià pjanxíd!» ³³Àl è veǵníd Ğoyàn ol Batésta, che'l mangà mià pa e'l biv mià vi e vóter àv dixí: «Àl g'á addò ü' demòne». ³⁴Àl è veǵníd ol Fjól del Òm, che'l mangà e'l biv, e vóter àv dixí: «Èco ü' bödelú e ü' çochetú, amíx di strosí e di pecadúr». ³⁵Ma la sapjènsa 'l'è stadja reconosida ĝósta de tóti i sò fjóij».

Gexú àl inçuntra la pecadura

³⁶Ü' farixèo àlla' invidè a mangà con lú. Lú àl entrè in ca sò e'l se metè in tàvola. ³⁷E èco che öna fómna, öna pecadura de chèla sità, savíd che'l éra in ca del farixèo, 'la rivè condü' vaxèt de öle perfómàd; ³⁸'la se fermè dré de lú, 'la se inçuè xó vixí ai sò pé e'la comensè a baǵnaghej de làgrime; pò 'l'ja sügava coi sò cavèi, 'l'ja baxava e 'l'ja onxiya de öle perfómàd. ³⁹Indel vèd la šéna, ol farixèo che'lla' gh'iva invidada àl dixè dét de sè: «Se chèsto ché àl fós delbú ü' proféta, àl savrès che rasa de fómna che'l'è chèsta che'lla' tóca: 'l'è öna pecadura». ⁴⁰Alura Gexú àl ghe dixè: «Simú, permètem öna paròla». Àl ghe respondè: «Maèst, parla pór». ⁴¹«Ün üxürare àl gh'iva du debitúr: ü' àl gh'iva de turnaga sissènt danér e chèl óter sinçyanta. ⁴²Colvès nisú de lur in stat de turnaghej, àl ghe scanselè ol dèbet a tóiddú. Di du, chi saràl pjó grat?». ⁴³Àl ghe respondè Simú: «À ritèǵne chèl che'l gh'è stadj perdunàd de pjó». E Gexú àl ghe dixè: «T'é rexunàd pulito». ⁴⁴Pò, indel vultàs vèrs la fómna, àl ghe dixè: «Vèdet chèsta fómna? À sò' rivàd in ca tò e té te m'é mià dadj l'acya per layàm i pé, mèntré lé 'la m'á baǵnàd i pé coi làgrime e'la m'j'á sügàdj coi cavèi. ⁴⁵Té te m'é mià dadj ol baxí, mèntré lé, de cyan' che à sò' ché, 'l'á mià dexmetíd de baxàm i pé. ⁴⁶Té te m'é mià spantegàd 'l'öle perfómàd söl có, mèntré lé 'la m'á spantegàd ol pröfóm söi pé. ⁴⁷Per chèl à te dighe: i sò pecàtj, ch'ì è tance, 'i gh'è stadj perdunàdj, perchè àl'á völid tat bé. Invése chèl che'l ghe se perduna póc, àl vól a' póc bé». ⁴⁸Pò àl ghe dixè a lé: «I tò pecàtj 'i t'è perdunàdj». ⁴⁹Alura chèi ch'ì éra in tàvola con lú 'i tachè a ciçulà: «Chi él chèst òm che'l g'á 'l coraǵo de perdunà ac i pecàtj?». ⁵⁰E Gexú àl dixè ala fómna: «La tò féde 'la t'á salvàd; và in pax!».

8°

I fómne ch'ì 'ndaya dré a Gexú

¹In sègyet, lú àl indava aturen per i sità e per i bórg col predicà e col cöntà sò la buna nóya del reǵn de Déo, e i Dudex 'i éra con lú ²insèma a öna cyac

fómne ch'í éra stadje gyaride di spéretj malégn e di infermetà: Maréa de Màddala, ch'í éra saltàdj fò de lé sèt demòne, ³Ĝoyana, fómna de Cuxa, aministradúr de Eròde, Sùxana e ótre de lure. E lure 'íla' serviya cola ròba ch'í gh'íya.

La paràbola del somnadúr

⁴Ū' dé 'la se regondè aturen a lú òna granda fòla perchè 'í coriya de lú de ògne sità, e'l ghe cöntè sò chèsta paràbola: «Ol somnadúr àl indè fò a somnà la sò somésa. Intàt che'l somnaya, òna part 'la crodè söla strada e'la fò pestunada, e i oxèj del cél 'í'la bechè. ⁶Ōn'ótra part 'la 'ndè a fení söi sas e, apéna nasida, 'la se sechè per mañcansa de ömidità. ⁷Ōn'ótra part 'la crodè in mèx ai spi e i spi, cresídj insèma a lé, 'í'la sofeghè. ⁸Ōna part invése 'la crodè söl teré bu; la somésa 'la nasè e'la bötè sènt vólte tat». E àl finè col dí: «Chèl che'l g'ò orège per capí, che'l capése!». ⁹I sò dišèpoj 'í ghe domandè 'sa völiya dí chèla paràbola lé. ¹⁰Lú àl ghe respondè: «A vóter àl v'è dadj de conòs i mistér del règn de Déo; a chèj óter invése dóma in paràbole, per fà

*che indel vardà 'í vède miq
e indeliscoltà 'í capése miq.*

¹¹Ol signficàt dela paràbola àl è chèst: la somésa 'l'è la paròla de Déo. ¹²La somésa borlada xó söla strada 'í è chèj ch'í'l'à scoltada, ma pò àl vé ol djavol e'l ghe pórtva vja la paròla di sò cör, per fà ch'í crède miq e'í se salve. ³Chèla borlada xó söi sas 'í è chèj che, cyan' ch'í scólta la paròla, 'í'acèta con alegréa, ma'í g'ò miq raix; 'í crèd per impó de tép ma indel moment dela próya 'í mòla. ¹⁴La somésa borlada xó in mèx ai spi 'í è chèj che, dòpo de ví scoltàd, indel indà 'nnàtj 'í se lasa cjapà di preçüpaspjú, dela richèsa e di vòje dela véta e'í rèsta sènsa nisú èxet. ¹⁵La somésa borlada xó söl teré bu 'í è chèj che, dòpo de ví scoltàd la paròla condü' cör grand e bu, 'í'la té de cönt e'í'la fa frötà col sò tègn dúr.

Cóme scoltà e traxmèt la paròla de Gexú

¹⁶Nisú 'l impiá òna làmpada e'l'la cyarça condü' vax o'l'la mèt sóta 'l létj, ma'l'la póga söl candelér grand per fàga lúx a chèl che'l èntra. ¹⁷Àl gh'è miq negót de scux che'l g'abje miq de ès palexàd, negót de segrét che'l g'abje miq de ès portàd in pjéna lúx. ¹⁸Per chèl stí atèntj a cóme che àv scoltí: perchè a chèl che'l g'ò, àl ghe veğnerà dadj; invése a chèl che'l g'ò miq, àl ghe veğnerà cjapàd a' chèl che'l crèd de viga xamò».

La mader e i fradèj de Gexú

¹⁹La sò mader e i sò fradèj 'í éra 'ndàdj ü' dé a trovàl, ma'í rivaya miq a 'ndaga vixí per ol fat dela tròpa xét. ²⁰'Íla' vixè: «Tò mader e i tò fradèj 'í è ché defò e'í g'ò vòja de vèdet». ²¹Ma lú àl ghe dixè: «Mé mader e i mé fradèj 'í è chèj ch'í scólta la paròla de Déo 'í'la mèt in pràtica».

La tempèsta padimada

²²Ū' dé àl saltè sò söndöna barca coi sò dišèpoj e'l ghe dixè: «'Ndèm de chel'ótra banda del lag». 'Í cjapè ol larg. ²³E bèl ch'í 'ndaya innàtj, lú àl se indormentè. Söl lag l'arja 'la tachè a bofà fórt fés, la barca 'la se impjeniya de acya e'í éra in pericol. ²⁴Alura 'í ghe 'ndè vixí e'í'la' dexdè col dí: «Maèst, maèst, àm sè dré a riscà la véta!». Lú àl se dexdè, àl ghe cridè al'arja e ai ónde tremènde; ch'í se calmè e'l turnè tót trañcyl. 'Alura lú àl ghe dixè: «'Ndóye éla la vòsta féde?». E lur, cjapàdj dela pura e dela marayéa, 'í se dixiva ü' col óter: «Chi él mò chèsto ché, che'l ghe comanda al'arja e al'acya e'í ghe übidés?».

'L indjayolàd de Gerasa

²⁶Pò 'í dexbarchè indela regú di Geraséni, che'l è denàtj ala Galiléa. ²⁷Àl éra apéna veğnid xó a tèra che dela sità àl ghe veğn inçuntra ün òm dominàd di demòne. De tat tép àl dorvaya miq vestítj e'l viviya miq indöna ca, ma in mèx ai sepólcri. ²⁸Cyan' che àl vist Gexú, àl se bötè in xenóğ denàtj ai sò pé col cridà; pò àl ghe dixè a tóta vux: «Cósa gh'él tra mé e té, Gexú, Fjól de Déo 'l Altésem? À te prége, stà miq à tormentàm!». ²⁹Gexú 'l éra dré góst a ordinaga alispéret malégn de saltà fò de chèl òm. Difati chèstispéret malégn àlla' gh'íya cjapàd tante vólte; alura 'í'la' ligaya coi cadéne e i bóghe e'í ghe fava la gyardja ma lú àl rivaya a rómp tótj i ligàm e 'l djavol àlla' röxaya indi pòstj pjó dexèrtj. ³⁰Gexú àl ghe dixè: «Che nòm gh'ét?». Àl ghe respondè: «Legú àl è ol mé nòm». Difati 'í éra entràdj dét de lú òna fracada de demòne. ³¹E'í'la' sconğüraya che'l ghe comandès miq de indà a fení indel abés. ³²In chèl lóg 'la gh'éra òna granda mandra de porsèj ch'í pascolaya söl mut. 'Í ghe domandè che'l ja lasès entrà indi porsèj, e lú 'l ja lasè. ³³Alura i demòne 'í saltè fò de chèl òm e'í entrè indi porsèj e tótj chèj animàj 'í tachè a cór a ròta de còl xó dela còrna, 'í 'ndè a fení indel lag e'í se neghè. ³⁴I bergamí, cyan' ch'í vist chèl che'l éra söcedíd, 'í scapè e'í 'ndè a cöntà sö la nöya in sità e indi bórg. ³⁵La xét 'la saltè fò per vèd chèl che'l éra söcedíd e, cyan' ch'í rivè lé de Gexú, 'í trovè 'l òm, che'l gh'éra saltàdj fò i demòne, impé denàtj a Gexú, vestíd e col có a pòst. Alura 'í cjapè ü' grantispayènt. ³⁶Chèj ch'í vya vèst tót, 'í cöntè sö cóme che 'l indjayolàd àl éra stadj

gyaríd. ³⁷Alura tóta la xét di teritòre di Geraséni ‘i preghè Gexú de xlontanàs de lé, perchè ‘i gh’iya òna pura che maì. Gexú, saltàd sò söndöna barca, àl turnè indré. ³⁸Intàt ‘l òm ch’i gh’era saltàdì fò de lú i demòne, àl domandè de pòdí restà con lú, ma lú àlla’ mandè indré col dí: ³⁹«Turna a ca tò e cònta sò tót chèl che Déq àl t’ à fadij». ‘L òm se’n indè e àlispaglè per tóta la sità chèl che Gexú àl viya fadij per lú.

Àl gjarés la fjóla de Ğajro e la fómna che‘la perdiya saņg

⁴⁰Cyan’ che‘l turnè indré, la fòla ‘la fè a Gexú ü’ bu asèt: difati ‘i éra tóttj ch’ila’ spetava. ⁴¹Àl rivè alura ün òm, de nòm Ğajro, che‘l éra capo dela sinagòga. Àl se bötè denàti ai pé de Gexú e‘lla’ preghè de indà ‘n ca sò ⁴²perchè l’ònega fjóla che‘l gh’iya, söi dudex aņn, ‘l’éra dré a mór. Bèl che lú àl éra per strada, la fòla àlla’ strenxiva d’ògne banda. ⁴³Òna fómna, che de dudex aņn ‘la patiya per ol fat che‘la perdiya saņg de continyo, ‘la ghe ‘ndè vixí, ‘la ghe tochè ‘l órl dela sò mantelina e tót a ü’ cólp la pèrdita de saņg ‘la se süghè. ⁴⁵Gexú àl dixè: «Chi m’al tocàd?». Tóttj ‘i negava. Alura Péder àl ghe dixè: «Maèst, la fòla ‘la se strènx d’ògne banda che scyaxe ‘la te schisa». ⁴⁶Ma Gexú àl dixè: «Vergú àl m’ à tocàd. À yó sentíd òna fórsa a saltà fò de mé». ⁴⁷Alura la fómna, col rèndes cónt che‘la pòdiya pjó restà scondida, ‘la se fè innàti tóta tremanta, ‘la se bötè denàti ai sò pé e in prexènsa de tót ol pòpol ‘la cöntè sò la rexú del perchè àlla’ gh’iya tocàd e de cóme ‘l’éra stadja gjarida tót a ü’ cólp. ⁴⁸Lú ‘l dixè: «Fjóla, la tò féde ‘la t’ à salvàd. V à in pax!». ⁴⁹Àl éra dré amò a parlà che àl rivè ü’ dela ca del capo dela sinagòga e‘l dixè: «Tò fjóla ‘l’è mórta; stà mià a destòrbà ol maèst». ⁵⁰Ma Gexú, che‘l gh’iya sentíd, àl ghe dixè: «Stà mià a viga pura; sirca dóma de crèd e lé ‘la sarà salvada». ⁵¹Cyan’ che‘l rivè in ca, àl lasè entrà nisú in ca con sè, dóma Péder, Ğoyàn e Ğacom, e ‘l pader e la mader dela scjetina. ⁵²I éra tóttj ch’i pjanxiya e‘i fava i lamèntj per la scjetina. Gexú àl dixè: «Stí mià a pjanx: lé ‘l’è mià mórta ma‘la dórma». ⁵³Chèj óter ‘ila’ tüiva in gir, indel sayí che‘l’éra mórta; ⁵⁴ma lú, indel cjalapa per la ma’, àl dixè a granda yux: «Scjèta, lèva sò!». ⁵⁵La scjetina ‘la turnè de ché e‘la se levè sò söbet. Lú àl ghe ordinè de dàga de mangà. ⁵⁶I genitúr ‘i éra fò de sè, ma lú àl ghe racomandè de fà mià paròla con nisú de chèl che‘l éra söcedíd.

9°

La prima misjú di Dudex

¹Gexú àl cjamè vixí de sè i Dudex e‘l ghe dè potére e utorità de casà fò tóttj i demòne e de gjarí i malatéj. ²E‘l ja mandè a predicà ol règn de Déq e a

gyarí i malàdj. ³Àl ghe dixè: «Stí mià a cjalapa sò negót per ol vjax, ĝné bastú, ĝné spórta, ĝné pa, ĝné sóldj, ĝné dò tòneghe per ü’. ⁴Cyan’ che ày entrí indöna ca, restí lé ‘nfina che ày turnerí mià a partí. ⁵Se la xét d’òna sità ‘la ve acèta mià, indel indà vja xgòrlí la pólover di vòstj pé in testimonjansa cuntra de lur». ⁶Alura lur ‘i partè e‘i pasaya d’ü’ bórg a chèl óter col cöntà sò depertót la buna nõva e col gjarí i malàdj.

Eròde e Gexú

⁷Intàt ol tetarca Eròde àl vègn a sayí de tóttj chèsce fadij e‘l sayiya mià ‘sa pensà, perchè vergú àl dixiya: «Àl è Ğoyàn che‘l è resüsitàd di mórtj». ⁸Di óter invése: «Àl è turnàd a comparí Elià». Di óter amò: «Àl è resüsitàd ü’ di profèti d’òna yólta». ⁹Ma Eròde àl dixè: «Ğoyàn ‘l g’ó fadij xmoča ol có mé. Chi él alura chèsto ché, che à sènte chèste ròbe de lú?». E‘l sircaya de yèdel.

I apòstoj ch’i turna vixí e la multiplicasjú di pa

¹⁰Cyan’ ch’i turnè indré, i apòstoj ‘i ghe cöntè sò a Gexú tót chèl ch’i gh’iya fadij. Alura lú ‘l ja tòs con sè e‘l se ritirè indöna sità ch’i ghe dixiya Bessaïda. ¹¹Ma i fòle ‘i vègn a sayí e‘i ghe ‘ndè dré. Lú àl ghe fè ü’ bu asèt e‘l tachè a parlaga del règn de Déq e a gjarí chèj ch’i gh’iya bixògn de ès gjarídj. ¹²Ma ‘l dé àl tacaya a ‘ndà vèrs sira e i Dudex ‘i ghe ‘ndè vixí col dí: «Lasa ‘ndà vja la xét, in manéra che‘la póde procuràs ol sibo e ‘l refúgo indi bórg e indi campagne tót inturen, perchè ché àm sè indü’ pòst fò de ma». ¹³Gexú àl ghe dixè: «Dìga de mangà yóter». Ma lur ‘i ghe respondè: «Àm g’ à dóma sic pa e du pès. Vólet che‘m indaghe a proyèd per tóta chèsta xét?». ¹⁴Difati lé ‘i gh’era simmèla òmeņn. Lú àl ghe dixè ai dišèpoj: «Fíj sentà a gróp de sinçyanta». ¹⁵I fès isé e‘i invidè tóttj a sentàs xó. ¹⁶Alura Gexú, cjalapàdj sò i sic pa e i du pès e alsàdj i òğ vèrs ol céll, ‘l ja benedè, ‘l ja frachè e gh’j’ dè ai sò dišèpoj per fà ch’i’a dèss fò ala xét. ¹⁷I mangè tóttj ‘nfina a ès tix e‘i portè vja dudex sèste de tòc yansàdj.

Confesjú de Péder e prima profeséa dela pasjú

¹⁸Ü’ dé Gexú àl éra indü’ lóg fò de ma’, a pregà. I dišèpoj ‘i éra con lú e lú àl ghe fè chèsta domanda: «Chi sój mé, segónd la xét?». ¹⁹I ghe respondè: «Per vergú Ğoyàn ol Batésta, per di óter Elià, per di óter amò ü’ di profèti d’òna yólta che‘l è resüsitàd». ²⁰Alura àl ghe domandè: «Ma yóter, chi dixív che mé à siēs?». Péder, cjalpada la paròla, àl respondè: «Ol Crést de Déq». ²¹Alura àl ghe ordinè de dí negót a nisú, ²²e àl xontè: «Mè che ‘l Fjól del Òm àl patése tat, àl siēs condanàd di ansjà, di capi di préttj e di scrivántj, àl siēs fadij mór e àl resüsitate ol tèrs dé».

I condisjù per indà dré a Gexú

Pò àl ghe dixè a tóttj: «Se vergú àl vól vegní dré de mé, àl g'á de renegà sè stès, cjàpà sò la sò crux ògne dé e vegní dré de mé. ²⁴Perchè chèl che'l yölerà salvà la sò yéta àl'la perderà, ma chèl che'l perderà la sò yéta per cólpa mé àl'la salverà. 'Sa xóvel a ün òm gyadağnà magare ol mónđ intrég se dòpo àl fenés col pèrdes o col rüvinàs? ²⁶Se vergú àl se vergoğnerà de mé e di mé paròle, ol Fjól del Òm àl se vergoğnerà de lú cyan' che'l turnerà indela glòrja sò e del Pader e di angej santj. ²⁷À ve'l dighe in verità: ché gh'è de chèj ch'ì mörerà mià prima de yí yedíd ol règn de Déo».

La trasfigürasjù

²⁸Circumcirca vòt dé dòpo de chèsce discórs, àl tòs con sè Péder, Ğovàn e Ğacom e'l indè söl mut a pregà. ²⁹Bèl che'l éra dré a pregà, la sò faça 'la cambjè fixonoméa e la sò yèsta 'la diyentè càndeda e xberlüxéta. ³⁰E èco che du òmeğn 'ì veğn a parlà con lú: 'ì éra Moxè e Elià, ³¹comparídj indela sò glòrja, e'ì parlava dela sò partènsa che'la staya per còmphis a Gerüxalème. ³²Péder e i sò compàğn 'ì éra careg del sòng, ma'ì restè dèstj e'ì vist la glòrja e i du òmeğn ch'ì éra con lú. ³³Intàt che chèj 'ì se separava de lú, Péder àl ghe dixè a Gexú: «Maèst, che bé che'mistà ché. Àm farà trè tènđe, òna per té, òna per Moxè e òna per Elià». Ma'l saviva mià chèl che'l dixiya. ³⁴E intàt che'l dixiya chèste ròbe, àl riyè ü' niyol e'l ja cyarcè. 'ì cjàpè pura cyan' ch'ì entrè indel niyol. ³⁵Alura del niyol 'la saltè fò òna yux che'la dixiya: «Chèsto ché 'l è mé fjól, 'l elèt, scoltí!» ³⁶Apéna che la yux 'la cesè, Gexú àl restè deperlú. Lur 'ì restè sènsa paròle e in chèj dé 'ì cöntè sò negót a nisú de chèl ch'ì gh'iva yést.

Àl gyarés ü' scjetí che'l sòfre de mal cadóc

³⁷Ol dé dòpo, dòpo vegnídj xó del mut, 'la ghe 'ndè inçuntra a Gexú òna granda fòla. ³⁸Tót a ü' tradj, in mèx ala xét, ün òm àl tachè a cridà: «Maèst, te préghe de dàga òn'òğada al mé scjetí, à g'ó dóma chèl. ³⁹Èco, ü' spéret àlla' cjàpa e tót a ü' cólpa àl taca a cridà; àlla' xgörlés e lú àl bótta la baya; àlla' mòla a malapéna, dòpo de yíl redüxíd a ü' stras. ⁴⁰À yó pregàd ac i tò dišèpoj de casàl fò, ma'ì è mià rivàdj». ⁴¹Gexú àl ghe respondè: «Generasjù sènsa féde e degenerada, cyat g'avrój de stà amò con vóter e soportàv? Pórtem ché ol tò scjetí». ⁴²Intàt che chèl àl ghe ya yixí, ol spéret malégn àlla' xgörlè per tèra e'illa' bestorxiya de convülsjù. Gexú àl casè fò ol spéret impúr, àl gyarè ol scjetí e ghe'l conseğnè a sò pader. ⁴³E tóttj 'ì restè de sas a yèd la grandèsa de Déo.

La Segónda profeséa dela pasjù

Intàt che tóttj 'ì éra stremídj per tóte i ròbe che'l yiva fadj, àl ghe dixè ai sò apòstoj: Metív bé indel có chèste paròle: ol Fjól del Òm àl è dré a ès conseğnàd indi ma' di òmeğn». ⁴⁵Ma lur 'ì capè mià chèl che'l völiya dí con chèste paròle; 'ì éra isé misterjuxe ch'ì ja capiya mià e'ì gh'iva rigyard a domandaga sò chèsta cyistjù. ⁴⁶Intàt àl nasè tra de lur ü' rampí: chi de lur 'l éra ol pjó importànt. ⁴⁷Alura Gexú, indel conòs ol pensér del sò còr, àl cjàpè ü' scjetí, àlla' metè yixí de sè e'l ghe dixè: ⁴⁸«Chèl che'l acèta chèst scjetí indel mé nòm, àl me acèta mé; e chèl che'l me acèta mé, àl acèta chèl che'l m'á mandàd. Perchè chèl che'l è ol pjó picol tra de yóter, chèl àl è ol pjó grand». ⁴⁹Alura Ğovàn àl dixè: «Maèst, àm và yést ü' che'l casava fò i demòne indel tò nòm e nóter 'm al và impedíd, perchè 'l è mià con nóter, che'm sè vegnídj dré de té». ⁵⁰Ma Gexú àl dixè: «Stí mià a impedighel, perchè chèl che'l è mià cuntra de yóter àl è per yóter».

OL VJAX VÈRS GERÜXALÈME**L'avèrsjù di samarità**

⁵¹Bèl che'l éra dré a còmphis ol tép che'l sarèsistàdj portàvjà del mónđ, Gexú àl se inviè risolúd vèrs Gerüxalème ⁵²e'l mandè impó de nünsi denàtj a sè. Chèj 'ì partè e'ì entrè indü' börg de samarità, per preparaga chèl che'l ghe serviya. ⁵³Ma lur 'ì ghe fès mià ü' bu asèt perchè 'l éra dré a 'ndà vèrs Gerüxalème. ⁵⁴Indel vèd òna tal, i dišèpoj Ğacom e Ğovàn 'ì ghe dixè a Gexú: «Signúr, vólet che'm dighe che'l veğne xó ol fòg del cèl a redüxíj in sènder?». ⁵⁵Ma Gexú àl se yultè vèrs de lur e'l ghe yuxè dré. ⁵⁶Pò 'ì se inviè per ün óter börg.

Tri òmeğn 'ì se 'ncuntra con Gexú

⁵⁷Bèl che'l caminava, ü' àl ghe dixè a Gexú: «Te veğneró dré depertót indóve che te 'ndaré». ⁵⁸Ma Gexú àl ghe respondè: «I bólp 'ì g'á òna tana e i oxèj 'ì g'á ü' ni, ma ol Fjól del Òm àl g'á mià 'ndóve poğà ol có». ⁵⁹Pò àl ghe dixè a ün óter: «Vé dré de mé!». Ma chèl àl ghe respondè: «Signúr, lasem prima indà a sotrà mé pader». ⁶⁰Gexú àl ghe respondè: «Lasa che i mórtj 'ì sòtre i sò mórtj; te và a predicà ol règn de Déo». ⁶¹Ün óter àl ghe dixè: «Signúr, à veğneró dré de té; prima però lasem indà a salüdà i mé de ca». ⁶²Àl ghe respondè Gexú: «Chèl che'l mèt ma' al pjò e pò àl se yólta 'ndré, 'l è mià fadj per ol règn de Déo».

10°

La misjú di dišèpoj

¹Dòpo de chèsce fati, ol Signúr àl sernè di óter setantadú dišèpoj e'1 ja mandè du a du denàti a sè, in ògne sità e lógg che'listaya per vixità. ²Àl ghe dixiya: «Ol racòlt àl è bondànt, ma i lavoréti 'i è póc. Preghí alura ol padrú del cap per fà che'1 mande lavoréti per ol sò racòlt. ³Ndí! Èco, mé à ve mande cóme aǵnèi in mèx ai lúv. ⁴Stí mià a portà gñé spórtà, gñé sac, gñé sandaj. Per strada stí mià a salüdà nisú. ⁵Cyan' che àv entrerí indöna ca, dixí prima de tót: “Pax a chèsta ca”. ⁶Se lé àl gh'è vergú che'1 ghe té ala pax, àl risevèrà la pax che àv ghe ingürí; sedenò ol vòst aüggürjo àl valerà negót. ⁷Restí in chèla ca, mangí e biyí chèl ch'ì ve darà, perchè ol lavorét àl g' à dirito de ès pagàd. Stí mià a pasà d'öna ca in chel'ótra. ⁸Cyan' che àv 'ndarí indöna sità, se vergú àl ve acèta, mangí chèl ch'ì ve òfre. ⁹Gyarí i malàdi che àv troví e dixiga: “Ol règn de Déo àl è vixí”. ¹⁰Se invése àv entrerí indöna sità e nisú àl ve aceterà mià, 'ndí fò 'n pjasa e dixí: ¹¹“Nóter àm xgörlés cuntra de yóter a' la pólver dela yòsta sità che'la s'è tecada aturen ai nòstj pé. Tegní a mét però che 'l règn de Déo àl è vixí”. ¹²À ve garantése che indel dé del gòdése la xét de Sòdoma 'la sarà tratada con mañc rigúr che mià la xét de chèla sità. ¹³Póvera maj té, Coraxín! Póvera maj té Bessaïda! Perchè se i miracòj fadj in mèx a yóter 'i fósistàdi fadj a Tir e a Sidú, xamò de tat tép la sò xét 'i se sarès convertídi col vestís de sac e col cyarçàs ol có de sènder. ¹⁴Per chèl indel dé del gòdése la xét de Tir e de Sidú 'i sarà tratàdi con mañc rigúr de yóter. ¹⁵E té, Cafarnaq, sarét té forse portada infina indel cél? Nò, té pjomberét xó indel abés! ¹⁶Chèl che'1 ve scólta yóter àl me scólta mé. Chèl che'1 ve sprèsa yóter àl me sprèsa mè. E chèl che'1 me sprèsa mé àl sprèsa chèl che'1 m' à mandàd».

I setantadú 'i turna vixí

¹⁷I setantadú dišèpoj 'i turnè indré pjé de gòja col dí: «Signúr, infina i demòne 'i me übidés, cyan' che'm cjama ol tò nòm». ¹⁸Lú àl ghe dixè: «À yediye Sàtana a pjombà xó del cél cóme ü' fòlmen. ¹⁹Mé v'ó dadj ol potère de schisà serpèntj e scorpjù e de scepà ògne potènsa del nemix. Negót àl pòderà fàv mal. ²⁰Stí mià però a gód perchè i demòne 'i ve sta sóta, ma invése perchè i vòstj nòm 'i è scrítj indi céj».

Cant de lóde al Pader

²¹In chèla stèsa ura Gexú àl se impjenè de gòja indel SantiSpéret e àl dixè: «À te lóde, Pader, Signúr del cél e dela tèra, perchè t'è scondíd chèste ròbe

ai sapjèntj e ai inteligèntj e t'j' vé palexade ai picoj. Sé, pader, perchè isé àl t'è pjaxíd a té. ²²Tót àl m'è stadj dadj del Pader mé e nisú àl conòs chi che'1 è ol fjól se mià ol Pader gñé chi che'1 è ol Pader se mià ol fjól e chèl che '1 fjól àl völerà palexaghel». ²³Pò àl se vultè vèrs di sò dišèpoj, '1 ja cjamè in banda e'1 ghe dixè: «Förtünàdi i ógg ch'ì vèd tóte chèste ròbe. ²⁴Difati à ve dighe che tance proféti e rè 'i vè dexideràd de vèd chèl che àv vedí yóter ma'ì'1 vè mià vèst, e de sènt chèl che àv sentí yóter ma'ì'1 vè mià sentíd».

La paràbola del bu samarità

²⁵Ü' dutúr dela lège, indel völi mètel ala próya, àl levè sò e'1 ghe dixè: «Maèst, 'sa g'òj de fà per viga la véta etèrna?». ²⁶Gexú àl ghe respondè: «'Sa éliscrítj indela Lège? 'Sa lèxet?». ²⁷Chèl òm àl dixè: «Te amerét ol Signúr, tò Déo, con tót ol tò còr, con tóta la tò ànima, con tóte i tò forse e con tót ol tò sentimét e 'l tò pròsem cóme té in persuna». ²⁸Gexú àl ghe dixè: «T'è respondíd bé; fa isé e te vivrét». ²⁹Ma '1 dutúr dela lège, indel völi catà fò öna rexú, àl ghe dixè a Gexú: «Ma chi él ol mé pròsem?». ³⁰Gexú àl ghe respondè: «Ün òm àl yeǵniya xó de Gerüxalème a Gèric, cyan' che'1 se imbatè indi brigàntj ch'ì ghe portè vja tót, 'ila' pestè e pò se'n indè col lasàl lé pjó de là che de ché. ³¹Per combinasjú àl pasè de lé ü' prèt, àl vist '1 òm feríd e àl tirè dréti, de chel'ótra banda dela strada. ³²Ac ü' levít àl pasè de lé; a' lú àlla' vist e, indel pasà vixí de lú, àl indè per i sò strade, ³³Invése ü' samarità che'1 éra in vjax àl ghe pasè vixí, àlla' vist e'1 sentè pjetà de lú. ³⁴Àl se xbasè sura de lú, àl versè öle e vi söi sò feride e'1 gh'j' fasè. Pò àlla' carghè söl sò axen, àlla' portè indela locanda e'1 fè tót ol posèbel per ötàl. ³⁵Ol dé dòpo, àl tirè fò du danér, àl gh'j' dè al ostér e'1 ghe dixè: “Vàrdèga 'mpò e chèl che te spenderét in pjó te'1 refonderó cyan' che à turneró indré”. ³⁶Chi de chèsce tri te parel che'1 sièst stadj ol pròsem de chèl che'1 s'éra imbatíd indi brigàntj?». Ol dutúr dela lège àl ghe respondè: «Chèl che'1 sentè pjetà de lú». Alura Gexú àl dixè: «Và e fà a' té compàgn».

Marta e Maréa

³⁸Intàt ch'ì éra per strada, Gexú àl entrè indü' paix, e öna fómna, che'la gh'iva nòm Marta, àlla' lòge in ca sò. ³⁹Sò sorèla, che'la gh'iva nòm Maréa, 'la se sentè xó vixí ai pé del Signúr e'la stava a scoltà chèl che'1 dixiya. ⁴⁰Marta invése 'l'éra tóta cjapada di sò fasènde. Alura 'la se fè innàti e'la ghe dixè: «Signúr, vèdet mià che mé sorèla 'la m' à pjantàd ché depermé a fà i fasènde? Díga mò che'la me daghe öna ma'». ⁴¹Ma Gexú àl ghe respondè: «Marta, Marta, te se preòcùpet e te combatet per tròpe ròbe. ⁴²Invése öna

sula 'l'è chèla che'la sèrv. Maréa 'l'è serníd la part pjó bèla, che nisú àl ghe'la porterà vja».

11°

Inseñnamét sòla preghjéra

¹E'l capitè che ü' dé Gexú àl éra indü' pòst a pregà. Apéna feníd, ü' di dišèpoj àl ghe dixè: «Maèst, inseñnem a pregà, cóme che a' Ğovàn àl g'è inseñnàd ai sò dišèpoj». ²Alura Gexú àl ghe dixè: «Cyan' che àv preghí, àv gh'í de dí:

Pader,
che'l siēs santificàd ol tò nòm,
che'l vègne ol tò règn.

³Dàm inçó ol nòst pa de tótj i dé,

⁴e perduna a nóter i nòstj pecàtj
perchè a' nóter àm gh'j' perduna a ògne nòst debitúr,
e bandunem mià ala tentasjú».

La paràbola del amix insistènt

⁵Pò àl ghe dixè: «Metém che ü' de vóter àl g'abje ün amix e che'l indaghe de lú a mexanòtj a díga: “Amix, prèstem tri pa, ⁶perchè àl m'è rivàd ün amix che'l pasaya per ché e in ca à g'ó negót de dàga”; ⁷metém che chèl de dét àl ghe respònde: “Stà mià a storàm con insistènsa, à vó xamò seràd la pórtà e à só' xamò indel lètj coi mé scjetí e adès à pòde mià leyà só a dàt chèl che te me domandet”; ⁸à ve dighe che se'l se leyerà mià só a dàghel perchè àl è sò amix, àl se leyerà só e'l ghe darà tót chèl che'l ghe sèrv perchè chèl óter àl mòla mià. ⁹Per chèl à ve dighe: domandí e'l ve veegnerà dadj; sirchí e àv troyerí; batí ala pórtà e'l ve veegnerà yèrt. ¹⁰Perchè chèl che'l domanda àl risév, chèl che'l sirca àl tróya, e a chèl che'l bat ala pórtà àl ghe veegnerà yèrt. ¹¹Cyal pader, tra de vóter, al fjól che'l ghe domanda ü' pa, ghe daràl ü' sas? O se'l ghe domanda ü' pès, ghe daràl ü' serpènt invése del pès? ¹²O se'l ghe domanda ün óv, ghe daràl ü' scorpjú? ¹³Per chèst se vóter, malégn cóme che àv si, àv sayí dàga ròbe bune ai vòstj scjetí, tat mèj ol Pader vòst di céj daràl mià ol SantiSpéret a chèj ch'j' ghe'l domanda?».

Gexú e Belxebú

¹⁴Gexú àl éra dré a casà fò ü' demòne che'l gh'iva fadj diyentà mótt ün òm e chèl, apéna gyaríd, àl tachè a parlà e la xét 'la restè stüpidà. ¹⁵Ma vergú àl

dixè: «Àl è per mèx de Belxebú, ol caporjú di demòne, che lú àl manda fò i spéretj malégn». ¹⁶Di óter invése, per fàl falà, 'j' ghe domandaya ü' miracol del cé. ¹⁷Ma Gexú, col conòs i sò intensjú, àl ghe dixè: «Ògne règn diyidíd cuntra de sè àl va in rüvina e òna ca 'la cróda cuntra de chel'ótra. ¹⁸Se dóca Sàtana àl è in lòta cuntra de sè, cóme pòderàl tègn só ol sò règn? Vóter àv dixí che mé à case fò i demòne per mèx de Belxebú. ¹⁹Ma se mé à case fò i demòne per mèx de Belxebú, per mèx de chi al casej fò i vòstj fjóij? Per chèl 'j' sarà pròpe lur a güdicàv. ²⁰Se invése mé à case fò i demòne col dit de Déq, alura per vóter àl è rivàd ol règn de Déq. ²¹Cyan' che ün òm fórt e bé armàd àl fa la gyardja ala sò ca, tóta la sò ròba 'l'è sigúra. ²²Ma se'l càpita ü' pjó fórt de lú e'la' vènx, àl ghe tó vja i arme ch'j' ghe daya fidüca e'l diyid tót chèl che'l ghe róba. ²³Chèl che'l è mià cuntra de mé 'l è con mé, e chèl che'l regóij mià con mé àl despèrd».

La condisjú de chèl che'l turna a borlà dét indel mal

²⁴«Cyan' che ü' spéret malégn àl è saltàd fò d'ün òm, àl va aturen per lóg dexèrtj col sircà ü' ripòx. Se però àlla' tróya mià àl dix dét de sè: “À turneró indela mé ca, de 'ndóve che à só' veegníd fò”. ²⁵Indel rivà, àl'la tróya neta e bé in sèst. ²⁶Alura àl va, àl cjama con sè di óter sètispéretj pjó malégn de lú e tótj insèma 'j' ènta in chèla ca e'j' se còmoda lé. Isé ala fi chèl òm àl se tróya pèx de prima».

La yira beatitúdine

²⁷Intàt che'l parlava isé, òna fómna, dela fòla, 'la alsè só la yux col dí: «Beadà la ghéda che'la t'è portàd e 'l pèt che'l t'è laçàd!». ²⁸Ma Gexú àl dixè: «Amò pjó beàdj chèj ch'j' scólta la paròla de Déq e'j'la mèt in pràtica».

Ol sègn de Ğòna

²⁹Intàt che la xét 'la se strenxiya aturen a Gexú, lú àl tachè a dí: «Chèsta generasjú 'l'è pròpe òna generasjú catiya: 'la pretènd ü' sègn, ma 'l òneg sègn che'l ghe veegnerà dadj àl sarà compàgn de chèl de Ğòna. ³⁰Difati, cóme che Ğòna àl è stadj ü' sègn per la xét de Ninive, isé ac ol Fjól del Òm àl sarà ü' sègn per i òmeñ de 'ncó. ³¹La regina del meridjú 'la leyerà só, indel dé del gödése, cuntra de chèsta generasjú, e'la condanerà chèsta xét. Difati lé 'l'è veegnida scyaxe di confí del mónnd per scoltà la sapjènsa de Salumú. Epúr ché, denàtj a vóter, gh'è ü' che'l è pjó grand de Salumú. ³²I òmeñ de Ninive 'j' se leyerà só, indel dé del gödése e'j' condanerà chèsta xét. Difati lur 'j' s'è convertídj cyan' che'l g'è predicàd Ğòna. Epúr ché, denàtj a vóter, gh'è ü' che'l è pjó grand de Ğòna.

La paràbola del làmpada

³³Nisú àl impià la làmpada per mètela indü' lóg scux o sóta 'l mòs, ma per mètela söl candelér grand, in manéra che 'l ghe faghe lúx a chèi ch'ì entra 'n ca. La làmpada del còrp àl è ol tò óg. Se 'l tò óg àl è bu, ac ol tò còrp àl è indela lúx; se invése àl è malàd, ac ol tò còrp àl è indeliscúr. ³⁵Per chèl varda bé che la lúx che 'l è dét de té 'la siēs mià scúr. ³⁶Se dóca ol tò còrp àl è in pjéna lúx, sènsa nisóna part indeliscúr, àl sarà tòt lüminúx, cóme cyan' che òna làmpada 'la te fa lúx col sò splendúr».

Discórs cuntra i farixèj e i scrijàntj

³⁷Feníd de parlà, ü' farixèq àlla' invide a dixnà. Lú àl indè e 'l se metè a tàvola. ³⁸Chèl farixèq àl restè che 'l se fós mià lavàd prima del dixnà. ³⁹Ma 'l Sighnúr àl ghe dixè: «Vóter farixèj ve se preqcupí de netà la còpa e 'l pjat per defò ma dedét àv si pjé de robamétj e de catiyérje. ⁴⁰Xét sènsa sentimét! Déq g'ál mià creàd 'l òm defò e a' de dét? ⁴¹Dì pjòtòst in carità chèl che 'l è dét e alura a' per vóter tòt àl sarà nèt. ⁴²Gyaj a vóter, farixèj, che àv paghí la décima dela mènta, del'èrba ròda e de tòte i èrbe, ma pò àv trascürí la göstisja e 'l amúr de Déq. Chèste 'ì è i ròbe de fà, sènsa trascürà chèle ótre. ⁴³Gyaj a vóter, farixèj, che àv tiñn al prim pòst indi sinagòghe e ai salúti indi pjase. Gyaj a vóter, che àv si cóme i sepólcri ch'ì se vèd mià e la xét 'la ghe pasa sura sènsa iñcórxe». ⁴⁵Alura ü' dutúr dela lège àl ghe dixè a Gexú: «Maèst, indel parlà isé te me ofèndet a' nóter». ⁴⁶Gexú àl ghe respondè: «Gyaj ac a' vóter, dutúr dela lège, che àv carghí i òmeñ de pix ch'ì riva mià a portàj, e vóter àv ja tochi mià ñnac condü' dit. ⁴⁷Gyaj a vóter, che àv fi sò i sepólcri di proféti dòpo che i vòstj pader 'ì và copàdj. ⁴⁸Col fà isé, àv mostrí de dàga rexú ai vòstj pader in chèl ch'ì g'à fadj: lur 'ì và copàdj e vóter àv ghe fi sò i tòmbe. ⁴⁹Per chèl la sapjènsa de Déq àl' à didj: "À ghe manderó proféti e apòstoj, ma lur 'ì a coperà e 'ì a persegjiterà". ⁵⁰Per chèl a chèsta xét àl ghe sarà domandàd cònt del sanj de tòtj i proféti, del prensépe del món d a 'ñcò. ⁵¹Del sanj de Abél 'nfina a chèl de Xacaréa, ch'ìl' à sasinàd tra 'l altàr e 'l santòare. Sé, à ve 'l turne a dí: de tòtj chèsce deliti àl ghe sarà domandàd cònt a chèsta xét. ⁵²Gyaj a vóter, dutúr dela lège, che àv vj tiràd vja la cjav dela sjènsa; vóter àv si mià entràdj e àv vj mià lasàd entrà chèi ch'ì völiya entrà». ⁵³Dòpo vègníd fò de chèla ca, i dutúr dela lège e i farixèj 'ì comensè a tratàl con óde e a fàl parlà sò ògne sórta de cyistjú; ¹⁴isè 'ì tendiya dóma scoxañe per fàl falà indü' cyac sò rexunamét.

Ol yira dišèpol de Gexú

¹Indel fratép 'ì se regondè òna cyac miér de persune, ch'ì se pestaya coi pé ü' col óter. Gexú àl comensè a díga ai sò dišèpoj: «Prima de tòt stí atèntj del levàt di farixèj, che 'l è la falsità. ²Àl gh'è negót de cyarcàd che 'l g'abje mià de ès palexàd, negót de scux che 'l g'abje mià de ès conosíd. ³Per chèst, chèl che àv vj didj in segrét àl sarà sentíd in pjé dé, e chèl che àv vj ciçulàd indela orèga in ca vòsta àl sarà spaqlàd söi terase.

Invít a vj corağo

⁴A vóter, amix mé, à ve dighe: stí mià a vjga pura de chèi ch'ì pól tòv la véta ma dòpo de chèl 'ì pól fav negót d'óter. ⁵À ve digheró mé invése de chi che àv gh'í de vjga pura: g'abje pura de chèl che, dòpo dela mórt, àl pól bötàv indela Geèna. Sé, à ve 'l turne a dí, àl è chèl lé che àv gh'í de vjga pura. ⁶Sic pàsere se vènde le mià forse per dò palañche? ⁷Dóca, ñnac òna de lure 'l è mià dexmentegada de Déq. ⁷Infina i cayèj del vòst có 'ì è tòtj còntàdj. Per chèst stí mià a vjga pura; vóter àv valí pjó de tante pàsere. ⁸À ve dighe ac: chèl che 'l me riconoserà denàtj ai òmeñ, ac ol Fjól del Òm àlla' riconoserà denàtj ai angej de Déq; ⁹ma chèl che 'l me rinegherà denàtj ai òmeñ, a' mé àlla' rinegheró denàtj ai angej de Déq. ¹⁰Chèl che 'l parlerà cuntra al Fjól del Òm àl pòderà vjga ol perdú; ma chèl che 'l yavrà bestemjàd cuntra ol SantiSpéret àl g'avrà mià perdú. ¹¹Cyan' ch'ì ve strasinerà indi sinagòghe, denàtj ai gödex e ai utorità, stí mià a preqcupàv de chèl che àv g'avrì de dí per difèndev. ¹²Ol SantiSpéret àl ve inseñerà chèl che àv gh'í de dí in chèl momènt».

Cuntra ol pericol del'avarésja

¹³Ü' dela fòla àl ghe dixè: «Maèst, díga a mé fradèl de spartí con me l'eredità». ¹⁴Ma lú àl ghe respondè: «Amix, chi m'ál metíd cóme gödex o medjatúr söla vòsta ròba?». ¹⁵E 'l ghe dixè: «Vedí de teñnís lontà de ògne sórta de avarésja, perchè a' se ü' àl è šur fés, la sò véta 'la dipènd mià dela sò ròba». ¹⁶Pò àl ghe còntè sò òna paràbola: «Àl gh'éra ün òm réc che 'l gh'iva teré e chèsce 'ì gh'iva dadj ü' bu racòlt. ¹⁷Lú àl rexunaya dét de sè isé: "Àdès à g'ó pjó 'ndóve mèt ol mé racòlt; cóme g'ó de fà?" ¹⁸E 'l dixè: "À faró isé: à böteró xó i mé depóxetj e à ne faró sò de pjó grandj, in manéra de pòdí mèt insèma lé de dét tòt ol mé formét e la mé ròba. ¹⁹Pò à me digheró: Bé! Adès t'è metíd vja òna buna scórta per tance añ. Pósa, ànima mé; manğa, biv e gód". ²⁰Ma Déq àl ghe dixè: "Òm sènsa sentimét! Göstistanòtj àl te tocherà mór e a chi ghe 'ndarale i richèse che t'èt metíd

insèma?» ²¹Isé àl ghe càpita a chèl che'l tira 'nsèma richèse per sè e'l diyènta mià şur denàti de Déo».

Aplicasjú ai dişèpoj

²²Pò àl ghe dixè ai dişèpoj: «Per chèst à ve dighe: stí mià a preçcüpàv tròp per ol sibo che'l ve sèrv per viver, gñé del vèstít che'l ve sèrv per cyarçàv. ²³La vèta 'la val pjó del sibo e 'l còrp pjó del vestít. ²⁴Vardí i còrv: 'i sèmina mià e'í séga mià, 'i g'è mià canva gñé granér; e con tót chèst Déo 'l ja nùtrés. Dóca, vóter àv valí pjó di oxèi! ²⁵E chi de vóter, ac a mèteghela tóta, pódel xontà òna xornada ala sò vèta? ²⁶Se dóca àv pòdí mià fà gña' chèsta fatòada, perchè se rompív 'l có per ol rèst? ²⁷Vardí i xèi dela campağna: 'i layura mià e'í se fà mià vèstít. Con tót chèst mé à ve dighe che gñac Salumú, con tóta la sò richèsa, àl g'è maj vid ü' vèstít isé bèl. ²⁸Se dóca Déo àl vestés isé bé i fjur dela campağna, che inçó 'i gh'è e domà 'i se brúxa, tat mèj ve daràl mià ü' vèstít a vóter, xét de póca féde? ²⁹Per chèst stí mià sèmper in ansja per chèl che àv mangerí o per chèl che àv biyerí: ³⁰per tóte chèste ròbe 'i se da de fà chèi óter, chèi ch'i conòs mià Déo. Ma vóter àv gh'í ü' Pader che'l sa chèl che'l ve sèrv. ³¹Sirchí pjòtòst ol règn de Déo, e tót ol rèst àl ve veğnerà dadj de fóra vià. ³²Stí mià a viga pura, picol ròs, perchè al Pader vòst àl gh'è pjaxíd de dàv ol sò règn. ³³Vendí tót chèl che àv gh'í e dil in carità. Fív sèste ch'i se consóma mià, procüriv ü' texór sigúr in cél, indóve i lader 'i póde mià riya e i tarme röxjà. ³⁴Perchè indóve che'l è ol vòst texór, lé àl sarà ac ol vòst còr.

Veğlà e spetà

³⁵Vedí de ès sèmper prònti, cola sentúra aturen ai fjanç e coi làmpede impiade, ³⁶vedí de ès a' vóter cóme chèi servitúr ch'i spèta ol padrú cyan' che'l turna de spuxe, per ès prònti a dèrvega la pórtà apéna che'l riya e'l bat ala pórtà. ³⁷Beàdi chèi servitúr che 'l padrú, cyan' che'l turna, 'l ja troyerà amò dèstj. À ve'l garantése che'l meterà só ü' bigaról, 'l ja farà comodà 'n tàvola e'l se meterà a servíj. ³⁸E se, indel riya indel còr dela nòti o in prensépe del dé, àl troyerà i sò servitúr amò dèstj, Beàdi maj lur! ³⁹Sirchí de capí: se 'l padrú de ca àl sayès a che ura che'l càpita ol lader, àl laserès mià bötà sotsura la sò ca. ⁴⁰A' vóter teğniv prònti, perchè ol Fjól del Òm àl riya cyan' che mañç àv ve'lispetí».

Fedeltà indel spetà

⁴¹Alura Péder àl dixè: «Maèst, chèsta paràbola t'ala dighet dóma per nóter o per tóti?» ⁴²Ol Siğnúr àl ghe respòndè: «Chi él dóca 'l aministradúr fedél e

sapjènt? Ol padrú àlla' meterà a capo de tóti i sò servitúr per fà che, indel momènt góst, àl ghe daghe a ògne ü' la sò part de spéxe. ⁴³Beàd chèl servitúr se 'l padrú, indel turnà, àlla' troyerà che'l layura. À ve'l garantése che'l ghe conseğnerà la aministrasjú de tóta la sò ròba. ⁴⁵Ma se chèl servitúr àl g'avès de pensà dét de sè: «Ol padrú àl tarda a riya», e'l tachès a picà i servitúr e i sèrve, a manğà e a biv e a incócàs, ol sò padrú àl riya indel dé che mañç se'lispèta e 'ndön'ura che'l sospèta mià, àlla' castigherà sènsa remisjú e'lla' pünirà con severetà. Ol servitúr che'l sa chèl che'l vól ol padrú e'l se speséga mià a fàl, àl sarà castigàd sènsa remisjú. ⁴⁸Invése chèl servitúr che, indel sayí mià 'sa che'l vól ol padrú, àl se comporterà in manéra de meritàs ü' castíg, àl sarà tratàd con pjó remisjú. Difati chèi che'l g'è vid tat àl g'avrà de respònd de tat, perchè pjó ü' àl g'è vid e pjó àl se pretenderà de lú.

Ol tormènt del spetà

⁴⁹À só' veğnid a portà ü' fóg sòla tèra, e à g'avrès pròpe voja che'l fós xamò impiad! ⁵⁰À g'ó de risév ü' batéxem e granda 'l'è la mé pasjú 'nfina che'll'avró mià risevid! ⁵¹Pensív che mé à siēs veğnid per portà la pax in mèx ai òm? Nò, à ve'l garantése, ma la divixjú! ⁵²De adès, se indóna fameà 'i è in sic, 'i se diyiderà trè cuntra du e du cuntra trè. ⁵³I se diyiderà ol pader cuntra 'l fjól e 'l fjól cuntra 'l pader, la mader cuntra la fjóla e la fjóla cuntra la mader, la madóna cuntra la nóra e la nóra cuntra la madóna».

Sayí lèx i seğnàj di tép

⁵⁴Àl ghe dixiya ac a i fòle: «Cyan' che àv vedí ü' niyol veğni só de ponènt. Àv speseí a dí: «La vé la pjóya», e isé àl söcéd. ⁵⁵Cyan' che invése àl bófa ol siròc, àv dixí: «Àl vé cóld», e isé àl söcéd. ⁵⁶Fals! Àv si bu de indüvinà ol tép che'l farà e cóme maj àv reüsív mià a capí ol tép de adès? ⁵⁷Perchè gödichív mià depervóter chèl che'l è góst? ⁵⁸Cyan' che te 'ndét col tò aversare del gödex, sirca de mètes in pax con lú per strada, per fà che'l te strasine mià denàti del gödex e'l gödex àl te consègne ala gyardja e la gyardja 'la te böte in prexú. ⁵⁹Te'l garantése che te saltarét mià fò de lé 'nfina che te g'avré mià pagàd infina a 'l óltem sentéxem».

13°

Mè spesegàs a convertís

¹In chèl momènt 'i riya impó de lur a còntaga só ol cax de chèi galiléj che Pilàt àl viya fadi copà bèl ch'i éra dré a fà i sò sacrefése. ²E Gexú àl ghe

dixè: «Credív che chèi galiléi ‘i g’abje yid chël destí lé perchè ‘i éra pjó pecadúr de tóti chèi óter galiléi? ³À ve dighe che ‘l è mià isé; ma se ve se convertíri mià, ày farí tóti chèla stèsa fi. ⁴E chèi dexdòt ch’i è mórti schisàdi sóta la tór de Siloç, credív che siçs stadí pjó in dèbet de tóta chel’ótra xét de Gerüxalème? Ve dighe mé che ‘l è mià yira; ma se ve se convertíri mià, ày farí tóti chèla stèsa fi».

La paràbola del fig stèrel

⁶Pò àl ghe dixè chèsta paràbola: «Ûn òm àl yiva pjantàd ü’ fig indela sò yigna e àl indè a catà xó i fig ma àl en trovè mià. ⁷Alura àl ghe dixè al contadí: “Èco, ‘i è tri aǵn che à vègne a sircà fig sò chèst fig e à ‘n tróve maǵ ü’. Tèç! Perchè g’al de ocüpà teré inötilmènt?” ⁸Ma ‘l contadí àl ghe respondè: “Padrú, lasel amò chèst an. À vóle sapà bé töt aturen a chèsta pjanta e bötaga ac ol ledàm. ⁹Pól dàs che ‘l an che vé àl faghe di fig; sedenò te ‘l faré teà”».

Gexú àl gjarés öna fómna de sabad

¹⁰Öna vólta àl éra dré a inseǵnà indöna sinagòga e ‘l éra de sabad. ¹¹Gh’éra lé öna fómna teǵnida infirma d’ü’ spéret maléǵn de dexdòt aǵn. ‘L’éra tóta plèša e ‘la rivaya mià in nisöna manéra a stà dréça. ¹²Apéna che àl ‘la vist, Gexú àl ‘la cjamè e ‘l ghe dixè: «Fómna, te sét gjarida dela tò malatéa». ¹³Àl metè i sò ma’ sura de lé e tót a ü’ còlp lé ‘la se ‘ndrisè sò e ‘la se metè a glorificà Déo. ¹⁴Ma ol capo dela sinagòga, inveninàd per ol fat che Gexú àl yiva gjaríd in dé de sabad, àl se vultè vèrs la fòla e ‘l dixè: «Ày gh’i séx dé che se pól lavurà: veǵni alura a fàs gjarí in chèi dé lé e mià de sabad». ¹⁵Ma ‘l Siǵnúr àl ghe respondè: «Fals! Öǵne ü’ de vóter dexlighel mià forse ol bò o ‘l axen dela traix in dé de sabad per menàj a biv? ¹⁶E chèsta fjóla de Abràm, ch’i è dexdòt aǵn che Sàtana àl ‘la tiǵniya ligada, gh’iyela mià forse de ès dexliberada de chèst ligàm acasibé che ‘l éra de sabad?». ¹⁷Intàt che lú àl ghe dixiya chèste ròbe, tóti i sò nemíx ‘i éra pjé de vergòǵna. Invése tóta la xét ‘la gh’iya ol còr contét per tóte i övre straordinarje che lú àl yiva fadij.

La paràbola del granèl de senayer e del levàt

¹⁸Àl ghe dixiya dóca: «A ‘sa somèç ol rèǵn de Déo? A ‘sa se g’al de paragonàl? ¹⁹Àl è compàǵn d’ü’ granèl de senayer che ün òm àl vè tüid e somnàd indel sò órt. Chèl granèl àl è cresíd e ‘l è diventàt ün èrbor, e *i oxèj del céł* ‘i è veǵnidj a poǵàs tra i sò ram». Àl ghe dixè ac: «Che paragú g’óǵ de dovrà per ol rèǵn de Déo? ²¹Àl è compàǵn del levàt che öna fómna àl ‘à

tüid e impastàd con trè mixüre de farina, ‘nfina che la pasta ‘l è tóta levada».

Chi entrerà indel rèǵn?

²²Gexú àl pasaya per i sità e per i bórg col inseǵnà e intàt àl indaya vèrs Gerüxalème. ²³Û’ àl ghe domandè: «Siǵnúr, éj póc chèi ch’i se salva?». Àl ghe respondè: ²⁴«Metigla tóta per entrà per la pórtà strétja, perchè à ve garantése che tance de lur ‘i sircherà de entrà ma ‘i rivèrà mià. ²⁵Dòpo che ‘l padrú de ca àl se sarà levàd sò e ‘l vavrà scarnasàd fò la pórtà, vóter ày comenserí a restà defò e a bat ala pórtà col dí: “Siǵnúr, dèrvem”. Ma àl lú ve responderà: “À ve conòse mià; à só mià de ‘ndóve che ày veǵni”. ²⁶Alura ày comenserí a dí: “Àm vè mangàd e bivíd denàti a té, e té te sét pasàd a inseǵnà per i nòsti bórg”. ²⁷Ma lú àl ve digherà: “Mé à só mià de ‘ndóve che ày si. *Xlontanív de mé, tóti vóter che ày fi dóma del mal!*” ²⁸Lé ày ürlerí e ày patirí cyan’ che ày vederí Abràm, Ixàc e Ğacòbe e tóti i profèti indel rèǵn de Déo, e vóter defò. ²⁹‘I veǵnerà de Orjènt e de Ponènt, dela Tramontana e del Mexdé e tóti ‘i g’avrà part indel dixnà del rèǵn de Déo. ³⁰E èco che impó de chèi che adès ‘i è tra i öltem ‘i sarà i prim, bèl che di óter de lur che adès ‘i è prim ‘i sarà i öltem».

Lamènt sura de Gerüxalème

³¹In chèl ‘i se redexè apróv impó de farixèj e ‘i ghe dixè: «Vé fò e vè vja de ché, perchè Eròde àl pènsa de fàt copà». ³²Lú àl ghe respondè: «‘Ndí a díga a chèla bólp: “Èco, mé à case fò i spéretj maléǵn e à gjarése inçó e domà, e ‘l tèrs dé à riveró al culem. ³³Mè però che inçó, domà e pasàd domà à ‘ndaghe innàti per la mé strada, perchè nisú profèta àl pól mór fò de Gerüxalème”. ³⁴Gerüxalème, Gerüxalème, che te cópet i profèti e te làpidet i nünsi ch’i è mandàdi per té! Cyante vólte g’óǵ sircàd de tirà yixí i tò fjóǵ cóme la clòsa ‘la tira yixí i sò pülxí sóta ai ale! Ma vóter ày yí mià vólíd. ³⁵Dóca, la vòsta ca ‘la sarà abandonada! Ve dighe che ày me vederí pjó ‘nfina che ày digherí mià: *Benedèt chèl che ‘l vé indel nòm del Siǵnúr!*».

14°

Gexú invidàd a dixnà

¹Û’ dé àl éra entràd in ca d’ü’ di capi di farixèj per dixnà e ‘ila’ teǵniya d’öǵ. ²Denàti a lú àl gh’éra ün idròpeg. ³Indel vultàs vèrs i dutúr dela lège e i farixèj, Gexú àl ghe dixè: «In dé de sabad él permetíd de gjarí o nò?». ⁴Ma lur ‘i dervè mià bóca. Alura lú àl cjàpè per la ma’ ol malàd, àlla’ gjarè e ‘lla’

mandè a ca. ⁵Pò àl ghe domandè a chèj óter: «Chi de yóter, se'l ghe bórla indel pòs ü' fjól o ü' bò al tìrel mià fò sóbet, a' se'l è de sabad?». ⁶Ma lur 'i sav_iya mià 'sa respóndega.

La paràbola di prim pòstj

⁷Indel vèd che impó de invidadj 'i serniya i prim pòstj, Gexú àl ghe cöntè só òna paràbola: ⁸«Cyan' che ü' àl te 'nvida a spuxe, stà mià a mètet indel prim pòst, perchè àl pòderès ès invidad ü' pjó importànt de té; ⁹in chèst cax, chèl che'l t' à invidad àliscügnèrà veǵní a dí: “Làsega ol pòst a lú”. Alura té, malpagàd, te scügnèrèt cjapà 'l óltem pòst. ¹¹Invése, cyan' ch'ì te 'nvida a spuxe, v à mètet indel óltem pòst. Cyan' che'l riyerà chèl che'l t' à invidad, àl te digherà: “Amíx, vé, cjapet ü' pòst miǵlúr”. Alura te pòderé yiga onúr denàti a tótj i 'nvidàdj. ¹¹Difati chèl che'l se alsà àl veǵnerà xbasàd, e chèl che invése àl se xbasà àl veǵnerà alsàd».

La paràbola dela sjèlta di invidadj

¹²Pò àl ghe dixè a chèl che'lla' gh'iya invidad: «Cyan' che te òfret ü' dixnà o òna séna, te gh'èt mià de invidad i tò amíx e fradèj, òné i tò parétj, òné i šur ch'ì sta yixí de té; difati chèj lé 'i pól turnà a 'nvidàt e isé àl te vé turnàd ol pjasér. ¹³Invése, cyan' che te òfret ü' dixnà, te gh'èt de invidad póver, strópe, sòp e òrb; ¹⁴e te saré beàd perchè lur 'i g' à mià la posibilità de turnàt ol pjasér. Difati àl te veǵnerà turnàd indela resüesjú di ĝóstj».

La paràbola del grand dixnà

¹⁵Ü' di 'nvidàdj, indel sentí chèste paròle, àl dixè fórt: «Beàd chèl che'l mangà ol pa indel rèǵn de Déo!»). ¹⁶Gexú àl ghe respondè: «Ün òm àl fè ü' grand dixnà e'l invide òna fracada de xét ¹⁷Al'ura de dixnà, àl mandè ü' servitúr a díga ai invidadj: “Veǵní, che'l è tót prònt”. ¹⁸E tótj, ü' dòpo de chèl óter, 'i comensè a tirà fò di scüxe. Ü' àl dixè: “À yó compràd ü' cap e'l me tóca 'ndà a vèdel. Te prége de scüxàm”. ¹⁹Ün óter àl dixè: “À yó compràd sic pér de bò e à só' dré a 'ndà a provàj. Te prége de scüxàm”. ²⁰Ün óter amò àl ghe dixè: “À me só' apéna maridad e alura à pòde mià veǵní”. ²¹Turnàd del sò padrú, ol servitúr àl ghe cöntè só tót. Alura ol padrú de ca, dexdegnàd, àl ghe dixè al servitúr: “Và xvèlt per i pjase e per i contrade dela sità e mèna ché póver, strópe, òrb e sòp”. ²²Ol servitúr àl ghe dixè al padrú: “Šur, chèl che te gh'iyet ordinàd àl è stadj fadj, ma gh'è amò pòst”. ²³Alura ol padrú àl ghe dixè al servitúr: “Và fò per i strade e per i séxe e sfórsej a veǵní, per fà che la mé ca 'la se 'mpjenése de xét. ²⁴Difati à ve dighe: nisú de chèj òmeǵn ch'ì éra stadj invidadj 'i ĝósterà la mé séna”».

Ol sèǵn del yira dišèpol

Dexà che grande fòle 'i 'ndava con lú, lú àl se vultè vèrs de lur e'l ghe dixè: ²⁶«Se ü' àl vé de mé e'l òdja mià sò pader, sò mader, la fómna, i scjetí, i fradèj, i sorèle e a' la sò stèsa véta, àl pól mià ès mé dišèpol. ²⁷Chèl che'l pórtà mià la sò crux e'l vé mià dré de mé, àl pól mià ès mé dišèpol. ²⁸Chi de yóter, indel vólí fà só òna tór, se sèntel mià xó prima a fà i cöntj de chèl che'la cósta, per vèd se'l g' à abastansa sóldj per portala al culem? ²⁹Per fà che'l söcéde mià che, bótàdj i fondamétj e indel riyà mià a fení i layurà, la xét che'la pasa 'la tache a griǵnaga dré e a dí: ³⁰“Chèl lé 'l yà comensàd a fà só e'l è mià stadj bu de fení ol sò layurà”. ³¹O cyal rè, indel indà 'n gyèra cuntra ün óter rè, se sèntel mià xó prima a fà i cöntj se con dex-méla soldàdj àl pól frontà ol nemíx che 'l vé innàti con vinte-méla? ³²E se'l vèd che'l pól mià fàgla, intàt che 'l nemíx àl è amò lontà, àl manda i núnsi a domandà cóme che'l pól combinà de fà la pax. ³³Isé chèl de yóter che'l renónsja mià a tóta la sò ròba, àl pól mià ès mé dišèpol.

La paràbola del sal

La sal 'l'è buna, ma se'la pèrd ol sò savúr, con 'sa se pòdela turnà a fàla diyentà savrida? ³⁵La sèrv òné per la tèra òné per la grasa; e alura 'la se bóta vja. ³⁶Chèl che'l g' à orège, che'l sirche de capí».

15°

La paràbola dela pégora perdita

¹Chèj ch'ì scödiya i tase e i pecadúr 'i 'ndava yixí per scoltàl. ²I farixèj e i dutúr dela lège 'i bruntulaya col dí: «Chèsto ché àl acèta i pecadúr e'l mangà con lur». ³Alura Gexú àl ghe cöntè só chèsta paràbola: ⁴«Chi de yóter, se'l g' à sènt pégore e'l ne pèrd òna, lasel mià i noyantanóv indel dexèrt per indà a sircà chèla che'la s'è perdita 'nfina che'lla' tróya mià? ⁵Cyan' che'lla' tróya, àl sla carga só söi spale tót contét, ⁶àl turna a ca, àl cjama i amíx e chèj del bórg e'l ghe dix: “Fí fèsta con mé, perchè à vò trovàd la mé pégora che'la s'éra perdita”». ⁷Isé, à ve dighe, ghe sarà pjó contentèsa in cél per ü' pecadúr che'l se convèrte che mià per noyantanóv ĝóstj ch'ì g' à mià bixòǵn de conversjú.

La paràbola dela dramma perdita

O cyalà fómna, se'la g' à déx dramme e ne pèrd òna, impièla mià la làmpada e scuvela mià pulito la ca e se mètela mià a sircà con cúra 'nfina che'l'l' à

troyada? ⁹E cyan' che 'l' à troyada, 'la cjama i amixe e chèle del bórg e 'la ghe dix: "Fí fèsta con mé, perchè à yó troyàd la dramma che à gh'ive perdíd". ¹⁰Isé, à ve dighe, i angej de Déq 'i fa festú per ü' sùl pecadúr che 'l se convèrte».

La paràbola del pader che 'l perduna

¹¹E 'l ghe dixiva amò: «Ün òm àl gh'iva du fjó. ¹²Ol pjó xuven àl ghe dixè al pader: "Pader, dàm sóbet la part de eredità che à g'ó de dirito". Alura ol pader àlispertè la ròba tra i du fjó. ¹³Póc dé dòpo, ol fjól pjó xuven, metíd insèma tóta la sò ròba, àl partè per òna regú lontana e lé àl mangè fò tót chèl che 'l gh'iva col viv de sfondradú. ¹⁴Dòpo che lú àl yiva fadj fò tót, 'la rivè in chèl paix òna granda mixérja e lú àl comensè a troyàs indel bixògn. ¹⁵Alura àl indè de ü' del pòst e 'l se metè a servése sóta de lú. Chèl àlla' mandè indi cap a pascolà i porsèj. ¹⁶Per la fam che 'l gh'iva, àl dexiderava de sfamàs magare coi córen de cavra ch'ì mangava i porsèj, ma nisú ghe'n dava. ¹⁷Alura, turnàd in sè, àl dixè: "Tótì i famèj in ca de mé pader 'i g' à tat de chèl mangà ch'ì yól e mé invése ché à mòre de fam. ¹⁸À turneró de mé pader e à ghe digheró: Pader, à yó pecàt cuntra 'l cél e cuntra de té; mé à mèrete pjó de ès tò fjól. Tratem cóme ü' di tò famèj". ²⁰Àl se metè in vjax e 'l turnè de sò pader. Bèl che 'l éra amò lontà, sò pader àlla' vist e 'l sentè compasjú de lú. Àl ghe corè incuntra, àl ghe bötè i ma' aturen al còl e 'lla' baxè. ²¹Ol fjól àl ghe dixè: "Pader, à v'ó pecàt cuntra 'l cél e cuntra de té. À mèrete pjó de ès consideràd tò fjól". ²²Ma 'l pader àl ghe dè urden ai servitúr: "Xvèltj, portí ché la yèsta pjó bèla e metigla inturen; metiga 'l anèl al dit e i sandaj ai pé. ²³Cjapí ol vedél ingrasàd e copl. Àm fa fèsta condü' grand dixnà, ²⁴perchè chèst mé fjól àl éra mórt e 'l è turnàd in yéta, 'l éra perdíd e 'l è stadì troyàd". E 'i tachè a fà fèsta. ²⁵Ol fjól pjó grand 'l éra indi cap. Indel turnà, cyan' che 'l fò yixí de ca, àl sentè a sunà e a balà. ²⁶Àl cjamè ü' di servitúr e 'l ghe domandè chèl che 'l éra söcedíd. ²⁷Ol servitúr àl ghe respondè: "Àl è turnàd a ca tò fradèl e tò pader àl yà fadj copà ol vedél ingrasàd, perchè àl è turnàd a yiga sò fjól sa e salv". ²⁸Lú àl se inrabjè e 'l völiya mià entrà 'n ca. Alura sò pader àl indè fò per sircà de convèxel. ²⁹Ma lú àl ghe respondè a sò pader: "'I è agn e agn che à te fó de famèj e à yó maj dixöbedíd a ü' sùl di tò urden. Con tót chèst, té te m'é maj dadj ü' cavrèt de 'ndà a fà fèsta coi mé amix. ³⁰Adès invése che 'l turna a ca chèsto tò fjól che 'l g' à traxàd tótì i tò sóldj coi pötane, per lú te fadj copà ol vedél ingrasàd". ³¹Àl ghe respondè ol pader: "Fjól mé, té te sét sèmpèr con mé e tót chèl che 'l è mé àl è a' tò: ³²ma méra de fà fèsta e de ès contétj perchè

chèsto tò fradèl àl éra mórt e 'l è turnàd in yéta, àl éra perdíd e 'l è stadì troyàd"».

16°

La paràbola del aministradúr infedél

¹Àl ghe dixiva ac ai dišepoj: «Ün òm réc àl gh'iva ün aministradúr e chèl àl fò incolpàd denàtj a lú de yí consömàd indaren tóta la sò ròba. ²Ol padrú àlla' cjamè e 'l ghe dixè: "Él yira chèl che à sentè a dí de té? Rènd cónt dela tò aministrasjú perchè de adès innàtj te me pöderé pjó ministrà". 'L aministradúr àl dixè dét de sè: "'Sa g'óij de mètem dré a fà adès che 'l mé padrú àl m' à tiràd vja l'aministrasjú? A sapà à g'ó mià la fórsa e a sircà la carità me se vergógne. À só bé mé chèl che à faró, per fà che, cyan' che 'l m'avrà tiràd vja l'aministrasjú, vergú àl me acète in ca sò". ⁵Àl cjamè ü' per ü' chèj ch'ì gh'iva di debetj col sò padrú e 'l ghe dixè al prim: "Té, cyat gh'ét de dàga al mé padrú?" ⁶Chèl àl ghe respondè: "Sènt mixúre de óle". Àl ghe dixè: "Cjapa la tò carta, sèntet xó e sègna xó sinjyanta". ⁷Pò àl ghe dixè a ün óter: "E té, cyat gh'ét de dàga?" Chèl àl ghe respondè: "Sènt mixúre de formét". Àl ghe dixè: "Cjapa la tò carta e sègna xó otanta". ⁸Ol padrú àl lodè chèl aministradúr dixonèst, perchè àl yiva savíd agí con astósja. Difati i fjóij de chèst mónd, indel tratà con chèj dela sò stèsa pasta, 'i è pjó xvèltj che mià i fjóij dela lúx».

Rigyàrd ala richèsa e ala fedeltà

⁹«E mé à ve dighe: fív amix cola richèsa montunada malamét, per fà che, cyan' che 'la ve vegnerà a manjà, 'i ve acète indi tènde etèrne. ¹⁰Chèl che 'l è fedél indi ròbe pícole, àl è fedél ac indi ròbe importante; e chèl che 'l è dixonèst indi ròbe pícole, àl è dixonèst ac indi ròbe importante. ¹¹Per chèst, se ày si mià stadì fedéj indela richèsa dixonèsta, chi se fideràl de dàv chèla yira? ¹²E se ày si mià stadì fedéj indela richèsa de chèj óter, chi ve daràl la yòsta? ¹³Nisú àl pól serví du padrú: o che 'l odjerà ü' e 'l ghe völerà bé a chèl óter o che 'l g'avrà a còr ü' e 'l varderà mià chèl óter. Ày pödí mià serví Déq e 'l danér». ¹⁴I farixèj, ch'ì éra tecàdj ai sóldj, 'i stava a scoltà tóte chèste ròbe e 'ila' tüiva in gir. ¹⁵E lú àl ghe dixè: «Vóter ày si chèj ch'ì se fa yèd góstj denàtj di òmegn, ma Déq àl conòs i yòstj còr. Difati chèl che 'l òm àl ghe té tat, Déq àlla' considèra pròpe ü' bèl negót.

La Lège e i proféti

¹⁶La Lège e i proféti ‘i riva ‘nfina a Ğoyàn; de chèl momènt a ‘ncó àl vé predicàd ol règn de Déo e ògne ü’ àl g’la mèt tóta per entrà. ¹⁷Àl è pjó belfà che ‘l fenése ‘l cél e la tèra pjötòst che ‘la cróde öna sula paròla dela Lège, magare la pjó pícola. ¹⁸Chèl che ‘l manda vja la sò fómna e ne tó ön’ótra, àl fa adültére; e chèl che ‘l tó öna fómna mandada vja del sò òm, àl fa adültére.

La paràbola del šur inçontentabel

⁹Àl gh’éra ün òm réc, che ‘l indaya aturen vestíd de pórpora e de li fi, e ‘l faya di fèste ògne dé ala granda. ²⁰Ü’ póyer, che ‘l gh’iya nòm Laxer, àl se sentaya xó söla sò pórt a sircà la carità, tót cyarçàd de pjaghe, ²¹dexiderúx de desfamàs coi avàns ch’i borlaya xó dela tàvola del šur. Infina i ca ‘i yeğniya a lecaga i pjaghe. ²²Àl capitè ü’ dé che ‘l póyer àl mòre e i angej ‘ila’ portè indela ghéda de Abràm. Impó de tép dòpo àl mòre ac ol šur e ‘ila’ metè sotatèra. ²³Indàdj a fení in chèl óter món, in mèx ai tormèntj, àl leyè sò i òg e àl vist de lontà Abràm e Laxer che ‘l éra con lú. ²⁴Alura àl cridè: “Pader Abràm, yabjet pjetà de mé e manda Laxer a tocà indel’acya la pónta del dit e a bağnàm la lèngya, perchè chèsta fjama ‘la me tormènta sènsa pax”. ²⁵Ma Abràm àl ghe respondè: “Fjól, regórdet che indela tò véta te gh’ét vid la tò part de bé, e Laxer invése àl vè dóma penàd. Adès però lú àl è consolàd e invése té te sèt tormentàd. ²⁶In pjó, tra nóter e vóter àl gh’è ü’ grand abés; se vergú de nóter àl g’ayès vòja de pasà lé de vóter àl pól mià fàl, e ĝnac nisú de vóter àl pól yeğni infina ché de nóter”. ²⁷E chèl óter àl ghe dixè: “Alura, pader, à te préghe de mandàl in ca de mé pader. ²⁸À g’ó sic fradèj e à völerès che ‘l ghe cridès de yeğni mià a’ lur in chèst lóg de tormèntj”. ²⁹Abràm àl ghe respondè: “‘I g’à Moxè e i proféti: ch’i ‘a scólte!” ³⁰Chèl óter àl ghe replichè: “Nò, pader Abràm; ma se vergú di mórtj àl indarà de lur, ‘i cambjerà véta”. ³¹Àl ghe dixè Abràm: “S’i g’à mià vòja de scoltà Moxè e i proféti, ‘i se laserà mià convenxí ĝnac se ü’ àl resúsita di mórtj».

17°

Óter inseğnamétj de Gexú

¹Ü’ dé àl ghe dixè ai sò dišèpoj: «Àl è mià posébel che ‘i söcède mià scandoj; però gyağ a chèl che ‘lla’ fa. ²Àl è mèj per lú ch’i ghe lighe aturen al còl öna préda de mölí e ch’ila’ böte indel mar, pjötòst de scandolèxà ü’ de chèsce picoj. ³Stí grandj atèntj! Se ü’ tò fradèl àl te ofènd, fàga öna coresjú; ma se dòpo àl se pentés, perdúnega. ⁴E se ac àl te ofènd sèt vólte indü’ dé e sèt vólte indü’ dé àl turna de té a domandàt perdú, te gh’ét de perdunaga». ⁵I

apòstoj ‘i ghe dixè al Siğnú: «Fà crès la nòsta féde!». ⁶Ol Siğnú àl ghe respondè: «Se àv gh’isev féde cóme ü’ granèl de senaver, àv pöderèsev díga a chèst èrbor: “Léya vja i raix de chèst teré ché e vè a pjantàt indel mar”, e lú àl ve scolterà. ⁷Chi de vóter, se ‘l g’à ü’ famèj che ‘l è a arà o a pascolà ol ròs, digheràl cyan’ che ‘l turnerà del cap: “Vé ché xvèlt e sèntet xó a tàvola”? ⁸Digheràl mià invése: “Preparem la séna; mètet sò la vèsta e sèrv in tàvola, per fà che mé à pòde manğà e biv, e dòpo te pöderé manğà e biv a’ té”? ⁹Se senteràl forse obligàd col famèj dóma perchè àl vè fadi chèl che ‘l gh’éra stadj comandàd? ¹⁰Isé fí a’ vóter. Cyan’ che àv vavrí fadi pròpe tót chèl che ‘l v’è stadj ordinàd, dixí: “Àm sè famèj ch’i val negót. ‘M vè fadi dóma chèl che ‘m gh’iya de fà”».

Gexú àl gjarés i déx lebrúx

“Bèl che ‘l indaya vèrs Gerüxalème, Gexú àl pasè per la Samaréa e per la Galiléa. ¹²Indel entrà indü’ bórg, ‘i ghe vègn inçuntra déx lebrúx, ch’i se fermè impó de lontà de lú ¹³e ‘i ghe dixè a Gexú a ólta yux: «Gexú, maèst, yabjet pjetà de nóter!». ¹⁴Apéna che ‘l ja vist, Gexú àl ghe dixè: «‘Ndí di préti e prexentív a lur». E intàt ch’i ‘ndaya, ‘i fò pörificàdj, ¹⁵Ma ü’ de lur, apéna che ‘l se vist gjaríd, àl turnè indré col glorificà Déo a tóta yux; ¹⁶àl se bötè in xenòg per tèra denàti a Gexú per riğrasjàl. ‘L éra ü’ samarità. ¹⁷Alura Gexú àl ghe dixè: «Èj mià stadj gjarídj tótj déx? E ‘ndóve éj chèj óter nóv? ¹⁸Èl turnàd indré nisú a riğrasjà Déo fò de chèst forestér?”. ¹⁹E ‘l ghe dixè: «Léya sò e vè: la tò féde ‘la t’ à salvàd!».

Gexú àl turnerà indel sò règn de glòrja

²⁰I farixèj ‘i ghe domandè: «Cyand vègnel ol règn de Déo?» Lú àl ghe respondè: «Ol règn de Déo àl vé mià indöna manéra che às’pòde inçórxes. ²¹Nisú àl pöderà dí: “Vardel ché”, o: “Vardel là”, perchè ol règn de Déo àl è xamò in mèx a vóter!». ²²Pò àl ghe dixè ai dišèpoj: «‘I yeğnerà tép che àv bramerí de yèd öna sula di xornade del Fjól del Òm, ma ‘l la vederí mià. ²³‘I ve digherà: “Vardel ché”, o mèj: “Vardel là”; ma vóter stí mià a dàs de fà, stí mià a ‘ndaga dré. ²⁴Cóme ol sömelèc àl vé d’ü’ confí al óter del cél e àl ilúmine tót, isé àl sarà ol Fjól del Òm indela sò xornada. ²⁵Ma prima àl ghe tóca patí tat e ès refüdàd di òmeğn de chèsta età. ²⁶E cóme che ‘l söcedè ai tép de Noè, isé àl sarà indela xornada del Fjól del Òm: ²⁷se manğaya, se biviya, se töiya fómna e se töiya òm, ‘nfina ala xornada che Noè àl entrè indel’arca. Pò àl rivè ol delóve e ‘l ja spasè vja tótj. ²⁸Compàgn àl capitè ai tép de Löt: la xét ‘la manğaya e ‘la biviya, ‘la compra e ‘la vendiya, ‘la pjantaya e ‘la faya sò. ²⁹Ma indela xornada che Löt àl viğn fò de Sòdoma, àl

vègn xó del céł fōg e sółfer e'í'a redüxè in sènder tótj. ³⁰Isé àl söcederà indela xornada che 'l Fjól del Òm àl se palexerà. ³¹In chèl dé, se ú' àl se imbaterà söla terasa, che'l vègne mià xó in ca a tós i sò ròbe. E se ú' àl se imbaterà indi cap, che'l turne mià indré. ³²Regordív dela fómna de Lòt. ³³Chèl che'l sircherà de salvà la sò yéta àl'la perderà, e invése chèl che'l darà la sò yéta àl'la salverà. ³⁴À ve dighe: in chèla nòtj du 'i sarà indü' lètj: ú' àl veğnerà cjàpàd e chèl óter lasàd. ³⁵Dò fómne 'i se imbaterà a maxnà insèma ol formét: òna 'la veğnerà cjàpada e chel'ótra lasada. ³⁶Du òmeğn 'i se imbaterà indi cap: ú' àl veğnerà cjàpàd e chèl óter lasàd.». ³⁷Alura i dišèpoj 'i ghe dixè: «'Ndóve, Siğnúr?». Lú àl ghe respondè: «'Ndóve che'l sarà ol cadayer, lé 'i se regonderà ac i oxelàs».

18°

La paràbola del ġódex e dela yèdoya

¹Àl ghe cöntè sò òna paràbola per mostraga ch'i gh'iva de pregà sènsa maj stòfàs. ²«Indöna sità àl viviya ü' ġódex che'l gh'iva mià timúr de Déo e'l gh'iva mià cör per nisú. ³In chèla stèsa sità 'la viviya òna yèdoya, che'la indaya de lú e'la ghe domandaya: "Fàm ġöstisja cuntra di mé aversare". ⁴Per impó de tép ol ġódex àl vòs mià, ma indel óltem àl dixè dét de sè: "Acasibé che à g'ó mià timúr de Déo e me se scompóne per nisú, ⁵à ghe faró alistès ġöstisja e isé 'la veğnerà mià a storàm con insistènsa de continyo". ⁶E 'l Siğnúr àl xontè: «Vív sentíd chèl che'l dix ol ġódex sènsa cosjènsa? ⁷E Déo ghe faràl mià ġöstisja ai sò elètj ch'ila' cjama dé e nòtj? Se strateğneràl indel otàj? ⁸À ve dighe che'l se spesegherà a fàga ġöstisja. Ma ol Fjól del Òm, cjan' che'l veğnerà, troyeràl amò la féde söla tèra?».

La paràbola del farixèo e del püblicà

⁹Pò àl ghe dixè ön'ótra paràbola per impó de lur ch'i éra convenxídj de ès ġöstj e'í despexjaya chèj óter: ¹⁰«Du òmeğn 'i 'ndè sò al tèmpto a pregà: ú' àl éra farixèo e chèl óter püblicà. ¹¹Ol farixèo àlistàya impé e'l pregaya isé: "Déo, à te lóde perchè à sò' mià cóme chèj óter òmeğn, lader, malégn, sporcaçú, e ġnac cóme chèst püblicà ché. ¹²Mé à dexúne dò vólte per setimana e à òfre la décima de tót chèl che g'ó". ¹³Ol püblicà invése àl se fermè lontà e'l olsaya ġnac levà sò i òğ vèrs ol céł, ma àl se batiya ol pèt e'l dixiya: "Déo, vabjet remisjú de mé, pecadúr". ¹⁴À ve dighe che chèsto ché àl turnè a ca ġöstificàd, chèl óter invése nò, perchè chèl che'l se exalta àl veğnerà ümiljàd e chèl che'l se ümilja àl veğnerà exaltàd».

Gexú e i scjetí

¹⁵'I ghe prexentaya ac ü' cyac scjetí per fà che'l ja tochès, ma i dišèpoj, indel vèd chèst, 'i ghe cridaya. ¹⁶Alura Gexú 'l ja cjamè yixí de sè e àl dixè: «Lasí che i scjetí 'i vègne de mé e stí mià a impedighel, perchè ol règn de Déo àl è de chèj ch'i è compàgn de lur. ¹⁷À ve'l dighe in verità: chèl che'l acèta mià ol règn de Déo cóme ü' scjetí, àl ghe 'ntrerà mià».

Ol xuyen šur

Ü' capo àlla' consöltè: «Maèst bu, 'sa g'ó de fà per viga la yéta etèrna?». ¹⁹Gexú àl ghe respondè: «Perchè te me dighet bu? Nisú 'l è bu, dóma Déo. ²⁰Te condset i comandamèntj: *Fà mià adültère, còpa mià, róba mià, testimònja mià ol fals, unura tò pader e tò mader*. ²¹Chèl òm àl ghe dixè: «Tót chèst àll'ó respetàd 'nfina de xuyen». ²²Indel sentí isé, Gexú àl ghe dixè: «'La te mañca amò òna ròba: yènd tót chèl che te gh'èt e dàghel ai póyer e isé te g'avré ü' texór indi céj; pò vé dré de mé». ²³Ma chèl, indel sentí chèste paròle, àl se indolentè infina maj. E difati àl éra šurú. ²⁴Gexú, indel vèd che'l éra lóc, àl dixè: «Che malfà che'l è, per chèj ch'i è réc, entrà indel règn de Déo. ²⁵Àl è pjó belfà che ü' camèl àl pase per ol búx d'òna góga che mià ü' šur àl èntre indel règn de Déo». ²⁶Chèj ch'ila' scoltaya 'i dixè: «Ma alura chi rivèl a salvàs?». ²⁷Àl ghe respondè: «Chèl che'l è imposibel per i òmeğn, àl è posèbel per Déo». ²⁸Alura Péder àl ghe dixè: «Èco, nóter 'm và lasàd tót chèl che'm gh'iva e àm sè veğnidj dré de té». ²⁹Gexú àl ghe respondè: «À ve'l dighe in verità: Nisú àl lasa mià ca, fómna, fradèj, genitúr e fjóij per ol règn de Déo ³⁰sènsa risév tat de pjó in chèst tép de adès e la yéta etèrna indel tép che'l veğnerà».

La tèrsa profeséa dela pasjú

³¹Pò àl tòs con sè i Dudex e'l ghe dixè: «Èco che'm va sò a Gerüxalème e'l se còmpirà tót chèl che'l è stadj scritj di proféti al rigyard del Fjól del Òm. ³²Àl sarà conseğnad ai pagà, àl sarà calöfàd, 'ila' impjenirà de oféxe e'í ghe spüderà adòs; ³³e, dòpo de víl flagelàd, 'ila' coperà. Ma ol tèrs dé àl resüsiterà». ³⁴Lur però 'i capè negót de tót chèst discórs: ol significàt de chèl parlà àl restè scür per lur e'í rivaya a capí pròpe negót.

Àl gyarés ol òrb dé Gèric

³⁵Bèl che'l éra dré rivà yixí a Gèric, söl oradèl dela strada àl gh'éra sentàd xó ün òrb che'l sircaya la carità. ³⁶Indel sentí a pasà la fòla, àl domandè chèl che'l éra dré a söcéd. ³⁷'I ghe respondè: «Àl è dré a pasà Gexú de Nàxaret!». ³⁸Alura lú àl tachè a crida: «Gexú, Fjól de Daved, vabjet pjetà de mé!».

³⁹Chèj ch'ì era denàti 'ì ghe cridaya per fàl taxí. Ma 'l òrb al cridaya amò pjó fórt: «Fjól de Dayed, yabjet pjetà de mé!». ⁴⁰Alura Gexú àl se fermè e 'l ordinè ch'ì ghe menès 'l òrb. Cyan' che àl fò vixí, àl ghe domandè: ⁴¹«'Sa yólet che te faghe?». Àl ghe respondè: «Siǵnúr, fám yèd!». ⁴²E Gexú àl ghe dixè: «Vèd! La tò féde 'la t' à salvàd». ⁴³Söl momènt àl turnè a yèd e 'l se metè a 'ndaga dré col ringrasjà Déq. A' la xét che 'l'era lé, indel yèd ol fat, 'la tachè a lodà Déq.

19°

L' inçunter de Gexú con Zaché

¹Àl èntrè indela sità de Gèric e intàt che 'l'la traversaya, ²èco che ün òm de nòm Zaché, che 'l era capo di strosí e šur, ³àl sircaya de yèd chi che 'l era Gexú, ma 'l ghe rivaya mià; difati gh'era ü' muntú de xét e lú àl era tròp picol. ⁴Alura àl corè innàti e, per rivà a yèdel, àl rampè sò per ü' sicomòro, perchè Gexú àl sciùgniya pasà de lé. ⁵Gexú, cyan' che àl rivè söl pòst, àl levè sò i òg e 'l ghe dixè: «Zaché, yé xó xvèlt, che inçó à g'ò de fermàm a ca tò». ⁶Àlispeseghè à saltà xó e 'lla' acetè tòt contét. ⁷Indel yèd òna tal, tòti 'ì bruntulaya: «Àl è indàti a loǵàs in ca d'ü' pecadúr!». ⁸Ma Zaché, col levàs sò impé, àl ghe dixè al Siǵnúr: «Siǵnúr, mé à ghe dó ai póyer metà dela mé ròba e, se à yó robàd, à turne cyater yólte tat». ⁹Gexú àl ghe respondè: «Inçó la salvasjù 'l'è entrada in chèsta ca, perchè a' lú àl è fjól de Abràm. ¹⁰Difati ol Fjól del Òm àl è yegnid a sircà e a salvà chèl che 'l era perdíd».

La paràbola di mine

¹¹Intàt che lur 'ì scoltaya chèste ròbe, Gexú àl ghe cöntè sò a' chèsta paràbola, perchè àl era vixí a Gerüxalème e lur 'ì crediya che la manifestasjù del règn de Déq 'la fòs per rivà. ¹²Alura àl ghe dixè: «Ün òm de granda famèa àl partè per ü' paix lontà, per cjapà ol titol de rè e pò turnà indré. ¹³Cjamàdi déx di sò servitúr, àl ghe conseǵnè déx mine col dí: “Fíle frötà 'nfina che à turne a ca”. ¹⁴Ma i sò paixà 'ì 'l vya in òde e 'ì ghe mandè 'ndré impó de rapresentàti a díga: “Àn vól mià che chèl lé àl règne sura de nóter”. ¹⁵Ma chèl òm àl diyentè rè e 'l turnè indel sò paix. E 'l mandè a cjamà i servitúr che 'l gh'iva conseǵnàdi i sóldi, per yèd cyat che ògne ü' de lur àl gh'iva gyadaǵnàd. ¹⁶Àl se prexentè ol prim e 'l ghe dixè: “Šur, la tò mina 'la n' à frötàd ótre déx”. ¹⁷Àl ghe respondè: “Bu, servitúr cosjènt, xa che te sét stadì fedél indel póc, cjapa ol comand de déx sità”. ¹⁸Pò àl rivè ol segónd e 'l ghe dixè: “Šur, la tò mina 'la n' à frötàd ótre sic”. ¹⁹Ac a lú àl ghe dixè: “A' té te g'avré la aministrasjù de sic sità”. ²⁰Per óltem àl se prexentè amò ün

óter servitúr e 'l ghe dixè: “Šur, èco ché la tò mina, che à 'l'ó scondida indü' fasól. ²¹À g'ò yid pura de té perchè te sét ün òm dúr: te pretèndet chèl che t'èt mià metíd vja e te séghet chèl che t'èt mià somnàd”. ²²Àl ghe respondè: “Servitúr maléǵn, à te condane coi tò stèse paròle! Te sayivet che à só' ün òm dúr, che à pretènde chèl che à yó mià metíd vja e à séghe chèl che à yó mià somnàd. ²³Perchè alura yét mià metídi i mé sóldi in banca? Col turnà a ca àl ja yavvès ritiràdi coi interes”. ²⁴Pò àl ghe dixè a chèj ch'ì era lé: “Töiga la mina e dila a chèl che 'l ghe n' à xamò déx”. 'ì ghe respondè: “Šur, ghe n' à xamò déx!” ²⁶“À ve garantése: chèl che 'l g' à, àl riseyerà amò de pjó; invése a chèl che 'l g' à póc, àl ghe veǵnerà portàd vja a' chèl che 'l g' à. ²⁷Intàt portím ché chèsce mé nemix ch'ì yöliya mià yighem per sò rè. Portimej ché e copij sóta i mé òg”».

MINISTÉR DE GEXÚ IN GERÜXALÈME

La entrada trjonfàl de Gexú a Gerüxalème

²⁸Dòpo de chèsce discórs, Gexú àl caminaya denàti a tòti indel indà sò a Gerüxalème. ²⁹Cyan' che àl fò di bande de Bèffage e de Betanja, vixí al mut di Öliv, àl mandè du dišèpoj col dí: ³⁰«'Ndí indel bórg che 'l è ché denàti; Indel entrà, ày troveri ü' axinèl ligàd che nisú àl' à xamò montàd; dexlighí e menimel ché. ³Se yergú àl ve domanderà: “Perchè àlla' dexlighív?”, ày ghe responderí isé: “Àl ghe sèrv al Siǵnúr” ». ³²I du dišèpoj 'ì 'ndè e 'ì trovè tòt cóme che 'l gh'iva didi lú. ³³Intàt ch'ì dexligava 'l axinèl, i padrú 'ì ghe domandè: «Perchè dexlighív 'l axinèl?». ³⁴Lur 'ì ghe respondè: «Àl ghe sèrv al Siǵnúr». ³⁵Alura 'ìla' menè de Gexú e, dòpo de yí cyarçàd 'l axinèl coi sò manteline, 'ì fès saltà sura Gexú. ³⁶Bèl che Gexú àl indaya innàti, la xét 'la xlargaya i manteline söla strada. ³⁷Cyan' che 'l rivè vixí ala scarpada del mut di Öliv, tóta la fòla di dišèpoj, contéta, 'la comensè a lodà Déq a pjéna yux per tòti i miracoj che 'la gh'iva yedíd. ³⁸'ì cridaya:

*«Benedèt chèl che 'l vé
indèl nòm del Siǵnúr: àl è lú ol rè!
Pax in cél
e glòrja indel pjó ólt di céj!».*

³⁹Alura impó de farixèj ch'ì era in mèx ala xét 'ì ghe dixè: «Maèst, fa taxí i tò dišèpoj». ⁴⁰Ma lú àl ghe respondè: «À ve dighe che s'ì taxès lur, 'ì se meterès a crida i sas».

Ol lamènt de Gexú sura de Gerüxalème

⁴¹Cyan' che'l riyè yixì e'l vist la sità, àl pjanxè sura de lé ⁴²col dí: «Óó', se a' té te conosèset, in chèst dé, chèl che'l è nesare per la tò pax! Ma adès chèst àl è stadì scux ai tò òg. ⁴³I veğnerà sura de té xornade che i tò nemix 'i te sirconderà de trincèç. 'I te asedjerà e 'i te strenxerà de ògne banda. ⁴⁴I te destrüxerà té e la tò xét, e 'i laserà mià in té préda sura préda, perchè te gh'èt mià conosíd ol tēp che te sēt stadja vixitada».

Gexú àl manda fò del tēmpjo i mercanti

⁴⁵Entràd indel tēmpjo, àl tachè a casà fò chèi ch'i trafegava, col dí: «Àl è scriti:

*La mé ca 'la sarà òna ca de preghjéra.
Vóter invése à'n ví fadi ü' maço de lader!».*

⁴⁷E'l insegnava ògne dé indel tēmpjo. I capi di préti e i dutúr dela lège 'i sircaya de fàl fò, e isé ac i capi del pòpol. ⁴⁸Ma 'i saviva mià cóme fà, perchè tót ol pòpol àl éra tót tecàd aturen a lú a scoltàl.

20°**Öna cyistjú de fondamét**

¹Ü' dé, bèl che'l insegnava al pòpol indel tēmpjo e'l cöntava só la sò buna nóya, 'i se prexentè de lú i capi di préti e i dutúr dela lège coi capi del pòpol e 'i ghe dixè: ²«Dím con cyala utorità che te fét chèste ròbe. Chi t'ál dadì chèst potéré?». ³Gexú àl ghe respondè: «A' mé à ve farò òna domanda. Dixím: ol batéxem de Ğoyàn érel del Cél o dí òmeğn?». ⁵Alura 'i rexunè isé tra de lur: «Se àm ghe dix "Del Cél", àl me responderà: "Perchè àv gh'ív mià credíd?" ⁶Se invése àm ghe dix: "Di òmeğn", alura ol pòpol àl me lapiderà perchè tóti 'i è convenxídi che Ğoyàn àl éra ü' proféta». ⁷Isé àl respondè ch'ila' saviva mià. ⁸E Gexú àl ghe dixè: «Ğna' mé à ve digheró mià con cyala utorità che à fó chèste ròbe».

La paràbola di fiçayoi sasi

⁹Pò àl comensè a cöntaga só al pòpol chèsta paràbola: «Ün òm àl pjantè òna yiğna, ghe'la dè in consègna a impó de fiçayoi e se'n indè lontà per tat tēp. ¹⁰Indel momènt ĝóst, àl mandè de chèi fiçayoi ü' servitúr per ritirà la sò part de racòlt dela yiğna. Ma i fiçayoi 'ila' bastunè e 'ila' mandè indré a ma' yöde. ¹¹Ol padrú àl mandè ün óter servitúr, ma lur 'ila' pestè a' chèl, 'ila'

insöltè e 'ila' mandè 'ndré a ma' yöde. ¹²Àl ne mandè ac ü' tèrs, ma chèi fiçayoi 'ila' pestè a sang a' lú e 'ila' fès cór. ¹³Alura ol padrú dela yiğna àl dixè: "Sa g'óji de fà adès? À manderó mé fjóli, che à ghe yöle ü' bé del món. Fórse 'i g'avrà rigyàrd almànc de lú". ¹⁴Ma i fiçayoi, apéna ch'ila' vist, 'i se dixè ü' col óter: "Chèl lé àl è 'l eréde! copémel, e isé l'eredità 'la sarà nòsta!" ¹⁵E dòpo de víl bötàd fò dela yiğna 'ila' copè. 'Sa ghe farà adès ol padrú dela yiğna? ¹⁶Àl veğnerà, àl farà masà chèi fiçayoi e 'l ghe darà la yiğna a di óter». Ma lur, indel sentí chèste paròle, 'i dixè: «Per carità de Déq!»). ¹⁷Alura Gexú 'l ja yardè bé in faça e 'l ghe dixè: «'Sa yölel dí dóca chèl che'l è scriti:

*La préda bötada 'n banda di möradúr
'l'è diyentada plòc de cantú?*

¹⁸Chèl che'l bórla só chèla préda àl indarà in fraxèle, e chèl che'l ghe bórla sura, la préda àlla' scyatarà». ¹⁹I dutúr dela lège e i capi di préti 'i sirchè de cjàpàl ĝóst in chèl momènt, ma 'i cjàpè pura dela xét. 'I gh'iva capíd benú che chèla paràbola lú àl'la gh'iva didja per lur.

L'impòsta a Cèxer

²⁰'I se metè a spiàl e 'i mandè di spiú ch'ì gh'iva de someà xét onèsta, per cjàpàl in fal indü' cyac discórs e isé riyà a consègnal al potéré e al'utorità del governatúr. ²¹'Ila' consültè: «Maèst, àm sa che te parlet e te insègnet con cosjènsa. Té te yadet in faça a nisú ma te insègnet pròpe la strada de Déq. ²²Él permetíd a nóter o nò de pagaga l'impòsta a Cèxer?». ²³Capida la sò malisja, àl ghe dixè: ²⁴«Mostrím ü' danér: de chi éla la faça e l'iscrisjú?». ²⁵'I ghe respondè: «De Cèxer». Alura lú àl ghe dixè: «Dì a Cèxer chèl che'l è de Cèxer e a Déq chèl che'l è de Déq». ²⁶Isé 'i riyè mià a cjàpàl in fal per chèl che'l ghe dixiva ala xét e, restàdi per la sò rispòsta, 'i saviva pjó 'sa dí.

I sadüçèj e la resüresjú

²⁷'I ghe se redexè apróv impó de sadüçèj, ch'ì dix che'la gh'è mià resüresjú, e 'i ghe domandè: ²⁸«Maèst, Moxè àl m'à ordinàd: *Se ü' àl mör e'l lasa la fómna sènsa fjóji, sò fradèl àl ghe tóca spuxà la vedoya e dàga òna disendènsa a sò fradèl.* ²⁹'I gh'éra dóca sèt fradèj: ol prim àl se spuxè e 'l mörè sènsa fjóji. ³⁰Alura àl'la tòs ol segónd, ³¹e pò ol tèrs e isé tóti i sèt 'i spuxè chèla vedoya: e tóti 'i mörè sènsa fjóji. ³²Pò 'la mörè a' la fómna. ³³Chèsta, cyan' che i mórti 'i resüsiterà, de chi sarala fómna? Perchè 'i'l' à yida per fómna tóti sèt». ³⁴Gexú àl ghe respondè: «I fjóji de chèst món 'i

cjapa fómna e'ì cjapa òm; ³⁵ma chèi ch'ì è ritegnìdì dègn del món d che'l veǵnerà e dela resüesjù di mórti, 'ì cjapa ñné fómna ñné òm. ³⁶Lur 'ì pól pjó mór, perchè 'ì è compàgn di angej, e'ì è fjóì de Déo deventàdì dègn de resüsità. ³⁷Che i mórti pò 'ì resüsità, àlla' vā didì a' Moxè a rigyàrd dela royéda, indóye che'l dix che 'l Siǵnúr àl è ol Déo de Abràm, ol Déo de Ixàc e ol Déo de Ğacòbe. ³⁸Dóca Déo 'l è miā ol Déo di mórti ma di viv, perchè tóti 'ì viv per mèx de lú». ³⁹Alura impó de scrivāntì 'ì se fès innàti e'ì ghe dixè: «Maèst, te gh'èt parlād pròpe bé». ⁴⁰De chèl momènt lé 'ì gh'iva pjó coraǵo de fāga domande.

Ol Mesia còme Fjól de Dayed

⁴¹Pò 'ì ghe dixè: «Che manéra se dixel che 'l Mesia àl è Fjól de Dayed? ⁴²Indel liber di Salmi, pròpe Dayed àl dix:

*Ol Siǵnúr àl vā didì al mé Siǵnúr:
sèntet xó ala mé dréca,
⁴³'nfina che à meteró miā i tò nemix
còme scabèl sóta di tò pé.*

Dóca Dayed àlla' cjama Siǵnúr. Alura còme pòdel ès sò fjól?».

Falsità di farixèj

⁴⁵Bèl che tót ol pòpol àl éra intènt a scoltà, àl ghe dixè ai sò dišèpoj: «Stí atènti di scrivānti. 'Ì ghe té tat a 'ndà a spas coi vèste lónghe, 'ì g'ā vòja de ès saludàdì indi pjase e de cjapà i pòsti de onúr indi sinagòghe e i prim pòsti indi dixnà. ⁴⁷'Ì fa preghjère ch'ì fenés pjó per fās vèd, ma indelistès tép 'ì ghe róba ai vèdoye a' chèl póc che'l gh'è restād. Chèi lé 'ì g'avrà ü' ğödése tat pjó dūr».

21°

L'ofèrta dela vèdoya

¹Indel vardàs aturen, àl vist impó de šur ch'ì bötaya i ofèrte indel texór del tèmpjo. ²Àl vist ac òna vèdoya póvera che'la bötaya dét dò palanchine. ³Alura àl ghe dixè: «À ve'l dighe in verità: chèsta vèdoya, póvera còme che'l è, àl'ā ofríd pjó de tóti chèi óter. ⁴Difati tóti chèsce ch'ì vā dadì in ofèrta òna part de chèl che'l ghe vānsava, invése chèsta póvera fómna àl'ā dadì, indela sò mixérja, tót chèl che'l ghe serviya per viver».

Discórs escatòleg

Profeséa dela distrüsijù del tèmpjo

⁵Dexà che vergú àl parlava del tèmpjo e'l dixiva che'l éra bèl fés per i préde e per i dóni de vóto ch'ila' ornava, àl dixè: ⁶«'Ì veǵnerà xornade che tót chèl che àv sí dré a vardà àl veǵnerà abatíd e'l resterà miā préda sura préda». ⁷Alura 'ila' consültava : «Maèst, cyand söcederàl tót chèst e cyal saràl ol seǵnàl che'l è dré a söcéd?».

I seǵnàj de avix

⁸Gexú àl ghe dixè: «Stí atènti de lasàs miā imbrojà. Perchè 'ì veǵnerà in tance e'ì se prexenterà a mé nòm col dí: “À só' mé”, e: “Ol momènt àl è dré a rivà”. Vóter però stí miā a 'ndaga dré a lur. ⁹Cyan' che àv senterí a parlà de gyère e de rivolüsijù, stí miā a viga pura. Difati chèste ròbe 'ì g'ā de söcéd, ma àl vólerà miā dí che söbet dòpo 'la sarà la fi». ¹⁰Alura àl ghe dixè: «Ü' pòpol àl leyerà sö cuntra a ün óter pòpol e ü' règn cuntra a ün óter règn. 'Ì ghe sarà depertót teremòti, mixérje e epidemié de pèst; 'ì ghe sarà a' di seǵn de fā spavènt e grandj seǵnàj del cél. ¹²Ma prima de tót chèst, 'ì ve cjaperà cola fórsa e'ì ve persegüterà, col conseǵnāv indi sinagòghe e indi prexú, col strasināv denàti ai sò rè e ai sò governatúr, per cólpa del mé nòm. ¹³In chèl momènt àv g'avrí ocaxjú de dām testimonjansa. ¹⁴À ve sigüre che àv gh'í miā de preçüpāv per chèl che àv digherí per difèndev; ¹⁵mé in persuna à ve daró leǵyàs e sapjènsa, in manéra che i vòsti nemix 'ì pòderà miā ñné teǵní tèsta ñné respóndev. ¹⁶Àv sarí tradídì infina di genitúr e di fradèj, di parèti e di amix, e tance de vóter 'ì sarà copàdì; àv sarí odjàdì de tóti per cólpa del mé nòm. ¹⁷Con tót chèst, ñnac ü' cavèl del vòst có àl indarà perdíd. 'Àv salvarí i vòsti ànime col teǵní dūr.

Ol destí de Gerüxalème

²⁰Cyan' che àv vederí Gerüxalème sircondada de exèrceti, alura teǵní a mét che la sò rüvina 'l'è vixina. ²¹In chèl momènt chèi ch'ì è indela Ğödèa ch'ì scape sö per i muti, chèi ch'ì è in sità ch'ì fòbje fò e chèi ch'ì è indela campagna ch'ì turne miā in sità; ²²perchè chèsce 'ì è dé de vendèta, per fā che'l se còmpès tót chèl che'l è stadì scriti. ²³Póvere maj chèle fómne ch'ì spèta e chèle ch'ì laça, in chèi dé; difati 'la capiterà òna granda tribülasjú söla tèra e vendèta cuntra de chèst pòpol. ²⁴'Ì passerà sóta la spada e'ì sarà menàdì vja schjavi in mèx a tóti i pòpoj; Gerüxalème 'la sarà miā respetada di pagà, 'nfina ch'ì fenirà miā i tép di pagà.

Gexú àl turnerà cóme ġódex de tóti

²⁵I ghe sarà seġnàj indel sul, indela lúna e indi stèle; e söla tèra disperasjù de pòpoj fò de sè per ol strepitù del mar e di ondade. ²⁶I òmeġn 'i mörerà de pura e per 'l aspèt de chèl che 'l g'avrà de capità söla tèra. Difati *i forse di céj 'i sarà scyinternade*. ²⁷In chèl momènt 'i vederà ol Fjöl del Òm a veġnì söndü' niyol con granda potènsa e splendúr. ²⁸Cyan' ch'i comenserà a capità chèste ròbe, levì só e alsì só 'l có, perchè la vòsta liberasjù 'l'è vixina».

La paràbola del fig

²⁹Pò àl ghe dixè òna paràbola: «Vardí ol fig e tóti chèi óter èrbor. ³⁰Cyan' che àv vederí ch'i taca a bötà fò, àv capí che l'estàd 'l'è uramàj vixina. ³¹Isé a' vóter, cyan' che àv vederí a capità chèste ròbe, àv gh'í de saví che 'l rèġn de Déq àl è vixí. ³²À ve 'l dighe in verità: 'la paserà mià chèsta generasjù prima che tót chèst àl càpìte. Ol cél e la tèra 'i paserà, ma i mé paròle 'i paserà mià.

Exortasjù a veġlà

³⁴Stí bé atèntj che i vòstj còr 'i se inçochése mià in baldørje, in còche e in preqcupasjù per i ròbe materjàj, e che chèla xornada 'la ve pjómbe mià adòs a tradimét; ³⁵la pjomberà cóme ü' las só tóti chèi ch'i viv söla faça dela tèra. ³⁶Veġlí e preġhí de continyò, per v'í la fòrsa de scapà denàti a tóti chèsce maj ch'i sta per capità e per prexentàs denàti al Fjöl del Òm». ³⁷Indel dé àl inseġnava indel tèmpjo e de nòti àl indava fò e 'l'la pasava fò, söl mut di Ölv. ³⁸E tót ol pòpol àl indava de bunura indel tèmpjo per scoltàl.

22°**PASJÙ, MÓRT E RESÜRESJÙ****La decixjù del grand consèj e 'l tradimét de Ġúda**

¹L'éra dré a rivà la fèsta del Pa sènsa levàt, ch'i ghe dix a' Pascya, ²e i capi di prètj e i scrivàn'tj 'i sircava la manéra de fàlisparí. Però 'i gh'iva pura del pòpol. ³Alura Sàtana àl entrè in Ġúda, cjamàd Iscarjòta, che 'l era ü' di Dudex. ⁴Lú àl indè a mètes decòrde coi capi di prètj e coi capi di gyardje söla manéra de conseġnà Gexú indi sö ma'. ⁵Lur 'i fò contétj e 'i destinè de dàga di sóldj. ⁶Lú àl acetè e de chèl momènt lé àl sircava l'ocaxjù ġòsta per conseġnaghel sènsa che 'l pòpol àl se inçorxès.

L'óltema séna e 'l discòrs de còmjàd**I preparatí per la Pascya**

⁷La rivè la xornada del Pa sènsa levàt, cyan' che 'l se gh'iva de sacrificà 'l aġnèl de Pascya. ⁸Gexú àl mandè Péder e ²Ġoyàn col dí: «'Ndí a preparàm la Pascya, per fà che 'm pól mangà». ⁹I ghe domandè: «'Ndó' vólet che 'm 'la prepara?». ¹⁰Lú àl ghe respondè: «Cyan' che àv entrerí in sità, àl ve veġnerà inçuntra ün òm condöna bròca de acya. 'Ndiga dré infina ala ca indóve che 'l entrerà. ¹¹Pò àv ghe digherí al padrú de ca: "Ol maèst àl te dix: 'Ndóve éla la sala indóve che à pòde mangà la Pascya coi mé dišepoj?" ¹²Lú àl ve mostrerà òna granda sala al pja de sura, tóta aredada: lé àv parecerí». ¹³Lur 'i 'ndè e 'i trovè tót cóme che 'l gh'iva didj e 'i preparè la Pascya.

Séna pascyàl

¹⁴Cyan' che 'la rivè l'ura, àl se sentè xó in tàvola e con lú ac i apòstoj. ¹⁵E 'l ghe dixè: «À vó tat dexideràd de mangà chèsta Pascya con vóter, prima de patí, ¹⁶perchè à ve dighe che 'l'la mangeró pjó 'nfina che 'la sarà mià còmpera indel rèġn de Déq. ¹⁷E cjamàd in ma' ü' calex, àl ringrasjè e àl dixè: «Tòfl e fíl pasà tra de vóter, ¹⁸perchè à ve dighe che de adès innàti à bivèro pjó del súc dela vit 'nfina che 'l veġnerà mià ol rèġn de Déq».

Istitüsjù dela Eöcarestéa

¹⁹Pò àl cjamè só ü' pa, àl ringrasjè, àlla' frachè e ghe 'l dè col dí: «Chèst àl è ol mé còrp, che 'l vé dadj per vóter. Fí isé in memòrja de mé». ²⁰Indela stèsa manéra, dòpo v'í fenid de cenà, àl tòs ol calex col dí: «Chèst calex àl è la nóva aleansa indel mé saġg, spandid per vóter».

Profeséa del tradimét de Ġúda

²²«Ma èco, la ma' de chèl che 'l me tradés 'l'è con mé, söla tàvola. Perchè ol Fjöl del Òm se'n va cóme che 'l è stadj destinàd; ma póver maj chèl òm che 'lla' tradés». ²³Alura lur 'i comensè a domandàs chi de lur 'l yavrès fadj òna ròba del gèner.

Chi él ol pjó grand?

²⁴E tra de lur 'la se inviè òna cyistjù: chi de lur àl gh'iva de ès riteġnid ol pjó grand. ²⁵Lú àl ghe dixè: «I rè 'i comanda söi sö pòpoj e chèi ch'i g'à ol potère só de lur 'i se fa cjamà benefatúr. ²⁶Vóter però àv gh'í mià de fà isé; ma chèl de vóter che 'l è ol pjó grand àl g'à de diventà cóme ol pjó picol e chèl che 'l comanda àl g'à de diventà cóme chèl che 'l sèrv. ²⁷Difati chi él pjó grand: chèl che 'l è sentàd xó in tàvola o chèl che 'l è a serví? Él mià chèl

che'l è sentàd xó in tàvola? Dóca, mé à só' in mèx a yóter cóme ú' che'l sèrv.

La ricompensa prometida ai apòstoj

²⁸Yóter ày si chèj ch'ì è restàdì con mé indi mé próve. ²⁹Adès mé à prepare per yóter ú' règn cóme che 'l Pader àl m'l yà preparàd a mé, ³⁰Per fà che ày pòdí mangà e biv söla mé tàvola indel mé règn. E ve se senterí xó só' i tróni per gödicà i dudex tribú de Ixraél.

Profeséa del renegamét de Péder

³¹Simú, Simú, scólta! Sàtana àl g' à yid ol permès de sedasàv cóme 'l formét. ³²Ma mé à yó pregàd per té, per fà che la tò féde 'la se xmórse mià. E té, cyan' che te saré turnàd in té, rinfórta i tò fradèj». ³³Alura Péder àl ghe dixè: «Siǵnúr, con té à só' prónt a'ndà in prexú e ac a mór». ³⁴Gexú àl ghe respondè: «Péder, te'l dighe: inçó ol gal àl canterà mià prima che té, per trè yólte, te g' abjet profesàd de conòsem mià».

L'ura dela lòta decixiva

³⁵Pò àl ghe dixè: «Cyan' che v'ó mandàdì sènsa spórta, sènsa sac e sènsa sandaj, v'él mañcàd yergót?». 'I ghe respondè: «Negót». ³⁶Alura àl ghe dixè: «Adès però chèl che'l g' à òna spórta, che'l'la tõe só' e isé ac ol sac; e chèl che'l g' à mià la spada, che'l vènde la mantelina e'l ne cómpre òna. ³⁷Difati à ve dighe che'l g' à de còmpís in mé chèl che'l è scritj: 'i' l yà metíd indel nòmer di delinçyèntj. Difati tót chèl che'l me rigyarda mé àl è dré per còmpís». ³⁸Alura lur 'i ghe dixè: «Siǵnúr, èco ché dò spade». Ma lú àl ghe respondè: «Basta!».

Gexú indel Gessèmani

³⁹Veǵníd fò, àl indè, cóme al sólet, söl mut di Ölíf; ac i dišèpoj 'i ghe 'ndè dré. ⁴⁰Cyan' che'l rivè söl pòst, àl ghe dixè: «Preghí, per entrà mià in tentasjú». ⁴¹Pò àl se xlontanè de lur ú' cyac pas e, inxenòcàd xó, àl pregaya: ⁴²«Pader, se te yólet, xlontana de mé chèst calex. Però che'la siēs mià fadja la mé, ma la tò yolontà». ⁴³Alura àl ghe comparè ün angel del cèl per confortàl. E, entràd in anjonéa, àl pregaya con pjó insistènsa. E 'l sò südür àl diyèntè cóme góte de sanj ch'ì gotaya per tèra. ⁴⁵Pò àl levè só' dela preghjéra e'l indè di dišèpoj e'l ja trovè indormétj, per cólpa dela tristèsa. ⁴⁶E'l ghe dixè: «Perchè mò dormív? Leví só' e preghí per fà che ày 'ntréghev mià indela tentasjú».

'I cjapa Gexú

⁴⁷Intàt che'l éra dré amò a parlà, èco che'la rivè òna rosada de xét; in tèsta àl gh'éra chèl che'l se cjamaya Ĝúda, ú' di Dudex. Àl se redexè apróv a Gexú per baxàl. ⁴⁸Gexú àl ghe dixè: «Ĝúda, tradéset ol Fjól del Òm condü' baxí?». ⁴⁹Chèj ch'ì éra con lú, apéna ch'ì se inçorxè de chèl che'l éra dré a söcéd, 'i ghe dixè: «Siǵnúr, g' àj de dovrà la spada?». ⁵⁰E ú' de lur àl ghe trè al famèj del capo di préti e'l ghe xmocè l'orèga dréca. ⁵¹Ma Gexú àl intervegnè col dí: «Lasí stà, basta isé!». E indel tocaga l'orèga, àlla' gyarè. ⁵²Pò Gexú àl ghe dixè ai capi di préti, ai capi di gyardje del tèmpjo e ai ansjà ch'ì éra yeǵnídì cuntra de lú: «Ày si yeǵnídì con spade e con bastú cóme cuntra a ú' delinçyènt. ⁵³E sé che à sére con vóter ògne dé indel tèmpjo e ày m'í mià maj brocàd. Ma chèsta 'l'è la yòsta ura e 'l potére deliscúr».

Péder àl renéga Gexú e'l se pentés

⁵⁴Dòpo de yíl cjapàd, 'ila' menè vja e 'ila' portè in ca del capo di préti. Péder intàt àl ghe 'ndaya dré de lontà. ⁵⁵Indel mèx del cortíl àl éra impiàd ü' fǿg e tance de lur 'i s'éra sentàdì xó tötj aturen. A' Péder àl se sentè xó in mèx a lur. ⁵⁶Òna sèrva àlla' vist sentàd xó yixí al fǿg e indel yardàl bé in faça 'la dixè: «A' chèst òm ché 'l éra con lú», ⁵⁷Ma lú àl neghè col dí: «Fómna, àlla' conòse mià!». ⁵⁸Sòbet dòpo ün óter, indel yèdel, àl ghe dixè: «A' té te sét ü' di lur». Ma Péder àl ghe respondè: «Nò, à só' pròpe mià ü' di lur!». ⁵⁹Scyaxe ön'ura dòpo, ün óter àl tachè a contènd col dí: «L è yira: a' chèsto ché àl éra con lú; difati àl è ü' galiléq». ⁶⁰Ma Péder àl ghe dixè: «Òm, à só' mià chèl che te sét dré a dí». E göst in chèl, cyan' che Péder àl éra amò dré a parlà, àl cantè ü' gal. ⁶¹Alura ol Siǵnúr, indel vultàs, àl yardè Péder, e Péder àl se regordè dela paròla del Siǵnúr, che'l gh'iva didj: «Inçó, prima che 'l gal àl cante, té te me renegheré per trè yólte». ⁶²E yeǵníd fò, àl pjanxè col còr pjé de amarèsa.

Vilanade indi confróntj de Gexú

⁶³Intàt i òmeǵn ch'ì faya la gyardja a Gexú 'ila' tüiya in gir e'ila' picaya. ⁶⁴'I ghe cyarçaya i óǵ e'ì ghe domandaya: «Indüyina: chi t' àl picàd?». ⁶⁵E'ì dixiya cuntra de lú tante ótre ròbe, col insöltàl.

'L interogàtore dela bunura

Apéna che'l fǿ dé, 'i se regondè i capi del pòpol insèma coi capi di préti e coi scrivàniti. 'Ila' menè denàti al sinédrijo ⁶⁷e'ì ghe dixè: «Se te sét ol Crést, dímel ac a nóter!». Gexú àl ghe respondè: «A' se à ve'l dighe, yóter ày me crederí mià. ⁶⁸Se invése à ve consólte, yóter à me responderí mià. ⁶⁹Ma de

adès innàtj ol Fjól del Òm àl se senterà xó ala dréca dela poténsa de Déq». ⁷⁰Alura tóttj 'i ghe domandè: «Dóca sét té ol Fjól de Déq?». E lú àl ghe respondè: «A' vóter àv dixí che mé à'l só». ⁷¹I respondè: «Che bixògn g'aj de óter testimòne? 'M al vò sentíd pròpe nóter, dela sò bóca!».

23°

Gexú denàtj a Pilàt

¹Tóta chèla sembrèq 'la se leyè só e'ila' menè denàtj a Pilàt. ²Lé 'i tachè a inçolpàl: «Chèst òm 'm al vò catàd che'l metiya só la nòsta xét, àl ghe proçbiya de pagaga i impòste a Cèxer e'l dixiya de ès lú ol Crést rè». ³Alura Pilàt àl ghe domandè: «Sét té ol rè di Gódé?». E lú àl ghe respondè: «Te'l dighet té». ⁴Pilàt àl ghe dixè ai capi di prètj e ala fòla: «In chèst òm à tróve nisú motiyo per condanàl». ⁵Ma lur 'i teçniya dúr: «Chèl lé àlixbolxuna ol pòpol, col insegnà per tóta la Gódéq, dòpo de vj tecàd dela Galiléq infina ché». ⁶Apéna che Pilàt àl sentè òna tal, àl ghe domandè se chèl òm àl éra galiléq ⁷e, sayíd che'l éra sóta de Eròde, àlla' mandè de Eròde, che'l éra a Gerùxalème gòst in chèj dé.

Gexú denàtj a Eròde

⁸Cyan' che àl vist Gexú, Eròde àl se legrè tat. Difati àl éra ü' bèl tòc che'l bramaya de vèdel per ol fat che'l gh'iya sentíd a parlà sòl sò cònt e'isperaya de vèdel a fà ü' cyac miracol. ⁹Alla' consòltè per tat tép, ma Gexú àl ghe respondè gñac òna paròla. ¹⁰Intàt i capi di prètj e i scrivántj, ch'i éra lé, 'i 'nsistiya de continyo indel inçolpàl. ¹¹Ac Eròde, insèma coi sò soldàdj, àlla' insòltè; per gregnaga dré àl ghe metè só òna vèsta bjanca e'la' turnè a mandà de Pilàt. ¹²Eròde e Pilàt, che prima 'i éra in róta, de chèl dé lé 'i turnè in bune.

Pilàt àl céd denàtj ai gódé

¹³Pilàt, cjamàdj vixí i capi di prètj, i utorità e 'l pòpol, àl ghe dixè: ¹⁴«Av m'í portàd chèst òm cóme se'l metès só ol pòpol. Dóca, mé all'ó examinàd denàtj a vóter ma à vó miq trovàd in lú nisú di deliti che à'l inçolpí; ¹⁵e gñac Eròde, perchè 'm al vò turnàd a mandà 'ndré. Dóca lú àl vò fadì negót per meritàs la mórt. ¹⁶Alura, dòpo de vj fadì flagelà, àlla' laseró liber». ¹⁷Per la fèsta dela Pascya lú àl scügniya mè in libertà vergú. ¹⁸Tóttj insèma 'i tachè a cridà: «A mórt chèl lé! Àn vól liber Baraba!». ¹⁹Chèl àl éra stadì metíd dét perchè àl vija tecàd òna rivólta in sità e'l vija copàd. ²⁰Pilàt àl ghe turnè a parlà, col scópo de liberà Gexú. ²¹Ma lur 'i xbrajtaya: «Mètel in crux! Mètel

in crux!». ²²Lú, per la tèrsa vólta, àl ghe dixè: «Ma 'sa g'ál fadì de mal chèst òm? À vò miq trovàd in lú nisú delito che'l mèrete de ès copàd. Per chèst àlla' faró flagelà e pò àlla' laseró liber». ²³Ma lur 'i insistiya amò de pjó, col domandà che'l fós metíd in crux. E i sò cridúr 'i éra sèmpèr pjó fórtj. ²⁴Alura Pilàt àl dè urden de fà chèl ch'i domandaya lur, ²⁵Àl rilasè chèl che'l éra stadì metíd in prexú per rivólta e sasinjo, e che lur 'i domandaya, ma àl bandunè Gexú al sò vólí.

La strada duluruxa

²⁶Intàt ch'ila' menaya vja, 'i fermè ü' sèrt Simú de Sirène, che'l turnaya di cap, e'ghe metè inturen la crux de portà dré a Gexú. ²⁷Àl ghe 'ndaya dré tanta xét e tante fómne ch'i se batiya ol pèt e'ghe pjanxiya per lú. ²⁸Gexú àl se vultè dela sò banda e'l ghe dixè: «Fjòle de Gerùxalème, stí miq a pjanx per mé; pjanxí invése per vóter e per i vòstj fjó. ²⁹Èco, 'i veçnerà xornade ch'i se digherà: "Beade i stèrle e chèle ch'i vò ma' vid scjetí e i tète ch'i vò ma' laçàd". ³⁰Alura la xét 'la techerà a díga ai mutj:

"Borlí xó sura de nóter!"

e ai coline:

"Cyarcím!"

³¹Perchè se'l se trata isé ol lègn vérd, 'sa sarà del lègn sèc?». ³²Insèma con lú 'i veçniya menàdj a mór a' du deliçyèntj.

La crocifisjú

³³Cyan' ch'i rivè sòl pòst, ch'i ghe dix "Crapa de Mórt", 'i metè in crux lú e i du deliçyèntj, ü' ala sò dréca e chèl óter ala sò stórta. ³⁴Gexú àl dixiya: «Pader, perdúnega, perchè 'i sa miq chèl ch'i fa». Intàt, *dòpo de èsesispartídj i sò vèste, 'i'a tirè a böschèta*. Ol pòpol àlistaya a yardà. I capi del pòpol invése 'ila' 'nsòltaya col dí: «Àl vò salvàd chèj óter, che'l se salve de sè stès se'l è ol Crést de Déq, 'l elèt». ³⁶Ac i soldàdj 'ila' insòltaya; 'i ghe 'ndaya vixí per dàga axíd ³⁷e'ghe dixiya: «Se te sét ol rè di Gódé, salvet!». ³⁸De sura al sò có 'la gh'era ac ön'iscrisjú: "Chèsto ché àl è ol rè di Gódé".

Ol bu ladrú

³⁹Ü' di deliçyèntj ch'i éra stadì metídj in crux àlla' ofendiya: «Sét miq té ol Crést? Salvet té e a' nóter!». ⁴⁰Ma chèl óter àlla' coregiya: «Vèt miq pròpe nisú timúr de Déq, té che te sét dré a pagà la stèsa condana? ⁴¹Per nóter 'l'è gòsta, perchè àm cjapa la péna meritada per i nòste asjú, ma lú invése àl vò

fadj negót de mal». ⁴²Pò àl xontè: «Gexú, regórdet de mé cyan' che te 'ntreré indel tò règn». ⁴³Gexú àl ghe respondè: «Te'l dighe in yerità: incó te saré con mé in paradís».

La mórt de Gexú

À's'éra aturen a mexdé cyan' che'l se fè scúr só tóta la tèra, 'nfina ai trè, ⁴⁵per ol fat che 'l sul 'l éra sparíd. Ol vèl del tèmpjo àl se xbreghè per ol mèx. E Gexú, col cridà a tóta yux, àl dixè: «Pader, indi tò ma' à te racomande ol mé Spéret». E dòpo de ví didì isé, àl mòrè. Ol sentürjú, indel yèd chèl che'l éra söcedíd, àl glorificaya Déo: «Chèst òm àl éra pròpe góst». ⁴⁸A' tóti chèi ch'i s'éra redexàdi apròv per vardà, denàti a chèsce fati 'i turnè a ca col bates ol pèt. ⁴⁹Tóti i sò amíx e i fómne ch'i 'l yiva segýíd infina dela Galiléa, 'i staya de lontà a yardà tót chèl che'l söcediya.

La sepoltúra de Gexú

⁵⁰Àl gh'éra ün òm de nòm Góxep, ü' del sinédrjo, òm góst e bu, ⁵¹che'l gh'iva mià yid part in chèl ch'i gh'iva decidíd e fadj. Al éra natévol de Arimatéa, òna sità di gödé, e àlispetaya ol règn de Déo. ⁵²Àl se prexentè de Pilàt e'l ghe domandè ol còrp de Gexú. ⁵³Àlla' tirè xó dela crux, àlla' invojè só indü' lensól e'lla' metè indü' sepólcro, scavàd indela còrna, indóve che'l éra stadì gnamò metíd nisú. ⁵⁴L'éra la végla de Pascya e xamò àl tacaya a yègn ol sabad. ⁵⁵I fómne ch'i éra yegñide con Gexú dela Galiléa, 'i compagnè Góxep e'i vist ol sepólcro e cóme che'l éra stadì pondíd ol còrp de Gexú. ⁵⁶Pò 'i turnè a ca per preparà pröfóm e ongyènti. Indela xornada de sabad 'i posè, cóme che'la ordinaya la Lège.

24°

Esperjènse al sepólcro de Gexú

¹Ol prim dé dela setimana, a bunura fès, 'i 'ndè lé del sepólcro col portà i pröfóm ch'i gh'iva preparàd. ²'i trovè che la préda che'la seraya ol sepólcro 'l'éra stadì tirada vja, ³ma, entrade, 'i trovè mià ol còrp del Signúr Gexú. ⁴'i éra lé sènsa sayí 'sa fà, cyan' ch'i ghe comparè du òmegn, con yèste stralüxéte. ⁵I fómne, stremide, 'i tegniya la faça xbasada a tèra. Ma i du òmegn 'i ghe dixè: «Perchè sirchív in mèx ai mórti chèl che'l viv? ⁶L'è mià ché, ma'l è resüsitàd. Regordív cóme che'l v'è parlàd cyan' che àl éra amò in Galiléa, ⁷Cyan' che'l dixiya che 'l Fjól del Òm àl düxiya ès consegnàd indi ma' di pecadúr, ès metíd in crux e 'l tèrs dé resüsità». ⁸Alura 'i se regordè di sò paròle. ⁹Turnade indré del sepólcro, 'i ghe cöntè só tót chèst ai

Öndex e a tóti chèi óter. ¹⁰'i éra Maréa la Madaléna, Goyana e Maréa de Gacom. A' chèle ótre fómne ch'i éra insèma a lure 'i cöntaya só chèst fat ai apòsto. ¹¹A lur chèste paròle 'i ghe pariya cóme ü delirjo e'i vòs mià crèdega ai fómne. ¹²Péder però àl levè só e'l indè de córsa al sepólcro. Àl vardè dedét e àl vist dóma i fase. E'l turnè indré maravejàd de chèl che'l éra söcedíd.

Aparisjú ai dišèpoj de Èmaus

¹³In chèlistès dé du di dišèpoj 'i éra dré a 'ndà indü' bórg ch'i ghe dixiya Èmaus, lontà ü' sèt mée de Gerüxalème, ¹⁴e'i discoriya tra de lur de tót chèl che'l éra söcedíd. ¹⁵Bèl ch'i discoriya e'i rexunaya, Gexú àl se redexè apròv e'l tachè a caminà con lur. ¹⁶Ma i sò óg 'i éra mià in grado de conòsel. ¹⁷E lú àl ghe dixè: «Che discórs fiv tra de yóter, bèl che ày caminí?» 'i se fermè cola faça lóca. ¹⁸Ü' de lur, de nòm Cléope, àl ghe dixè: «Sét dóma té isé forestér in Gerüxalème de sayí mià chèl che'l è söcedíd in chèsce dé?». ¹⁹Àl ghe domandè: «Ma cósa pò?». 'i ghe respondè: «Ol cax de Gexú de Nàxaret, che'l éra ü' proféta potènt in òpere e in paròle, denàti a Déo e a tót ol pòpol; ²⁰Cóme che i capi di prèti e i nòsti capi 'i'l vè consegnàd per ès condanàd a mórt e'i'l vè metíd in crux. ²¹Nóter àm se ilüdiya che'l fós lú chèl che'l yavrès liberàd Ixraél. Ma àm sè xamò al tèrs dé de cyan' ch'i è capitàdi chèsce fadj, ²²A dí ol yira òna cyac fómna di nòsti 'la m'è contörbàd. 'i è 'ndadje al sepólcro a bunura fès ²³e'i vè mià trovàd ol sò còrp. 'i è turnade a dí de ví yid òna vixjú de angei ch'i dix che lú àl è viv. ²⁴A' yergú di nòsti àl è indàdi al sepólcro e'l vè trovàd tót cóme ch'i gh'iva didì i fómne, ma lú 'i'l vè mià yést». ²⁵Alura lú àl ghe dixè: «Siv amò sènsa sentimét e dūr de cōr a credí mià chèl ch'i vè didì i proféti! ²⁶Ol Crést gh'iyel mià forse de patí tót chèst e dóma isé entrà indela sò glòrja?». ²⁷E col comensà de Moxè e de tóti i proféti, àl ghe spjèghè chèl che tóte i Scritüre 'i dixiya de lú. ²⁸Cyan' ch'i rivè yixí al bórg indóve ch'i gh'iva de 'ndà, lú àl fè finta de 'ndà innàti. ²⁹Ma lur 'i'la' oblighè a fermàs col dí: «Rèsta con nóter, perchè 'la yé la sira e 'l sul àl va xamò a Ponènt». E'l entrè per restà con lur. ³⁰E'l söcedè che bèl che'l éra a tàvola con lur àl cjapè ol pa, àl dixè la benedisjú, àlla' frachè e ghe'l dè. ³¹Alura i sò óg 'i se dervè e'ila' riconsè. Ma lú àlisparè di sò óg. ³²'i se dixè alura ü' col óter: «Brüxavel forse mià de afesjú ol nòst cōr cyan' che lú, per strada, àl me parlava e'l me spjegava i Scritüre?». ³³E isé 'i se levè só e'i turnè 'ndré sóbet a Gerüxalème, indóve ch'i trovè i Öndex riünidì con chèi ch'i éra con lur. ³⁴E chèi 'i ghe dixiya: «Ol Signúr àl è resüsitàd delbü e'l ghe comparíd

a Simú». ³⁵E lur 'i cöntè só chël che 'l éra söcedíd per strada e cóme ch'jla' viya riconosíd indel fracà ol pa.

Aparisjú ai apòstoj

³⁶Intàt ch'j parlaya de chèste ròbe, Gexú àl se prexentè in mèx a lur e 'l ghe dixè: «Pax a vóter!». ³⁷Stremídj e pjé de pura, 'i crediya de vèd ü spéret. ³⁸Ma lú àl ghe dixè: «Perchè pò gh'ív tanta pura? E perchè i vòstj còr éj isé careg de dóbe? ³⁹Vardí i mé ma' e i mé pé: à só' pròpe mé! Tochim e vardí: ü' spéret àl g' à mià gné caren gné òs, cóme che à v pòdí sigüràv che à g' ó mé». ⁴⁰E intàt che 'l dixiya chèste ròbe, àl ghe mostraya i ma' e i pé. ⁴¹Ma dexà che per la xòja 'i riyaya mià a crèd e 'i éra cóme inçochídj, àl ghe dixè: «Gh'ív vergót de mangà?». ⁴²'I ghe prexentè ü' tòc de pès rüstíd. ⁴³Alla' cjapè e 'lla' mangè denàtj a lur. Pò àl ghe dixè: «Àl éra pròpe chèst che à ve dixiye cyan' che à sére con vóter: mè che 'l se còmpès tót chël che 'l éra stadj scritj sòl mé cònt indela Lège de Moxè, indi proféti e indi Salmi». ⁴⁵Alura àl ghe dervè la mét per indà a fónnd indi Scritúre. ⁴⁶E 'l xontè: «Isé àl è scritj: ol Crést àl düxiya patí e 'l tèrs dé resüsità di mórtj; ⁴⁷indel sò nòm àl se predicherà a tóttj i pòpoj la conversjú e 'l perdú di pecàtj. ⁴⁸Vóter à v sarí testimòne de tót chèst, col comensà de Gerüxalème. ⁴⁹E èco che mé à manderó sura de vóter chël che 'l Pader mé àl và prometíd. Vóter però restí in sità 'nfina che à v sarí mià pjé d'òna fòrsa che 'la vé del ólt».

La Sènsa de Gexú

⁵⁰Pò 'l ja menè fò di bande de Betanja e, indelvalsà só i ma', 'l ja benedè. ⁵¹Intàt che 'l ja benediya, àl se destachè de lur e 'l vegniya portad só in cél. ⁵²E lur, dòpo de víl adorad, 'i turnè a Gerüxalème con granda contentèsa. ⁵³E 'i éra sèmper indel tèmpjo a lodà e a ringrasjà Déo.

Vangéle segónd Ğoyàn

Preambol

^{1°} CANT AL VÈRBO MEDJATÚR DELA CREASJÚ E DELA RIVELASJÚ DE SALVASJÚ

¹In prensépe àl gh'éra ol Vèrbo e 'l Vèrbo àl éra depróv a Déq e Déq àl éra ol Vèrbo.

²Lú àl éra in prensépe depróv a Déq.

³Tót àl è stadì fadì per mèx de lú e sènsa de lú àl è stadì fadì pròpe negót de chèl che 'l è stadì fadì.

⁴In lú 'la gh'éra la yéta e la yéta 'l'éra la lúx di òmeĝn;

⁵e la lúx 'la fa lúx indeliscūr ma 'l scūr àl è mià riyàd a teĝnila.

⁶Àl ghe fǒ ün òm mandàd de Déq, ol sò nòm àl éra Ğoyàn.

⁷Lú àl vèĝn cóme testimòne per dàga testimonjansa ala lúx,

per fà che tótì 'ì credès per mèx de lú.

⁸Àl éra mià lú la lúx, ma 'l gh'iva de dàga testimonjansa ala lúx.

⁹'L'éra la lúx vira, che 'la ghe fa lúx a òĝne òm, chèla che 'la veĝniya indel mónnd.

¹⁰Àl éra indel mónnd.

e 'l mónnd àl è stadì fadì per mèx de lú;

e 'l mónnd àll' à mià riconsid.

¹¹Àl è veĝnìd in ca sò e i sò 'ì 'l yà mià acetàd.

¹²Però a chèì ch'ì 'l yà acetàd àl g' à dadì ol potére de diyentà fjǒì de Déq:

a chèì ch'ì crèd indel sò nòm,

¹³e mià cyistjù de saĝ ĝné per volontà de caren ĝné per volontà de òm, ma de Déq 'ì è stadì generàdì.

¹⁴E 'l Vèrbo àl s'è fadì caren e 'l è veĝnìd a stà in mèx a nóter

e nóter 'm yà vést la sò glòrja,

glòrja cóme de ünigènito del Pader

che 'l vé del Pader pjé de grasja e de verità.

¹⁵Ğoyàn àl fa de testimòne per lú

e 'l proclama: «Chèsto ché àl éra chèl che à dixiye:

“Chèl che 'l vé dòpo de mé

àl è pasàd denàtì a mé

Perchè àl éra prima de mé”».

¹⁶Difati dela sò pjenèsa

tótì nóter 'm yà risevìd

grasja sura grasja;

¹⁷Perchè la Lège 'l'è stadì dadì per mèx de Moxè,

e la grasja e la verità 'ì è diyentade realtà per mèx de Gexù Crést.

¹⁸Déq nisú àll' à maj vést.

'L ünigènito Déq,

che 'l è indela ghéda del Pader,

pròpe lú àl m' l' à palexàd.

I – Ol liber di sèĝn

1 – LA PRIMA RIVELASJÚ DE GEXÚ**LA RIVELASJÚ DE GEXÚ AL PÒPOL PER MÈX DE SÈĜN E DISCÓRS****La rivelasjù**

¹⁹Chèsta 'l'è la testimonjansa de Ğoyàn cyan' che i ĝödé 'i ghe mandè de Gerüxalème prètj e leviti a domandaga: «Té, chi sét?». ²⁰Àl profesè, àl neghè mià, àl profesè: «Mé à só' mià ol Crést». ²¹'I ghe domandè: «Chi sét alura? Sét Elià?». Àl dixè: «Nò». «Sét ol proféta?». Àl respondè: «Nò». ²²Alura 'i ghe dixè: «Chi sét? In manéra che'm pól dàga òna rispòsta a chèj ch'i m' à mandàj. 'sa dighet de te?». ²³Àl respondè:

*«Mé à só' yux de ü' che'l vuxa indel dexèrt:
indrisí la strada del Siĝnúr,*

cóme che'l g' à didj ol proféta Ixaía». ²⁴Chèj ch'i éra stadj mandàj 'i veĝniya di farixèj. ²⁵'I ghe domandè amò: «Perchè alura batèxet se te sét ĝné 'l Crést, ĝné Elià, ĝné 'l proféta?». ²⁶Àl ghe respondè Ğoyàn: «Mé à batèxe col'acya; in mèx a vóter àl gh'è chèl che vóter àv conosí mià, ²⁷Chèl che'l vé dòpo de mé e che mé à mèrete ĝnac de dexligaga ol las del sandal». ²⁸Chèsce fadj 'i capitè a Betanja, de là del Ğordà, indóye che'l éra Ğoyàn che'l batexava. ²⁹Ol dé dòpo, indel vèd Gexú a veĝniga inçuntra, àl dixè: «Èco 'l aĝnèl de Déo, che'l léva vja ol pecàt del món. ³⁰Chèsto ché àl è chèl che mé à dixiye de lú: “Chèl che'l vé dòpo de mé àl è pasàd denàtj a mé perchè àl éra prima de mé”. ³¹Mé alla' conosiye mià, ma à só' veĝnid a batexà col'acya pròpe per fà che'l fós palexàd a Ixraél». ³²Pò Ğoyàn àl testimonjè: «À vó vést ol Spéret a veĝní xó sura de lú cóme òna colómba e a fermàs sura de lú. ³³E mé alla' conosiye mià, ma chèl che'l m' à mandàd a batexà col'acya àl m' à didj: “Chèl che te vederét ol Spéret a veĝní xó e a fermàs sura de lú, àl è chèl che'l batèxa col SantiSpéret”. ³⁴E mé à'l vó vést e à vó testimonjàd che lú àl è ol Fjól de Déo».

I prim dišèpoj de Gexú

³⁵Ol dé dòpo Ğoyàn àl éra amò lé con du di sò dišèpoj. ³⁶Col bötà 'l óĝ só Gexú che'l pasava, àl dixè: «Èco 'l aĝnèl de Déo». ³⁷I sò du dišèpoj 'i'la' sentè a parlà isé e 'i 'ndè dré a Gexú. ³⁸Gexú, indel yultàs e indel vèd i du dišèpoj ch'i ghe 'ndava dré, àl ghe dixè: «Chi sirchív?». 'I ghe dixè: «Rabí (che'l vól dí 'maèst'), 'ndó' stét?». ³⁹Àl ghe dixè: «Veĝní e àv vederí». 'I 'ndè e 'i vist 'ndó' che'listava e in chèl dé 'i se fermè lé de lú. 'I éra aturen i cyater del

dopomexdé. ⁴⁰Andréa, fradèl de Simú Péder, àl éra ü' de chèj du ch'i gh'iva scoltàd Ğoyàn e 'i éra indàdj dré a lú. ⁴¹Àl trovè per prima sò fradèl Simú e 'l ghe dixè: «'M v à trovàd ol Mesía (che'l vól dí 'Crést')». ⁴²'Ila' menè lé de Gexú. Indel yardàl sald, Gexú àl ghe dixè: «Té te sét Simú, fjól de Ğoyàn. Té te se cjameré Céfa (che'l vól dí 'Péder')». ⁴³Ol dé dòpo àl decidè de partí per la Galiléa e àl trovè Felép. Gexú àl ghe dixè: «Vé dré a mé». ⁴⁴Felép àl éra de Bessaída, la sità de Andréa e de Péder. ⁴⁵Felép àl trovè Natanaél e 'l ghe dixè: «Chèl che'l v à scritj Moxè indela lège e i proféti, nóter 'm al v à trovàd: Gexú, fjól de Ğoxep, de Nàxaret». ⁴⁶Àl ghe dixè Natanaél: «De Nàxaret pòdel maj veĝní fò vergót de bu?». Àl ghe dixè Felép: «Vé e vèd». ⁴⁷Gexú àl vist Natanaél che'l ghe veĝniya inçuntra e 'l dixè de lú: «Èco ün ixraeljà ĝöst, che'l è mià fals». ⁴⁸Àl ghe dixè Natanaél: «Cóme fét a conòsem?». Àl ghe respondè Gexú: «Amò prima che Felép àl te cjamès, mé à t'ó vést sóta al fig». ⁴⁹Àl ghe respondè Natanaél: «Rabí, té te sét ol Fjól de Déo, te sét ol rè de Ixraél». ⁵⁰Àl ghe respondè Gexú: «Te crèdet dóma perchè à t'ó didj che t'ó vést sóta al fig? Te vederét ròbe tat pjó grande!». ⁵¹E 'l ghe dixè: «In verità, in verità à ve dighe: à vederí ol cèl spalançàd e i angej de Déo a 'ndà só e a veĝní xó sura ol Fjól del Òm».

2 – DE CANA A CANA**2°****Prensépe di sèĝn a Cana**

¹Tri dé dòpo 'i fès ü' spuxalése a Cana de Galiléa, e 'la gh'éra a' la mader de Gexú. ²'I invidè a spuxe a' Gexú, coi sò dišèpoj. ³Veĝnid a mañcà ol vi, la mader de Gexú 'la ghe dixè: «'I è restàdj sènsa vi». ⁴Àl ghe dixè Gexú: «'Sa vólet de mé, fómna? La mé ura 'l'è mià xamò riya». ⁵Sò mader 'la ghe dixè ai servitúr: «Fí tót chèl che'l ve digherà». ⁶'I gh'éra lé séx ànfore de préda per i pörificasjù de rito di ĝödé, ch'i teĝniya 'nfina a senvinte liter l'òna. ⁷Àl ghe dixè Gexú: «Impjení i ànfore de acya». E 'i'a impjenè raxe al órl. ⁸Pò àl ghe dixè: «Adès tüin e portín al maèst de tàvola». Lur 'i ghe'n portè. ⁹Apéna che 'l maèst de tàvola àl sagè l'acya diventada vi (lú àlla' saviya mià de 'ndóye che'la veĝniya, ma 'i'la' saviya i servitúr ch'i gh'iva tüid l'acya), àl cjamè ol spux ¹⁰e 'l ghe dixè: «Tótj 'i tira fò prima ol vi bu e pò, cyan' che'm s'è légher, chèl pjó scars. Té invése t'ét teĝnid in banda ol vi bu infina adès». ¹¹Chèst, a Cana de Galiléa, àl fò ol prensépe di sèĝn còmpidj de Gexú; lú àl manifestè la sò glòrja e i sò dišèpoj 'i credè in lú. ¹²Dòpo de chèst fat, àl indè xó a Cafarnaq: lú, sò mader, i fradèj e i sò dišèpoj, e 'i restè lé mià tance dé.

Ol tèmpjo e 'l còrp de Gexú

¹³L'era vixina la Pascya di ġodé e Gexú àl indè só a Gerüxalème. ¹⁴E'l trovè indel tèmpjo xét che 'la vendiya bò, pégore e colómbe e chèj ch'ì scambjaya sóldj sentàdj xó indel bañc. ¹⁵Fadja òna scórja de cordine àl casè fò tóttj del tèmpjo, ac i pégore e i bò, e àlispanteghè i sóldj de chèj ch'ì scambjaya e 'l ghe ribaltè i bañc, ¹⁶e 'l ghe dixè a chèj ch'ì vendiya colómbe: «Portí vja de ché tóta chèsta marcanséa e stí mià a fà dela ca de mé Pader òna ca de marcàt». ¹⁷I sò dišepoj 'ì se regordè che 'l è scritj: *La pasjú per la tò ca 'la me consömerà*. ¹⁸Ì ghe respondè alura i ġodé e 'ì ghe domandè: che sègn te me móstret per operà isé?». ¹⁹Gexú àl ghe respondè: «Destrúxí chèst santöare e mé in tri dé àlla' turneró a fà resüsità». ²⁰Ì ghe dixè alura i ġodé: «Chèst santöare 'ì 'l vè fadì in cyarant'agn e té in tri dé te 'l faré resüsità?». ²¹Lú però àl ghe parlaya del santöare del sò còrp. ²²Per chèl, cyan' che 'l resüsità di mórtj, i sò dišepoj 'ì se regordè che lú àl viya didj chèst e 'ì credè ala Scritúra e ai paròle che 'l viya didj Gexú. ²³Intàt che lú 'l era a Gerüxalème, indela fèsta de Pascya, tance de lur 'ì credè indel sò nòm, indel vèd i sègn che lú àl faya. ²⁴Gexú però àl se fidaya mià de lur perchè àl ja conosiya tóttj e 'l ghe serviya mià che vergú àl ghe cöntès só vergót söl òm; difati lú àl saviya benú chèl che 'l era indel òm.

3°**La cičarada con Nicodém**

¹Àl gh'era tra i farixèj ün òm de nòm Nicodém, ü' capo di ġodé. ²Àl vègn de lú de notj e 'l ghe dixè: «Rabí, nóter àm sa che te sét veġníd de Déq cóme maèst. Difati nisú àl pól mià fà i sègn che te fét té se Déq 'l è mià con lú». ³Àl ghe respondè Gexú: «In verità, in verità à te dighe: Se ü' àl turna mià a nas del ólt, àl pól mià vèd ol règn de Déq». ⁴Àl ghe dixè Nicodém: «Cóme pódel ün òm nas se 'l è xamò vèg? Pódel forse entrà per la segóna vólta indela ghéda de sò mader e turnà a nas?». ⁵Gexú àl ghe respondè: «In verità, in verità à te dighe: Se ü' àl è mià nasíd del'acya e del SantiSpéret, àl pól mià entrà indel règn de Déq. ⁶Chèl che 'l è nasíd dela caren àl è caren e chèl che 'l è nasíd deliSpéret àl è Spéret. ⁷Fàt mià marayéa se t'ó didj: àv gh'í de turnà a nas del ólt. ⁸Oi vènt àl bófa indóve che 'l vól e te sèntet la sò yux ma te sét mià ġné de 'ndóve che 'l vé ġné 'ndóve che 'l va. Isé 'ì è tóttj chèj ch'ì nas deliSpéret». ⁹Àl ghe respondè Nicodém: «Cóme pódej söcéd chèsce fati?». ¹⁰Àl ghe respondè Gexú: «Te sét maèst in Ixraél e te condset mià chèste ròbe? ¹¹In verità, in verità à te dighe: nóter àm parla de chèl che 'm sa e 'm testimónja de chèl che 'm vè yést ma vóter àv tiġní mià per buna la nòsta testimónja. ¹²Se àv credí mià cyan' che v'ó

didj ròbe de chèst mónnd, cóme reüserív a crèd se à ve digheró ròbe del céj? ¹³E nisú 'l è 'ndàdj só 'n céj, dóma chèl che àl è veġníd xó del céj, ol Fjól del Òm. ¹⁴E cóme che Moxè àl vè alsàd só indel dexèrt ol serpènt, isé àl ghe tocherà ès alsàd só ol Fjól del Òm, ¹⁵per fà che tóttj chèj ch'ì crède, 'ì g'abje in lú la véta etèrna. ¹⁶Difati Déq àl vè vólíd tat de chèl bé al mónnd, che àl vè dadj ol sò fjól, 'l ünigènto, per fà che tóttj chèj ch'ì crèd in lú 'ì perése mià ma 'ì g'abje la véta etèrna. ¹⁷Difati Déq 'l à mià mandàd sò fjól indel mónnd per condanà 'l mónnd, ma per fà che 'l mónnd àl siēs salvàd per mèx de lú. ¹⁸Chèl che 'l crèd in lú àl vé mià condanàd; chèl che 'l crèd mià in lú àl è xamò condanàd, perchè 'l à mià credíd indel nòm del fjól ünigènto de Déq. ¹⁹Adès ol ġodése àl è chèst: la lúx 'l è veġnida indel mónnd ma i òmeġn 'ì g'è vólíd pjó bé al scúr che ala lúx, perchè i sò òvre 'ì era maléġne. ²⁰Perchè chèl che 'l fa 'l mal àl òdja la lúx e 'l vé mià vixí ala lúx, per fà ch'ì siēs mià véste i sò òvre. ²¹Invése chèl che 'l fa la verità, àl vé vixí ala lúx, per fà che 'l se paléxe che i sò òvre 'ì è fadje in Déq».

L'óltema testimónjansa del Batésta

²²Podòpo Gexú e i sò dišepoj 'ì 'ndè indel teritóre dela Ğodéa e lé àl se fermè con lur e 'l batexaya. ²³A' Ğoyàn 'l era dré a batexà a Enòn, vixí a Salím, perchè lé gh'era tanta acya e la xét 'la coriya e 'la se faya batexà. ²⁴Difati Ğoyàn 'l era mià xamò stadj metíd in prexú. Àl nasè dóca ü' rampí tra i dišepoj de Ğoyàn e ü' ġodé a rigyard dela pürificasjú. ²⁶Ì 'ndè de Ğoyàn e 'ì ghe dixè: «Rabí, chèl che 'l era con té de là del Ğordà, che té t'è testimónjàd söl sò cönt, èco che 'l vè tecàd a batexà e tóttj 'ì ghe vè dré». ²⁷Àl ghe respondè Ğoyàn: «Ün òm àl pól mià tó negót se 'l gh'è mià dadj del céj. ²⁸A' vóter àv me si testimòne che mé à vó didj: "Mé à só' mià ol Crést", ma "À só' chèl che 'l è stadj mandàd denàtj a lú". ²⁹Chèl che 'l g'è la novésa àl è ol spux; ma 'l amix del spux, che 'l ghe sta vixí e 'lla' scólta, àl è tótt contét cyan' che 'l sènt la yux del spux. Chèsta contentèsa, che 'l è la mé, adès 'l è cömpida. ³⁰Lú àl g'è de crès e mé invése de calà.

La testimónjansa de chèl che 'l vé del céj

³¹Chèl che 'l vé del ólt àl è sura de tóttj. Chèl che 'l vé dela tèra àl è dela tèra e 'l parla cóme ün òm dela tèra. Chèl che 'l vé del céj àl è sura de tóttj. ³²Lú àl testimónja chèl che 'l vè vedíd e sentíd ma nisú 'l acèta la sò testimónjansa. ³³Chèl che 'l vè acetàd la sò testimónjansa 'l vè confermàd che Déq àl dix la verità. ³⁴Difati chèl che Déq àl vè mandàd, àl dix i paròle de Déq, perchè ol Spéret al da sènsa parsimónja. Oi Pader àl ghe vól bé al fjól e 'l g'è dadj in ma' tótt. ³⁶Chèl che 'l crèd indel fjól àl g'è la véta etèrna; chèl che invése àl ghe dixòbedés al fjól àl vederà mià la véta, ma la rabja de Déq 'la rèsta sura de lú».

4°

¹Cyan' che Gexú àl vègn a saví che i farixèj 'i gh'iva sentíd a dí che lú àl fava pjó dišepoj e'l batexava pjó de Ğoyàn, ²– acasibé che'l éra mià Gexú in persuna che'l batexava ma i sò dišepoj –, ³àl lasè la Ğödéa e'l turnè vèrs la Galiléa.

La cičarada cola samaritana

⁴Àl scügniya pasà per la Samaréa. ⁵E isé àl riyè indöna sità dela Samaréa ch'i ghe dixiya Sicar, vixí al lög che Ğacòbe àl gh'iva dadì a sò fjól Ğóxep. ⁶Àl gh'éra lé ü' pòs de Ğacòbe. Gexú, strac cóme che'l éra per ol vjax, àl s'éra sentàd xó vixí al pòs; 'l éra sirca mexdé. ⁷La riyè a tó l'acya öna fómna dela Samaréa. Àl ghe dixè Gexú: «Dàm de biv». ⁸Difati i dišepoj 'i éra indàdj in sità a tós vergót de manğa. ⁹Àl ghe dixè la fómna samaritana: «Che manéra, té che te sét ü' gödé, te me domandet de biv a mé, che à só' öna fómna samaritana?». E difati i gödé 'i è in róta coi samarità. ¹⁰Àl ghe respondè Gexú: «Se té te conosèset ol dóno de Déo e chi che'l è chèl che'l te dix: "Dàm de biv", te ghe'l yavrèset domandàd té e lú àl t'avrèset dadì acya viva». ¹¹Àl ghe dixè la fómna: «Šur, à te gh'èt ğnac ü' sidèl e 'l pòs àl è fònd. De 'ndöve tóet alura l'acya viva? ¹²Sét forse pjó grand del nòst pader Ğacòbe, che'l m'è dadì ol pòs e'l n'è bivíd lú, i sò fjóij e i sò animàij?». ¹³Àl ghe respondè Gexú: «Chèl che'l biv de chèsta acya, àl g'avrà amò sit. ¹⁴Invése chèl che'l biv l'acya che à ghe daró mé, àl g'avrà pjó sit; ma l'acya che à ghe daró mé 'la deventerà in lú ü' nayex de acya che'la xborjuna condü' spinelí per la véta etèrna». ¹⁵La ghe dixè la fómna: «Šur, dàm chèsta acya, per fà che à g'abje pjó sit e'l me tóche mià de veĝní ché a cjapà l'acya». ¹⁶Àl ghe dixè: «Và a cjamà ol tò òm e pò turna ché». ¹⁷La ghe respondè la fómna: «À g'ó mià òm». Àl ghe dixè Gexú: «T'é didì ğóst: "À g'ó mià òm", ¹⁸perchè te gh'èt yid sic òmeĝn e chèl che te gh'èt adès 'l è mià ol tò òm. Sò chèst, t'é didì la verità». ¹⁹La ghe dixè la fómna: «Siĝnúr, à vède che te sét ü' proféta. ²⁰I nòstij pader 'i vè adoràd sò chèst mut e yóter ày dixí che'l è a Gerüxalème ol lög indöve che à s'g'a de adorà». ²¹Àl ghe dixè Gexú: «Crèdem, fómna, 'la vé ön'ura che ày adorerí pjó ol Pader ğné sò chèst mut ğné a Gerüxalème. ²²Vóter ày adorí chèl che ày conosí mià; nóter 'm adóra chèl che'm conòs, perchè la salvasjù 'la vé di gödé. ²³Ma'la vé ön'ura, anse 'l è adès, che i véra persune ch'i adóra 'i adorerà ol Pader in spéret e verità; e difati ol Pader àl sirca chèj ch'ila' adóra isé. ²⁴Déò àl è Spéret e chèj ch'ila' adóra, 'i g'a de adoràl in spéret e verità». ²⁵La ghe dixè la fómna: «À só che'l g'a de veĝní ü' Mesíaj (che'l vól dí 'Crést'). Cyan' che lú àl veĝnerà, àl me cönterà sò

tót». ²⁶Àl ghe dixè Gexú: «À só' mé, chèl che'l è dré a parlàt». ²⁷In chèl 'i riyè i sò dišepoj, e'i restè a vèdel a parlà condöna fómna. Però nisú àl ghe dixè mià: «'Sa vólet de lé?», o mèj: «Perchè parlet con lé?». ²⁸La fómna intàt 'la lasè lé la sò ànfora e'la turnè in sità, e'la dixè ala xét: ²⁹«Veĝní a vèd ün òm che'l m'è cöntàd sò tót chèl che à yó combinàd. Che'l g'ayès mià de ès pròpe lú ol Crést?». ³⁰I viĝn fò dela sità e'i 'ndè lé de lú. ³¹Indel fratép, i sò dišepoj 'ila' pregava col dí: «Rabí, manğa vergót!». ³²Ma lú àl ghe dixè: «Mé à g'ó ü' sibo che yóter àlla' conosí mià». ³³Difati i dišepoj 'i se parlaya sóta vux tra de lur: «Ch'i g'abje portàd de manğa vergú?». ³⁴Àl ghe dixè Gexú: «Ol mé sibo àl è chèl de fà la volontà de chèl che'l m'è mandàd e de portà al culem la sò óvra. ³⁵Dixív mià a' yóter: "Amò cyater mix e'la vé l'ura de segà"? Èco, à ve dighe: alsí sò i yòstij öĝ e yardí i cap: 'i è de colúr bjónd per la seganda. ³⁶Ol segadúr àl cjapa la sò paga e'l regóij ol prodòt per la véta etèrna, per fà che 'l somnadúr àl góde insèma col segadúr. ³⁷Difati in chèst cax 'l è yira ol proyèrbe: "Chèl che'l sómna àl è diferènt de chèl che'l séga". ³⁸Mé à v'ó mandàd a segà per chèl che ày v'í mià fadigàd; di óter 'i vè fadigàd e yóter ày v'í cjapàd ol sò pòst indela fadiga». ³⁹Tance di samarità de chèla sità 'i credè in lú per la paròla dela fómna, che'la gh'iva testimonjàd: «Àl m'è didì tót chèl che à yó combinàd». ⁴⁰E cyan' che i samarità 'i riyè lé de lú, 'ila' pregava de restà con lur; e'l restè du dé. ⁴¹E'i fò tat de pjó chèj ch'i credè per mèx dela sò paròla. ⁴²I ghe dixiya ala fómna: «Àm crèd pjó per ol fat di tò discórs. Difati àm vè sentíd nóter in persuna e'm sa che lú àl è pròpe ol salvadúr del món». ⁴³Du dé dòpo àl turnè a partí per la Galiléa. ⁴⁴Pròpe Gexú àl v'iva didì che ü' proféta àl fa nisóna fortúna indela sò patrja. ⁴⁵Cyan' che però Gexú àl riyè in Galiléa, i galiléj 'i ghe fès ü' bu asèt, perchè 'i gh'iva vést tóte i ròbe che'l v'iva fadì a Gerüxalème intàt dela fèsta, dexà che a' lur 'i éra 'ndàdj ala fèsta.

Ol funsjunare del rè e 'l fjól gyaríd, bèl che Gexú àl è a Cana

Gexú àl turnè dóca a Cana de Galiléa, indöve che'l v'iva muüdad l'acya in vi. E àl gh'éra lé ü' funsjunare del rè che'l gh'iva sò fjól malàd a Cafarnaò. ⁴⁷Sentíd che Gexú àl éra veĝnid dela Ğödéa in Galiléa, àl se prexentè de lú e'la' pregava de 'ndà xó e de gyarí ol sò fjól, che'l éra dré a mór. ⁴⁸Alura Gexú àl ghe dixè: «Se ày vedí mià seĝn e miracóij, yóter pròpe à credí mià». ⁴⁹Àl ghe dixè ol funsjunare del rè: «Vé xó prima che 'l mé scjetí àl móre». ⁵⁰Àl ghe dixè Gexú: «Và! Tò fjól àl viv». 'L òm àl credè ala paròla che Gexú àl gh'iva didì e'l partè. ⁵¹Intàt che'l indaya xó, i sò famèj 'i ghe 'ndè inçuntra e'i ghe dixè che 'l sò fjól àl éra viv. ⁵²Alura àl se infurmè söl'ura che'l v'iva comensàd a stà mèj. 'I ghe respondè: «La févra àll'è lasàd jér vèrs l'öna dopomexdé». ⁵³Alura ol pader àl riconsè che chèla 'l'éra pròpe l'ura che Gexú àl gh'iva didì: «Tò fjól

àl viv», e'l credè lú e tóta la sò famèa. ⁵⁴Gexú àl fè chèst segónd sègn indel turnà dela Ğödèa in Galiléa.

3 – GEXÚ E I FÈSTE DI ĞÖDÉ

5°

OL SABAD E GEXÚ CHE'L SE PALÉXA COMPÀĜN DEL PADER

Àl gyarés ü' malàd indela vasca de Bexxatà

¹Dòpo de chèsce fatj, la gh'era òna ricorènsa di ğödé e Gexú àl indè sò a Gerüxalème. ²A Gerüxalème, vixí ala pórtà di pégore, 'la gh'è òna vasca, che per ebraec 'i ghe dixiya Bexxatà, con sic sotapórteg. ³In chèsce sotapórteg 'i era destendídj òna fracada de malàdj, òrb, sòp e paraliteg, ⁴perchè ògne tat àl yeğniya xó indela vasca 'l angel del Siğnúr e l'acya 'la se möviva; ol prim che'l se bötava dét dòpo che l'acya 'la s'era moèsta, àl gyariya de ògne sórtà de malatèa che'l g'ayès vid. ⁵Àl gh'era lé ün òm che'l era malàd de trentòt aĝn. ⁶Gexú, indel vèdel destendíd e savíd che'l era lé in chèlistat de tat tép, àl ghe dixè: «Vólet gyari?». ⁷Àl ghe respondè ol malàd: «Siğnúr, à g'ó nisú che'l me bôte dét indela vasca apéna che l'acya 'la s'è moèsta; e intàt che mé me se möve per indà dét, àl se bóta dét ün óter prima de mé». ⁸Àl ghe dixè Gexú: «Léya sò impé, cjapa sò la tò barèla e camina». ⁹E tót a ü' colp 'l òm àl gyarè; àl cjapè sò la tò barèla e'l tachè a caminà.

Ol rampí

Ma in chèl dé 'l'era sabad. ¹⁰'I ghe dixiya dóca i ğödé a chèl che'l era gyaríd: «L è sabad e'l t'è mià permetíd de portàt aturen la barèla». ¹¹Ma lú àl ghe respondè: «Chèl che'l m'è gyaríd, àl m'è didj: "Cjapa sò la tò barèla e camina!"». ¹²'I ghe domandè: «Chi él chèl òm che'l t'è didj: "Cjapa sò e camina?"». ¹³Ma chèl che'l era stadj gyaríd àl saviya mià chi che'l era, perchè Gexú àl era sparíd in grasja dela fòla che'l'era in chèl lóg. ¹⁴Pjò innàtj Gexú àlla' trovè indel tèmppo e'l ghe dixè: «Èco che te sét gyaríd, pèca pjò, per fà che'l te càpate mià vergót de pèx». ¹⁵L òm àl indè vja de lé e'l ghe cöntè sò ai ğödé che'l era Gexú chèl che'll'iva gyaríd. ¹⁶Per chèst i ğödé 'i perseguytava Gexú, perchè àl fava chèste ròbe de sabad. ¹⁷Ma Gexú àl ghe respondè: «Mé Pader àl opéra infina adès, e a' mé à opére». ¹⁸Per chèl i ğödé 'i sircaya amò de pjò de copàl mià dóma perchè àl respetava mià ol sabad ma perchè àl dixiya che Déq àl era sò Pader, e'l se fava isé compàĝn de Déq.

I òpere e'l potère del Fjól

¹⁹Gexú àl turnè a parlà e'l ghe dixiya: «In verità, in verità à ve dighe: ol Fjól àl pól fà negót per sò cönt, se mià chèl che'l vèd a fà ol Pader. Difati chèl che'l fa lú, àlla' fa ac ol Fjól. ²⁰Difati ol Pader àl ghe vól bé al Fjól e'l ghe móstra tót chèl che lú àl fa e'l ghe mostrerà òpere amò pjò grande, in manéra che vóter àv resterí sènsa paròle. ²¹Difati cóme che 'l Pader àl resúsita i mórtj e'l da la véta, isé ac ol Fjól àl ghe dà la véta a chèj che'l vól lú. ²²Ol Pader difati àl ğúdica nisú, ma'l g'è dadj tót ol ğödése al Fjól, per fà che tótj 'i unure 'l Fjól cóme ch'j unura 'l Pader. Chèl che'l unura mià ol Fjól àl unura mià ol Pader che'll'è mandàd. ²⁴In verità, in verità à ve dighe: chèl che'liscólta la mé paròla e'l credè in chèl che'l m'è mandàd, àl g'è la véta eterna e'l va mià sóta ğödése, ma'l è pasàd dela mórt ala véta. ²⁵In verità, in verità à ve dighe: 'la vé l'ura, anse 'l'è adès, che i mórtj 'i senterà la yux del Fjól de Déq e chèj ch'j l'avrà sentida 'i vivrà. ²⁶Difati cóme che'l Pader àl g'è la véta per cönt sò, isé àl g'è dadj ac al Fjól de vj la véta per cönt sò; ²⁷e'l g'è dadj ol potère de ğúdica, perchè àl è ol Fjól del Òm. ²⁸Stí mià a fàs maravéa de chèst: 'la vé l'ura che tótj chèj ch'j è indi sepólcri 'i scolterà la tò yux ²⁹e chèj ch'j g'è fadj del bé 'i salterà fò per òna resüesjú de véta, e chèj ch'j g'è fadj del mal per òna resüesjú de condana. ³⁰Mé à pòde fà negót per cönt mé. Cóme che à sènte à ğúdiche e 'l mé ğödése àl è ğóst, perchè à sirche mià la mé volontà ma la volontà de chèl che'l m'è mandàd. ³¹Se mé à fó de testimòne per mé, la mé testimonjansa 'la val negót. ³²Àl è ün óter che'l fa de testimòne per mé e à só che la testimonjansa che lú àl fa söl mé cönt 'l'è vira. ³³Vóter àv vj mandàd òna delegasjú lé de Ğoyàn e lú àl vè fadj de testimòne ala verità. ³⁴Mé però à acète mià la testimonjansa d'ün òm, ma à dighe chèst per fà che vóter àv pòdí ès salvàdj, ³⁵Lú 'l era la làmpada che'là bampava e'là lüxiva e àv vj vólíd gód a' dóma per impó dela tò lüx. ³⁶Ma mé à g'ó chel'ótra testimonjansa, pjò granda de chèla de Ğoyàn, val a dí i òpere che 'l Pader àl m'è dadj de portà al culem; chèste stèse òpere che mé à fó 'i me fa de testimòne che 'l Pader àl m'è mandàd. ³⁷E 'l Pader che'l m'è mandàd, a' lú àl vè testimonjàd söl mé cönt. Vóter àv vj mià sentíd la tò yux e àv vj mià vést la tò faça, ³⁸e àv gh'í mià la tò paròla che'là rèsta in vóter, perchè vóter àv ghe credí mià a chèl che lú àl vè mandàd. ³⁹Vóter àv 'ndí a sircà indi Scritüre perchè àv pensí de vj la véta eterna per mèx de lure; 'i è pròpe lure ch'j fa de testimòne söl mé cönt. ⁴⁰E àv vólí mià yeğní de mé per vj la véta. ⁴¹Mé à acète mià la glòrja di òmeĝn, ⁴²ma mé à v'ó conosíd: àv gh'í mià adòs 'l amúr de Déq. ⁴³Mé à só' yeğníd indel nòm de mé Pader e vóter àv me acetí mià. Se'l yeğnès invése ün óter a nòm sò personàl, à'l aceterèsev. ⁴⁴Cóme pòdív credí vóter, che ve se di glòrja ú' col óter, e àv sirchí mià la glòrja che'là vé dóma de Déq? ⁴⁵Stí mià a pensà che mé à ve inçolperó denàtj al Pader: chèl che'l ve inçolpa àl è Moxè, che àv vj metíd in lú la vòsta

speransa. ⁴⁶Difati se àv credèsev a Moxè, àv me crederèsev ac a mé, perchè lú àl v̄a scritì s̄ol mé c̄ont. ⁴⁷Se àv credí mià ai s̄o Scritùre, c̄ome p̄oderív credè ai mé paròle?».

6°

LA PASCYA E GEXÚ PA DE VETA

I du sègn: la multiplicasjù di pa e la caminada s̄ol'acya

¹Dòpo de chèsce fadì Gexú àl indè de chel'ótra banda del mar de Galiléa, val a dí de Tiberiade. ²La ghe 'ndaya dré tanta de chela xét, perchè 'ì yediya i sègn che'l faya s̄oi maladij. ³Alura Gexú àl indè s̄ol mut, e lé àl se sentè xó coi s̄o dišepoj. ⁴L'era yixina la Pascya, la fèsta di ġödè. ⁵Gexú, indel valsà s̄o i òġ e indel vèd tanta xét a veġnì de lú, àl dixè a Felép: «'Ndoye p̄oderèsem comprà ol pa de dàga de mangà a t̄otì chèsce ché?».

⁶Àl dixiya isé per mètel ala pr̄oya; difati lú àl sayiya benú chel che'listaya per fà. ⁷Àl ghe respondè Felép: «Dóma a dàga ü' tochèl per ü', 'ì basterès mià d̄oxènt danér de pa». ⁸Àl ghe dixè ü' di s̄o dišepoj, Andréa, fradèl de Simú Péder: ⁹«Gh'è ché ü' scjetì che'l g'è sic pa de ór x e du pès. Ma 'sa él chèst per isé tanta xét?».

¹⁰Àl ghe dixè Gexú: «Fij sentà xó». Gh'era in chel lóg tanta èrba. 'ì se sentè xó dóca i òmeġn, ü' simmèla de lur. ¹¹Alura Gexú àl tòs i pa e, dòpo de v̄i fadì ol riņgrasjamènt, àl ja dè fò a chèi ch'ì era sentadij, e isé ac i pès, infina ch'ì ne v̄öliya. ¹²Cyan' ch'ì f̄o t̄otì tix, àl ghe dixè ai s̄o dišepoj: «Tirì insèma i tòc v̄ansadij, per fà negót àl indaghe traxad». ¹³L ja tirè yixì e'ì 'mpjenè dudex sèste coi tòc de chèi sic pa de ór ch'ì era v̄ansadij a chèi ch'ì gh'iva mangad. ¹⁴Vedid ol sègn che'l gh'iva fadì, chèi òmeġn 'ì dixiya: «Chèst mò sé che'l è ol proféta che'l g'è de veġnì indel món!».

¹⁵Ma Gexú, sayid ch'ì era dré a rivà e portàl vja per fàl rè, àl se ritirè amò s̄ol mut, lú deperlú. ¹⁶Tramontad ol sul, i s̄o dišepoj 'ì 'ndè xó indel mar ¹⁷e, saltadij s̄o söndöna barca, 'ì partè vèrs Cafarnaġ, de chel'ótra banda del mar. Àl era xamò scúr e Gexú 'l era mià amò turnad de lur. ¹⁸Àl bofaya ü' ventú e 'l mar 'l era sotsura. ¹⁹Dòpo de v̄i remad per trè o cyater méç, 'ì vedè Gexú a caminà s̄ol mar e a veġnì vèrs la barca, e'ì cjavè pura. ²⁰Ma lú àl ghe dixè: «À s̄o' mé, stí mià a v̄iga pura!».

²¹Alura 'ì vòs cjavàl s̄o söla barca, e la barca 'la rivè indü' vènto indoye ch'ì gh'iva de 'nda. ²²Ol dé dòpo la xét che'l'era de là del mar 'la vist che lé 'la gh'era dóma öna barca e che Gexú 'l era mià saltad s̄o söla barca coi s̄o dišepoj, ma che i s̄o dišepoj 'ì era partidì deperlú. ²³Indel fratép 'ì rivè de Tiberiade di óter barche vixì al lóg indoye ch'ì gh'iva mangad dòpo che 'l Siġnúr àl v̄iya fadì ol riņgrasjamènt. ²⁴Dóca, cyan' che la xét 'la vist che lé àl gh'era ġné Gexú ġné i s̄o dišepoj, 'la saltè s̄oi

barche e'ì 'ndè a Cafarnaġ a sircà Gexú. ²⁵Indel troyal de chel'ótra banda del mar, 'ì ghe dixè: «Rabí, cyand sèt rivad ché?».

Gexú pa de yéta

²⁶Àl ghe respondè Gexú: «In verità, in verità à ve dighe: Vóter àv me sirchì mià perchè àv v̄i vést i sègn, ma perchè àv v̄i mangad pa 'nfina a ès tix. ²⁷Layurì mià per ol sibò che'l va a mal, ma per ol sibò che'l dūra per la v̄éta etèrna, che'l ve'l darà ol Fjól del Òm, perchè Déġ Pader àl v̄a metid ol s̄o sigil sura de lú». ²⁸Alura 'ì ghe dixè: «'Sa g'è de fà per fà i òpere de Déġ?».

²⁹Àl ghe respondè Gexú: «Chèsta 'l'è l'òpera de Déġ: che àv credí in chel che lú àl v̄a mandad». ³⁰'ì ghe dixè: «Che sègn fèt per fà che'm vède e'm crède in té? 'Sa sèt bu de fà?»

³¹I nòstì pader 'ì v̄a mangad la mana indel dexèrt, c̄ome che'l è scritì: *Àl g'è dadì de mangà ü' pa del cél*. ³²Àl ghe dixè Gexú: «In verità, in verità à ve dighe: àl è mià stadì Moxè a dav ol pa del cél, ma'l è ol Pader mé che'l ve da ol pa del cél, chel vira. ³³Difati ol pa del cél àl è chel che'l vé xó del cél e'l ghe da la v̄éta al món».

Alura 'ì ghe dixè: «Siġnúr, dàm sèmpèr de chèst pa». Gexú àl ghe dixè: «À s̄o' mé ol pa dela v̄éta. Chel che'l vé a mé àl g'avrà pjó fam e chel che'l crèd in mé àl g'avrà pjó sit. ³⁶Ma mé à ve'l v̄o xamò didì: àv m'í vedid e àv credí ġnamò mià. ³⁷Tòt chel che 'l Pader àl me da àl veġnerà a mé, e chel che'l vé de mé àlla' caseró mià fò, ³⁸perchè à s̄o' veġnid xó del cél mià per fà la mé volontà, ma la volontà de chel che'l m'è mandad. ³⁹E la volontà de chel che'l m'è mandad 'l'è chèsta: che'l indaghe perdid negót de chel che m'è dadì ma che'lla' resúsitate indel òltem dé. ⁴⁰Difati la volontà de mé Pader 'l'è chèsta: che t̄otì chèi ch'ì vèd ol Fjól e'ì crèd in lú 'ì g'abje la v̄éta etèrna, e mé àlla' resúsitate indel òltem dé». ⁴¹Intat i ġödè 'ì bruntulaya cuntra de lú perchè àl v̄iya didì: «À s̄o' mé ol pa veġnid xó del cél», ⁴²e'ì dixiya: «Chèsto ché él mià Gexú, Fjól de Ğoxep, e nóter condeij mià s̄o pader e s̄o mader? C̄ome p̄odel dí adès: "À s̄o' veġnid xó del cél"?».

⁴³Gexú àl ghe respondè: «Stí mià a bruntulà tra de vóter. Nisú àl p̄ol veġnì de mé se 'l Pader che'l m'è mandad àlla' tira mià apröv, e mé àlla' resúsiteró indel òltem dé. ⁴⁵Indi proféti àl è scritì: E t̄otì 'ì sarà *istruidì de Déġ*. T̄otì chèi ch'ì v̄a scoltad ol Pader e'ì v̄a acetad ol s̄o inseġnamét, 'ì vé de mé. Mià che v̄ergú àl g'abje vedid ol Pader, fò de chel che àl è de Déġ; dóma lú àl v̄a vést ol Pader. ⁴⁷In verità, in verità à ve dighe: chel che'l crèd àl g'è la v̄éta etèrna. ⁴⁸À s̄o' mé ol pa dela v̄éta. I vòstì pader 'ì v̄a mangad la mana indel dexèrt e'ì è mórtì. ⁵⁰Chèsto ché àl è 'l pa che'l vé xó del cél, per fà che chi'lla' mange àl móre mià. ⁵¹À s̄o' mé ol pa viv, veġnid xó del cél. Se ü' àl mangà de chèst pa, àl vivrà per sèmpèr. E 'l pa che'l ghe daró mé àl'è la mé caren per fà che 'l món àl viva». ⁵²Alura i ġödè 'ì contendiya tra de lur col dí: «C̄ome p̄odel chèsto ché

dàm de mangà la sò caren?». ⁵³Àl ghe dixè Gexú: «In verità, in verità à ve dighe: se àv mangí mià la caren del Fjól del Òm e àv biví mià ol sò sanj, àv gh'í mià la yéta dét de vóter. ⁵⁴Chèl che'l mangà la mé caren e'l biv ol mé sanj àl g'è la yéta etèrna, e mé àlla' resüsiteró indel òltem dé. ⁵⁵Difati la mé caren 'l'è ü' sibo yira e 'l mé sanj àl è bevanda yira. ⁵⁶Chèl che'l mangà la mé caren e'l biv ol mé sanj àl rèsta in mé e mé in lú. ⁵⁷Cóme che'l m'è mandàd ol Pader, che'l viv, isé mé à vive in grasja del Pader, e chèl che'l me mangà mé àl vivrà a' lú in grasja de mé. ⁵⁸Chèsto ché àl è ol pa veǵníd xó del cé; mià cóme chèl ch'ì yà mangàd i vòstj pader e'ì è mórtj. Chèl che'l mangà chèst pa, àl vivrà per sèmpèr». ⁵⁹Chèste ròbe 'l ja inseǵnè indela sinagòga de Cafarnaq.

La reasjú al discórs

⁶⁰Dòpo de yí sentíd isé, tance di sò dišèpoj 'ì dixè: «Chèst discórs àl è dúr. Chi riyel a mandàl xó?». ⁶¹Gexú, indel sayí dét de sè che i sò dišèpoj 'ì bruntulaya a rigyàrd de chèst discórs, àl ghe dixè: «Chèst ve scandalèxel? ⁶²E cyan' che àv yederí ol Fjól del Òm a 'ndà sò indóye che'l éra prima? ⁶³Àl è ol Spéret chèl che'l fa viv, la caren 'la xóva a negót. I paròle che à v'ó didj 'ì è spéret e'ì è yéta. ⁶⁴Ma àl gh'è yergú tra de vóter che'l crèd mià». Difati Gexú àl sayiya xamò del prensépe ch'ì éra chèj ch'ì crediya mià e chèl che'l yavrès tradíd. ⁶⁵E'l dixiya: «Per chèst à v'ó didj che nisú àl pól veǵní de mé se'l gh'è mià concedíd del Pader». De chèl momènt tance di sò dišèpoj 'ì se tirè indré e'ì 'ndaya pjó con lú. ⁶⁷Alura Gexú àl ghe dixè ai Dudex: «Völív indà a' vóter?». ⁶⁸Àl ghe respondè Simú Péder: «Siǵnú, de chi g'avrèsej de 'ndà? Dóma té te gh'ét paròle de yéta etèrna, ⁶⁹e nóter 'm yà credíd e 'm yà riconosíd che té te sét ol Sant de Déq». ⁷⁰Àl ghe respondè Gexú: «À v'ój mià sernídj mé vóter Dudex? Epúr ü' de vóter àl è ü' djavol». ⁷¹Àl parlaya de Ğúda, fjól de Simú Iscarjòta. Difati àlistàya per tradíl pròpe lú, ü' di Dudex.

7°

LA FÈSTA DI TÈNDE E GEXÚ LÚX

Gexú e i parétj

⁷Dòpo de chèsce fati, Gexú àl indaya aturen per la Galiléa. Difati àl völiya mià 'ndà per la Ğodéa, perchè i gödé 'ì sircaya de copàl. ²L'éra yixina la fèsta di gödé, chèla di tènde. ³Ì ghe dixè dóca i sò fradèj: «Và vja de ché e và in Ğodéa, per fà che i tò dišèpoj 'ì yède i òpere che te fét. ⁴Difati nisú 'l opéra de nascundú, cyan' che'l sirca de mètes in móstra. Se te fét chèste ròbe, móstret al món!». ⁵Difati ĝnac i sò fradèj 'ì crediya in lú. ⁶Isé àl ghe dixè Gexú: «'L è mià rivàd amò ol mé tép, e 'l vòst tép àl è sèmpèr prònt. Ol món àl pól mià

odjàv vóter e invése àl me òdja mé, perchè à dighe cjar cuntra de lú che i sò òpere 'ì è maléǵne. ⁸Ndí sò vóter ala fèsta. Mé à veǵne mià sò a chèsta fèsta, perchè ol mé tép àl è mià amò cömpíd». ⁹E dòpo de yí didj isé, àl restè in Galiléa. ¹⁰Cyan' che i sò fradèj 'ì fò indàdj sò ala fèsta, alura àl indè sò a' lú, mià in pòbleg ma de nascundú. Dóca i gödé 'ila' sircaya intàt dela fèsta e'ì dixiya: «Ma lú, 'ndó' él?». ¹²In mèx ala xét 'ì giraya tante vux sòl sò cònt. Impó 'ì dixiya: «Àl è bu!». Di óter 'ì dixiya: «Nò, àl imbròja la xét». ¹³Però nisú àl parlaya de lú in pòbleg, per pura di gödé.

Ol discórs in mèx dela fèsta

¹⁴À's'éra xamò indel mèx dela fèsta cyan' che Gexú àl indè sò al tèmpjo e'ì inseǵnaya. ¹⁵Ì gödé 'ì éra maravejàdj e'ì dixiya: «Che manéra che chèsto ché àl se 'ntènd de Scritüre sènsa ès mai stadj a scóla?». ¹⁶Gexú àl ghe respondè isé: «La mé dotrina 'l'è mià mé, ma de chèl che'l m'è mandàd. ¹⁷Se ü' àl vól fà la sò volontà, àl savrà, sòl cònt dela dotrina, se'l'è de Déq o se à parle de tèsta mé. ¹⁸Chèl che'l parla de tèsta sò àl sirca la sò glòrja. Invése chèl che'l sirca la glòrja de chèl che'l'è mandàd, chèl àl è sincér e in lú 'la gh'è mià ómbra de falsità. ¹⁹V'èl mià dadj la Lège Moxè? Epúr nisú de vóter àl mèt in pràtica la Lège. Perchè alura sircív de copàm?». ²⁰La ghe respondè la fòla: «Té te gh'ét adòs ü' demòne: chi sircel de copàt?». ²¹Àl ghe respondè Gexú: «À vó fadj òna sula òpera e àv si restàdj tótj maravejàdj per chèst. ²²Dexà che Moxè àl yà dadj de teà ol prepusjo – mià che'l siēs de Moxè, ma di patriarchi –, vóter àv teí ol prepusjo a òna persuna a' de sabad. ²³Se a òna persuna àl ghe se teà ol prepusjo de sabad, perchè 'la siēs mià tradida la Lège de Moxè, perchè ve se inrabív cuntra de mé perchè à vó gyaríd de sabad òna persuna intréga? ²⁴Àv gh'í mià de gödicà segónd la fasada, ma àv gh'í de gödicà segónd la ĝöstisja». ²⁵Alura yergú de chèj de Gerüxalème 'ì dixiya: «Él mià chèsto ché ch'ì sircaya de copà? ²⁶E èco che'l parla in pòbleg e nisú àl ghe dix negót. Che i capi 'ì g'abje fórse riconosíd che chèsto ché àl è ol Crést? ²⁷Ma chèsto ché àm sa de 'ndóye che'l è, invése ol Crést, cyan' che'l veǵnerà, nisú 'l savrà de 'ndóye che'l vé». ²⁸Gexú, che'l éra dré a inseǵnà indel tèmpjo, àl dixè fórt: «Vóter àv me conosí e àv sayí a' de 'ndóye che à veǵne. Epúr à sò' mià veǵníd per cònt mé ma chèl che'l m'è mandàd àl è sincér e vóter à'l conosí mià. ²⁹Mé però à'l conòse, perchè à veǵne de lú e àl è lú che'l m'è mandàd». ³⁰Alura 'ì sircaya de brocàl, ma nisú àl ghe metè i ma' 'nturen, perchè 'l éra mià riyada amò la sò ura. ³¹Invése tance de chèj dela fòla 'ì credè in lú e'ì dixiya: «Ol Crést, cyan' che'l veǵnerà, pòderàl fà pjó sèǵn de chèj che'l yà fadj chèsto ché?». ³²I farixèj 'ì sentè che 'n mèx ala xét 'ì giraya chèste vux sòl sò cònt, e i capi di pretj e i farixèj 'ì mandè i gyardje per brocàl. ³³Alura Gexú àl ghe dixè: «À rèste con

yóter amò impò de tép, pò à 'ndó de chèl che'l m' à mandàd. ³⁴Ày me sircherí e ày me troyerí mià e, indóye che à só' mé, yóter ày pòdí mià veǵní». ³⁵I dixè alura i ğödé tra de lur: «'Ndóye g' àl de 'ndà chèsto ché, in manéra che nóter àm riva pjó a troyàl? G'avràl mià chèla de 'ndà indela djàspora di gréchi a inseǵnà ai gréchi? ³⁶'Sa g' àl völid dí con chèst discórs: "Ày me sircherí e àv me troyerí mià", e: "Indóye che à só' mé, yóter yóter ày pòdí mià veǵní"».

Ol discórs, 'l öltem dé dela fèsta

³⁷L öltem dé, ol pjó grand dela fèsta, Gexú àl éra impé e'l dixè a tóta yux: «Se ü' àl g' à sit, che'l vègne de mé e che'l biye, ³⁸chèl che'l crèd in mé. Còme che'la dix la Scritúra: Di sò bödèj 'i spisulerà fjóm de acya viva». ³⁹Chèst àlla' dixè col riferís aliSpéret, ch'i staya per riseyí chèj ch'i crediya in lú. Difati àl gh'éra mià amò ol Spéret, perchè Gexú 'l éra mià amò stadj glorificàd. ⁴⁰In mèx ala xét chèj ch'i gh'iya sentid chèste paròle, 'i dixiya: «Chèsto ché àl è pròpe ol proféta!». ⁴¹Di óter 'i dixiya: «Chèsto ché àl è ol Crést!». Ma di óter 'i rexunaya isé: «Ol Crést veǵnel fòrse dela Galiléa? ⁴²Dixela mià la Scritúra che 'l Crést àl veǵnerà dela generasjú de Daved e del bórg de Betlèm, indóye che'l viviya Daved?». ⁴³E'la nasè dóca tra la xét òna divixjú söl sò cönt. Vergú àl yavrès völid cjàpàl, ma nisú àl ghe metè i ma' 'nturen. ⁴⁵I gyardje 'i turnè di capi di préti e di farixèj e chèj 'i ghe dixè: «Perchè me'l yív mià menàd ché?». 'I ghe respondè i gyardje: «Nisú òm àl yà maj parlàd isé». ⁴⁷Alura 'i ghe replichè i farixèj: «Ve siv lasàdj imbrojà a' yóter? ⁴⁸Él ü' capo o ü' farixèq, ü' de nómèr, che'l g' abje credid in lú? ⁴⁹Ma chèsta xentaja che'la conòs mià la Lège 'l'è maledida». ⁵⁰Ü' de lur, Nicodém, chèl che'l éra xamò stadj lé de lú, àl ghe dixè: ⁵¹«La nòsta Lège ğüdiche la fòrse vergú sènsa víl mià prima scoltàd, in manéra de saví chèl che'l yà combinàd?». ⁵²I ghe respondè: «Sét a' té dela Galiléa? Stödj a fònd e te yederét che dela Galiléa àl vé mià fò proféta». ⁵³E' i turnè ògne ü' a ca sò.

8°

La fómna adúltera

¹Gexú invése àl indè söl mut di Ölv. ²A bunura fés àl se prexentè amò indel tèmpjo e tót ol pòpol àl coriya de lú che, sentàd, àl ghe 'nseǵnaya. ³I scriyàntj e i farixèj 'i ghe menè denàti òna fómna troyada in adültere e, dòpo de vyla metida indel mèx, 'i ghe dixè: «Maèst, chèsta fómna 'l'è stadja troyada in pjé adültere. ⁵Moxè, indela Lège, àl m' à comandàd de copà a sasade i fómne de chèsta fadja. Té 'sa dighet in mèret?». ⁶I ghe dixiya chèst per tèndegà la réd e yiga ü' rampí per inçolpàl. Gexú, però, colixbasàs, àl fava col dit di seǵn per

tèra. ⁷Dexà ch'i teǵniya dūr indel domandaga, àl se 'ndrisè e'l ghe dixè: «Chi de yóter che'l è sènsa pecàt, che'l tire ol prim sas cuntra de lé». ⁸E col turnà a xbasàs, àliscrivya per tèra. ⁹Sentida chèsta, lur 'i tachè a xlontanàs ü' dré al óter, col comensà di pjó veǵ, e'jla' lasè deperlú, cola fómna sèmper indel mèx. ¹⁰Alura Gexú àl se 'ndrisè e'l ghe dixè ala fómna: «Fómna, 'ndó' éj? T'aj condanada vergú?». ¹¹La ghe respondè: «Nisú, Siǵnúr». Àl ghe dixè Gexú: «Ğna' mé à te condane; và e de adès innàti pèca pjó».

Gexú lúx del món

¹²Gexú àl turnè a parlaga col dí: «Mé à só' la lúx del món. Chèl che'l vé dré de mé à camina mià indeliscúr ma àl g'avrà la lúx dela yéta». ¹³I ghe dixè alura i farixèj: «Té te fét de testimòne per té; la tò testimonjansa 'la val negót». ¹⁴Àl ghe respondè Gexú: «A' se mé à fó de testimòne per mé, la mé testimonjansa 'la val perchè à só de 'ndóye che à só' veǵnid e 'ndóye che à 'ndó. Vóter ày saví mià de 'ndóye che à veǵne o 'ndóye che à 'ndó. ¹⁵Vóter ày ğödichí segónd la caren; mé à ğüdiche nisú. ⁶E a' se mé à ğüdiche, ol mé ğödése àl val, perchè mé à só' mià depermé, ma mé e 'l Pader che'l m' à mandàd. ⁷E indela vòsta Lège àl è scritj che la testimonjansa de dò persune 'la val. ¹⁸À só' mé che à fó de testimòne per mé ma'l me fa de testimòne ac ol Pader che'l m' à mandàd». ¹⁹I ghe dixè alura: «'Ndóye él tò Pader?». Àl ghe respondè Gexú: «Vóter à conosí ğné mé ğné mé Pader; se ày me conosèsev, ày conoserèsev a' mé Pader». ²⁰Àl dixè chèste paròle indel lóg del texór, bèl che'l inseǵnaya indel tèmpjo. E nisú àlla' brançhè, perchè 'l'éra mià amò riyada la sò ura.

La mórt de Gexú e la mórt di ğödé indi sò pecàti

²¹Àl ghe dixè amò: «Mé à 'ndó e yóter ày me sircherí ma ày mörerí indel vòst pecàt. Indóye che à 'ndó mé, yóter ày pòdí mià veǵní». ²²I dixè alura i ğödé: «Che'l g' abje chèla de copàs, che'l dix: "Indóye che à 'ndó mé, yóter ày pòdí mià veǵní"». ²³E'l ghe dixiya: «Vóter ày si de ché xó, mé à só' de là só. Vóter ày si de chèst món, mé à só' mià de chèst món. ²⁴Per chèst à v'ó didj: "Ày mörerí indi vòstj pecàti"». ²⁵I ghe dixè alura: «Té chi sét?». Gexú àl ghe respondè: «Prima de tót, chèl che à ve dighe de continyò. ²⁶À g'ó tante ròbe de dí e de ğödicà söl vòst cönt. Ma chèl che'l m' à mandàd àl è sincér e mé à ghe dighe al món chèl che mé à vó sentid de lú». ²⁷Ma' i capè mià che'l ghe parlava del Pader. ²⁸Alura àl ghe dixè Gexú: «Cyan' che ày alserí só ol Fjól del Òm, in chèl momènt ày riconoserí chi che mé à só' e che à fó negót de tèsta mé, ma à dighe chèl che'l m' à inseǵnàd ol Pader. ²⁹E chèl che'l m' à mandàd àl

è con mé; àl m' à mià lasàd depermé, perchè à fó sèmper chèl che 'l ghe pjax a lú». ³⁰Intàt che 'l ghe dixiṽa chèste ròbe, tance de lur 'i credè in lú.

Gexú e Abràm

³¹Àl ghe dixiṽa dóca Gexú ai ğödè ch' i gh' iṽa credíd in lú: «Se àṽ restí indela mé paròla, àṽ si delbú mé dišèpoj ³²e àṽ conoserí la verità e la verità 'la ve farà liber». ³³I ghe respondè: «Nóter àm sè generasjú de Abràm e 'm sè maj stadi sčav de nisú. Còme fèt a dí: «À deṽenterí liber?»». ³⁴Àl ghe respondè Gexú: «In verità, in verità à ve dighe: chèl che 'l fa 'l pecàt àl è sčav del pecàt. ³⁵Ol sčav àl rèsta mià in ca per sèmper; ol fjól invése àl rèsta per sèmper. ³⁶Se 'l fjól àl ve libererà, àṽ sarí delbú liber. À só che àṽ si generasjú de Abràm, ma àṽ sirchí de copàm perchè la mé paròla 'la tróṽa mià pòst in vóter. ³⁸Mé à ve dighe chèl che à vó vèst lé del Pader; fí a' vóter chèl che àṽ yí sentíd del vòst pader». ³⁹I ghe respondè: «Ol nòst pader àl è Abràm». Àl ghe dixè Gexú: «Se àṽ si fjóṽ de Abràm, àṽ g' avrèsev de fà i òpere de Abràm. ⁴⁰Invése àṽ sirchí de copàm, de copà ün òm che 'l v' à didj la verità sentida de Déq. Chèst, Abràm àl' à mià fadi». ⁴¹I ghe dixè: «Nóter àm sè mià nasídj de prostitúsju. Nóter àm g' à ü' pader súl: Déq». ⁴²Àl ghe dixè Gexú: «Se 'l vòst pader àl fós Déq, àṽ me völerèsev bé, perchè de Déq à só' saltàd fò e à vègne de lú. Difati à só' mià veĝníd de tèsta mé, ma 'l è lú che 'l m' à mandàd. ⁴³Perchè capív mià ol mé leṽgyàs? Perchè àṽ si mià bu de scoltà la mé paròla. Ol djavol àl è 'l vòst pader, de lú àṽ si saltàdj fò vóter e àṽ vólí fà chèl che 'l ghe pjax a vòst pader. Lú 'l éra sasí amò del prensépe, e 'l è mià restàd sald indela verità perchè àl g' à mià la verità adòs. Cyan' che 'l dix la bõxja, àl dix ğóst chèl che 'l è sò, perchè àl è bõxjard e pader dela bõxja. ⁴⁵Mé, che à dighe la verità, vóter àṽ me credí mià. ⁴⁶Chi de vóter pòdel provà che mé à g' abje pecàt? Se à dighe la verità, perchè me credív mià? ⁴⁷Chèl che 'l è de Déq àliscólta i paròle de Déq. Per chèl vóter àṽ scoltí mià, perchè àṽ si mià de Déq». ⁴⁸I ghe respondè i ğödè: «G' àṽ mià rexú de dí che te sét ü' samarità e che te gh' ét adòs ü' demòne?»». ⁴⁹Àl ghe respondè Gexú: «Mé à g' ó mià ü' demòne, ma à unure mé Pader e vóter àṽ me dexunurí. ⁵⁰Mé à sirche mià la mé glòrja. Àl gh' è chèl che 'l' la sirca, e 'l ğúdica. ⁵¹In verità, in verità à ve dighe: se ü' àl mè in pràtica la mé paròla, àl vèderà mià la mórt in etèrno». ⁵²I ghe dixè i ğödè: «Adès àm sè pròpe sigúr che te gh' ét adòs ü' demòne. Abràm àl è mórt e ac i profèti 'i è mórtj, e té te dighet: «Se ü' àl mè in pràtica la mé paròla, àl vèderà mià la mórt in etèrno». ⁵³Sét per cax pjó grand de nòst pader Abràm, che 'l è mórt? E ac i profèti 'i è mórtj. Chi crèdet de ès té?»». ⁵⁴Àl ghe respondè Gexú: «Se mé à glorifichès mé stès, la mé glòrja 'la valerès negót. Àl è mé Pader che 'l me glorifica, chèl che vóter àṽ dixí: «Àl è ol nòst Déq». ⁵⁵Epõr àl yí mià conosíd, invése mé àlla' conòse. E se

mé à dixès: «Àlla' conòse mià», à sarès bõxjard còme vóter. Ma mé àlla' conòse e à mè in pràtica la sò paròla. ⁵⁶Abràm, vòst pader, àl và ğodíd indela speransa de vèd ol mé dé; àl' à vèst e 'l s' è impjeníd de ğòja». ⁵⁷I ghe dixè alura i ğödè: «À te gh' ét ğnac sinçyant' aĝn e t' ét vedíd Abràm?»». ⁵⁸Àl ghe dixè Gexú: «In verità, in verità à ve dighe: prima che Abràm àl fós, mé à só'». ⁵⁹Alura 'i cjàpè só di sas per tiraghej. Però Gexú àl se scondè e 'l veĝnè fò del tèmpjo.

9°

'L òm nasíd òrb e Gexú lúx

¹Bèl che 'l pasayà, àl vist ün òm che 'l éra nasíd òrb. ²I sò dišèpoj 'i ghe domandè: «Rabí, chi g' àl pecàt, lú o i sò genitúr, che 'l è nasíd òrb?»». ³Àl ghe respondè Gexú: «I g' à mià pecàt ğné lú ğné i sò genitúr, ma per fà ch' i se paléxe in lú i òpere de Déq. ⁴Àm g' à de fà i òpere de chèl che 'l m' à mandàd 'nfina che 'l è dé. Pò 'la vè la nòtj, cyan' che nisú àl pól pjó operà. ⁵'Nfina che à só' indel món, à só' la lúx del món». ⁶Dòpo de yí didj isé, àlispudè per tèra e 'l fè só impó de paltà cola saliṽa e 'lixlarghè ol paltà söi õĝ de lú. ⁷E 'l ghe dixè: «Và, layet indela vasca de Siloq!» (che 'l vól dí 'mandàd'). Lú 'l indè, àl se layè, e 'l turnè indré che 'l vèdiṽa. ⁸I vexí e chèl ch' i 'l vṽa vèst prima a sircà la carità 'i dixiṽa: «Él mià chèl che 'l éra sentàd xó a sircà só?»». ⁹Di óter 'i dixiṽa: «Machè! Àl è ü' che 'l ghe somèa». ¹⁰Lú però àl dixiṽa: «À só' pròpe mé!»». ¹⁰I ghe dixè alura: «Che manéra gh' ét i õĝ dervídj?»». ¹¹Lú àl ghe respondè: «Ün òm, ch' i ghe dix Gexú, àl và fadi só impó de paltà e 'l m' l' và xlargàd söi õĝ e 'l m' à didj: «Và a Siloq e layet». Mé à só' indàdj, à me só' layàd e à vó tecàd a vèd». ¹²I ghe respondè: «E lú 'ndó' él?»». Àl ghe dixè: «Àl só mià». ¹³Chèl che prima 'l éra òrb, 'jla' ména di farixèj. ¹⁴L éra sabad ol dé che Gexú àl fè ol paltà e 'l ghe dervè i õĝ. ¹⁵Ac i farixèj 'jla' consúltayà söla manéra che 'l éra turnàd a vèd. Àl ghe dixè: «Àl m' à metíd impó de paltà söi õĝ, à me só' layàd e à vède». ¹⁶Alura ü' cyac farixèq àl dixiṽa: «Chèst òm àl vé mià de Déq, perchè àl rispèta mià ol sabad». Di óter però 'i dixiṽa: «Còme pòdel ü', se 'l è pecadúr, fà sèĝn de chèsta sórtà?»». E 'i éra divídídj tra de lur. ¹⁷Alura 'i turnè a díga al òrb: «E té, 'sa dighet de lú, per ol fadi che 'l t' à dervíd i õĝ?»». Àl ghe respondè: «Àl è ü' profèta». ¹⁸Però i ğödè 'i crediṽa mià che lú àl fósistàdj òrb e 'l fós turnàd a vèd, 'nfina ch' i cjàmè mià i genitúr de chèl che 'l éra turnàd a vèd ¹⁹e 'i a consúltè: «Chèsto ché él pròpe vòst fjól, chèl che vóter àṽ dixí che 'l éra nasíd òrb? E còme maj che adès àl vèd?»». ²⁰I ghe respondè i sò genitúr: «Nóter àm sa che chèsto ché àl è nòst fjól e che 'l è nasíd òrb. ²¹Còme maj che adès àl vèd, nóter 'm àl sa mià e ğnac àm sa chi che 'l g' à

dervíd i óġ. Domandíl a lú, àl g' à la sò età; àl parlerà lú söl sò cönt». ²²I sò genitúr 'i dixi_{ya} isé perchè 'i gh'iva pura di ġödé. Difati i ġödé 'i s'era xamò metíd_i decórde che, se vergú 'il'avès riconsíd cóme Crést, 'il'avrès bötàd fò dela sinagòga. ²³Per chèst i sò genitúr 'i dixè: «Àl g' à la sò età. Domandíl a lú!». ²⁴Alura 'i cjamè per la segónda vólta 'l òm che 'l éra òrb e 'i ghe dixè: «Dà glòrja a Déo! Nóter àm sa che chèst òm àl è ü' pecadúr». ²⁵Àl ghe respondè: «Se 'l è ü' pecadúr mé àlla' sò mià. À sò dóma òna ròba: à sére òrb e adès à ghe vède». ²⁶'I ghe dixè: «'Sa t' àl fadi? Cóme t' àl dervíd_i i óġ?». ²⁷Àl ghe respondè: «À ve 'l vó xamò did_i e àv m'í mià scoltàd. Perchè völv sentíl amò òna vólta? Völv forse di_{yentà} sò di_{šepoj} a' vóter?». ²⁸Alura 'ila' sofeghè de impropérje e 'i ghe dixè: «Te sét te di_{šepol} de chèl lé; nóter àm sè di_{šepoj} de Moxè. ²⁹Nóter àm sa che a Moxè àl g' à parlàd Déo, ma chèsto ché àm sa mià de 'ndóye che 'l è». ³⁰'L òm àl ghe respondè: «Àl è pròpe chèst ol bèl: che àv saví mià de 'ndóye che 'l è, epúr àl m' à dervíd i óġ. ³¹Nóter àm sa che Déo àliscólta mià i pecadúr, ma se ü' àl g' à religiú e 'l fa la sò volontà, chèl àlla' scólta. ³²De cyan' che 'l mómnd àl è 'l mómnd, àl s'è maj sentíd a dí che ü' àl g' abje dervíd_i i óġ a ü' nasíd òrb. ³³Se chèl òm àl fós mià de Déo. Àl sarès mià reüsíd a fà negót». ³⁴'I ghe respondè: «Te sét nasíd tót intrég indi pecat_i e te pretèndet de insegnàm a nóter?». E 'ila' bötè fò. ³⁵Gexú àl sentè ch' 'il'iva casàd fò e, indel incuntràl, àl ghe dixè: «Crèdet té indel Fjól del Òm?». ³⁶Àl ghe respondè: «Ma chi él, Signúr, per fà che à crède in lú?». ³⁷Àl ghe dixè Gexú: «Té l'ét xamò vést: àl è chèl che 'l parla con té». ³⁸Àl dixè: «À crède, Signúr», e 'l se bötè in xenóġ denat_i a lú. ³⁹Àl dixè alura Gexú: «Mé à sò' veġnid in chèst mómnd per fà sentènsa: per fà che chèl ch' i vèd mià 'i vède e chèl ch' i vèd 'i devènte òrb». ⁴⁰Impó de farixèj ch' i éra con lú 'i sentè chèste paròle e 'i ghe dixè: «Sèj per cax òrb a' nóter?». ⁴¹Gexú àl ghe dixè: «Se àv fòsev òrb, àv g' avrèsev mià pecat; ma sicòme vóter àv dixí: "Nóter àm vèd", ol vòst pecat àl rèsta».

10°

LA FÈSTA DELA DEDICASJÚ E GEXÚ BU PASTÚR

Ol discórs in paròbole, Gexú pastúr e pórtà di pégore

¹«In verità, in verità à ve dighe: chèl che 'l èntra mià indel barec di pégore per la pórtà ma àl ghe va dét d' òn' ótra banda, chèl lé àl è ü' lader e ü' brigànt. ²Invése chèl che 'l èntra per la pórtà, àl è pastúr di pégore. Ol gyardjà àl ghe dèrv e i pégore 'i scólta la sò vux e 'l cjama per nòm i sò pégore e 'l ja mènà fò. ⁴Cyan' che àl va mandàd fò tóte i sò pégore, àl camina denat_i a lure, e i pégore 'i ghe va dré, perchè 'i conòs la sò vux. ⁵'I 'ndarà maj dré d'ü' forestér ma 'i

scaperà lontà de lú, perchè 'i conòs mià la vux di forestér». ⁶Gexú àl ghe cöntè só chèsta paròbola, ma lur 'i capè mià chèl che 'l intindi_{ya} dí. ⁷Alura Gexú àl sejtè: «In verità, in verità à ve dighe: à sò' mé la pórtà di pégore. ⁸Tót_i chèl ch' i è veġnid prima de mé 'i è lader e brigànt_i. Ma i pégore 'i j' à mià scoltàd_i. ⁹À sò' mé la pórtà. Chèl che 'l entrerà atravèrs de mé àl se salverà; àl entrerà e 'l veġnerà fò e 'l troverà pascol. ¹⁰Ol lader àl èntra mià fò che per robà, per copà e per sachegà. Mé à sò' veġnid per fà ch' i g' abje la véta e 'ila' g' abje pjó che bondanta. ¹¹Mé à sò' ol bu pastúr. Ol bu pastúr àl rimèt la sò véta per i pégore. ¹²Ol mercenare, invése, che 'l è mià pastúr e che i pégore 'i è mià sò, àl vèd a rivà ol lúv, àl pjanta i pégore e 'liscapa, intàt che 'l lúv 'l ja pórtà vja e 'l ja despèrd, ¹³perchè àl è mercenare e 'l se scompóne mià per i pégore. ¹⁴Mé à sò' ol bu pastúr e à conòse i mé pégore e i mé pégore 'i me conòs mé, ¹⁵Cóme che 'l Pader àl me conòs mé e mé à conòse ol Pader. E à rimète la mé véta per i pégore. ¹⁶E à g' ó di ótre pégore, ch' i è mià de chèst barec. A' chèle à g' ó de menale vixi e 'i scolterà la mé vux e 'i sarà ü' súl ròs, ü' súl pastúr. ¹⁷Per chèst ol Pader àl me vól bé, perchè à rimète la mé véta per turnà a tóla só amò. ¹⁸Nisú àl me 'la tó, ma mé à 'la rimète de mé volontà. À g' ó ol potère de rimètela e à g' ó ol potère de turnà a tüila só amò. Chèst àl è 'l urden che à g' ó vid de mé Pader». ¹⁹I ġödé 'i turnè a di_{yidís} òn' ótra vólta per cólpa de chèste paròle. ²⁰Tance de lur 'i dixi_{ya}: «Àl g' à adòs ü' demòne e 'listreparla. Perchè aliscoltív?». ²¹Di óter 'i dixi_{ya}: «Chèste 'i è mià paròle d'ün indjavo_làd. Pódel ü' demòne dèrvega i óġ ai òrb?».

Gexú, Mesía-pastúr, e i sò pégore

²²In chèl momènt a Geruxalème 'la rivè la fèsta dela Dedicajú. Àl éra d' invèren ²³e Gexú àl caminava só e xó indel tèmpjo, sóta 'l pórtég de Salumú. ²⁴'Ila' sircondè i ġödé e 'i ghe dixi_{ya}: «'Nfina cyand gh'ét de tiġnīm col cōr in ma'? Se te sét té ol Crést, dímel cjar». ²⁵Àl ghe respondè Gexú: «À ve 'l vó did_i e vóter à credí mià. I òpere che mé à fó in nòm de mé Pader 'i è lure ch' i me fa de testimòne. ²⁶Ma vóter à credí mià perchè àv si mià di mé pégore. ²⁷I mé pégore 'i scólta la mé vux e mé à j' conòse e lure 'i me vé dré. ²⁸E mé à ghe dó la véta etèrna e 'i se perderà maj e pò maj; e nisú àl m' j' tōerà fò di ma'. ²⁹Mé Pader, che 'l m' j' à dadje, àl è pjó grand de tót_i e nisú àl pól tóle fò dela ma' del Pader. ³⁰Mé e 'l Pader àm sè òna cósa sula». ³¹I ġödé 'i turnè a mètt insèma di sas per lapidàl.

La cyistjú só Gexú Fjól de Déo

³²Gexú àl ghe respondè: «À vó mostràd tante òpere bune de banda de mé Pader. Per cyala de chèste òpere völv lapidàm?». ³³'I ghe respondè i ġödé:

«Nóter àm te làpida mià per òn'òpera buna, ma per òna bestèmjia: perchè té, che te sét ün òm, te se fét Déq». ³⁴Àl ghe respondè Gexú: «Él mià scritj indela vòsta Lège: *mé à yó didj: ày si dèj?* ³⁵Se'l vā cjamàd dèj chèi ch'i gh'è stadij dadja la paròla de Déq, – e la Scritúra 'la pól mià ès anulada –, ³⁶a chèl che 'l Pader àl vā santificàd e mandàd indel món d yóter ày ghe dixí: “Té te bestèmjjet”, perchè à yó didj: “À só' ol Fjól de Déq”. ³⁷Se à fó mià i òpere de mé Pader, stí mià a crèdem. ³⁸Ma se à ja fó, a' se ày me credí mià a mé, credí almànc ai òpere, e isé ày conosí e ày tachí a capí che 'l Pader àl è in mé e mé à só' indel Pader». ³⁹Alura 'i tentè òn'ótra vólta de cjapàl, ma lú àl ghe scapè de ma'. ⁴⁰E'l turnè amò de là del Ğordà, indel lóg indóye che Ğoyàn àl vīya comensàd a batexà, e'l restè lé. ⁴¹Tance de lur 'i veĝniya de lú e' i dixiya: «Ğoyàn 'l vā mià fadij di sègn, ma tót chèl che'l g' à didj Ğoyàn sòl cònt de chèsto ché àl è yira». ⁴²E tance 'i credè in lú.

4 – VÈRS LA MÓRT E LA GLORIFICAZION

11°

GEXÚ ÀL DA LA YÉTA E I ĞÖDÉ 'ILA' CONDANA A MÓRT

Gexú, resüresjú e yéta, àl ghe da la yéta a Laxer

¹Àl gh'era ü' malàd, Laxer de Betanja, ol paix de Maréa e de sò sorèla Marta. ²Maréa 'l'era chèla che 'l'iya onxid ol Signúr condü' pröfóm e 'la gh'iya sügadij i pé coi cayèj; àl era sò fradèl Laxer che 'l era malàd. ³I dò sorèle alura 'i mandè a díga: «Varda, Signúr, che chèl che te ghe yólet tat bé àl è malàd». ⁴Sentida chèsta, Gexú àl dixè: «Chèsta malatèa 'l'è mià per la mórt ma per la glòrja de Déq, per fà che per mèx de lé àl siēs glorificàd ol Fjól de Déq». ⁵Gexú àl ghe völiya bé a Marta e a sò sorèla Maréa e a Laxer. ⁶Cyan' che 'l sentè che 'l era malàd, àl restè amò du dé indel lóg indóye che 'l era. ⁷Dóma dòpo àl ghe dixè ai dišèpoj: «Turnèm in Ğödèa». ⁸I ghe dixè i dišèpoj: «Rabí, i ĝödè 'i sircaya ü' momènt fa de lapidat e té te turnet lé?». ⁹Àl ghe respondè Gexú: «Éle mià dudex i ure del dé? Se ü' àl camina indel dé, àl se 'nsabla mià, perchè àl vèd la lúx de chèst món d. ¹⁰Ma se'l camina de nòtj, àl se 'nsabla, perchè àl è sènsa lúx». ¹¹Àl parlè isé e pò àl ghe dixè: «Ol nòst amix Laxer àl s'è indormentàd, ma à 'ndó a dexdàl». ¹²I ghe dixè alura i dišèpoj: «Signúr, se'l s'è indormentàd, àl se salverà». ¹³Gexú però àl parlaya dela mórt de lú. Lur invése 'i gh'iya pensàd che 'l parlès del indormentàs indel sòng. ¹⁴Alura Gexú àl ghe dixè frajç: «Laxer 'l è mórt, ¹⁵e à só contét per yóter de ès mià stadij là, per fà che ày credí. Ma 'ndèm de lú!». ¹⁶Alura Tomàx, ch'ila' cjamaya Dídimò, àl ghe dixè ai sò compàgn: «'Ndèm a' nóter a mór con lú!». ¹⁷Cyan' che Gexú àl

riyè, àlla' trovè che 'l era xamò de cyater dé indela tómba. ¹⁸Betanja 'l'era lontana de Gerüxalème cyaxe dò mée. ¹⁹Tance ĝödè 'i era veĝnidi de Marta e de Maréa per confortale del fradèl. ²⁰Marta, apéna che 'la sentè che 'l riyaya Gexú, 'la ghe 'ndè inçuntra. Maréa invése 'l'era sentada in ca. ²¹Alura Marta 'la ghe dixè a Gexú: «Signúr, se te fōset stadij ché, mé fradèl àl sarès mià mórt. ²²Ma à só che ac adès tót chèl che te ghe domandet a Déq, Déq te'l darà». ²³Àl ghe dixè Gexú: «Tò fradèl àl resüsiterà». ²⁴La ghe dixè Marta: «À só che 'l resüsiterà indela resüresjú del òltem dé». ²⁵Àl ghe dixè Gexú: «Mé à só' la resüresjú e la yéta. Chèl che 'l crèd in mé, a' se'l g'ayès de mór, àl vivrà; ²⁶e tóti chèi ch'i viv e' i crèd in mé 'i mörerà maj. Crèdet chèst?». ²⁷La ghe dixè: «Sé, Signúr, mé à yó credid che té te sét ol Crést, ol Fjól de Déq, chèl che 'l g' à de veĝni indel món d». ²⁸Dòpo de yí didj isé, 'l'indè a cjamà sò sorèla Maréa e 'la ghe dixè sóta yux: «Ol maèst àl è ché e 'l te cjama». ²⁹Lé, apéna sentida la nōya, 'la se levè sò de cōrsa per indà là de lú. ³⁰Gexú 'l era mià amò riyad indel paix, ma àl era amò indel pòst indóye 'la gh'era 'ndadij inçuntra Marta. ³¹Cyan' che i ĝödè ch'i era con lé in ca e 'i 'la confortaya, 'i 'la vist a levà sò de tóta cōrsa e a 'ndà fò, 'i ghe 'ndè dré, col pensà che 'la 'ndès a pjanx là ala tómba. ³²Cyan' che dóca Maréa 'la riyè indel pòst indóye che 'l era Gexú e 'lla' vist, 'la se bōtè denatj ai sò pé e 'la ghe dixè: «Signúr, se te fōset stadij ché, mé fradèl àl sarès mià mórt». ³³Alura Gexú, indel vèdela a pjanx lé e ac i ĝödè ch'i era veĝnidi con lé, àl se türbè indel'intraĝna, àl se fè cjapà del magú ³⁴e 'l ghe dixè: «'Ndóye àl yiv metid?». 'I ghe dixè: «Signúr, vé e vèd». ³⁵Gexú àl tachè a pjanx. ³⁶I dixiya alura i ĝödè: «Varda cyat bé che 'l ghe völiya!». ³⁷Ma impò de lur 'i dixè: «Chèl lé, che 'l g' à dervidi i òĝ al òrb, pödiyel mià a' fà in manéra che chèsto ché àl mörès mià?». ³⁸Gexú, amò òn'ótra vólta tótispaximàd, àl indè lé del sepólcro. Àl gh'era òna spelōjca e denatj 'i gh'iya metid òna granda préda. ³⁹Àl dixè Gexú: «Tirí vja la préda». 'La ghe dixè Marta, la sorèla del mórt: «Signúr, àlispōsa xamò, 'l è lé de cyater dé». ⁴⁰Àl ghe dixè Gexú: «T'óij mià didj che, se te crèdet, te vederét la glòrja de Déq?». ⁴¹Isé 'i tirè vja la préda. E Gexú àl levè sò i òĝ e 'l dixè: «Pader, à te lóde de vighemiscoltàd. ⁴²À savive bé che té te me scóltet sèmpèr, ma à 'l yó didj per la xét che 'l è ché aturen, per fà ch'i crède che te m'é mandàd té». ⁴³Dòpo de yí didj isé, àl cridè a tóta yux: «Laxer, vé fò!». “Ol mórt àl viĝn fò, ligàd pé e ma' con di fase e la sò faça 'l'era invojada sò condü' sūdare. Gexú àl ghe dixè: «Dexlighíl e lasíl indà».

Condana a mórt de Gexú e ritír a Èfraim

⁴⁵Tance ĝödè, ch'i era indadi de Maréa e 'i gh'iya yést chèl che 'l vīya fadij, 'i credè in lú. ⁴⁶Impò de lur, invése, 'i 'ndè di farixèj e 'i ghe cōntè sò chèl che 'l

gh'iva fadi Gexú. ⁴⁷Alura i capi di prètj e i farixèj 'i cjamè 'n sembrèa ol sinédrijo e'ì dixè: «'Sa g'aj de fà adès che chèst òm àl fa ü' sègn dré chèl 'l óter? ⁴⁸Se 'm al lasa indà innàtj isé, 'i crederà tóttj in lú e'ì pjomberà i romà e'ì me porterà vja ol lóg sant e la nasjú». ⁴⁹Ma ü' de lur, Caija, che'l éra capo di prètj in chèl an, àl ghe dixè: «Vóter àv capí negót ⁵⁰e ve se rendí mià cönt che'l convé pjó per vóter che'l móre ün òm sül per ol pòpol pjòtòst che'la perése la nasjú intréga». ⁵¹Chèst però àlla' dixè mià de tèsta sò ma, colvès capo di prètj in chèl an, àl profetixè che Gexú àlistàya per mór per la nasjú, ⁵²e mià dóma per la nasjú ma a' per riüní tóttj i fjóij de Déq desperdíj. ⁵³De chèl dé lé dóca 'i decidè de fàl mór. ⁵⁴Per chèst Gexú àl se faya pjó vèd in pòbleg in mèx di gödé, ma'l se ritirè indöna regú al confí col dexèrt, indöna sità cjamada Èfraim, e'l restaya lé coi sò dišèpoj.

VÈRS LA PASJÚ

⁵⁵L'éra vixina la Pascya di gödé e tance de lur 'i 'ndè sò dela regú a Gerüxalème prima dela Pascya per pörificàs. ⁵⁶I sircaya Gexú e'ì parlava sóta vux tra de lur dexà indel tèmpjo: «'Sa pensív? Che'l g'abje mià pròpe de veñni ala fèsta?». ⁵⁷Ma i capi di prètj e i farixèj 'i gh'iva dadj urden che se vergú àl saviva indóve che'l éra àl gh'iva de denunsjal, in manéra de pödfil cjàpà.

12°

L'unçada de Betanja

¹Gexú, séx dé prima de Pascya, àl rivè a Betanja, indóve che'l éra Laxer, che Gexú àl gh'iva resüsitad di mórtj. ²Lé 'i ghe preparè ü' dixnà e Marta 'la serviya, bèl che Laxer àl éra ü' de chèj ch'ì éra sentàdj in tàvola con lú. ³Maréa 'la tòs öna libra de pröfòm de nard púr, che'l costava tat, e'la onxè i pé de Gexú e'la gh'j' süghè coi sò cavèj. La ca 'la fò pjéna del bu odúr de chèl pröfòm. ⁴Àl dixè Ğüda Iscarjòta, ü' di sò dišèpoj, che'listaya per tradíl: ⁵«Perchè chèst pröfòm se'l él mià vendíd per trexènt danér e se'l él mià dadj ai póver?». ⁶Però àlla' dixè mià per ol fat che'l gh'iva a cör i póver ma perchè àl éra ü' lader e, per mèx che'l gh'iva la casa, àl robaya chèl ch'ì ghe metiya dét. ⁷Àl dixè alura Gexú: «Lasila, perchè àlla' mète vja per ol dé dela mé sepoltúra. ⁸Difati i póver àv ja vavrí sèmper con vóter, mé invése àv me vavrí mià sèmper». ⁹Öna granda fòla de gödé 'la veñn a saví che'l éra lé e'ì capitè lé 'n ca, mià dóma per Gexú, ma a' per vèd Laxer che'l gh'iva resüsitad di mórtj. ¹⁰I capi di prètj 'i decidè alura de copà a' Laxer, ¹¹perchè tance gödé, per cólpa sò, 'i 'ndaya e'ì crediya in Gexú.

L'entrada trjonfàl in Gerüxalème

¹²Ol dé dòpo, la granda fòla rivada per la fèsta, sentíd che Gexú àl veñniya a Gerüxalème, ¹³'la cjàpè di ram de palma e'la ghe 'ndè inçuntra, e'ì cridaya:

Oxana!

Benedèt chèl che'l vé indel nòm del Signúr,

ol rè de Ixraél!

¹⁴Gexú, trovàd ün axinèl, àl se sentè sura, cóme che'l è scritj:

¹⁵*Stà mià a viga pura, fjóla de Siqn!*

Èco àl riva ol tò rè,

sentàd söndü' poléder de axna.

¹⁶Indü' prim momènt i sò dišèpoj 'i capè mià chèst fat, ma cyan' che Gexú àl fò glorificad, alura 'i se regordè che chèst àl éra stadj scritj söl sò cönt e che'l éra pròpe chèl ch'ì gh'iva fadi. ¹⁷La xét, che'l éra stadja con lú cyan' che'l vija cjamad Laxer del sepólcro e'lla' gh'iva resüsitad di mórtj, 'la faya de testimòne. ¹⁸Per chèst la fòla 'la ghe 'ndè inçuntra: perchè 'i gh'iva sentíd che'l gh'iva fadi chèst sègn. ¹⁹Alura i farixèj 'i se dixè ü' col óter: «Vedív che àv combiní negót? Èco che 'l món àl s'è metíd a 'ndaga dré!».

Ol discórs de Gexú cyan' ch'ì è rivàdj i gréchi

²⁰Tra chèj ch'ì éra indàdj sò a adorà intàt dela fèsta, 'i gh'éra ac impó de gréchi. ²¹Chèj 'i fermè Felép, chèl de Bessaïda de Galiléa, e'ì ghe domandè: «Šur, àm vól vèd Gexú». ²²Felép àl indè a dighel a Andréa. Andréa e Felép 'i 'ndè a dighel a Gexú. ²³E Gexú àl ghe respondè: «'L'è rivada l'ura che 'l Fjöl del Òm àl siès glorificad. ²⁴In verità, in verità à ve dighe: se'l granèl de formét, borlàd in tèra, àl mór mià, àl rèsta deperlú. Ma se'l mór, àl bóta fès. ²⁵Chèl che'l ghe vól bé ala sò véta àl'la pèrd e chèl che'l òdja la sò véta in chèst món àl'la teñnerà de cönt per la véta etèrna. ²⁶Se ü' àl me sèrv, che'l veñne dré a mé e lé che à só' mé àl sarà ac ol mé servitúr. Se ü' àl me sèrv, ol Pader àlla' unurerà. ²⁷Adès la mé ànima 'l'è türbada e 'sa g'ój de dí? Pader, salvem de chèsta ura? Ma pròpe per chèst à só' rivàd a chèst'ura. ²⁸Pader, glorífica ol tò nòm». Alura 'la rivè öna vux del cél: «Àll'ó glorificad e'lla' glorificheró amò». ²⁹Alura la xét che'l'éra lé e àl'iva sentíd, 'la dixiya che'l éra stadj ü' tru. Di óter 'i dixiya: «Àl g'à parlàd ün angel». ³⁰Àl ghe respondè Gexú: «Àl è mià per mé che'la s'è fadija sènt chèsta vux, ma per vóter. ³¹Adès àl è ol gödése de

chèst mónnd; adès ol prénsap de chèst mónnd àl sarà casàd fò. ³²E cyan' che mé à saró alsàd sò dela tèra, à tireró tóttj vixí a mé». ³³Chèst àlla' dixiya per fàga capí de cyala mórt àlistaya per mórt. ³⁴La ghe respondè la xét: «Nóter àm v̄a sentíd dela Lège che 'l Crést àl rèsta per sèmper: cóme maj alura dighet che 'l Fjól del Òm àl ghe tóca ès alsàd sò? Chi él chèst Fjól del Òm?». ³⁵Àl ghe dixè Gexú: «La lúx 'l'è amò in mèx a vóter dóma per impó de tép. Caminí 'nfina che ày gh'í la lúx, per trovàs mià indeliscúr. Chèl che'l camina indeliscúr àl sa mià indóve che'l va. ³⁶Infina che ày gh'í la lúx, credí indela lúx, per pódí diventà fjóì dela lúx». Chèst àl ghe dixè Gexú e, indàdì vja de lé, àl se scondè lontà de lur.

CODCLÜXJÚ

VALÜTASJÚ DEL MINISTÉR DE GEXÚ

Valütasjù del vangalista

³⁷Acasibé che Gexú àl v̄iya fadì sóta ai sò òġ tance sègn, e a' grandì, 'i crediya mià in lú, ³⁸per fà che'la se còmpès la paròla che'l gh'iva didì ol profèta Ixaia:

*Siġnúr, chi g'ál credíd a chèl che'm v̄a sentíd?
E ol bras del Siġnúr a chi élistàdì palexàd?*

³⁹Per chèst 'i pòdiya mià credí, perchè Ixaia àl v̄iya a' didì:

*⁴À g'ó inorbíd i sò òġ
e indüríd ol sò cõr
per fà che coi òġ 'i vède mià
e col cõr 'i capése mià,
e isé 'i se convèrte mià, e à ja gyarése!*

⁴¹Chèst Ixaia àlla' dixè perchè àl vist la sò glòrja e'l parlè de lú. ⁴²Alistès però, a' tra i capi, tance de lur 'i credè in lú ma'ila' profesaya mià in pòbleg per còlpa di farixèj, per ès mià casàdì fò dela sinagòga. ⁴³Difati 'i ghe teġniya pjó ala glòrja di òmeġn che ala glòrja de Déq. Gexú àl proclamè a v̄ux ólta: «Chèl che'l crèd in mé àl crèd mià in mé ma in chèl che'l m' à mandàd, ⁴⁵e chèl che'l me vèd mé àl vèd chèl che'l m' à mandàd. ⁴⁶Mé, la lúx, à só' veġníd indel mónnd per fà che chèl che'l crèd in mé àl rèste mià indeliscúr. ⁴⁷E se ù' àliscólta i mé paròle e'l j'a mèt mià in pràtica, mé àlla' condane mià. Difati à só' mià veġníd per condanà ol mónnd ma per salvà ol mónnd. ⁴⁸Chèl che'l me manda vja e'l

acèta mià i mé paròle, àl g' à chèl che'lla' ġúdica. La paròla che mé à vó didì, chèla àlla' ġüdicherà indel óltem dé, ⁴⁹perchè mé à parle mià de tèsta mé ma 'l Pader che'l m' à mandàd, àl è lú che'l m' à comandàd chèl che à g'ó de dí e de còntà sò. ¹⁰E à só che 'l sò comandamènt àl è vèta etèrna. Chèl che mé à dighe, àlla' dighe cóme che 'l Pader m' àl v̄a didì a mé».

II – Ol liber di cömjàdì

1 – L'ÓLTEMA SÉNA E LA LAVANDA DI PÉ

13°

LA RIVELASJÚ DE GJESU AI SÒ

La lavanda di pé

¹Prima dela fèsta de Pascya, Gexú, indel sayí che'l'éra riyada la sò ura de pasà de chèst mónnd là del sò Pader, dòpo de v̄iga vólíd bé ai sò ch'í era in chèst mónnd, àl ghe vòs bé 'nfina al culem. ²E intàt dela séna, cyan' che 'l djavol àl gh'iva xamò metíd indel cõr a Ğúda de Simú Iscarjòta de tradíl, ³indèl sayí che 'l Pader àl gh'iva metíd tót indi sò ma' e che'l'éra saltàd fò de Déq e'l turnaya a Déq, ⁴àl levè sò dela tàvola, àl cavè fò la vèsta e, tüid ü' sügamà, se'l senxè aturen ala vèta. ⁵Pò àl versè acya indü' cadí e'l tachè a lavà i pé di sò dišepoj e a sügàj col sügamà che'l gh'iva aturen ala vèta. ⁶Àl riyè dóca lé de Simú Péder. Àl ghe dixè: «Siġnúr, té te mé layet i pé a mé?». ⁷Àl ghe respondè Gexú: «Chèl che à fó, té adès te'l capéset mià; te'l capirét pjó innàtj». ⁸Àl ghe dixè Péder: «Té te me layerét i pé maj e pòj maj». Àl ghe respondè Gexú: «Se à te laye mià, te g'avré mià part con mé». ⁹Àl ghe dixè Simú Péder: «Siġnúr, mià dóma i mé pé, ma ac i ma' e 'l có». ¹⁰Àl dixè pò Gexú: «Chèl che'l v̄a fadì ol baġn, àl ghe basta che'l se laye i pé, che'l è xamò tót nèt; a' vóter ày si púr, ma mià tóttj». ¹¹Difati àl saviya chi che'listaya per tradíl, per chèst àl dixè: «Ày si mià tóttj púr». ¹²Feníd dóca de lavaga i pé, àl turnè a tó la sò vèsta, àl se sentè e'l ghe dixè: «Capív chèl che v'ó fadì? ¹³Vóter ày me cjamí maèst e Siġnúr e ày dixí bé, perchè àlla' só'. ¹⁴Dóca, se mé, ol Siġnúr e ol maèst, à v'ó lavàdì i pé, a' vóter ày gh'í de lavàs i pé ü' col óter. ¹⁵Difati à v'ó dadì 'l exèmpe per fà che a' vóter ày fi cóme che mé à v'ó fadì a vóter. ¹⁶In verità, in verità à ve dighe: ol servitúr 'l è mià pjó grand del sò padrú ġné 'l apòstol 'l è mià pjó grand de chèl che'll' à mandàd. ¹⁷Se ày capí chèste ròbe, ày si beàdì s'j ja metí in pràtica. ¹⁸Mé àlla' dighe mià per tóttj vóter. À conòse chèj che à vó sernídì, ma'la ghe tóca de còmpis la Scritúra: Chèl che'l mangà ol mé pa, àl v̄a alsàd cuntra de mé ol sò talú. ¹⁹À ve'l dighe adès, prima che'l söcède, per fà che cyan' che'l

söcederà ày credí che *mé à só*'. ²⁰In verità, in verità à ve dighe: chèl che 'l acèta chèl che mé à g'avró mandàd àl me acèta mé, e chèl che 'l me acèta mé àl acèta chèl che 'l m' à mandàd».

La profeséa del tradimét

²¹Dòpo de ví didì isé, Gexú àl se türbè indel'intrağna e 'l profesè: «In verità, in verità à ve dighe: ú' de vóter àl me tradirà». ²²I dišèpoj 'i se vardè ú' col óter, col riyà mià a capí de chi che 'l parlava. ²³Ú' di sò dišèpoj, chèl che Gexú àl ghe völiya tat bé, àl éra poğad pròpe depròv a Gexú. ²⁴Alura Simú Péder àl ghe fè ü' seğnál per domandaga de chi che 'l éra dré a parlà. ²⁵Lú, colixbasàs impó söl pèt de Gexú, àl dixè: «Siğnúr, chi él?». ²⁶Gexú àl ghe respondè: «Àl è chèl che mé à ghe daró ol sibo che à stó per tocà». Tocàd dóca ol sibo, àlla' cjapè e 'l ghe 'l dè a Ğúda, fjól de Simú Iscarjòta. ²⁷E alura, dòpo ol sibo, àl entrè in lú Sàtana. Àl ghe dixè Gexú: «Chèl che te gh'èt de fà, fàl prima». ²⁸Ma nisú de chèi ch'è in tàvola àl capè perchè àl gh'iva didì isé. ²⁹Per mèx che Ğúda àl gh'iva la casa, vergú de lur àl riteğniya che Gexú àl g'avès didì: «Cómpra chèl che 'l bixòğna per la festa»; o che 'l g'avès ordinàd de dàga vergót ai póver. ³⁰Isé, cjapàd ol sibo, chèl óter àl indè fò sòbet. 'L'éra nòtj. ³¹Cyan' che àl fò indàdij fò, Gexú àl dixè: «Adès ol Fjól del Òm àl è stadì glorificàd e Déo àl è stadì glorificàd in lú. ³²Se Déo àl è stadì glorificàd in lú, a' Déo àlla' glorificherà in sè e 'lla' glorificherà prèst. ³³Scjètj, à saró con vóter amò per póc. À me sircherí e, cóme che à g'ó didì ai gödé, à ve 'l dighe adès ac a vóter: Indóve che à 'ndó mé, vóter ày pòdí mià veğní. ³⁴À ve dó ü' comandamènt nòv: che ve se völí bé ú' col óter. Cóme che a' mé à v'ó völíd bé a vóter, isé a' vóter völiv bé ú' col óter. ³⁵De chèst 'i riconoserà tóttj che ày si mé dišèpoj, se ày g'avrí afesjù ú' per 'l óter».

2 – PRIM DISCÓRS SÖLA FÉDE E SÖL AMÚR

Àl ghe dixè Simú Péder: «Siğnúr, 'ndó' yét?». Àl ghe respondè Gexú: «Indóve che à 'ndó mé, per adès té te pòdet segým; te me segýirét pjő innàtj». ³⁷Àl ghe dixè Simú Péder: «Siğnúr, perchè pò pòde mià veğní dré a té xamò de adès? À darès a' la mé yéta per té», ³⁸Àl ghe respondè Gexú: «Te daré la tò yéta per mé? In verità, in verità à te dighe: ol gal àl canterà mià prima che te me g'abjet renegàd trè vólte».

14°

La féde in Gexú e i sò efètj

¹Ol vòst còr àl g' à mià de türbàs. Credí in Déo e credí ac in mé. ²Indela ca de mé Pader gh'è tat pòst, sedenò v'avrès fórse didì che à 'ndó a preparàv ü' pòst? ³E cyan' che à saró 'ndàdij e v'avró preparàd ü' pòst, à turneró e à ve cjaperó sò con mé, per fà che ày sighev a' vóter indóve che à saró mé. ⁴E indóve che à 'ndó, vóter ày conosí la strada». ⁵Àl ghe dixè Tomàx: «Siğnúr, àm sa mià indóve che te 'ndét; cóme pòlej conòs a' la via?». ⁶Àl ghe dixè Gexú: «Mé à só' la via, la verità e la yéta. Nisú àl va al Pader se mià per mèx de mé. ⁷Se ày me visev conosíd mé, ày conoserèsev a' mé Pader, e xamò de adès àlla' conosí e àl ví yést». ⁸Àl ghe dixè Felép: «Móstrem ol Pader e 'l me basta». ⁹Àl ghe dixè Gexú: «Xamò de tat tép che à só' con vóter e té, Felép, m'èt mià amò conosíd? Chèl che 'l m' à yést mé àl yà yést ol Pader. Cóme fét a dí: "Móstrem ol Pader"? ¹⁰Crèdet mià che mé à só' indel Pader e che 'l Pader àl è in mé? I paròle che mé à dighe, à ja dighe mià de tèsta mé; ol Pader che 'l viv in mé àl fa i sò òpere. ¹¹Credím: mé à só' indel Pader e 'l Pader àl è in mé. Credí almànc in grasja di mé òpere. ¹²In verità, in verità à ve dighe: chèl che 'l crèd in mé, àl farà a' lú i òpere che à fó mé e 'l ne farà a' de pjő grande, perchè mé à 'ndó là del Pader. ¹³E tót chèl che ày domandarí indel mé nòm, à ve 'l faró, per fà che 'l Pader àl sięs glorificàd indel Fjól. ¹⁴Se ày me domandarí vergót indel mé nòm, à ve 'l faró.

'L amúr a Gexú e i sò efètj

¹⁵Se ày me völí bé, ày meterí in pràtica i mé comandamèntj. ¹⁶E mé à pregheró ol Pader e lú àl ve darà ün óter Confortadúr, in manéra che 'l sięs sèmper con vóter, ¹⁷ol Spéret de verità che 'l mónd àl pól mià risév perchè àlla' yèd e 'lla' conòs mià. Vóter àlla' conosí perchè àlistà con vóter e 'l sarà in vóter. ¹⁸À ve laseró mià òrfeğn, à turneró de vóter. ¹⁹Amò per póc e 'l mónd àl me yederà pjő, ma vóter à me yederí perchè mé à vive e vóter ày viverí. ²⁰In chèl dé ày riconoserí che mé à só' indel Pader e vóter in mé e mé in vóter. ²¹Chèl che 'l risév i mé comandamèntj e 'l ja mèt in pràtica, chèl àl me völ bé. Chèl che 'l me völ bé, àl ghe völerà bé a' mé Pader e mé àl ghe völeró bé a lú e à me palexeró a lú». ²²Àl ghe dixè Ğúda, mià 'l Iscarjòta: «Siğnúr, ma 'sa él söcedíd che te stét per palexàd a nóter e mià al mónd?». ²³Àl ghe respondè Gexú: «Se ú' àl me völ bé, àl meterà in pràtica la mé paròla, e mé Pader àl ghe völerà bé e 'm veğnerà de lú e 'm indarà a stà lé de lú. ²⁴Chèl che 'l me völ mià bé, àl mèt mià in pràtica i mé paròle. E la paròla che vóter ày scoltí 'l'è mià mé ma del Pader che 'l m' à mandàd.

Óltem pensér prima de lasàs

²⁵À vó didje chèste ròbe bèl che à só' amò con vóter. ²⁶Ma 'l Confortadúr, ol SantiSpéret che 'l Pader àl ve manderà indel mé nòm, lú àl ve insegnarà tót e'l ve farà veĝní a mét tót chèl che v'ó didj. ²⁷À ve lase la pax, à ve dó la mé pax. À ve 'la dó mià cóme che 'l'la da ol món. Ol vòst còr àl g' à mià de türbàs e'l g' à mià de lasàs indà. ²⁸Àv yí sentíd che à v'ó didj: "À 'ndó e àv turneró de vóter". Se àv me vòlèsev bé, àv sarèsev contétj che mé à 'ndó del Pader, perchè ol Pader àl è pjó grand de mé. ²⁹E adès à ve 'l vó didj prima che 'l söcède, in manéra che, cyan' che 'l söcederà, àv credí. ³⁰Mé à me se strateĝneró mià amò de pjó con vóter, perchè àl vé ol présepe del món, ma 'l g' à nisú potère só de mé. ³¹Ma mè che 'l món àl sapje che mé à ghe vòle bé al Pader e che à opère cóme che 'l m' à ordinàd lú. Leví só, 'ndèm vja de ché».

3 – SEGÓND DISCÓRS SÖLA FÉDE E SÖL AMÚR

15°

La vit e i mèrse

¹«Mé à só' la vit vira e mé Pader àl è ol contadí. ²Òĝne mèrsa che in mé 'la bóta negót àl'la tèa, e òĝne mèrsa che 'la bóta àl'la póda, per fà che 'la bóte amò de pjó. ³Vóter àv si xamò púr per la paròla che à v'ó còntàd só. ⁴Restí in mé cóme che mé à só' in vóter. Cóme la mèrsa 'la póla fà mià òya per cònt sò, se 'la rèsta indela vit, isé ĝna' vóter, se àv restí mià in mé. ⁵Mé à só' la vit, vóter i mèrse. Chèl che 'l rèsta in mé e mé in lú, chèl àl bóta tat, perchè sènsa de mé àv pòdí fà negót. ⁶Se ú' àl rèsta mià in mé, àl vé getàd vja cóme òna mèrsa e 'l se secherà; pò 'i'la regondés e 'i'la bóta indel fòg a brüxà. ⁷Se àv restí in mé e i mé paròle 'i'la rèsta in vóter, domandí tót chèl che àv vòlí e 'l ve sarà fadj. ⁸In chèst àl è stadj glorificàd mé Pader: che vóter àv reüsü a prodúx tat. E che àv diventí isé mé dišèpoj.

Restà indel amúr de Gexú

⁹Cóme che ol Pader àl m' à vòlí bé a mé, isé mé à v'ó vòlí bé a vóter. Restí indel mé amúr. ¹⁰Se àv meterí in pràtica i mé comandamèntj, àv resterí indel mé amúr, cóme mé à vó metídj in pràtica i comandamèntj de mé Pader e à rèste indel sò amúr. ¹¹À v'ó didj chèst per fà che la vòsta ĝòja 'la siēs dét de vóter e la vòsta ĝòja 'la riye al culem. ¹²Chèst àl è ol mé comandamènt: che ve se vòlí bé ú' col óter, cóme che mé à v'ó vòlí bé a vóter. ¹³Nisú àl g' à ön'afesjú pjó granda de chèl che 'l da vja la sò véta per i sò amíx. ¹⁴Vóter àv si mé amíx se àv fi chèl che à ve comande. ¹⁵À ve cjame pjó servitúr, perchè ol servitúr àl sa mià chèl che 'l fa ol sò padrú. À v'ó cjamàdj amíx, perchè tót chèl che à vó sentíd

de mé Pader à ve 'l vó fadj conòs. ¹⁶Àv si mià stadj vóter a serním mé ma à só' mé che à v'ó sernídj vóter e à v'ó costitüidj per fà che àv 'ndéghev e àv prodüxéghev e 'l vòst prodòt àl rèste, per fà che tót chèl che àv ghe domandarí al Pader indel mé nòm àl ve 'l daghe. ¹⁷Àl è chèst ol mé comandamènt: che ve se vòlí bé ú' col óter.

'L óde del món

¹⁸Se 'l món àl ve òdja, àv gh'í de saví che prima de vóter àl m' à odjàd mé. ¹⁹Se àv fòsev del món, ol món àl ghe vòlerès bé a chèl che àl è sò. Invése per ol fadj che vóter àv si mià del món, ma mé à v'ó sernídj del món, ol món àl ve òdja. ²⁰Regordív dela paròla che à v'ó didj: "Nisú servitúr àl è pjó grand del sò padrú". S'í m' à persegýtàd mé, 'i' ve persegýtèrà a' vóter. S'í v' à metíd in pràtica la mé paròla, 'i' meterà in pràtica a' la vòsta. ²¹Ma 'i' farà a vóter tóte chèste ròbe per cólpa del mé nòm, perchè 'i' conòs mià chèl che 'l m' à mandàd. ²²Se à fós mià veĝníd e à g'avès mià parlàd, 'i' g'avrès mià pecàt. Adès invése 'i' g' à mià scúxa de sóta per ol sò pecàt. ²³Chèl che 'l me òdja mé, àl òdja a' mé Pader. ²⁴Se à g'avès mià fadj tra de lur òpere che nisú óter àl v' à fadj, 'i' g'avrès mià pecàt. Adès invése 'i' v' à vést e 'i' v' à odjàd mé e mé Pader. ²⁵Ma 'l è isé per fà che 'la se còmpès la paròla scritja indela sò Lège: *'I m' à odjàd sènsa òna rexú.*

La testimonjansa

²⁶Cyan' che 'l veĝnerà ol Confortadúr, che à ve manderó del Pader, ol Spéret de verità, che 'l vé fò del Pader, lú àl me farà de testimòne; ²⁷e a' vóter àv pòderí fàm de testimòne perchè àv si con mé infina del prensépe.

16°

¹À v'ó didj chèst perchè àv restéghev mià scandolexàdj. ²'I' ve caserà fò di sinagòghe; anse 'la vé l'ura che chèl che 'l ve coperà al crederà de fà ün at de adorasjú a Déo. ³E chèst 'ila' farà perchè 'i' v' à mià conosíd ĝné ol Pader ĝné mé. ⁴Ma v'ó didj chèst per fà che cyan' che 'la veĝnerà l'ura, ve se regordí che mé à ve 'l v'ive didj.

Veĝnida e misjú del Confortadúr

À v'ó mià didj chèst infina del prensépe, perchè à sére con vóter. ⁵Adès invése à 'ndó de chèl che 'l m' à mandàd, e nisú de vóter àl me domanda: 'Ndó' vét? ⁶Anse, perchè à v'ó didj chèst, ol vòst còr àl è xĝjuf de tristèsa. ⁷Ma mé à ve dighe la verità: àl è mèj per vóter che mé à parte; perchè, se à parte mià, àl

veğnerà mià de vóter ol Confortadúr. Se invése à 'ndó, à ve'l manderó a vóter. ⁸E cyan' che lú àl veğnerà, àl meterà in cjar la falsità del mónnd per cönt del pecàt, per cönt dela ğöstisja e per cönt del ğödése. ⁹Prima de tót per cönt del pecàt: perchè 'i crèd mià in mé; ¹⁰pò per cönt dela ğöstisja, perchè à 'ndó del Pader e àv me vederí pjó, ¹¹per öltem, per cönt del ğödése: perchè ol prénspe de chèst mónnd àl è xamò condanàd. ¹²À g'ó de dív amò tante ròbe ma per adès àv riverèsev mià a portale. ¹³Cyan' che'l veğnerà lú, ol Spéret de verità, àl ve menerà ala verità tóta intréga. Difati àl parlerà mià per cönt sò ma'l ve digherà chèl che'l senterà e'l ve cönterà sò chèl che'l g'à de veğní. ¹⁴Lú àl me glorificherà perchè àl cjaperà chèl che'l è mé e'l ve'l cönterà sò. ¹⁵Tót chèl che'l g'à ol Pader àl è mé, per chèst v'ó didì che'l tó sò de mé e'l ve'l cönta sò a vóter.

Gexú àl turnerà

¹⁶Impó e àv me vederí pjó; e amò 'mpó e àv me vederí». ¹⁷Alura ü' cyac di sò dišèpoj 'i se dixiya ü' col óter: «Che layúr él chèst che'l me dix: "Impó e àv me vederí pjó e amò 'mpó e àv me vederí"? E chèst'ótra: "Mé à 'ndó là del Pader"?». ¹⁸I dixiya dóca: «'Sa él chèst 'póc'? Àm riya mià a capí de chèl che'l parla». ¹⁹Gexú àl capè ch'i völiya domandaga e'l ghe dixè: «Ve se domandív ü' col óter söl cönt de chèl che v'ó didì: "Impó e àv me vederí pjó e amò 'mpó e àv me vederí"? ²⁰In verità, in verità à ve dighe: vóter àv pjanxerí e àv xemerí intàt che'l mónnd àl göderà. Vóter àv sarí lóc ma la vòsta tristèsa 'la se trasfurmerà in alegrèa. ²¹La fómna, cyan' che'la partorés, 'l'è lóca perchè 'l'è riyada la sò ura. Ma cyan' che'l'è partoríd ü' scjetí, 'la se regórda ğna' pjó de cyat che'l'è patíd, per ol fat dela contentèsa che'l è nasíd ün òm in chèst mónnd. ²²A' vóter adès àv si lóc. Ma à turneró a vedív e'l vòst cör àl sarà contét e la vòsta contentèsa nisú àl riverà mià a portavla vja. ²³E in chèl dé àv me domandarí pjó negót. In verità, in verità à ve dighe: tót chèl che àv domandarí al Pader a mé nòm, àl ve'l darà. ²⁴Nfina adès àv ví domandàd negót a mé nòm. Domandí e àv riseverí, in manéra che la vòsta contentèsa 'la sięs pjéna. ²⁵À v'ó didì chèst con paragú. 'La riya l'ura che à ve parleró pjó coi paragú ma à ve cönteró sò cjar e nèt tót chèl che'l rigyarda mé Pader. ²⁶In chèl dé àv domandarí a mé nòm e à ve dighe mià che mé à pregheró per vóter. ²⁷Ol Paderistès difati àl ve vól bé, perchè àv m'í vólíd bé a mé e àv ví credíd che mé à sò' veğníd fò de Déq. ²⁸À sò' veğníd fò del Pader e à sò' veğníd indel mónnd. Adès à lase 'l mónnd e à 'ndó del Pader». ²⁹I ghe dixè i sò dišèpoj: «Èco che adès te me parlet cjar e te dóvret mià di paragú. ³⁰Adès àm sa che te condèset tót e che te gh'èt mià bixògn che vergú àl te domande vergót. Per chèl àm crèd che te sét veğníd fò de Déq». ³¹Àl ghe respondè Gexú: «Credív adès? ³²Èco che'la

vé l'ura, anse 'l'è xamò veğnída, che àv sarí desperdídi, ògne ü' per cönt sò, e àv me laserí depermé. Ma mé à sò' mià depermé perchè 'l Pader àl è con mé. ³³À v'ó didì chèst perchè àv g'abjéghev pax in mé. In chèst mónnd àv gh'í de patí; ma fív fórti: mé à vó venxíd ol mónnd!».

4 – LA PREGHJÉRA DE GEXÚ

17°

La preghjéra de Gexú e la sò glorificasjú

¹Isé àl parlè Gexú. Pò àl leyè sò i òĝ vèrs ol cél e'l dixè: «Pader, 'l'è riyada l'ura. Glorífica tò fjól per fà che 'l fjól àl te glorífiche té. ²Per mèx che te gh'é dadì potère sò tót chèl che'l è caren, che'l ghe daghe la véta etèrna a tóti chèi che te gh'èt dadì. ³'L'è chèsta la véta etèrna: ch'i te condèse té, 'l óneg vira Déq, e chèl che t'é mandàd, Gexú Crést. ⁴Mé à t'ó glorificàd sòla tèra, col portà al culem l'òpera che te me gh'iyet dadja de fà. ⁵E adès té, pader, glorífichem denàti a té con chèla glòrja che à gh'ive denàti a té amò prima che'l fós fadi ol mónnd. ⁶Mé à g'ó fadi condòs ol tò nòm ai òmeğn che te m'é dadì del mónnd. 'I éra tò e té te m'j' ét dadì a mé e lur 'i vò metíd in pràtica la tò paròla. ⁷Adès 'i è veğnídi a saví che tót chèl che te m'é dadì àl vé de té, ⁸perchè i paròl^{me} che te m'é dadì, mé à gh'j' vó dadje a lur e lur 'i'a vò acetade e'j' vò riconosíd che à sò' veğníd fò pròpe de té e'j' vò credíd che te m'é mandàd té.

La preghjéra per i dišèpoj

⁹Mé à te préghe per lur; à te préghe mià per ol mónnd, ma per chèi che te m'é dadì, perchè 'i è tò. ¹⁰E tót chèl che'l è mé àl è tò e chèl che'l è tò àl è mé, e mé à sò' stadi glorificàd in lur. ¹¹E mé à sò' pjó indel mónnd, ma lur 'i è indel mónnd, intàt che mé à veğne de té. Pader sant, tègnei de cönt indel tò amúr chèi che te m'é dadì, per ch'i sięs ü' cóme nóter. ¹²Cyan' che à sére con lur, mé à teğnive de cönt indel tò nòm chèi che te m'é dadì e à j'ó conservàdi e nisú de lur àl s'è perdíd, fò del fjól dela perdisjú, per fà che'la se còmpès la Scritúra. ¹³Adès mé à veğne de té e chèste ròbe ché à gh'j' dighe bèl che à sò' indel mónnd, per fà ch'i g'abje in lur la mé ğòja in tóta la sò pjenèsa. ¹⁴Mé à g'ó dadì la tò paròla e 'l mónnd 'l j' à odjádi, perchè 'i è mià del mónnd, cóme che ğna' mé à sò' mià del mónnd. ¹⁵À te domande mià che t'j' turet vja del mónnd, ma che t'j' tègnet vardàdi del malégn. ¹⁶Lur 'i è mià del mónnd, cóme che ğna' mé à sò' mià del mónnd. ¹⁷Fàj santì indela verità. La tò paròla 'l'è verità. ¹⁸Cóme che té te m'é mandàd mé indel mónnd, isé a' mé à j'ó mandàdi lur indel mónnd. ¹⁹E per lur mé me se fó sant per fà che a' lur 'i sięs fadi santì indela verità.

La preghjéra per la céxa

²⁰À préghje mià dóma per chèsce ché, ma a' per chèi ch'ì crederà in mé in grasja dela sò paròla; ²¹che tóttj 'ì sięs ü', còme té, pader, te sèt in mé e mé in té, per ch'ì sięs a' lur in nóter, in manéra che 'l mónđ àl conòse che te m'è mandàd té. ²²E mé à g'ó dadj a lur la glòrja che te me gh'ivet dadj a mé, per ch'ì sięs ü' còme che a' nóter àm sè ü': ²³mé in lur e té in mé, per ch'ì sięs riünídj indel'ünità, e 'l mónđ àl riconòse che té te m'è mandàd e che te gh'èt vòlíd bé còme che te m'è vòlíd bé a mé. ²⁴Pader, chèi che te m'è dadj a mé, à vòle che indóye che à sò' mé à sięs a' lur insèma a mé, per fà ch'ì contèmples la mé glòrja che te m'è dadj, perchè te m'è vòlíd bé amò prima dela creąşjú del mónđ. ²⁵Pader ğóst, ol mónđ àl t'à mią conosíd, mé invése à t'ó conosíd e chèsce ché 'ì yà riconsosíd che te m'è mandàd té. ²⁶E mé à g'ó fadj conòs ol tò nòm e à sejtéro a faghel conòs, per fà che 'l amúr che t'è yid per mé àl sięs in lur e mé in lur».

III – Ol liber dela pasjú**18°****LA RIVELASJÚ DE GEXÚ, RÈ-MESÍA, AL MÓND****‘I cjapa Gexú**

¹Dòpo de yí didj isé, Gexú àl indè fò coi sò dişepoj de là del torènt del Cédrón, indóye che 'l gh'era ü' ğardí, e lé àl entrè lú e i sò dişepoj. ²À' Ğúda, che 'l era dré a tradíl, àl conosiya bé 'l pòst, perchè Gexú àl s'era trovàd tante vólte lé coi sò dişepoj. ³Alura Ğúda, cjapada sò la trópa di soldàdj e i gyardje di capi di prètj e di farixèj, àl indè lé con lãmpede, faxèle e arme. ⁴Gexú, indel saví tót chèl che 'l staya per capitaga, àl se fè innàtj e 'l ghe dixè: «Chi sirchív?». ⁵‘I ghe respondè: «Gexú ol Naxaré». Àl ghe dixè: «À só' mé». Con lur àl gh'era a' Ğúda, che 'lla' tradiya. ⁶Feníd de díga: «À só' mé», 'ì se tirè 'ndré e 'ì crodè 'n tèra. ⁷Alura àl ghe domandè òn'ótra vólta: «Chi sirchív?». E lur 'ì dixè: «Gexú ol Naxaré». ⁸Gexú àl ghe respondè: «À ve 'l yó xamò didj che à só' mé. Se dóca à me sirchí mé, Lasí 'ndà chèsto ché». ⁹Isé 'la se còmpè la paròla che 'l gh'iva didj: «De chèi che te m'è dadj, à 'n yó perdíd nisú». ¹⁰Alura Simú Péder, che 'l gh'iva òna spada, àl 'la tòs fò del fòder e 'l ghe dè ü' còlp al famèj del capo di prètj e 'l ghe xmocè l'orèga dréca; chèl famèj àl gh'iva nòm Malc. ¹¹Ma Gexú àl dixè a Péder: «Turna à mèl la spada indel fòder. À g'óij mią forse de biv ol calex che 'l Pader àl m'è dadj?».

Gexú denàtj a Ana e renegamét de Péder

¹²Alura la trópa di soldàdj e 'l comandànt e i gyardje di ğodé 'ì cjapè Gexú, 'ìla' lighè ¹³e 'ìla' menè prima de tót là de Ana. Difati lú àl era misér de Caija, capo di prètj de chèl an. ¹⁴Caija àl era chèl che 'l gh'iva dadj ai ğodé chèst consèj: «Àl convé che 'l móre ün òm sùl per ol pòpol». ¹⁵Àl indaya dré de Gexú Simú Péder e ac ün óter dişepol. Chèst dişepol àl era conosíd del capo di prètj, e àl entrè con Gexú indel cortíl del capo di prètj. ¹⁶Péder invése àlistàya defò, denàtj ala pórtà. Àl indè fò dóca chèl óter dişepol che 'l conosiya ol capo di prètj, àl parlè ala scjèta e àl fè entrà a' Péder. ¹⁷Chèsta scjèta, portinéra, àl dixè a Péder: «Sèt mią a' té ü' di dişepoj de chèst òm?». Àl ghe respondè: «Pò nò, delbú!». ¹⁸Per mèx che 'l era frèĝ, i servitúr e i gyardje 'ì gh'iva impiada òna foghéra e 'ì staya lé a scoldàs. A' Péder àl era con lur e 'l se scoldaya. ¹⁹Ol capo di prètj àl consòltè Gexú a rigyard di sò dişepoj e dela sò dotrina. ²⁰Àl ghe respondè Gexú: «Mé à yó parlàd frajç al mónđ. À yó sèmper inseĝnàd indela sinagòga e indel tèmpjo, indóye ch'ì se tróva tóttj i ğodé, e à yó maĝ didj negót de nascundú. ²¹Perchè te me consòltet? Consòlta chèi ch'ì m'è scoltàd, chèl che à yó didj. Èco, lur 'ì sa chèl che à yó didj». ²²Gexú àl gh'iva ĝna' feníd de dí isé che òna gyardja, de chèle ch'ì era lé, àl ghe dè ü' scáf a Gexú col dí: «Se respòndel isé al capo di prètj?». Àl ghe respondè Gexú: «Se à yó parlàd mal, móstrem indóye che 'l è ol mal. Ma se à yó parlàd bé, perchè me scáfetet sò?». ²⁴Alura Ana àlla' mandè, ligàd, del capo di prètj, Caija. Indel fratép Simú Péder àlistàya lé a scoldàs. 'I ghe dixè: «Sèt mią per cax a' té ü' di sò dişepoj?». Lú àl neghè e 'l dixè: «Pò nò, delbú!». ²⁶Àl ghe dixè ü' di servitúr del capo di prètj, parèt de chèl che Péder àl gh'iva xmočàd l'orèga: «T'óij forse mią vèst indel ğardí con lú?». ²⁷Alura Péder àl turnè a negà, e ğóst in chèl àl cantè ü' gal.

Ol procès denàtj a Pilàt

²⁸Alura 'ì menè Gexú de Caija al pretóre. Àl era bunura fés. E lur 'ì entrè mią indel pretóre per contaminàs mią e pòdí isé mangà la Pascya. ²⁹Dóca Pilàt àl viĝn fò indóye ch'ì era lur e 'ì ghe dixè: «Che acúxa portív innàtj cuntra chèst òm?». ³⁰‘I ghe respondè: «Se chèsto ché àl fós mią ü' deliĝcyènt, àm te 'l yavrès mią metíd indi tò ma'». ³¹Àl ghe dixè Pilàt: «Teĝníl yóter e ğüdidhíl segónd la vòsta lège!». 'I ghe dixè i ğodé: «A nóter àl m'è mią permetíd de condanà a mórt nisú». ³²La gh'iva isé de còmpís la paròla che Gexú àl vija didja, col intènd de che mórt che 'l gh'iva de mór. ³³Alura Pilàt àl entrè amò indel pretóre, àl cjamè Gexú e 'l ghe dixè: «Sèt té ol rè di Ğodé?». ³⁴Àl ghe respondè Gexú: «Dighet chèst de tèsta tò o te 'l vāj còntàd sò di óter sòl mé cònt?». ³⁵Àl ghe respondè Pilàt: «Sój per cax ü' Ğüdeò? La tò xèt e i capi di

préti 'i t' à metíd indi mé ma'. 'Sa yét combinàd?». ³⁶Àl ghe respondè Gexú: «Ol mé règn 'l è mià de chèst mónnd. Se 'l mé règn àl fós de chèst mónnd, i mé gyardje 'i se sarès batide per fà che à fós mià consegnàd di ğödé indi tò ma'. Ma 'l mé règn 'l è mià de ché». ³⁷Àl ghe dixè alura Pilàt: «Sét dóca rè?». Àl ghe respondè Gexú: «Te dighet a' té che mé à só' rè. Per chèl mé à só' nasíd e per chèl mé à só' veĝníd indel mónnd. Per fà de testimòne ala verità. Tóti chèi ch' 'i è dela banda dela verità, 'i scólta la mé yux». ³⁸Àl ghe dixè Pilàt: «Ma 'sa éla la verità?». Dòpo de yí didi isé, àl turnè fò amò indóye ch' 'i éra i ğödé e' l ghe dixè: «Mé à tróye mià in lú nisú rampí per condanàl. ³⁹Vóter però ày gh' 'i l' üxansa che mé à ve líbere vergú sóta Pascya. Vólív dóca che à ve líbere ol rè di Ğödé?». ⁴⁰Alura 'i tachè a xbraità: «Mià lú, ma Baraba!». E Baraba àl éra ü' brigànt.

19°

¹Alura Pilàt àl cjàpè Gexú e' lla' fè flagelà. ²E i soldàdi 'i intresè òna curuna de spi, 'i ghe' la metè söl có e' lla' yestè condü' mantèl de pórpora; ³e' i ghe 'ndaya yixí col dí: «Salúti, rè di Ğödé!». E' lla' cjàpaya a scopasú. ⁴Pilàt àl turnè fò òn' ótra vólta e' l ghe dixè: «Èco che à ve' l méne fò, perchè ày sapjéghev che à tróye mià in lú ü' rampí per condanàl». ⁵Dóca Gexú àl indè fò col portà la curuna de spi e 'l mantèl de pórpora. E Pilàt àl ghe dixè a lur: «Èco 'l òm!». ⁶Cyan' però 'i la vist, i capi di préti e i gyardje 'i tachè a cridà: «Mètel in crux! Mètel in crux!». Àl ghe dixè Pilàt: «Teĝníl yóter e metíl in crux yóter, perchè mé à tróye mià in lú ü' rampí per condanàl». ⁷'I ghe respondè i ğödé: «Nóter àm g' à òna lège e segónd chèsta lège àl g' à de mór, perchè 'l s' è fadi Fjöl de Déq». ⁸Cyan' che' l sentè chèst discórs, Pilàt àl cjàpè amò pjó pura. ⁹Àl turnè détt indel pretòre e' l ghe dixè a Gexú: «Té de 'ndó' sét?». Gexú àl ghe respondè mià paròla. ¹⁰Àl ghe dixè alura Pilàt: «Te vólet mià parlàm? Sét mià che mé à g' ó 'l potère de liberàt e à g' ó ol potère de mètet in crux?». ¹¹Àl ghe respondè Gexú: «Té te g' avrèset mià nisú potère sura de mé se te' l fós mià dadj del ólt. Per chèst chèl che' l m' à metíd indi tò ma' àl g' à ü' pecàt pjó grand». ¹²De chèl momènt Pilàt àl sircaya de liberàl. Ma i ğödé 'i cridaya de continyo: «Se te líberet chèsto ché, à te sét mià amix de Cèxer. Tóti chèi ch' 'i se fà rè, 'i se mètt cuntra Cèxer». ¹³Indel sentí chèste paròle, Pilàt àl menè fò Gexú e' l se sentè xó söndöna tribúna indel lóg che' l se dix Litòstroto, per ebraç Gabatà. ¹⁴L éra 'l dé dela Preparasjú dela Pascya, vèrs mexdé. Àl ghe dixè ai ğödé: «Èco ol yòst rè!». ¹⁵Alura chèi 'i comensè a cridà: «Via, via, mètel in crux!». Àl ghe dixè Pilàt: «G' ój pròpe de mètt in crux ol yòst rè?». 'I ghe respondè i capi di préti:

«Nóter àm g' à nisú óter rè fò de Cèxer!». ¹⁶Alura àl ghe' l rilasè per fà ch' lla' metès in crux.

La crocifixjú

'I cjàpè dóca in consègna Gexú. ¹⁷E, col portà deperlú la sò crux, àl indè vèrs ol lóg ch' 'i ghe dix Crapa de Mór, per ebraç Gòlgota, ¹⁸indóye ch' lla' metè in crux e con lú di óter du: ü' d' òna banda e ü' de chel' ótra, e indel mèx Gexú. ¹⁹Pilàt àl yiva scriti ac ü' cartèl e' lla' gh' iya tecàd vja sura ala crux. Àl gh' éra scriti: «Gexú ol Naxaré, ol rè di Ğödé». ²⁰Tance ğödé 'i lexè chèst cartèl perchè ol lóg indóye ch' lla' metè in crux Gexú àl éra yixí ala sità, e' l éra scriti in ebraç, in latí e in grèco. ²¹I capi di préti di ğödé 'i tentè de díga a Pilàt: «Lasà mià scriti: "Ol rè di ğödé", ma scriv: "Chèsto ché àl yà didi: mé à só' ol rè di ğödé"». ²²Àl ghe respondè Pilàt: «Chèl che à yó scriti, à yó scriti». ²³I soldàdi, cyan' ch' 'i metè in crux Gexú, 'i cjàpè i sò yèste e' i ne fès cyater parti, òna part per ògne soldàd, e a' la tònega. Ma la tònega 'l éra sènsa cuxidüre, tesida tóta intréga de 'n sima a fònd. ²⁴'I se dixè dóca ü' col óter: «Àmistà mià a diyidila, ma àm tira a böschèta a chi che' la ghe tóca». Àl è isé che 'la se còmpè la Scritúra che' la gh' iya didi.

*'I s' è diyididj tra de lur i mé yèste
e per ol mé yestít 'i yà tiràd a böschèta.*

E i soldàdi 'i fès pròpe isé. Yixí ala crux de Gexú 'i gh' éra sò mader, la sorèla de sò mader, Maréa de Clèopa e Maréa la Madaléna. ²⁶Gexú dóca, yèsta la mader e yixí de lé ol dišèpol che' l ghe völiya bé, àl ghe dixè a sò mader: «Fómna, èco ché ol tò fjól!». ²⁷Pò àl ghe dixè al dišèpol: «Èco ché tò mader!». E de chèl momènt ol dišèpol àlla' tòs in ca sò. ²⁸Dòpo de chèst, Gexú, indel sayí che tót àl éra stadj fadi, per fà che' la se còmpès la Scritúra àl dixè: «À g' ó sit». ²⁹Àl gh' éra lé ü' vax pjé de axíd; 'i pondè dóca òna spóngga insöpada de axíd aturen a ü' ram de isòpo e' i ghe' la metè yixí ala bóca. ³⁰Sóbet dòpo biyíd 'l axíd, Gexú àl dixè: «Tót 'l è còmpíd»; e, xbasàd ol có, àl dè ol spèret.

Ol cólp de lanxa e la sepoltúra

³¹I ğödé, dexà che' l éra ol dé dela Preparasjú, per fà che i còrp 'i restès mià söla crux de sabad (difati chèl sabad 'l éra òna xornada granda), 'i ghe domandè a Pilàt ch' 'i ghe frachès i gambe e' i fós portàdj vja. ³²'I rivè dóca i soldàdi e' i ghe frachè i gambe al prim e ac a chèl óter ch' 'i éra stadj metíd in crux con lú. ³³Riyàdj lé de Gexú, dexà ch' lla' vist xamò mór, 'i ghe frachè mià i gambe, ³⁴ma ü' di soldàdi, condü' cólp de lanxa, àl ghe xbüxè ol fjanç e tót a

ü' cólp àl spisulè sang e acya. ³⁵Chèl che 'l v̄a vedíd àl v̄a fadi de testimòne e la sò testimonjansa 'l'è v̄ira e lú àl sa de dí ol v̄ira, per fà che àv credí a' vóter. Chèst àl söcedè per fà che 'la se còmpès la Scritúra: *Àl ghe veğnerà fracàd ĝnac ün òs*; ³⁷e ac ön'ótra Scritúra, che 'la dix: *'I se v̄ulterà a yadà chèl ch'ì v̄a trebatíd*. ³⁸Dòpo de chèsce fati, Ğóxep de Arimatèa, che 'l éra dišèpol de Gexú, ma segrèt per pura di ĝödè, àl ghe domandè a Pilàt de tirà xó ol còrp de Gexú. E Pilàt àl ghe dixè de sé. Àl indè dóca e 'l tirè xó ol còrp. ³⁹Àl riyè a' Nicodém, che 'l v̄iya xamò stadì de lú prima, e 'l portè òna mistúra de mira e de aloç de presapóc sènt liber. ⁴⁰'I cjapè dóca ol còrp de Gexú e 'ila' invojè sò con di fase insèma coi pröfòm, segónd l'üxansa de sepelí di ĝödè. ⁴¹Indel lóg indóve ch'ìl'iya metíd in crux àl gh'éra ü' ĝardi e indel ĝardi ü' sepólcro nów nówènt, ch'ì gh'iya mià metíd amò dét nisú. ⁴²Lé, per ol fat dela Preparasjú di ĝödè e dexà che 'l sepólcro àl éra v̄ixí, 'ì metè Gexú.

IV – Ol liber dela resüresjú

20°

LA RIVELASJÚ DEL SIĞNÚR RESÜSITÀD AI SÒ

I fati capitadì al sepólcro

¹Ol prim dé dela setimana, Maréa la Madaléna 'la riyè al sepólcro de bunura fés, che 'l éra amò scúr, e 'la vist la préda tirada vja del sepólcro. ²Alura 'la corè e 'la 'ndè de Simú Péder e de chèl óter dišèpol che Gexú àl ghe vòliya tat bé e 'la ghe dixè: «'I v̄a portàd vja 'l Siğnúr e 'm sa mià 'ndóve ch'ìl'ìa metíd». ³Àl partè dóca Péder e a' chèl óter dišèpol e 'ì 'ndè al sepólcro. ⁴'I coriya tóiddú insèma, ma chèl óter dišèpol àl corè pjò xvèlt de Péder e 'l riyè per prima lé al sepólcro. ⁵Colixbasàs àl vist i fase ch'ì éra xlargade per tèra; però àl entrè mià. ⁶Pò àl riyè a' Simú Péder, che 'l ghe veğniya dré, e 'l entrè indel sepólcro; e àl vist i fase ch'ì éra xlargade per tèra ⁷e 'l südare – che 'l éra stadì metíd sura 'l có; chèl àl éra mià insèma coi fase, ma in banda, pjegàd indü' cantú. ⁸Alura àl entrè a' chèl óter dišèpol, che 'l éra riyàd per prima al sepólcro, e àl vist e àl credè. ⁹Difati àl v̄iya mià amò capíd la Scritúra: che 'l gh'iya de resüsità di mórti. ¹⁰Pò i dišèpoi 'ì turnè a ca. ¹¹Maréa invése 'l'éra restada defò, v̄ixí del sepólcro, e 'la pjanxiya. E bèl che 'la pjanxiya, 'la se xbasè xó vèrs ol sepólcro, ¹²e 'la vist du angej sentadì, v̄estídì de bjaç: ü' àl éra dela banda del có e chèl óter de chèla di pé, indóve che 'l éra stadì metíd ol còrp de Gexú. ¹³'I ghe dixè: «Fómna, perchè pjanxet?». 'La ghe respondè: «'I v̄a portàd vja ol mé Siğnúr e à só mià indóve ch'ìla' v̄a metíd». ¹⁴Dòpo de v̄í didì isé, 'la se vultè indré e 'la vist Gexú che 'l éra lé, ma 'la saviya mià che 'l éra Gexú. ¹⁵Àl ghe dixè:

«Fómna, perchè pjanxet? Chi sirchet?». Lé, indel pensà che 'l fós ol ĝardinér, 'la ghe dixè: «Padrú, se te 'l v̄ét portàd vja té, díndóve che te 'l v̄ét metíd e mé à 'ndaró a tól». ¹⁶Àl ghe dixè Gexú: «Maréa!». Lé, indel vultàs, 'la ghe dixè in ebraç: «Rabuní!», che 'l vól dí: Maèst. ¹⁷Àl ghe dixè Gexú: «Tratèğnem mià, perchè à só' mià amò indadì sò del Pader. V̄a invése di mé fradèj e díga: “À 'ndó sò del Pader mé e Pader vòst e del Déq mé e Déq vòst”». ¹⁸Maréa la Madaléna 'la 'ndè a cöntaga sò ai dišèpoi: «À vò vèst ol Siğnúr», e chèl che 'l gh'iya didì.

Aparisjú ai dišèpoi

¹⁹Vèrs sira de chèl dé lé, ol prim dela setimana, intàt ch'ì éra serade i pórtè del lóg indóve ch'ì éra i dišèpoi per pura di ĝödè, àl riyè Gexú e 'l sé fermè in mèx a lur e 'l ghe dixè: «Pax a vóter!». ²⁰E dòpo de v̄í didì isé àl ghe mostrè i ma' e 'l fjaç. I dišèpoi 'ì se impjenè de ĝòja indel vèd ol Siğnúr. ²¹Pò àl ghe turnè a dí: «Pax a vóter! Còme 'l Pader àl m' à mandàd mé, isé mé à mande vóter». ²²E dòpo de v̄í didì isé àl sofjè sura de lur e 'l ghe dixè: «Risev̄í ol SantiSpéret: ²³A chèj che àv ghe perdunerí i pecàti, 'ì ghe sarà perdunadì; a chèj che àv gh'j' perdunerí mià, 'ì ghe resterà mià perdunadì». ²⁴Tomàx, ü' di Dudex, ch'ì ghe dixiya Dídimò, 'l éra mià con lur cyan' che 'l riyè Gexú. ²⁵'I ghe dixè chèj óter dišèpoi: «Àm v̄a vèst ol Siğnúr!». Ma lú àl ghe respondè: «Se à vède mià indi sò ma' ol sègn di cjódj e se à mète mià la mé ma' indel sò fjaç, à crederó mià delbú». ²⁶Òt dé dòpo, i sò dišèpoi 'ì éra ön'ótra vólta 'n ca e con lur àl gh'éra a' Tomàx. Àl riyè Gexú coi pórtè serade e 'l se fermè in mèx a lur e 'l ghe dixè: «Pax a vóter!». ²⁷Pò àl ghe dixè a Tomàx: «Mèt ol tò did ché e yada i mé ma', e xlóngga la tò ma' e mètela indel mé fjaç, e ès mià ü' sènsa féde ma ü' che 'l crèd». ²⁸Tomàx àl respondè e 'l ghe dixè: «Siğnúr mé e Déq mé!». ²⁹Àl ghe dixè Gexú: «V̄ét credíd perchè te m'é vedíd? Beadì chèj ch'ì v̄a credíd sènsa vedí!».

Coñclüxjú generàl

³⁰Gexú, in prexènsa di dišèpoi, àl fè tance óter sègn, ch'ì è mià reportadì in chèst liber. ³¹Chèscce ché 'ì è stadì reportadì per fà che àv credí che Gexú àl è ol Crést, ol Fjöl de Déq, e, col crèd, àv g' abjéghev la yéta indel sò nòm.

Coñclüxjú

21°

'L AVEĞNÍ DELA CÉXA INDEL MÓND

La tèrsa aparisjú ai sò dišèpoj

¹Pjõ innàtj Gexú àl se palexè amò ai dišèpoj söl mar de Tiberiade. E'l se palexè in chèsta manéra. ²I' era insèma Simú Péder, Tomàx, chèl ch'i ghe dixiya Dídimo, Natanaél de Cana de Galiléa, i fjoj de Xebedéq e di óter du sò dišèpoj. ³Àl ghe dixè Simú Péder ai óter: «À'ndó a pescà». I' ghe dixè: «Àm vé a' nóter con té». I' 'ndè fò e'i montè söla barca, e in chèla nòtj 'i cjàpè pròpe negót. ⁴Söl fà del dé Gexú àl se prexentè söla riya, ma i dišèpoj 'i saviya che'l era Gexú. ⁵Àl ghe dixè Gexú: «Scjètj, gh'iv mià negót de manğà?». I' ghe respondè: «Nò». ⁶Àl ghe dixè: «Bötj i rétj dela banda dréca dela barca e ne troyeri». I' la bötè e'i rivaya pjõ a tirala sö, de tance pès ch'i gh'era. ⁷Alura chèl dišèpol che Gexú àl ghe völiya tat bé, àl ghe dixè a Péder: «Àl è'l Siğnúr!». Simú Péder, indel sentí che'l era ol Siğnúr, àl se metè inturen la vèsta, perchè 'l era bjót, e'l se bötè indel mar. ⁸Chèj óter dišèpoj 'i 'ndè cola barca, col strasinà la rét di pès; difati 'i era mià lontà de tèra pjõ de ü' sentenér de méter. ⁹Apéna saltàdj xó a tèra, 'i vist ü' fõg de brasche con sura di pès e del pa. ¹⁰Àl ghe dixè Gexú: «Portí ché ü' cyac pès de chèj che àv vj cjàpàd adès». ¹¹Àl saltè sö Simú Péder söla barca e'l tirè a riya la rét, pjéna de sensinçyantatrí pès de chèj gròs. E acasibé che ghe'n era tance, la rét 'la se xbreghè mià. ¹²Àl ghe dixè Gexú: «Veğní a manğà». Però nisú di dišèpoj àl olsaya domandaga: «Té, chi sét?», perchè 'i saviya che'l era 'l Siğnúr. ¹³Gexú àl indè vixí, àl cjàpè ol pa e ghe'l dè, e'l fès compàgn a' col pès. ¹⁴Chèsta 'l'è stadja la tèrsa vólta che Gexú àl se palexè ai dišèpoj dòpo de èsistàdj resüsitàd di mórtj.

Ol ğöstamènt con Péder e 'l mandàt de Gexú

¹⁵Feníd de manğà, Gexú àl ghe dixè a Simú Péder: «Simú de Ğoyàn, me vólet bé pjõ de chèsce ché?». Àl ghe respondè: «Sé, Siğnúr, te sét che à te vóle bé». Àl ghe dixè: «Ména ai pascoj i mé ağnèj». ¹⁶Àl ghe dixè per la segónda vólta: «Simú de Ğoyàn, me vólet bé?». Àl ghe respondè: «Sé, Siğnúr, te sét che à te vóle bé». Àl ghe dixè: «Ména ai pascoj i mé pégore». ¹⁷Àl ghe dixè per la tèrsa vólta: «Simú de Ğoyàn, me vólet pròpe bé?». Péder àl se indolentè perchè àl gh'iva didj per la tèrsa vólta: «Me vólet pròpe bé?». Àl ghe respondè: «Siğnúr, té te sét tót; te sét che à te vóle bé». Àl ghe dixè: «Ména ai pascoj i mé pégore». ¹⁸In verità, in verità à te dighe: cyan' che te séret xuven, te se ligayet deperté la sentúra e te caminayet indóye che te völiyet. Ma cyan' che te saré veğ, te xlongherét i tò ma' e ün óter àl te ligherà la sentúra e'l te menerà indóye che te vólet mià». ¹⁹Chèst àl dixè per fàga capí con che sórta de mórt che'l vavrès glorificàd Déq. E, dòpo de chèste paròle, àl ghe dixè: «Vé dré de mé». ²⁰Péder, indel vultàs, àl vist a veğní dré ol dišèpol che Gexú àl ghe völiya tat bé, chèl che intàt dela séna àl era poğàd pròpe vixí de lú e àl gh'iva didj: «Siğnúr, chi él

chèl che'l te tradés?». ²¹Indel vèdel, dóca, Péder àl dixè a Gexú: «Siğnúr, e lú?». ²²Àl ghe dixè Gexú: «Se mé à vóle che lú àl rèste 'nfina che à turne, 'sa te impórtel a té? Té vé dré de mé». ²³Per chèst in mèx ai fradèj 'la se xlarghè la yux che chèl dišèpol àl sarès mià mórt. Gexú però àl gh'iva mià didj che'l sarès mià mórt ma: «Se mé à vóle che lú àl rèste 'nfina che à turne, 'sa te impórtel a té?».

Conclüxjú del redatúr

²⁴Àl è chèst ol dišèpol che'l fa de testimòne sö chèste ròbe e che'l j'à scritje, e'm sa che la sò testimonjansa 'l'è yira. ²⁵Gh'è a' di tante ótre ròbe che Gexú àl vè fadje e se'l se g'avès de scrivile öna per öna à pènze che 'l mónnd intrég àl sarès mià asé grand per tègn dét tótj i liber ch'i se g'avrès de scriv.